

REPUBLICA MOLDOVA

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Administrația Națională a Drumurilor

Proiectul de conectivitate rurală în Moldova (P180153)

PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU

PENTRU CORIDORUL C24

SECȚIUNI RUTIERE:

Secțiunea G131: R35 - Bobocica - G132, km 0+000 - km 21+873

Secțiunea G132: R35 - Baimaclia - Taraclia de Salcie - R32, km 14+220 - km 20+350

Secțiunea G133: G132 - Tartaul - Gotești - R34, km 0+000 - km 14+920

Februarie 2026

CONȚINUT

ACRONIME ȘI ABREVIERI	4
1. INTRODUCERE.....	5
1.1. CONTEXTUL PROIECTULUI	5
1.2. COMPONENTELE PROIECTULUI	5
1.3. DOMENIUL DE APLICARE AL ESMP.....	9
1.3. EVALUAREA SOCIALĂ ȘI DE MEDIU A PROIECTULUI	10
2. CADRUL JURIDIC, DE REGLEMENTARE ȘI INSTITUȚIONAL.....	16
2.1. LEGISLAȚIA DE MEDIU	16
LEGISLAȚIA GENERALĂ DE MEDIU REFERITOARE LA DRUMURI.....	16
2.2 LEGISLAȚIA PRIVIND BIODIVERSITATEA	18
2.3 LEGISLAȚIA PRIVIND SĂNĂTATEA ȘI SECURITATEA ÎN MUNCĂ (SSM)	20
2.4 LEGISLAȚIE SOCIALĂ.....	20
1.4 STANDARDELE BM ȘI LEGISLAȚIA INTERNAȚIONALĂ	21
2.6 GAP ANALIZEAZĂ LEGISLAȚIA MOLDOVEI ȘI ESS1-10 AL BM.....	26
2.7. CADRUL JURIDIC, DE REGLEMENTARE ȘI INSTITUȚIONAL PENTRU MANAGEMENTUL DE MEDIU ȘI SOCIAL	29
3. LUCRĂRI PROIECTATE. DOMENIUL DE APLICARE AL REABILITĂRII DRUMURILOR C24 ȘI ACTIVITĂȚILE PROPUSE.....	32
3.1 ALOCAREA DE PARCELE DE TEREN SUPLIMENTARE.....	35
3.2 TIPURI DE PAVAJ RUTIER PROIECTAT	38
4. LINIA DE BAZĂ SOCIALĂ ȘI DE MEDIU	41
4.1. CLIMA ȘI GEOGRAFIA REGIONALĂ.....	41
4.2. GEOMORFOLOGIE, GEOLOGIE ȘI HIDROGRAFIE	41
4.3. CALITATEA APELOR DE SUPRAFAȚĂ ȘI A APELOR SUBTERANE	42
4.4. PEISAJUL.....	42
4.5. RESURSE ORGANICE ȘI BIOTICE	42
4.6. CALITATEA AERULUI	45
4.7. IMPACTUL ZGOMOTULUI	45
4.8. PROPRIETĂȚILE SOLULUI	45
4.9. ASPECTE SOCIOECONOMICE	46
5. ATENUAREA POTENȚIALELOR IMPACTURI SOCIALE ȘI DE MEDIU ALE PROIECTULUI ATENUAREA POTENȚIALELOR IMPACTURI SOCIALE ȘI DE MEDIU ALE PROIECTULUI.....	57
2. ATENUAREA POTENȚIALELOR EFECTE SOCIALE ȘI DE MEDIU ALE PROIECTULUI.....	76
6.1 SOLUL	77
6.2 APELE DE SUPRAFAȚĂ.....	78
6.3 APELE SUBTERANE	78
6.4 APA PENTRU LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚIE.....	79
6.5 ZONE VERZI ÎN JURUL DRUMULUI.....	79
6.6 ZONE PROTEJATE	80
6.7 PROTECȚIA AERULUI ATMOSFERIC	81
6.8 COMBATEREA ZGOMOTULUI ȘI A VIBRAȚIILOR	81
6.9 DEȘEURI DIN CONSTRUCȚII	82
6.10 PROTECȚIA SĂNĂTĂȚII LUCRĂTORILOR ȘI SECURITATEA MUNCII	82

6.12	TABERE DE CONSTRUCȚII	85
6.13	ORGANIZAREA ÎN SITUAȚII EXCEPȚIONALE DE URGENȚĂ	87
6.14	TRAFICUL RUTIER ȘI SIGURANȚA RUTIERĂ EVALUARE	87
6.15	ACCESUL LA TERENURI ȘI PROPRIETĂȚI	87
6.16	IMPACTUL OPERAȚIONAL ȘI MĂSURILE DE ATENUARE A ACESTUIA	88
6.17	IMPACTURI POZITIVE.....	88
7.16	MĂSURI SOCIALE DE ATENUARE.....	89
6.	ARANJAMENTE INSTITUȚIONALE PENTRU IMPLEMENTAREA ESMP.....	96
7.	MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A PLÂNGERILOR.....	100
8.	PROGRAMUL DE IMPLEMENTARE.....	105
3.	MONITORIZARE ȘI RAPORTARE	108
	ANEXA 1: SONDAJ DE MEDIU CORIDOR 24	111
	ANEXA 2. PLANUL DE MANAGEMENT DE MEDIU ȘI SOCIAL	113
	ANEXA 3. PLANUL DE MONITORIZARE SOCIALĂ ȘI DE MEDIU (ESMP)	140
	CADRUL DE IMPLEMENTARE A MONITORIZĂRII.....	146
	RESPONSABILITĂȚI DE MONITORIZARE:	146
	PROGRAMUL DE RAPORTARE:.....	146
	ANEXA 4. PROCEDURI DE DESCOPERIRE ÎNTÂMPLĂTOARE	147
	ANEXA 5. PROCEDURI DE GESTIONARE A FORȚEI DE MUNCĂ.....	148
	ANEXA 6. ORIENTĂRI PENTRU DEPOZITAREA, MANIPULAREA ȘI ELIMINAREA	
	DEȘEURILOR PERICULOASE ȘI NEPERICULOASE,	149
	ANEXA 7. NOTĂ ORIENTATIVĂ PRIVIND CURĂȚAREA AMPLASAMENTULUI..	152
	ANEXA 8. ORIENTĂRI PRIVIND SSM.....	153
	ANEXA 9: CONSULTĂRI PUBLICE CURENTE	158
	ADMINISTRAȚIA NAȚIONALĂ A DRUMURILOR ANR	159
	ANEXA 10: SURSE DE MATERIALE	160
	ANEXA 11: BUNURI AFECTATE DE PROCEDURA DE EXPROPRIERE, PENTRU	
	CARE SUNT NECESARE LUCRĂRI CADASTRALE:	162
	ANEXA 12: CODUL DE CONDUITĂ AL CONTRACTANTULUI PENTRU PERSONALUL	
	ȘI LUCRĂTORII SUBCONTACTORI	165

ACRONIME ȘI ABREVIERI

CERC	-	Componenta contingentă de intervenție în caz de urgență.
ESF	-	Cadru social și de mediu
ESHS	-	Mediu, social, sănătate și siguranță
ESMP	-	Plan de gestionare socială și de mediu
ESIA	-	Evaluarea impactului social și de mediu
ESS	-	Standard de mediu și social
UE	-	Uniunea Europeană
FS	-	Studiu de Fezabilitate
GBV	-	Violență bazată pe gen
GN	-	Notă de orientare pentru ESS2
GM	-	Mecanism de reclamație
BIRD	-	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
LMP	-	Procedura de gestionare a forței de muncă
LPA	-	Administrație publică locală
M&E	-	Monitorizare și evaluare
ONG	-	Organizație neguvernamentală
NRA	-	Administrația Națională a Drumurilor
NMT	-	Transport nemotorizat
OHS	-	Sănătate și siguranță ocupațională
PAP	-	Persoană afectată de proiect
DOP	-	Obiectivul de dezvoltare a proiectului
UIP	-	Unitatea de Implementare a Proiectului
PPE	-	Echipament personal de protecție
RAP	-	Plan de acțiune pentru reinstalare
RPF	-	Cadrul politicii de reinstalare
SEP	-	Planul de implicare a părților interesate
BM	-	Banca Mondială

1. INTRODUCERE

1.1. Contextul proiectului

Rețeaua de drumuri din Moldova este vitală din punct de vedere strategic și este o componentă esențială a Căilor de Solidaritate menite să sprijine Ucraina în timpul și după război. Rețeaua națională de drumuri din Moldova are o lungime de 2 598 km. Rețeaua de drumuri secundare și locale este de peste 7.000 km. Aproximativ 80% din transportul de mărfuri din Republica Moldova sunt transportate pe cale rutieră. În raport cu dimensiunile sale teritoriale, Moldova dispune de o rețea relativ densă de infrastructură de transport. Cu toate acestea, stocurile de active din perioada sovietică au suferit din cauza investițiilor insuficiente în reînnoire, modernizare și întreținere după tranziție. În 2020, 46,8% din rețeaua rutieră a Moldovei a fost evaluată ca fiind în stare proastă. Decalajele în materie de investiții sunt evidente atunci când se compară Moldova cu țările similare la nivel internațional. Potrivit Raportului privind competitivitatea globală 2019, calitatea infrastructurii rutiere din Moldova este cea mai proastă din întreaga regiune Europa-Asia Centrală (ECA) și una dintre cele mai proaste din lume, fiind pe locul 126 din 140 de țări luate în considerare. Războiul din Ucraina a avut un impact semnificativ asupra sectorului transporturilor din Moldova, din cauza numărului mare de refugiați care fug din calea războiului, a redirectionării transportului de mărfuri ca urmare a închiderii/distrugerii unor rute specifice pe teritoriul Ucrainei și a perturbării porturilor de la Marea Neagră. În plus, Calea de Solidaritate a Dunării este utilizată în prezent ca o opțiune pentru facilitarea exportului de cereale ucrainene, în afară de restabilirea deplină a accesului la Marea Neagră, astfel încât este probabil ca rețeaua de transport a Moldovei să rămână strategică în timp ce războiul continuă. Frontierele României și Republicii Moldova continuă să fie supuse unei presiuni semnificative. De exemplu, rutele terestre pentru transportul cerealelor din Ucraina operează prin punctele de trecere a frontierei din cele două țări, ceea ce duce la cozi de camioane de până la 20 de kilometri. În pofida constrângerilor severe de capacitate, punctele rutiere de trecere a frontierei din Moldova au reușit să crească capacitatea de tranzit pe parcursul anului 2022, dar vor avea nevoie de investiții suplimentare pentru a continua extinderea sprijinului pentru Căile de Solidaritate.¹

P Obiectivul de dezvoltare a proiectului

Obiectivul de dezvoltare al proiectului (DOP) este de a oferi conectivitate rutieră rezistentă la schimbările climatice comunităților locale selectate; de a facilita tranzitul rutier prin punctele de trecere a frontierei selectate cu România și de a oferi un răspuns eficient în cazul unei urgențe eligibile.

Principalii indicatori de performanță sunt:

- Numărul de persoane care locuiesc la mai puțin de 30 de minute de mers cu mașina de cea mai apropiată piață și liceu (număr)
- Drumuri modernizate cu proiectare rezistentă la schimbările climatice (km)
- Reducerea timpului mediu de așteptare la punctele de trecere a frontierei Moldova/România (ore)

1.2. Componentele proiectului

Concepția proiectului propus constă în patru componente: (i) Componenta A va finanța lucrările fizice necesare pentru a conecta comunitățile locale cu serviciile publice și oportunitățile economice, bazându-se pe sprijinul acordat anterior Guvernului pentru modernizarea unei rețele prioritizate de drumuri locale și regionale

¹ Pentru informații mai detaliate despre benzile de solidaritate, vă rugăm să urmați link-ul: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/eu-assistance-ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_en

; (ii) Componenta B va facilita comerțul și va extinde benzile de solidaritate, prin creșterea capacităților și modernizarea punctelor de trecere a frontierei (PCT) Ungheni, Leușeni și Giurgiulești și a drumurilor de acces care le leagă; (iii) Componenta C va finanța intervențiile menite să consolideze capacitatea de furnizare și să sprijine funcțiile esențiale de gestionare a proiectelor ; și (iv) Componenta D va furniza o capacitate de răspuns de urgență contingentă de rezervă în caz de necesitate. Detaliile specifice pentru fiecare componentă sunt prezentate mai jos.

Componenta A: Conectarea comunităților locale cu oportunitățile economice

A.1: Modernizarea legăturilor rutiere locale (BIRD 69,49 milioane USD; IDA 5,98 milioane USD): Această subcomponentă va finanța reabilitarea și modernizarea a aproximativ 100 km din trei drumuri locale prioritare, pentru a îmbunătăți conectivitatea la piețe, școli, sănătate și alte centre sociale și economice și pentru a spori rezistența la schimbările climatice. O parte importantă a subcomponentei o reprezintă lucrările de siguranță rutieră în apropierea școlilor și pe tronsoanele de drum din cadrul comunităților. Toate drumurile finanțate prin proiect vor fi întreținute prin contracte de întreținere pentru a se asigura că investițiile realizate sunt susținute în timp.

A.2: Incluziunea și accesibilitatea comunității: Această subcomponentă va finanța: (i) intervenții complementare lucrărilor rutiere din (A.1), inclusiv cele solicitate de comunitățile aflate de-a lungul drumurilor; și (ii) infrastructura de transport nemotorizat (NMT) de-a lungul și în apropierea drumurilor proiectului .²

A.3: Drumuri mai sigure pentru Moldova: Această subcomponentă va oferi finanțare pentru două scopuri principale: (i) Remedierea "punctelor negre" ale siguranței rutiere în până la 6 locații prioritare. Scopul este de a pilota remedierea riscurilor cunoscute ale "punctelor negre" de siguranță rutieră în conformitate cu cele mai bune practici internaționale adaptate la condițiile specifice. (ii) Campanii educative și de informare privind siguranța rutieră. Aceste campanii vor viza sensibilizarea și educarea publicului cu privire la măsurile și practicile de siguranță rutieră. Campaniile vor fi concepute astfel încât să vizeze audiențe specifice și să abordeze principalele probleme de siguranță rutieră relevante pentru contextul moldovenesc.

Componenta B: Facilitarea comerțului și extinderea benzilor de solidaritate

Scopul acestei subcomponente este de a spori capacitatea și de a îmbunătăți funcționalitatea punctelor de trecere a frontierei (PCT) dintre Republica Moldova și România. Lucrările includ o serie de intervenții atât la nivelul infrastructurii punctelor de trecere a frontierei, cât și la nivelul achiziționării echipamentelor necesare pentru îmbunătățirea funcționalității acestora. Aceste intervenții sunt menite să crească capacitatea, interoperabilitatea și eficiența serviciilor de trecere a frontierei în conformitate cu reglementările existente. Investițiile realizate în cadrul acestei componente vor fi compensate de o facilitate de finanțare nerambursabilă a UE - Connecting Europe Facility (CEF).

Investițiile de pe partea moldovenească a frontierei vor fi completate de investiții simultane de modernizare pe partea română. Aceste investiții pe partea română vor fi implementate de Guvernul României și cofinanțate de CEF. Pregătirea/implementarea pe partea română a avansat. Un grup de lucru la nivel înalt și un grup tehnic

² Abordarea pentru luarea în considerare a lucrărilor solicitate de comunitate va fi legată de activitățile de implicare a cetățenilor și de planul de implicare a părților interesate ale proiectului. Exemple de lucrări solicitate de comunitate ar putea include: Trotuare suplimentare și altele, așa cum vor fi indicate în Manualul de operare al proiectului

între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României au fost înființate pentru a coordona investițiile respective. Grupul de lucru la nivel înalt este format din înalți funcționari din ambele țări, care sunt responsabili pentru supravegherea și îndrumarea progresului general al proiectului de modernizare. Grupul tehnic, pe de altă parte, cuprinde experți și specialiști care lucrează împreună pentru a aborda aspectele tehnice și pentru a asigura implementarea fără probleme a investițiilor.

B.1: Accesul rutier și modernizarea BCP Leușeni/Albita: Această subcomponentă va finanța modernizarea BCP de la Leușeni și extinderea drumului de acces la BCP.

B.1.1 Modernizarea și modernizarea BCP de la Leușeni: Modernizarea BCP va fi realizată în două etape pentru a asigura menținerea unei capacități adecvate, a unui flux de trafic optimizat și a procesării vamale: Etapa 1 - renovarea completă a instalației existente de intrare a mărfurilor și a instalației de ieșire a autoturismelor care necesită îmbunătățiri urgente; Etapa 2 - construirea unei noi instalații de ieșire a mărfurilor. Achiziționarea de echipamente vamale fixe și mobile este inclusă în această subcomponentă. Subcomponenta finanțează, de asemenea, serviciile de consultanță aferente pentru studii de fezabilitate, servicii de supraveghere și monitorizare.

B.1.2 Drum de acces la BCP Leușeni: Lucrările implică modernizarea drumului de acces de 1 km la BCP Leușeni. Drumul actual cu 2 benzi va fi extins la 4 benzi, aliniindu-l la standardele unui drum de acces similar de pe partea română. Această modernizare este, de asemenea, în conformitate cu planul României de a înlocui podul existent peste râul Prut la granița dintre Moldova și România cu un pod standard cu 4 benzi. Drumul de acces conectează BCP la drumul național M1 (Leușeni - Chișinău - Dubăsari - granița MD/UA). De asemenea, subcomponenta finanțează serviciile de consultanță aferente pentru studii de fezabilitate, servicii de supraveghere și monitorizare.

B.2. Facilitarea vamală a Căii Solidarității și modernizarea BCP (Giurgiulești): Această subcomponentă va cuprinde următoarele activități: (i) organizarea traficului și implementarea unui sistem de cozi electronice pe partea moldovenească a BCP Giurgiulești. Acest lucru va contribui la raționalizarea și îmbunătățirea eficienței procedurilor de trecere a frontierei, reducând timpii de așteptare și congestionarea. Congestionarea traficului duce adesea la ralantiul vehiculelor, care consumă combustibil în mod ineficient și produc mai multe emisii. Prin reducerea aglomerației și fluidizarea traficului, vehiculele pot funcționa mai eficient, consumând mai puțin combustibil și emițând mai puține gaze cu efect de seră. (ii) Extinderea capacității parcării/instalației de așteptare existente în zona Giurgiulești, împreună cu furnizarea de servicii de bază precum toalete și puncte de alimentare cu apă pentru camionagii. Acest lucru va spori facilitățile disponibile pentru șoferii de camioane, asigurând confortul și confortul acestora în timpul perioadelor de așteptare. (iii) Achiziționarea și instalarea de echipamente de scanare și software la unitatea BCP. Acest lucru va permite scanarea eficientă și efectivă a mărfurilor și a vehiculelor care trec frontiera, consolidând măsurile de securitate și facilitând procesele de control la frontieră. (iv) Serviciile de supervizare sunt, de asemenea, incluse în cadrul acestei subcomponente, pentru a asigura supravegherea și monitorizarea corespunzătoare a punerii în aplicare a activităților.

B.3. Construcția și accesul rutier la BCP (Ungheni): Un nou BCP rutier va fi dezvoltat la Ungheni cu facilități moderne de procesare vamală, cântărire și terminal pentru camioane. BCP va fi conectat printr-un acces de 0,5 km la rețeaua de drumuri naționale, pentru care este deja disponibil studiul de fezabilitate³. Subcomponenta

³ În același timp, România va construi un pod peste râul Prut cu un nou BCP și un drum de acces de 0,5 km la același standard ca drumul de acces la BCP de pe partea moldovenească.

finanțează, de asemenea, servicii de consultanță conexe pentru studii de fezabilitate, servicii de supraveghere și monitorizare.

Componenta C: Consolidarea durabilității, a capacității de furnizare și a sprijinului pentru gestionarea proiectelor (BIRD 4,5 milioane USD)

C.1. Auditul și supravegherea proiectelor (2,00 milioane USD): Această subcomponentă va finanța: (i) auditurile anuale ale proiectelor; și (ii) consultanții de monitorizare pentru contractele OPBRC, precum și inginerii de supervizare pentru supravegherea tuturor lucrărilor civile din cadrul componentei A.1.

C.2: Sistemul OPBRC (Output and Performance Based Roads Contracting); și sistemul RAMS (Road Asset Management System) (1,00 milioane USD): Această subcomponentă va finanța serviciile de consultanță pentru a sprijini dezvoltarea și punerea în aplicare a OPBRC pe un drum selectat în cadrul componentei A.1. Activitățile specifice care urmează să fie finanțate includ: (i) O evaluare a constrângerilor politice, juridice, de reglementare și instituționale pentru adoptarea OPBRC în sectorul rutier. Această evaluare va contribui la identificarea oricăror bariere sau provocări care trebuie abordate. Pe baza evaluării, vor fi elaborate o strategie și un plan de implementare pentru a ghida adoptarea OPBRC. (ii) Furnizarea de asistență tehnică pentru elaborarea instrumentelor juridice adecvate, cum ar fi un proiect de lege și regulamente, care sunt necesare pentru punerea în aplicare a OPBRC. Aceasta va implica, de asemenea, pregătirea sau adoptarea documentelor standard de licitație OPBRC, activități de formare și de consolidare a capacității instituționale pentru a se asigura că părțile interesate relevante sunt dotate cu cunoștințele și competențele necesare pentru a pune în aplicare în mod eficient OPBRC. De asemenea, va fi oferit sprijin practic Guvernului Republicii Moldova (GdM) în timpul lansării contractelor-pilot OPBRC, care pot fi finanțate în cadrul proiectului sau din alte surse. Subcomponenta sprijină, de asemenea, operaționalizarea completă a Sistemului de gestionare a activelor rutiere (RAMS), care include asistență tehnică: (i) pentru a completa funcționalitățile/modulele lipsă atât în versiunea federală, cât și în cea regională a actualului RAMS, (ii) pentru a lansa RAMS în toate raioanele, (iii) formarea și consolidarea capacităților ANR și ale raioanelor în vederea operaționalizării complete a RAMS. RAMS va include parametrii de reziliență climatică și de siguranță rutieră și va fi interconectat cu alte sisteme digitale de stat, cum ar fi cel pentru date meteorologice. Acest lucru va spori reziliența la schimbările climatice prin înțelegerea bazată pe dovezi a vulnerabilităților rețelei rutiere, ceea ce va conduce la planificarea și prioritizarea întreținerii drumurilor în funcție de riscuri și de climă.

C.3. Proiectarea și implementarea unui program de stagii pentru femei (0,20 milioane USD). Această subcomponentă va contribui la promovarea angajării femeilor în sectorul transporturilor, unde acestea sunt subreprezentate. Proiectul va concepe și implementa un program de stagii pentru femei și va finanța activități legate de (i) stabilirea unei colaborări (memorandum de înțelegere) între ministerul de resort și Universitatea Tehnică a Moldovei, (ii) conceperea programului de stagii (orientare, sarcinile stagiilor, rezultatele preconizate și evaluarea la sfârșitul programului) și (iii) furnizarea de formare inițială pentru 25 de stagiați de sex feminin, cu posibilitatea de angajare cu normă întreagă după absolvire.

C.4. Costuri operaționale suplimentare, gestionarea proiectului, dezvoltarea personalului (1,30 milioane USD): Această subcomponentă va include: (i) sprijin de consultanță pentru fiecare UIP și (ii) costuri de operare incrementale pentru fiecare UIP; și (iii) sprijin de consultanță pentru facilitarea tranziției ANR la o entitate corporatizată care funcționează în conformitate cu principiile comerciale (iv) costul programului de stagii pentru studenți în sectorul transporturilor.

Componenta D: Intervenție contingentă în caz de urgență (0 milioane USD):

Având în vedere incertitudinea inerentă creată de războiul actual din Ucraina, această componentă de zero dolari este concepută pentru a oferi un răspuns rapid în cazul apariției unei crize sau urgențe. Guvernul Republicii Moldova ar putea solicita Băncii Mondiale realocarea fondurilor Proiectului pentru a face față unei crize eligibile sau nevoilor de urgență care s-ar putea materializa. Activitățile finanțate prin CERC vor fi determinate de cerere și de eveniment și vor fi detaliate într-un plan de acțiune al activităților GdM, care, împreună cu o declarație oficială a unei urgențe specifice de către GUM, reprezintă cele două condiții obligatorii pentru declanșarea componentei. Definiția unei urgențe eligibile și o listă pozitivă de activități vor fi incluse în documentele juridice ale proiectului, iar mecanismele procesului decizional și de punere în aplicare a vor fi reflectate în Manualul operațional CERC, parte a POM general

1.3 Domeniul de aplicare al ESMP

Scopul Planului de management social și de mediu (ESMP) este de a asigura gestionarea integrată a impactului social și de mediu în conformitate cu legislația națională și cu Cadrul social și de mediu (ESF) al Băncii Mondiale și cu Standardele sociale și de mediu (ESS) aplicabile în timpul etapelor de pregătire, construcție și operare. În plus, acest document include Planul de monitorizare de mediu și social pentru faza de construcție și pentru faza de exploatare a drumului. Secțiunea de monitorizare a ESMP descrie activitățile de monitorizare, inclusiv parametrii care urmează să fie măsurați, metodele care urmează să fie aplicate, locația, frecvența măsurătorilor și procedurile detaliate de monitorizare și raportare.

Planul de gestionare socială și de mediu (ESMP) conține măsuri și planuri de reducere, atenuare și/sau compensare a riscurilor și impacturilor negative, costurile acestor măsuri și informații privind agenția sau agențiile responsabile de abordarea riscurilor și impacturilor proiectului, în conformitate cu Standardul de mediu și social (ESS) 1 "Evaluarea și gestionarea riscurilor și impacturilor sociale și de mediu", precum și cu alte ESS aplicabile din cadrul de mediu și social (ESF) al Băncii Mondiale.

ESMP va fi integrat în etapele de pregătire și implementare a proiectului rutier C24. Acesta trebuie respectat pe parcursul întregului ciclu al proiectului, de la proiectare, implementare și exploatare/întreținere, pentru a atinge scopul și obiectivele prezentate mai sus.

Măsurile de atenuare și aspectele care trebuie abordate prin intermediul instrumentelor ESMP pentru activitățile proiectului sunt standard și utilizate pe scară largă în practicile de construcție. Acestea includ gestionarea adecvată a deșeurilor și eliminarea resturilor de construcție (inclusiv azbestul), tratarea adecvată a apelor reziduale; montarea sistemelor de încălzire și de combustibil, controlul prafului și al zgomotului, sensibilitatea proiectelor la mediile culturale și procedurile de descoperire a patrimoniului cultural / a șanselor, siguranța traficului, sănătatea și siguranța comunității.

În practică, aceste aspecte vor fi abordate printr-o serie de autorizații locale, prin supravegherea supervisorului de șantier al antreprenorului, prin cerințele autorităților locale și prin unitatea de implementare a proiectului responsabilă de construcție.

ESMP specific amplasamentului este elaborat, consultat public și făcut public la nivel local pentru amplasamentul deja selectat înainte de începerea achiziției lucrărilor de construcție pentru reabilitarea drumurilor. Cerințele ESMP vor fi incluse în documentele de licitație și de contract ca parte integrantă atât a fazei de execuție a construcției, cât și a fazei de supraveghere tehnică.

Organizația de construcție, care va efectua lucrările de construcție pe Coridorul 24, va utiliza acest ESMP pentru a calcula costul serviciilor, pentru a pune în aplicare măsuri de atenuare a impactului asupra mediului

și a impactului social și pentru a pune în aplicare proceduri de gestionare a mediului și a impactului social în timpul construcției, astfel cum prevăd standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale. Pentru a îndeplini în mod corespunzător toate obligațiile privind gestionarea socială și de mediu în cadrul contractului său, antreprenorul va trebui să își stabilească propriul sistem de gestionare socială și de mediu.

Acest sistem va fi descris în Planul de gestionare socială și de mediu al contractantului (CESMP), care trebuie să fie elaborat de contractant pe baza prezentului ESMP. CESMP descrie mecanismele și măsurile de implementare propuse pentru atenuarea impactului asupra mediului și a mediului social. CESMP trebuie elaborat de antreprenor și aprobat de ANR/inginerul supervisor înainte de începerea lucrărilor de construcție. Persoana responsabilă de managementul social și de mediu din partea Antreprenorului va coordona și va gestiona punerea în aplicare a CESMP.

CESMP este un "document viu" care permite revizuirea, când și unde este necesar. Orice situații neașteptate și/sau schimbări relevante în proiectarea proiectului rutier C24 vor fi evaluate și măsurile de gestionare adecvate vor fi încorporate prin actualizarea ESMP. Revizuirile vor fi aprobate de Banca Mondială.

1.3. Evaluarea socială și de mediu a proiectului

Proiectul nu va finanța construcția de drumuri noi sau modernizarea majoră a acestora - activitățile propuse sunt, în esență, reabilitarea și întreținerea drumurilor în zonele de "drept de trecere" (ROW). Cu toate acestea, pot fi necesare ajustări minore ale infrastructurii rutiere în anumite locații - de exemplu, îmbunătățirea accesului la curbele drumurilor, construirea sau îmbunătățirea canalelor de drenaj sau instalarea de măsuri de siguranță rutieră. În astfel de cazuri, vor trebui achiziționate mici parcele de teren suplimentare pentru a asigura soluții tehnice adecvate și funcționalitate pe termen lung. Cerințele privind terenurile de-a lungul coridorului proiectului indică faptul că va fi necesară achiziționarea permanentă de parcele de teren suplimentare - atât publice, cât și private - pentru a asigura funcționarea sigură și conformă a drumului. După cum se arată în tabelul 1, mai multe secțiuni dintre chainages Pc 17+20 și Pc 120+00 necesită teren suplimentar pentru a permite îmbunătățiri geometrice, cum ar fi creșterea razei curbelor nesigure, lărgirea platformei și ajustarea profilurilor longitudinale și transversale. De asemenea, sunt necesare terenuri suplimentare pentru construirea de noi stații de autobuz, instalarea și extinderea canalelor de scurgere și crearea de șanțuri laterale adecvate și de canale de scurgere a apelor pluviale, toate acestea fiind esențiale pentru îmbunătățirea siguranței rutiere și a rezistenței la schimbările climatice. Suprafețele totale necesare se ridică la 2,3459 ha de teren public și 0,0803 ha de teren privat, cu încă 0,7952 ha de teren public și 2,9989 ha de teren privat anticipate în cadrul soluțiilor de dezvoltare viitoare. Aceste achiziții sunt limitate ca întindere, dar sunt esențiale pentru atingerea obiectivelor proiectului de îmbunătățire a siguranței traficului, de asigurare a gestionării adecvate a apei și de îmbunătățire a funcționalității generale a drumului.

Astfel, se preconizează că impactul preconizat asupra mediului în ceea ce privește poluarea aerului și a apei, deșeurile solide și periculoase, securitatea muncii etc. va fi de la scăzut la moderat, specific locului și în cea mai mare parte temporar. Impactul asupra vegetației naturale asociat exploatarea carierei și a zonelor de împrumut, precum și construcției drumului de ocolire și de acces la gropile de material de împrumut și la siturile carierei nu se va aplica în acest caz, deoarece vor fi utilizate siturile de împrumut/cariere existente. Implicarea părților interesate va fi asigurată pentru a evita conflictele cu populația locală și, de asemenea, pentru a promova H&S pe drumuri și șantiere. De asemenea, pentru a evita alte probleme sociale.

Acest lucru este în conformitate cu cerințele procedurale naționale, conform cărora, ca parte a documentației de proiectare detaliată, trebuie elaborat și un compartiment de mediu.

În conformitate cu legislația în vigoare, evaluarea de mediu pentru acest tip de proiect de drumuri nu necesită studii detaliate complete de evaluare a impactului, putând fi solicitată o evaluare preliminară de către Agenția de Mediu. În general, intervențiile propuse pentru implementarea subproiectelor în cadrul componentei A a proiectului MRCP se vor limita la reabilitarea și întreținerea drumurilor rurale existente. Nu vor exista abateri de la aliniamentele existente, toate intervențiile propuse fiind planificate la limita zonei drumurilor existente. Prin sate, cu toate acestea, poate fi necesară relocarea gardurilor care sunt situate pe infrastructura rutieră. Impactul asupra mediului datorat intervențiilor va fi de fapt limitat și poate fi ușor ținut sub control datorită implementării unor acțiuni adecvate pentru rezolvarea problemelor de mediu și sociale (abordarea problemelor de poluare a aerului și a apei, gestionarea deșeurilor de construcție și a materialelor periculoase, protejarea vegetației existente la marginea drumului, rezolvarea problemelor de siguranță pe șantier, organizarea circulației transportului materialelor de construcție etc.).

În general, se preconizează că pericolele de mediu legate de măsurile de reabilitare propuse vor fi de un grad mic până la moderat, având în principal un aspect local și temporar, în funcție de amplasament.

Riscurile proiectului C24 asupra aspectelor de mediu și sociale sunt considerate moderate.

Deși Legea privind EIM nu menționează în mod expres un PGES, nu există discrepanțe majore între cerințele naționale privind EA și FSE și standardele sociale și de mediu (ESS) ale BM în ceea ce privește pregătirea unui astfel de document, deoarece principalele părți ale PGES ar trebui să fie pregătite și incluse în documentele proiectului (activități de atenuare și monitorizare, împreună cu finanțarea necesară).

Este important de menționat că articolul 37 din Constituția Republicii Moldova garantează dreptul la un mediu sănătos. Legislația actuală conține o serie de reglementări care reglementează serviciile de alimentare cu apă și canalizare.

Cele mai relevante cerințe legale naționale pentru acest proiect se referă la următoarele aspecte:

- Evaluarea impactului asupra mediului și protecția mediului
- Accesul la informații și participarea publicului;
- Legislația și reglementările în materie socială, de sănătate și siguranță;
- Achiziția de terenuri; și
- Autorizația (permisele) pentru construcție.

Cadrul juridic de bază pentru elaborarea legislației și instrucțiunilor specifice în domeniul protecției mediului este prevăzut în Legea nr. 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului.

Legea nr. 86 (2014) privind evaluarea impactului asupra mediului EIA transpune Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului. Obiectivul acestei legi este de a defini procedurile și metodele care urmează să fie aplicate în procesul de evaluare a impactului asupra mediului cu privire la anumite tipuri de activități publice și private planificate, care pot avea un impact semnificativ asupra mediului în Republica Moldova sau în alte state.

Revizuirile aduse acestei legi în 2022 au intrat în vigoare în noiembrie 2023. Acestea abordează în principal modificările și restricțiile pentru a acoperi toate părțile economiei, asigurându-se că biodiversitatea este protejată. În plus, această lege intră în vigoare, iar Legea expertizei ecologice este abrogată.

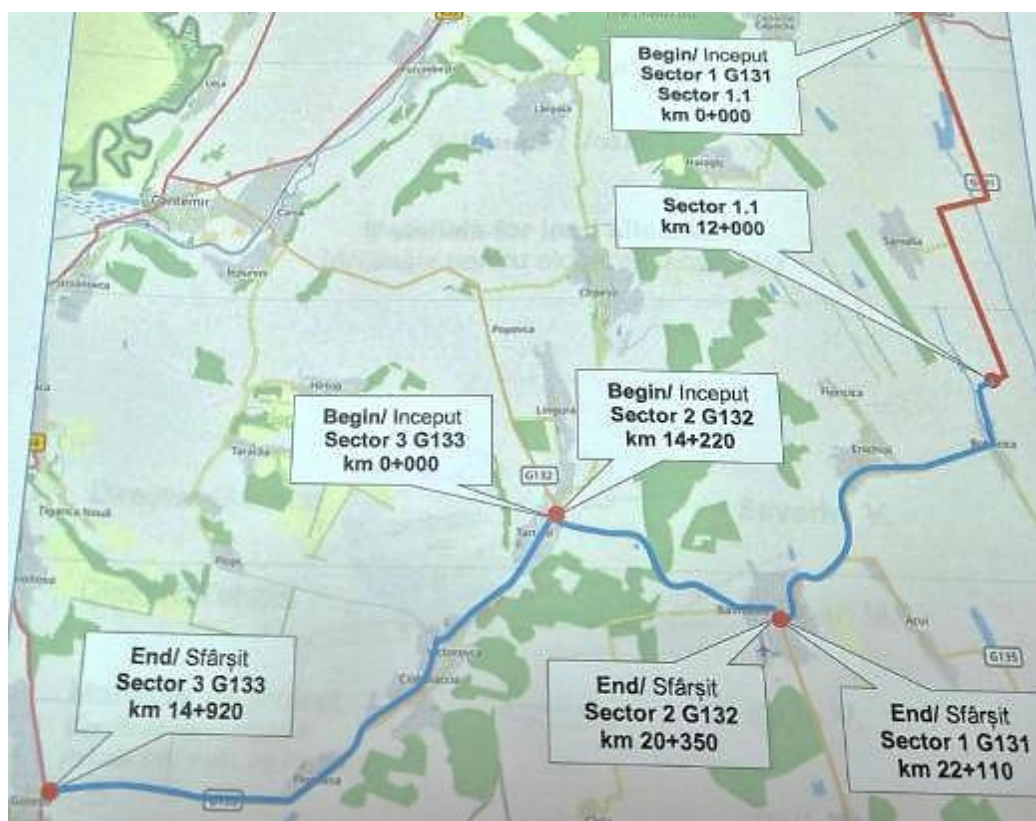
Acest ESMP a fost elaborat pe baza Proiectului detaliat realizat al proiectului de reabilitare a C24 și are ca scop:

- Respectarea tuturor cerințelor de mediu ale Guvernului Republicii Moldova, precum și a Legii privind evaluarea impactului asupra mediului din 2014;

- Realizarea unor intervenții de dezvoltare durabile și acceptabile din punct de vedere ecologic și social pentru dezvoltarea și reabilitarea drumurilor;
- Să informeze ANR și contractanții cu privire la strategiile și activitățile de management de mediu în timpul implementării proiectului;
- Ghidarea antreprenorului în pregătirea propriului ESMP al antreprenorului.

Pentru a atinge obiectivele de mai sus, în formularea ESMP au fost luate următoarele măsuri.

- Delimitarea măsurilor care trebuie adoptate în planificarea și proiectarea proiectului pentru a evita sau minimiza impactul negativ asupra mediului și comunităților afectate;
- Efectuarea unei analize de referință și identificarea potențialelor impacturi sociale și de mediu;
- Formularea de măsuri specifice de atenuare pentru evitarea sau reducerea la minimum a impactului negativ al fazelor de preconstrucție, construcție, exploatare și întreținere ale dezvoltării drumului;
- Elaborarea unui plan de monitorizare a punerii în aplicare a măsurilor de atenuare și a eficacității acestora în combaterea efectelor negative;
- Oferirea de îndrumări antreprenorului cu privire la gestionarea și monitorizarea riscurilor și impacturilor de mediu și sociale;
- stabilirea unui mecanism instituțional pentru punerea în aplicare, monitorizarea și raportarea ESMP.

Coridorul 24 are o lungime totală de 43,14 km, pe anumite sectoare lungimea carosabilului fiind realizată din beton asfaltic. Conform investigațiilor, sectoarele de drum care fac parte din Coridorul nr. 24 are lățimea medie a carosabilului de 6,65 m și variază de la 5,0 m la 8,20 m. Fiecare sector după cum urmează:

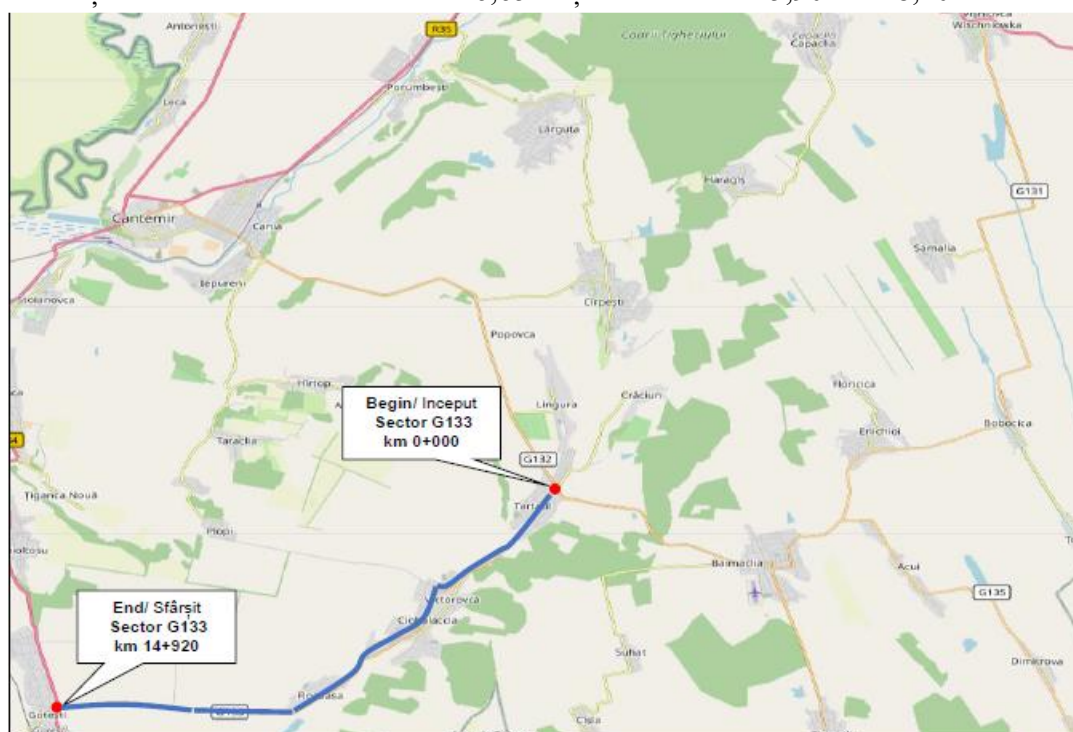
- G131 are o lățime medie a carosabilului de 6,50 m și variază de la 5,00 m la 7,00 m.

- Sectorul G132 are o lățime medie a carosabilului de 6,70 m și variază de la 5,70 m la 7,80 m.

- G133 are o lățime medie a carosabilului de 6,65 m și variază de la 5,90 m la 8,20 m.

Sistemul rutier existent constă într-un sistem rutier neted, format din straturi de bază din piatră spartă sau amestec de balast din piatră spartă cu o grosime medie de 18 cm și care variază de la 8 cm la 43 cm, și acoperit cu straturi bituminoase cu o grosime medie de 9,4 cm, care variază de la 3 cm la 18 cm. Trebuie remarcat faptul că pe întreaga perioadă de exploatare a sectoarelor de drum au fost efectuate lucrări de întreținere, care au avut ca scop doar menținerea stării tehnice a drumului, iar sectoarele degradate (cu tasări, tasări) au suferit doar reparații locale. Din totalul de 43,14 km pe care îi are coridorul dat, 16,300 km au suprafața de rulare din beton asfaltic, restul sectoarelor au suprafața de rulare din piatră spartă. Dintre cele care au suprafața de rulare din beton asfaltic în anul 2018 - 2021 în cadrul programului "Drumuri bune", adică după execuția proiectului, au fost executate lucrări de asfaltare peste suprafața de rulare din piatră spartă sau

lucrări de înlocuire a straturilor superioare vechi sau așternerea acestora chiar pe cea existentă, respectiv sectoarele:

- G131 Km 20+850 - 21+400, satul Baimaclia, (lucrări de asfaltare peste suprafața de piatră spartă);
- G132 Km 19+350 - 20+320, satul Baimaclia, (înlocuirea straturilor bituminoase);
- G133 Km 0+250 - 1+600, satul Tartaul, (înlocuirea straturilor bituminoase);
- G133 Km 4+900 - 6+150, s. Ciobalaccia, (înlocuirea straturilor bituminoase).

Dintre cele cu banda de rulare din piatră spartă, a fost adăugat material pietros în sectoare:

- G131 Km 1+350 - 2+400;
- G131 Km 3+200 - 3+950;
- G131 Km 8+100 - 8+650;
- G131 Km 15+000 - 16+600;
- G131 Km 17+600 - 18+500;
- G133 Km 9+350 - 9+900;
- G133 Km 9+900 - 14+924;

Drumul existent se află într-o stare tehnică nesatisfăcătoare, fapt constatat de parametrii existenți ai elementelor geometrice și ai suprafeței de rulare, atât pe sectoarele de drum din afara localităților, cât și pe sectoarele de drum din interiorul acestora, care nu corespund normelor de proiectare în vigoare și care este confirmat de diagramele liniare ale accidentelor și siguranței rutiere.

2. CADRUL JURIDIC, DE REGLEMENTARE ȘI INSTITUȚIONAL

2.1. Legislația de mediu

Legislația și reglementările Republicii Moldova referitoare la mediu și la protecția acestuia au fost analizate aici pentru a stabili cerința națională privind evaluarea de mediu și aprobarea proiectelor de dezvoltare, în general, și a proiectelor de dezvoltare rutieră, în special. Deși cerința națională privind evaluarea de mediu a proiectelor este prevăzută în principal de Legea privind evaluarea impactului asupra mediului din 2014, alte legi și coduri care ar putea influența și facilita protecția mediului și dezvoltarea drumurilor sunt, de asemenea, discutate mai jos și rezumate în tabelul 1 de mai jos.

Legislația Republicii Moldova reprezintă un cadru larg de acte legislative, normative și organice. Adesea, aceste acte sunt incomplete sau incorect armonizate, iar uneori acest lucru conduce la deficiențe legislative. O serie de acte și convenții internaționale la care Republica Moldova este semnatară nu sunt aplicate în practică nici la nivel ministerial, nici la nivel local.

Legislația generală de mediu referitoare la drumuri

Denumirea actului	Ultima modificare	Descriere
Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului	11 ian. 2023	Cadrul juridic de bază pentru elaborarea actelor normative speciale și a instrucțiunilor cu probleme speciale, care acoperă domeniul protecției mediului.
Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului	05 sept. 2022 ⁴	Transpune parțial Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului.
Legea nr. 98/2022 privind calitatea aerului atmosferic	08 iunie 2023	Aceasta consolidează capacitățile instituționale de monitorizare și evaluare a calității aerului atmosferic; identifică și pune în aplicare măsuri eficiente de reducere a emisiilor de poluanți atmosferici la niveluri care minimizează efectele nocive asupra sănătății umane și asupra mediului. Aceasta transpune parțial Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa.
Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale	În vigoare începând cu 21 oct. 2024	Stabilirea cadrului de reglementare privind prevenirea poluării cauzate de activitățile industriale și economice, în vederea reducerii emisiilor în aer, apă și sol, inclusiv generarea de deșeuri, precum și controlul mediului, promovarea și aplicarea celor mai bune tehnici disponibile pentru a atinge un nivel ridicat de protecție a mediului. Transpune parțial Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24/11/2010 privind emisiile industriale.

⁴ La 21st octombrie 2023 vor intra în vigoare modificările aprobate prin Legea 226/2022 în vederea armonizării cu Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13th decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului și cu prevederile art. 6 alin. 6 alin. (3) și (4) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică.

Denumirea actului	Ultima modificare	Descriere
Legea nr. 78/2017 pentru ratificarea Acordului de la Paris	-	Acest acord, care contribuie la punerea în aplicare a convenției, inclusiv a obiectivului său, vizează consolidarea răspunsului global la amenințarea reprezentată de schimbările climatice, în contextul dezvoltării durabile și al eforturilor de eradicare a sărăciei.
Hotărârea Guvernului nr. 1470/ 2016 cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse a Republicii Moldova până în anul 2030 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia	18 dec. 2021	Asigurarea implementării prevederilor Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice, a mecanismelor și prevederilor Protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 29/2003, cu modificările ulterioare, precum și a Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora.
Legea nr. 272/2011 privind apa	22 oct. 2022	Crearea unui cadru de reglementare pentru monitorizarea, evaluarea, gestionarea, protecția și utilizarea eficientă a apelor de suprafață și a apelor subterane. Legea este parțial armonizată cu directivele nr. 91/271/CEE, nr. 91/676/CEE, nr. 2000/60/CE, nr. 2006/7/CE, nr. 2007/60/CE și nr. 2008/105/CE.
Legea nr. 1536/1998 privind activitatea hidrometeorologică	31 ian. 2022	Reglementează activitatea hidrometeorologică pe teritoriul Republicii Moldova. Scopul ei este de a furniza informații hidrometeorologice privind necesitățile populației, economiei și apărării naționale, precum și ale autorităților publice.
Legea nr. 1102/1997 privind resursele naturale	05 sept. 2022	Reglementează relațiile în domeniul utilizării, protecției și reproducerii resurselor naturale, în scopul asigurării securității ecologice și dezvoltării durabile a țării.
Codul silvic nr. 69/2024	-	Reglementează gestionarea durabilă a fondului forestier prin utilizarea rațională, regenerarea, paza și protecția pădurilor, menținerea, conservarea și ameliorarea diversității biologice forestiere, asigurarea cu resurse forestiere a nevoilor actuale și viitoare ale societății pe baza multifuncționalității acestora.
Legea nr. 239/2007 privind regnul vegetal	11 ian. 2023	Stabilește cadrul juridic în domeniul conservării, protecției, restaurării și utilizării obiectelor din regnul vegetal, precum și competențele autorităților publice de la toate nivelurile și ale instituțiilor științifice din domeniu.
Legea nr. 1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat	01 iulie 2022	Stabilește bazele juridice pentru crearea și funcționarea fondului ariilor naturale protejate de stat; principiile, mecanismul și metoda de conservare a acestuia; precum și atribuțiile autorităților publice centrale și locale, ale organizațiilor neguvernamentale și ale cetățenilor în acest domeniu.

Denumirea actului	Ultima modificare	Descriere
Legea nr. 591/1999 privind spațiile verzi din localitățile urbane și rurale	04 iunie 2023	Reglementează relațiile în domeniul amenajării și protecției spațiilor verzi din localitățile urbane și rurale în vederea asigurării dreptului fiecărei persoane la un mediu sănătos și estetic.
Legea nr. 439/1995 privind regnul animal	24 mar. 2023	Reglementează relațiile în domeniul protecției și utilizării animalelor sălbatice, care trăiesc în mod natural pe uscat, în apă, în atmosferă sau în sol, populând permanent sau temporar teritoriul republicii.
Legea nr. 325/2005 cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova	25 apr. 2022	Restabilirea speciilor de plante și animale dispărute, critic periclitate, periclitate, vulnerabile, rare și nedeterminate, incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova, în scopul prevenirii dispariției acestora și asigurării conservării fondului lor genetic, stabilește bazele legale pentru păstrarea Cărții Roșii, atribuțiile autorităților publice de toate nivelurile și ale instituțiilor științifice din domeniu.
Legea nr. 209/2016 privind deșeurile	07 iunie 2023	Stabilește baza legală, politica statului și măsurile necesare pentru protecția mediului și a sănătății populației prin prevenirea sau reducerea efectelor negative determinate de producerea și gestionarea deșeurilor, precum și prin reducerea efectelor generale ale utilizării resurselor și creșterea eficienței utilizării acestora.
Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice	02 iulie 2023	Reglementează organizarea supravegherii de stat a sănătății publice, stabilind cerințele generale de sănătate publică, drepturile și obligațiile persoanelor fizice și juridice și modul de organizare a sistemului de supraveghere de stat a sănătății publice.
Legea nr. 91/ 2007 privind delimitarea proprietății publice	26 dec. 2022	Consolidează cadrul legal în vederea delimitării proprietății publice, asigurării dreptului de proprietate și utilizării eficiente a proprietății publice a statului, a proprietății publice a unităților administrativ-teritoriale de nivelul I și II

2.2 Legislația privind biodiversitatea

- Codul silvic nr. 28-03-2024 (în vigoare din 26.04.2025)
- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului
- Legea privind regnul animal nr. 439/1995
- Legea nr. 1102/1997 privind resursele naturale
- Legea nr. 1538/1998 privind finanțarea ariilor naturale protejate de stat
- Legea nr. 591/1999 privind spațiile verzi din comunitățile urbane și rurale
- Legea nr. 325/2005 privind Cartea Roșie a Republicii Moldova
- Legea cu privire la regnul vegetal nr. 239/2007
- Legea nr. 94/2007 privind rețeaua ecologică
- Legea nr. 29/ 2018 privind delimitarea proprietății publice funciare .

Principalele documente strategice privind diversitatea biologică sunt:

1. Strategia de mediu pentru perioada 2014-2023 și Planul de acțiuni pentru aplicarea acesteia, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 301/2014;
2. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor pentru perioada 2023-2032 și Planul de Acțiune pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027, aprobat prin HG nr. 55/2023;
3. Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2023-2030, aprobată prin HG nr. 56/2023; și
4. Strategia de dezvoltare durabilă a silviculturii în Republica Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 350/2001.
5. În plus față de legislația generală de mediu, Republica Moldova a stabilit un cadru juridic și de politici cuprinzător care abordează **atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea**, aliniat la Acordul de la Paris și la prioritățile naționale de dezvoltare.
6. **Strategia națională de adaptare la schimbările climatice a Republicii Moldova până în 2030** - stabilește cadrul național pentru adaptarea la impactul schimbărilor climatice în sectoare-cheie, inclusiv transport și infrastructură.
7. **Planul național de acțiune pentru adaptarea la schimbările climatice** - Definește măsuri concrete de adaptare, responsabilități, termene și mecanisme de finanțare.
8. **Contribuția determinată la nivel național (NDC) a Republicii Moldova în temeiul Acordului de la Paris** - Stabilește obiectivele naționale pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prioritățile de adaptare.
9. **Regulamentul privind sistemul național de inventariere a emisiilor de gaze cu efect de seră** - Stabilește aranjamentele instituționale pentru monitorizarea, raportarea și verificarea (MRV) emisiilor de gaze cu efect de seră.
10. **Legea nr. 43/2023 privind gazele fluorurate cu efect de seră** - reglementează utilizarea, controlul și reducerea gazelor fluorurate cu potențial ridicat de încălzire globală.
11. **Legea nr. 178/2023 privind ratificarea amendamentului Kigali la Protocolul de la Montreal** - sprijină eliminarea treptată a hidrofluorocarburilor (HFC) care contribuie la schimbările climatice.
12. **Strategia națională privind integrarea mediului și a schimbărilor climatice în politicile sectoriale** - Promovează integrarea aspectelor legate de schimbările climatice în planificarea transporturilor, energiei, apei și utilizării terenurilor.

Planul național pentru energie și climă (NECP) (după caz / în fază de proiect sau de punere în aplicare) - Oferă o abordare integrată a atenuării schimbărilor climatice, a eficienței energetice și a rezilienței.

Principala legislație națională din Republica Moldova care reglementează sănătatea și siguranța la locul de muncă (SSM), drepturile lucrătorilor și protecțiile sociale aplicabile proiectelor de infrastructură și de construcții. Respectarea acestor legi este esențială pentru asigurarea conformității juridice, protejarea bunăstării lucrătorilor și promovarea dezvoltării incluzive și durabile.

2.3 Legislația privind sănătatea și securitatea în muncă (SSM)

Legislație Titlu	Referință	Domeniu de aplicare
Codul Muncii al Republicii Moldova	Legea nr. 154/2003	Cadrul juridic general pentru muncă, inclusiv drepturile, obligațiile și inspecțiile în materie de sănătate și securitate.
Legea privind securitatea și sănătatea în muncă	Legea nr. 186/2008	Definește responsabilitățile pentru prevenirea riscurilor profesionale și asigurarea unor condiții de muncă sigure.
HG privind șantierele temporare sau mobile	HG nr. 95/2009	Stabilește standardele minime de SSM pentru șantierele de construcții, transpunând Directiva 92/57/CEE.
Norme generale de siguranță în construcții	HG nr. 1330/2008	Norme de securitate și sănătate în muncă specifice activităților de construcții.
Regulamentul Inspecției Muncii	HG nr. 98/2012	Reglementează organizarea și aplicarea SSM de către Inspectoratul de Stat al Muncii.
Cerințe tehnice privind EPI	HG nr. 508/2017	Norme și obligații tehnice privind utilizarea echipamentului individual de protecție.
Controale medicale pentru riscurile profesionale	HG nr. 1088/2010	Obligativitatea examinărilor medicale pentru lucrătorii expuși la riscuri specifice la locul de muncă.
Condiții minime de securitate la locul de muncă	HG nr. 1091/2013	Obligații generale privind siguranța la locul de muncă, aliniate la Directiva 89/391/CEE a UE.
Combaterea discriminării la angajare	Legea nr. 121/2012	Garantează egalitatea și interzice condițiile nesigure sau discriminatorii la locul de muncă.
Standarde de SSM în construcții	CP A.09.04:2014	Cod tehnic pentru securitatea muncii în timpul lucrărilor de construcții.

2.4 Legislație socială

Legislație Titlu	Referință	Domeniu de aplicare
Incapacitate temporară de muncă și prestații	Legea nr. 289/2004	Reglementează sprijinul social în timpul incapacității de muncă, al maternității și al concediului medical.
Sistemul public de asigurări sociale	Legea nr. 489/1999	Cuprinde contribuțiile de stat pentru prestații sociale, pensii și asigurări.
Sistemul public de pensii	Legea nr. 156/1998	Reglementează accesul la pensie.
Protecția copilului	Legea nr. 140/2016	Acordă protecție specială copiilor aflați în situație de risc sau separați de familie.
Migrația forței de muncă	Legea nr. 241/2022	Reglementează angajarea lucrătorilor migranți și străini în Moldova.
Incluziunea socială a persoanelor cu handicap	Legea nr. 60/2012	Asigură accesul egal și protecția persoanelor cu handicap.
Asigurarea egalității	Legea nr. 121/2012	Interzice discriminarea în ocuparea forței de muncă și în viața publică.

Egalitatea de șanse pentru femei și bărbați	Legea nr. 5/2006	Promovează egalitatea de gen în ocuparea forței de muncă și în viața socială.
Educația și recalificarea șomerilor	Legea nr. 273/1994	Facilitează formarea profesională în vederea reintegrării pe piața muncii.

1.4 Standardele BM și legislația internațională

Cadrul social și de mediu (ESF) al Băncii Mondiale include Conceptul de dezvoltare durabilă, care reflectă angajamentul Băncii de a realiza durabilitatea socială și de mediu și implică conformitatea proiectelor de investiții finanțate de Bancă cu cele zece standarde sociale și de mediu ale Băncii Mondiale (ESS): ESS1 - ESS10.

ESS sunt concepute pentru a ajuta împrumutatul/agențiile de implementare a proiectului și UIP-urile acestora să gestioneze riscurile și impactul unui proiect și să își îmbunătățească performanța socială și de mediu, printr-o abordare bazată pe riscuri și rezultate. Rezultatele dorite pentru proiect sunt descrise în obiectivele fiecăruia SSE, urmate de cerințe specifice pentru a ajuta împrumutații să atingă aceste obiective prin mijloace adecvate naturii și dimensiunii proiectului și proporționale cu nivelul riscurilor și impactului social și de mediu.

Relevanța fiecăruia dintre standarde a fost verificată în ceea ce privește proiectul MRCP și subproiectele sale în timpul stabilirii limitelor și al analizei suplimentare a impactului social și de mediu.

Relevanța standardelor în această etapă a proiectului este discutată mai jos.

Este important de remarcat faptul că cerințele ESS ale BM se aplică indiferent de scutirea națională de EIM.

Din cele zece ESS, **șapte⁵ se aplică Proiectului de conectivitate rurală din Moldova** și stabilesc condițiile pe care Împrumutatul și proiectul le vor îndeplini pe parcursul ciclului de viață al proiectului.

ESS 1 - Evaluarea și gestionarea riscurilor și impacturilor sociale și de mediu

ESS1 stabilește responsabilitățile Clientului pentru evaluarea, gestionarea și monitorizarea riscurilor și impacturilor sociale și de mediu asociate fiecărei etape a unui proiect sprijinit de Bancă prin intermediul finanțării proiectelor de investiții, pentru a obține rezultate sociale și de mediu în conformitate cu Standardele sociale și de mediu (ESS).

Evaluarea socială și de mediu se va baza pe informații actuale, inclusiv o descriere și o delimitare a proiectului și a oricăror aspecte asociate, precum și pe date de referință sociale și de mediu la un nivel adecvat de detaliu, suficient pentru a fundamenta caracterizarea și identificarea riscurilor și impacturilor și a măsurilor de atenuare. Evaluarea va evalua potențialele riscuri și impacturi sociale și de mediu ale proiectului, acordând o atenție deosebită celor care pot afecta în mod disproporționat grupurile sociale defavorizate și/sau vulnerabile; va examina alternativele proiectului; va identifica modalități de îmbunătățire a selecției, a ședinței, a planificării, a proiectării și a implementării proiectului pentru a aplica ierarhia de atenuare a impactului negativ asupra mediului și a impactului social și va căuta oportunități de îmbunătățire a impactului pozitiv al proiectului.

⁵ ESS1-ESS6, ESS10

În cadrul ESS1, Împrumutatul este obligat să:

- Să efectueze o evaluare E&S a subproiectului propus, inclusiv implicarea părților interesate,
- pe baza evaluării E&S, să elaboreze planuri ESMP specifice pentru fiecare subproiect finanțat în cadrul MRCP.
- Angajarea părților interesate și divulgarea informațiilor corespunzătoare în conformitate cu ESS10,
- Elaborarea unui plan de angajament social și de mediu (ESCP) și punerea în aplicare a tuturor măsurilor și acțiunilor prevăzute în acordul juridic, inclusiv ESCP,
- să monitorizeze și să raporteze performanța de mediu și socială a proiectului în raport cu ESS.

În conformitate cu ESS1, Clientul va gestiona riscurile și impacturile sociale și de mediu ale proiectului pe parcursul ciclului de viață al proiectului într-o manieră sistematică, proporțională cu natura și amploarea proiectului și cu potențialele riscuri și impacturi.

ESS 2 - Muncă și condiții de muncă

ESS2 recunoaște importanța creării de locuri de muncă și a generării de venituri în urmărirea reducerii sărăciei și a creșterii economice incluzive. ESS2 promovează principiile și drepturile de bază în domeniul muncii, precum și aspecte legate de munca copiilor și munca forțată, libertatea de asociere și negocierea colectivă. ESS2 promovează, de asemenea, siguranța și sănătatea la locul de muncă și impune ca toate lucrările să fie efectuate cu respectarea măsurilor de siguranță în construcții.

Împrumutații pot promova relații solide între lucrători și manageri și pot spori beneficiile unui proiect pentru dezvoltare prin tratarea echitabilă a lucrătorilor din cadrul proiectului și prin asigurarea unor condiții de muncă sigure și sănătoase. Toate părțile implicate în implementarea acestui subproiect (UIP, entități de implementare a subproiectului, contractori) trebuie să respecte cerințele ESS2.

ESS2 se aplică **lucrătorilor proiectului**, inclusiv lucrătorilor cu normă întreagă, cu normă parțială, temporari, sezonieri și migranți.

Termenul "lucrător al proiectului" se referă la:

- a) persoanele angajate sau angajate direct de către Împrumutat (inclusiv promotorul proiectului și agențiile de implementare a proiectului) pentru a lucra în mod specific în legătură cu proiectul (lucrători direcți);
- b) persoanele angajate sau angajate prin intermediul terților pentru a efectua lucrări legate de funcțiile de bază ale proiectului, indiferent de locație (lucrători contractați);
- c) persoanele angajate sau angajate de către furnizorii principali ai împrumutatului (lucrători furnizori principali); și
- d) persoane angajate sau angajate să presteze muncă pentru comunitate (lucrători comunitari).

Obiectivele ESS2 sunt:

- Promovarea securității și sănătății la locul de muncă.
- Promovarea tratamentului echitabil, a nediscriminării și a egalității de șanse a lucrătorilor din cadrul proiectului.
- Protejarea lucrătorilor din cadrul proiectelor, inclusiv a lucrătorilor vulnerabili, cum ar fi femeile, persoanele cu handicap, copiii (de vârstă aptă de muncă, în conformitate cu prezenta ESS) și lucrătorii migranți, lucrătorii sub contract, lucrătorii comunitari și lucrătorii care asigură aprovizionarea primară.
- Să prevină utilizarea tuturor formelor de muncă forțată și a muncii copiilor.
- Să sprijine principiile libertății de asociere și de negociere colectivă a lucrătorilor din cadrul proiectului, în conformitate cu legislația națională.

- Să ofere lucrătorilor implicați în proiect mijloace accesibile pentru a semnaliza problemele de la locul de muncă.

Împrumutatul a elaborat și va pune în aplicare proceduri scrise de gestionare a forței de muncă (LMP) aplicabile proiectului. Aceste proceduri vor stabili modul în care lucrătorii din cadrul proiectului vor fi gestionați, în conformitate cu cerințele legislației naționale și ale prezentei ESS. Procedurile vor aborda modul în care prezenta ESS se va aplica diferitelor categorii de lucrători din cadrul proiectului, inclusiv lucrătorilor direcți, și modul în care Împrumutatul va solicita terților (lucrători contractați) să gestioneze în conformitate cu ESS2. În plus, va fi elaborat un mecanism de soluționare a plângerilor pentru lucrători.

ESS 3 - Recurs și eficiență, prevenirea și gestionarea poluării

ESS3 recunoaște că activitatea economică și urbanizarea generează adesea poluarea aerului, a apei și a solului și consumă resurse finite care pot amenința oamenii, serviciile ecosistemice și mediul la nivel local, regional și global. Concentrația atmosferică actuală și preconizată a gazelor cu efect de seră (GES) amenință bunăstarea generațiilor actuale și viitoare. În același timp, utilizarea mai eficientă și mai eficace a resurselor, prevenirea poluării și evitarea emisiilor de GES, precum și tehnologiile și practicile de atenuare au devenit mai accesibile și mai realizabile. Acest ESS stabilește cerințele pentru abordarea eficienței resurselor și a prevenirii și gestionării poluării pe tot parcursul ciclului de viață al proiectului.

Obiectivele ESS3 sunt:

- Promovarea utilizării durabile a resurselor, inclusiv a energiei, apei și materiilor prime.
- Evitarea sau reducerea la minimum a impactului negativ asupra sănătății umane și a mediului prin evitarea sau reducerea la minimum a poluării generate de activitățile proiectului.
- Evitarea sau reducerea la minimum a emisiilor de poluanți climatici cu durată scurtă și lungă de viață generate de proiect.
- Evitarea sau reducerea la minimum a generării de deșeuri periculoase și nepericuloase.
- Minimizarea și gestionarea riscurilor și a impactului asociate utilizării pesticidelor.

În plus, Împrumutatul va evita emisiile de poluanți sau, atunci când evitarea nu este fezabilă, va reduce la minimum și va controla concentrația și fluxul masic al emisiilor acestora utilizând nivelurile de performanță și măsurile specificate în legislația națională sau în Orientările Grupului Băncii Mondiale privind mediul, sănătatea și siguranța⁶, oricare dintre acestea este cea mai strictă. Acest lucru se aplică emisiilor de poluanți în aer, apă și sol datorate unor circumstanțe de rutină, non-rutiniere și accidentale și cu potențial de impact local, regional și transfrontalier. Prevenirea și gestionarea poluării include gestionarea:

- poluarea aerului
- deșeuri periculoase și nepericuloase
- substanțe chimice și materiale periculoase
- Pesticide

Evaluarea riscurilor și a impactului și măsurile de atenuare propuse în legătură cu cerințele relevante ale ESS3, inclusiv materiile prime, utilizarea apei, poluarea aerului, materialele periculoase și deșeurile periculoase sunt incluse în domeniul de aplicare al evaluării preliminare E&S și al ESMP-urilor, după caz.

⁶ Orientările Grupului Băncii Mondiale privind mediul, sănătatea și siguranța (EHS), disponibile la: https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/Topics_Ext_Content/IFC_External_Corporate_Site/Sustainability-At-IFC/Policies-Standards/EHS-Guidelines/

ESS 4 - Sănătatea și siguranța comunității

ESS4 recunoaște că activitățile, echipamentele și infrastructura proiectului pot crește expunerea comunității la riscuri și impacturi. În plus, comunitățile care sunt deja supuse impactului schimbărilor climatice se pot confrunta, de asemenea, cu o accelerare sau intensificare a impactului ca urmare a activităților proiectului. ESS4 abordează riscurile și impactul asupra sănătății, siguranței și securității asupra comunităților afectate de proiect și responsabilitatea corespunzătoare a Împrumutaților de a evita sau minimiza aceste riscuri și impacturi, acordând o atenție deosebită persoanelor care, din cauza situației lor speciale, pot fi vulnerabile.

Obiectivele ESS4 sunt următoarele:

- Să anticipeze și să evite impactul negativ asupra sănătății și siguranței comunităților afectate de proiect în timpul ciclului de viață al proiectului, atât din circumstanțe de rutină, cât și din circumstanțe care nu sunt de rutină.
- Promovarea calității și siguranței, precum și a considerentelor legate de schimbările climatice, în proiectarea și construcția infrastructurii, inclusiv a barajelor.
- evitarea sau reducerea la minimum a expunerii comunității la riscuri legate de trafic și de siguranța rutieră, la boli și la materiale periculoase.
- Adoptarea de măsuri eficiente pentru a face față situațiilor de urgență.
- Să se asigure că protejarea personalului și a bunurilor se realizează astfel încât să se evite sau să se reducă la minimum riscurile pentru comunitățile afectate de proiect.

ESS 5 - Achiziționarea de terenuri, restricționarea utilizării terenurilor și strămutarea involuntară

Cerințele ESS5 se referă la pregătirea și punerea în aplicare a unui cadru sau a unui plan de relocare care va stabili baza pentru:

- ⇒ cerințele generale, cum ar fi clasificarea eligibilității, conceperea proiectului, compensațiile și beneficiile pentru persoanele afectate, implicarea comunității, mecanismul de soluționare a plângerilor, planificarea și punerea în aplicare;
- ⇒ deplasarea fizică și economică;
- ⇒ colaborarea cu alte agenții responsabile sau jurisdicții subnaționale; și
- ⇒ asistență tehnică și financiară.

FPR este elaborat pentru a aborda eventualele probleme legate de strămutare. Documentul ia în considerare nevoile persoanelor afectate de proiect și este redactat în conformitate cu Cadrul social și de mediu (ESF) și standardele sale sociale și de mediu ale BIRD (ESS5)⁷ și cu legislația Republicii Moldova.

Obiectivul FPR este de a identifica strategiile, principiile, mecanismele instituționale, cadrul legislativ și procedurile de relocare sau de achiziționare a activelor în cadrul implementării Proiectului, precum și de a stabili cadrul pentru pregătirea Planurilor de Acțiune pentru Relocare, în cazul în care acestea vor fi necesare în cursul implementării Proiectului.

RPF se aplică proprietarilor de terenuri private, ale căror terenuri, drepturi sau resurse vor fi afectate permanent sau temporar de acțiunile obligatorii ale Guvernului Republicii Moldova ca urmare a achiziției de terenuri necesare pentru Proiect / subproiecte. De asemenea, se aplică persoanelor care închiriază terenuri private sau de stat sau celor care nu au drepturi înregistrate sau legale asupra terenurilor pe care le utilizează și

⁷ <http://pubdocs.worldbank.org/en/796881511809516397/ESS5-FactSheet-WB-ESF.pdf>

care vor fi afectate negativ ca urmare a Proiectului / subproiectelor. Cu toate acestea, RPF nu se aplică terenurilor de stat care sunt transferate de la o autoritate din Moldova la alta sau utilizate temporar în timpul lucrărilor de construcție, cu excepția cazului în care terții sunt afectați negativ de transfer sau utilizare.

FPR a fost elaborat în comun de Administrația Națională a Drumurilor din Moldova (ANRM) și de Serviciul Vamal al Moldovei (SMC). Acest document este aplicabil pentru toate subproiectele incluse în proiect.

Versiunea finală a RPF, după aprobarea BIRD, va fi publicată pe site-urile oficiale ale ANR și MCS și în resursele oficiale de informare (dacă există) ale administrațiilor raionale de stat respective pe teritoriul cărora va fi implementat Proiectul.

Acest RPF exprimă angajamentul entităților de implementare a proiectului de a evita impactul negativ al achiziției involuntare de terenuri, acolo unde este posibil, și de a-l atenua și gestiona pentru a se asigura că persoanele afectate de proiect (PAP) își pot menține, restabili sau îmbunătăți mijloacele de trai la sfârșitul proiectului.

ESS 6 Conservarea biodiversității și gestionarea durabilă a resurselor naturale vii

Acest standard este aplicabil tuturor proiectelor care pot afecta biodiversitatea sau habitatele, în mod pozitiv sau negativ, direct sau indirect, sau care depind de biodiversitate pentru succesul lor.

Obiectivele ESS6 sunt:

- ⇒ să protejeze și să conserve biodiversitatea și habitatele;
- ⇒ aplicarea ierarhiei atenuării și a abordării de precauție în conceperea și punerea în aplicare a proiectelor care ar putea avea un impact asupra biodiversității;
- ⇒ promovarea gestionării durabile a resurselor naturale vii; și
- ⇒ sprijinirea mijloacelor de subzistență ale comunităților locale prin adoptarea de practici care integrează nevoile de conservare și prioritățile de dezvoltare.
- ⇒ evitarea sau reducerea la minimum a generării de deșeuri periculoase și nepericuloase

Aplicabilitatea ESS6 depinde de evaluarea socială și de mediu descrisă în ESS1.

Împrumutatul este obligat să evite impactul negativ asupra biodiversității și habitatelor. Atunci când evitarea impactului negativ nu este posibilă, Împrumutatul va pune în aplicare măsuri de minimizare a impactului negativ și de refacere a biodiversității în conformitate cu ierarhia atenuării prevăzută în ESS1 și cu cerințele prezentei ESS. În cazul în care au fost identificate riscuri semnificative și efecte negative asupra biodiversității, Împrumutatul va elabora și pune în aplicare un plan de gestionare a biodiversității⁸. Un plan de gestionare a biodiversității (BMP) include obiective-cheie privind biodiversitatea, activități pentru atingerea obiectivelor, un calendar de implementare, responsabilități instituționale și de gen, estimări ale costurilor și resurselor.

ESS 10 Implicarea părților interesate și divulgarea informațiilor

Prezenta SSE recunoaște importanța unui angajament deschis și transparent între Împrumutat și părțile interesate de proiect ca element esențial al bunelor practici internaționale. Implicarea eficientă a părților interesate poate îmbunătăți durabilitatea ecologică și socială a proiectelor, poate spori gradul de acceptare a proiectelor și poate contribui în mod semnificativ la conceperea și implementarea cu succes a proiectelor.

⁸ În funcție de natura și amploarea riscurilor și impacturilor, pentru a aborda conservarea biodiversității ca un aspect integral al dezvoltării durabile în cadrul proiectului, Planul de gestionare a biodiversității poate fi un document de sine stătător sau poate fi inclus ca parte a Planului de angajament social și de mediu elaborat în cadrul ESS1.

Clientul se va angaja cu părțile interesate pe tot parcursul ciclului de viață al proiectului, începând acest angajament cât mai devreme posibil în procesul de dezvoltare a proiectului și într-un interval de timp care să permită consultări semnificative cu părțile interesate cu privire la conceperea proiectului. Natura, domeniul de aplicare și frecvența angajamentului părților interesate vor fi proporționale cu natura și amploarea proiectului, precum și cu potențialele riscuri și impacturi ale acestuia.

Implicarea părților interesate este un proces incluziv desfășurat pe tot parcursul ciclului de viață al proiectului. Atunci când este conceput și implementat în mod corespunzător, acesta sprijină dezvoltarea unor relații puternice, constructive și receptive, care sunt importante pentru gestionarea cu succes a riscurilor de mediu și sociale ale unui proiect.

Angajamentul părților interesate este cel mai eficient atunci când este inițiat într-o etapă timpurie a procesului de dezvoltare a proiectului și face parte integrantă din deciziile inițiale ale proiectului și din evaluarea, gestionarea și monitorizarea riscurilor și impactului social și de mediu al proiectului. În consultare cu Banca, Împrumutatul a elaborat un Plan de implicare a părților interesate (PIE) proporțional cu natura și amploarea proiectului și cu potențialele riscuri și impacturi ale ESS declanșate pentru acest proiect.

2.6 GAP analizează Legislația Moldovei și ESS1-10 al BM.

Risc de mediu și social	Cerințe ale BM	Legislație națională	Descriere	BPA în legislația națională
a. Perturbarea fluxului de trafic în timpul construcției	Elaborarea de măsuri în planul de gestionare a traficului (TMP), ESMP.	Legea nr. 131 din 07-06-2007 privind siguranța rutieră	PMT trebuie coordonat cu poliția rutieră (Inspectoratul Național de Securitate Publică)	Accentul se pune pe schema drumurilor de deviere și pe instalarea semnelor rutiere temporare. Nu există dispoziții referitoare la protecția pietonilor, consultări publice, proceduri de compensare etc.
b. Accidente rutiere	Pentru a dezvolta măsuri în cadrul TMP, ESMP, Banca Mondială a solicitat raportarea în caz de accident în primele 24 de ore către Bancă. (Environmental and Social Incident Response Toolkit) ESIRT trebuie să fie pregătit. (anexa 7)	Legea nr. 131 din 07-06-2007 privind siguranța rutieră. Codul procurorului Codul administrativ	PGT trebuie să fie coordonat cu poliția rutieră (Inspectoratul Național de Securitate Publică).	Măsurile de prevenire referitoare la pietoni sunt slab descrise. Nu există cerințe privind raportarea urgentă a oricărui accident.
c. Perturbarea fațadelor proprietăților existente sau a utilităților publice	ESMP	Legea nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea lucrărilor de construcții,	Ca parte a construcției unui proiect de alimentare cu apă sau de canalizare, este probabil să	De obicei, populația trebuie informată în prealabil cu privire la perturbări și pentru perioada de absență a serviciilor. De multe ori, acest lucru se face doar în

Risc de mediu și social	Cerințe ale BM	Legislație națională	Descriere	BPA în legislația națională
		Legea 303, privind serviciile de alimentare cu apă	există impacturi asupra fronturilor proprietăților existente sau asupra utilităților publice, cum ar fi alimentarea cu energie electrică. Aceste tipuri de impact implică costuri, fie pentru persoane fizice, fie pentru comunitate.	mod formal și există o întârziere în reconectări.
d. Reinstalarea involuntară	Trebuie pregătite RPF, RAP în conformitate cu cerințele ESS5.	Legea privind exproprierea pentru motive de utilitate publică nr. 488 din 7 august 1999 sau domeniul eminent, Codul funciar nr. 828-XII, 1991, cu modificările ulterioare	Principiile de bază ale legislației civile moldovenești sunt: recunoașterea egalității între părțile la raporturile reglementate de aceasta, inviolabilitatea proprietății, libertatea contractuală, interdicția de a se amesteca în afacerile private, libera exercitare a drepturilor civile, garanția remedierii drepturilor încălcate și protecția judiciară a acestora	Nicio referire la strămutarea involuntară reșezarea involuntară, strămutarea fizică/economică în cadrul juridic. (legislația națională se referă doar la expropriere); lipsa dispozițiilor privind grupurile vulnerabile; lipsa evaluării socio-economice socio-economice de bază în comunitățile afectate; utilizatorii informali, PAP care nu au documente ar trebui să fie despăgubiți; ar trebui stabilite proceduri suplimentare de angajare.
e. Elaborarea ESMP	ESS 1	Legea EIM nr. 86 din 2014.	ESMP este principalul instrument de guvernanță a riscurilor sociale și de mediu în cadrul proiectului BM pentru a identifica, preveni, monitoriza și raporta impactul	Legislația menționează necesitatea elaborării unei liste de proiecte care trebuie să facă obiectul EIM. Pentru drumurile locale nu este cazul. Un capitol formal privind mediul trebuie elaborat în documentele de proiectare detaliată, însă identificarea și monitorizarea parametrelor nu sunt indicate. Aspectele sociale nu sunt incluse în EIM.

Tratate internaționale de mediu la care Republica Moldova este parte:

1. Convenția privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi (Geneva, 13 noiembrie 1979)
2. Convenția pentru protecția stratului de ozon (Viena, 22 martie 1985):
3. Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului într-un context transfrontalier (Espoo, 25 februarie 1991);
4. Protocolul privind evaluarea strategică de mediu (Kiev, 21 mai 2003)
5. Convenția privind efectele transfrontaliere ale accidentelor industriale (Helsinki, 17 martie 1992):
6. Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la procesul decizional privind mediul (Aarhus, 25 iunie 1998):
7. Convenția de la Basel privind controlul transportului transfrontalier al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora (Basel, 22 martie 1989)
8. Convenția privind diversitatea biologică (Rio de Janeiro, 5 iunie 1992):
9. Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție (Washington, 3 martie 1973)
10. Convenția privind conservarea speciilor migratoare de animale sălbatice (Bonn, 23 iunie 1979)
11. Acordul privind conservarea păsărilor de apă migratoare din Africa și Eurasia (Haga, 16 iunie 1995)
12. Convenția privind combaterea deșertificării în țările grav afectate de secetă și/sau deșertificare (Paris, 17 iunie 1994)
13. Convenția privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză aplicabilă anumitor produse chimice și pesticide periculoase care fac obiectul comerțului internațional (Rotterdam, 10 septembrie 1998)
14. Convenția privind poluanții organici persistenți (Stockholm, 22 mai 2001)
15. Convenția-cadru privind schimbările climatice (New York, 9 mai 1992)
16. Protocolul de la Kyoto (11 decembrie 1997)
17. Acordul de la Paris (22 aprilie 2016)
18. Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale în Europa (Berna, 19 septembrie 1979)
19. Convenția privind peisajul european (Florența, 20 octombrie 2000)
20. Convenția privind zonele umede de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice (Ramsar, 2 februarie 1971)
- 21.

Tratate internaționale și regionale privind drepturile omului ratificate de Republica Moldova:

- Declarația Universală a Drepturilor Omului (adoptată în 1948)
- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (adoptat în 1966, ratificat de Republica Moldova în 1990)
- Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (adoptat în 1976, ratificat de Republica Moldova în 1990)
- Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială (adoptată în 1965, ratificată de Republica Moldova în 1993)
- Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (adoptată în 1979, ratificată de Republica Moldova în 1994)
- Convenția cu privire la drepturile copilului (adoptată în 1989, ratificată de Republica Moldova în 1993)
- Convenția ONU împotriva torturii (adoptată în 1984, ratificată de Republica Moldova în 1995)

- Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (adoptată în 1950, ratificată de Republica Moldova în 1997)
- Carta socială europeană revizuită (adoptată în 1966)
- Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (adoptată în 2006, ratificată de Republica Moldova în 2010)

2.7. Cadrul juridic, de reglementare și instituțional pentru managementul de mediu și social

Cerințe privind evaluarea impactului social și de mediu (ESIA) pentru Coridorul 24

În conformitate cu Legea nr. 86/2014 a Republicii Moldova privind evaluarea impactului asupra mediului (EIM), o evaluare completă a impactului asupra mediului și social (ESIA) nu este necesară pentru Coridorul 24. Proiectul, care se concentrează pe reabilitarea și întreținerea drumurilor existente în cadrul dreptului de trecere (ROW), se încadrează în a treia categorie de proiecte în conformitate cu practica națională de evaluare a mediului. Această categorie necesită elaborarea unui "capitol privind protecția mediului" în documentația de proiectare detaliată, care trebuie să identifice potențialele efecte asupra mediului și să propună măsuri de atenuare.

Proiectul propus pentru reabilitarea și modernizarea coridorului rutier C24 a obținut **Autorizația de mediu nr. 10/2874/2025 din 09.06.2025.**

Constatări din autorizația de mediu:

- Activitatea intră sub incidența anexei 2 punctul 13 din Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului
- Evaluarea impactului asupra mediului (EIM) NU este necesară
- Proiectul trebuie să respecte următoarele condiții:
 1. Construcția trebuie să respecte reglementările de mediu și de construcție
 2. Deșeurile din construcții/demolări trebuie gestionate în conformitate cu CP A.09.04.2014
 3. Utilizarea solului mineral numai din cariere autorizate
 4. Să respecte Legea apelor nr. 272/2011
 5. Orice îndepărtare a vegetației trebuie să respecte legislația privind mediul și silvicultura
 6. Inspectorul de mediu trebuie să participe la comisia de recepție finală

Cu toate acestea, ESMP a fost elaborat pentru a asigura conformitatea cu toate cerințele de mediu și sociale ale Guvernului Republicii Moldova și cu Legea privind evaluarea impactului asupra mediului din 2014, precum și în strictă conformitate cu Standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale. În plus, ESMP servește drept ghid pentru antreprenor în pregătirea propriului Plan de management de mediu și social al antreprenorului (C-ESMP). Clasificarea proiectului în conformitate cu legislația moldovenească, deși nu necesită o ESIA completă, evidențiază o limitare a cadrului legislativ național privind evaluarea cuprinzătoare a impactului social pentru astfel de proiecte. Prin urmare, ESMP robust, elaborat în conformitate cu standardele sociale și de mediu ale Băncii Mondiale, este esențial pentru a acoperi aceste aspecte sociale și pentru a asigura conformitatea cu cerințele de finanțare internaționale, compensând astfel o posibilă lacună în legislația națională.

Principalele permise, autorizații și licențe de mediu, sociale și de reglementare a muncii necesare:

Pentru punerea în aplicare a proiectului "Coridorul 24", sunt necesare o serie de permise, autorizații și licențe, atât de mediu, cât și de natură socială/de muncă:

- Autorizație de mediu: Necesară pentru proiectare și construcție.
- Permis de defrișare: Specific, obținut de la Agenția de Mediu pentru orice operațiuni planificate de defrișare.

- Permis de utilizare a apei: În cazul în care apa este extrasă din râuri, iazuri sau rezervoare în scopul construcției, este necesar acordul proprietarului/administratorului, al autorității publice locale, al Inspectoratului Ecologic Raional și, în anumite cazuri, al Agenției "Apele Moldovei".
- Aprobare pentru depozitarea temporară a deșeurilor: Solicitat de la Inspectoratul Ecologic Raional pentru depozitarea temporară a deșeurilor.
- Autorizație scrisă/contract de închiriere pentru ocuparea temporară a terenului: În cazul în care antreprenorul are nevoie de ocuparea temporară a terenului în afara dreptului de trecere a drumului pentru instalații sau depozitarea materialelor, este necesară permisiunea scrisă din partea proprietarului terenului și aprobarea oficială din partea inginerului supervisor. În cazul terenurilor gestionate de administrația publică locală (APL), este necesar acordul consiliului local al satului.
- Licențe pentru sursele de materiale: Toate materialele de construcție (nisip, pietriș de râu, pământ pentru terasamente, piatră concasată) trebuie să fie obținute exclusiv din surse existente, autorizate. Inginerul de supraveghere a construcțiilor trebuie să aprobe următoarele planuri pregătite de antreprenor înainte de începerea lucrărilor.
- Planul de sănătate și siguranță al antreprenorului: Trebuie pregătit și aprobat înainte de începerea oricărei lucrări pe șantier.
- Planul de gestionare a traficului rutier și a siguranței: Elaborat de antreprenor, necesită aprobarea poliției rutiere (Inspectoratul Național de Securitate Publică) și revizuirea și aprobarea în timp util de către inginerul supervisor.
- Planul de gestionare socială și de mediu al antreprenorului (C-ESMP): Elaborat de antreprenor pe baza ESMP principal, acesta detaliază mecanismele de punere în aplicare și măsurile de atenuare a impactului social și de mediu și trebuie să fie aprobat de inginerul supervisor înainte de începerea construcției.

Acest nivel de rigoare în ceea ce privește conformitatea favorizează implicit selectarea contractanților cu capacități solide de gestionare a ESHS.

Agenții responsabile cu monitorizarea și punerea în aplicare

Implementarea ESMP implică o structură instituțională complexă, cu roluri și responsabilități bine definite pentru mai multe agenții-cheie:

Administrația Națională a Drumurilor (ANR): Este agenția de implementare, asistată de o unitate de implementare a proiectului (PIU). Responsabilitățile sale includ achizițiile publice, gestionarea financiară, gestionarea contractelor, monitorizarea și evaluarea proiectelor și asigurarea conformității proiectelor cu ESA și a lucrărilor civile cu ESMP aprobate. ANR are specialiști de mediu și sociali (E&S) responsabili cu coordonarea tuturor aspectelor legate de garanțiile E&S ale proiectului.

Specialistul ANR în achiziții de terenuri și strămutări: Examinează cazurile de achiziție de terenuri de către autoritățile statului, asigurând despăgubiri adecvate și prevenind discriminarea proprietarilor de terenuri.

Unitatea de implementare a proiectului (PIU):

- Specialist de mediu (ES) al UIP: Responsabil pentru activitățile zilnice de evaluare ecologică, inclusiv examinarea de mediu, identificarea tipurilor de evaluare ecologică necesare, pregătirea rapoartelor EIA și/sau ESMP, organizarea expertizei ecologice de stat, integrarea cerințelor de mediu în contracte și supravegherea/monitorizarea punerii în aplicare a măsurilor de atenuare și protecție a mediului. De asemenea, aceștia pregătesc rapoarte semestriale privind progresele înregistrate în implementarea ESMP.
- Specialist social al UIP: Va oferi sprijin esențial specialiștilor existenți în domeniul social, al mediului, al sănătății și securității ocupaționale și al relocării din cadrul ANR și va spori capacitatea acestora în cadrul domeniului de aplicare al proiectului. Specialistul social va fi angajat la nivelul ANR pentru a

sprijini implementarea proiectului, în special pentru a supraveghea și a asigura gestionarea socială eficientă, precum și monitorizarea tuturor aspectelor sociale asociate proiectului. În mod specific, specialistul social se va asigura că subproiectele sunt realizate de ANR cu respectarea standardelor și practicilor sociale adecvate și în conformitate cu instrumentele Cadrului social și de mediu (ESF) (Cadrul de management social și de mediu (ESMF), Planul de implicare a părților interesate (SEP), Procedurile de gestionare a forței de muncă (LMP), pregătite pentru proiect și în conformitate cu Planul de angajament social și de mediu (ESCP). Specialistul social va fi responsabil de impactul și planurile de atenuare a riscurilor și de monitorizarea tuturor aspectelor sociale ale împrumuturilor și granturilor finanțate de Bancă, în conformitate cu dispozițiile documentelor de mediu și sociale (E&S) necesare în temeiul Cadrului social și de mediu (ESF) și menționate în Planul de angajament social și de mediu (ESCP), cum ar fi Cadrul de management social și de mediu (ESMF), Evaluarea impactului social și de mediu (ESIA), Planurile de management social și de mediu (ESMP), Procedurile de gestionare a forței de muncă (LMP) și Planurile de implicare a părților interesate (SEPs), precum și termenii specificați în aceste documente E&S. În plus, specialistul social va sprijini supravegherea și monitorizarea activităților legate de riscurile sociale. Specialistul social din cadrul ANR va lucra în strânsă colaborare cu ceilalți specialiști relevanți din cadrul ANR, cum ar fi specialistul social, specialistul în mediu, specialistul în sănătate și siguranță în muncă, specialistul în relocare, specialiștii în achiziții publice, specialiștii în management financiar, specialiștii în monitorizare și evaluare (M&E) etc. De asemenea, specialistul social se va coordona cu specialiștii din cadrul Serviciilor Vamale cu privire la aspectele sociale, dacă este necesar. Specialistul trebuie să îl țină pe coordonatorul de proiect pe deplin informat cu privire la toate aspectele sociale, furnizând rapoarte lunare de performanță pe aceste teme.

- **Antreprenorul:** Responsabil pentru punerea în aplicare a ESMP prin intermediul C-ESMP al acestuia, în conformitate cu documentele contractuale. Numește un responsabil de mediu, social, sănătate și siguranță, asigură formarea angajaților în domeniul E&S și raportează incidentele. Efectuează analize de laborator și monitorizări la fața locului pentru diverși parametri de mediu.
- **Inginer supervizor (SE):** Asigură conformitatea tuturor lucrărilor cu cerințele contractuale, inclusiv cu ESMP. Furnizează rapoarte periodice către ANR cu privire la punerea în aplicare generală a ESMP și aprobă punctele de prelevare a probelor și rapoartele pentru monitorizarea mediului efectuată de antreprenor.
- **Inspectoratele locale de mediu:** Inspectează conformitatea cu legislația de mediu.
- **Centrele locale de sănătate publică:** Inspectează conformitatea cu legislația națională privind sănătatea publică.
- **Comitetele de monitorizare a impactului social (SIMC):** Structuri neguvernamentale la nivel comunitar, formate din reprezentanți ai instituțiilor și ai comunităților afectate. Rolul lor este de a informa populația și instituțiile locale cu privire la activitățile proiectului și de a înregistra și transmite plângerile privind nerespectarea legislației sociale și ecologice de către contractant.

Această structură instituțională multistratificată, care implică entități naționale, locale și specifice proiectului, indică o arhitectură de guvernare complexă. O astfel de complexitate necesită o coordonare și o comunicare excepționale pentru o punere în aplicare eficientă și o respectare continuă a ESMP. Prin urmare, succesul performanței sociale și de mediu a proiectului depinde de un flux fluid de informații și de o colaborare strânsă între toți acești actori diverși.

Tabelul 1: Rezumatul permiselor/autorizațiilor cheie și al agențiilor responsabile

Denumirea permisului/autorizației	Agenția de emitere/aprobare	Agenția de monitorizare/aplicare
Autorizație de mediu	Agenția de mediu	Inspectoratul districtual de mediu
Permis de defrișare	Agenția de mediu	Inspectoratul districtual de mediu
Permis de utilizare a apei	Agenția de Mediu , coparticipant: Proprietar/Administrator, APL, Inspectoratul Ecologic Raional, Agenția "Apele Moldovei" (după caz)	Inspectoratul Ecologic Raional, Agenția "Apele Moldovei"
Aprobare pentru depozitarea temporară a deșeurilor	Inspectoratul districtual de mediu	Inspectoratul districtual de mediu
Autorizație scrisă/contract de închiriere pentru ocuparea temporară a terenului	Proprietarul terenului, inginerul supervisor, consiliul local (pentru terenurile LPA)	Inginer supervisor, APL
Licențe pentru surse de materiale	Autoritățile relevante pentru acordarea licențelor	Inspectoratul districtual de mediu
Planul de sănătate și siguranță	ANR, inginer supervisor	Inginer supervisor, centre locale de sănătate publică
Planul de gestionare a traficului rutier și a siguranței	Poliția rutieră (Inspectoratul național de securitate publică), inginer supervisor	Poliția rutieră, inginerul supervisor
Planul de gestionare socială și de mediu al antreprenorului (C-ESMP)	ANR, inginer supervisor	Inginerul supervisor, specialistul în E&S al UIP, specialiștii în E&S ai ANR, inspectoratul districtual de mediu

3. LUCRĂRI PROIECTATE. DOMENIUL DE APLICARE AL REABILITĂRII DRUMURILOR C24 ȘI ACTIVITĂȚILE PROPUSE

Pe parcursul perioadei de implementare a Proiectului, nu este exclus ca în unele locuri să fie necesară relocarea rețelelor tehnico-edilitare, a surselor descentralizate de apă (fântâni). Deciziile respective vor fi luate în comun cu proprietarii obiectivelor, APL (administrația publică locală), populația locală. Viteza de transport proiectată pentru drumul de categoria IV este în conformitate cu NCM D 02.01:2015, respectiv 80 km/oră pentru sectoarele drepte, 60 km/oră - pe teren accidentat și 40 km/oră - pe sectoarele cu înclinație accentuată. Pe sectoarele care trec prin orașe, viteza proiectată este de 50 km/h, dar în unele locuri se poate adopta o viteză mai mică, în scopul siguranței rutiere, de până la 30 km/h - de exemplu, în fața școlilor. Toate lucrările permanente vor fi amplasate în interiorul actualului spațiu de circulație al drumului și nu sunt prevăzute alocări suplimentare de terenuri. Lățimea carosabilului nu va fi mărită.

În funcție de sector și de spațiul disponibil, lățimea va varia între 6,0 și 7,0 m.

În timpul construcției, poate fi necesară ocuparea temporară a unor terenuri aflate dincolo de terasamentul drumului, pentru a găzdui instalațiile antreprenorului. Locația și proiectarea acestor instalații sunt necunoscute în acest stadiu, acestea trebuind să fie stabilite de antreprenorul selectat. În plus, poate fi

necesară utilizarea temporară a terenurilor (de exemplu, pentru depozitarea temporară a materialelor), acestea fiind stabilite de către antreprenor într-o etapă ulterioară. În acest scop, înainte de începerea operațiunilor, Antreprenorul va trebui să obțină permisiunea scrisă (contract de închiriere, utilizare temporară etc.) de la proprietarul terenului și o aprobare oficială din partea Inginerului Supervizor. Dacă terenul se află în administrarea APL, se va solicita acordul consiliului local al satului. Pentru depozitarea temporară a deșeurilor, este necesară aprobarea Inspecției Ecologice Raionale.

Materialele de construcție, cum ar fi nisipul, pietrișul de râu, pământul pentru construcția de diguri sau piatra concasată, vor fi obținute exclusiv din surse licențiate existente, iar pentru transportul acestora sunt prevăzute numai drumuri existente. Partea benefică a reciclării asfaltului este:

- Economisirea resurselor naturale;
- Locuri neocupate datorită depozitării resurselor reciclabile;
- Reducerea cantității de materiale transportate la/de la șantier, economisind combustibil.

Elementele din beton armat, demolate de la pasarelele existente, vor fi transportate și depozitate temporar în depozitele ANR (rom: AND), iar celelalte materiale (de exemplu, nisip, pietriș de râu) - vor fi utilizate pentru construcția stâlpilor. Toate structurile noi, cum ar fi punțile tubulare și punțile cadru, vor fi realizate din elemente prefabricate livrate din fabricile existente.

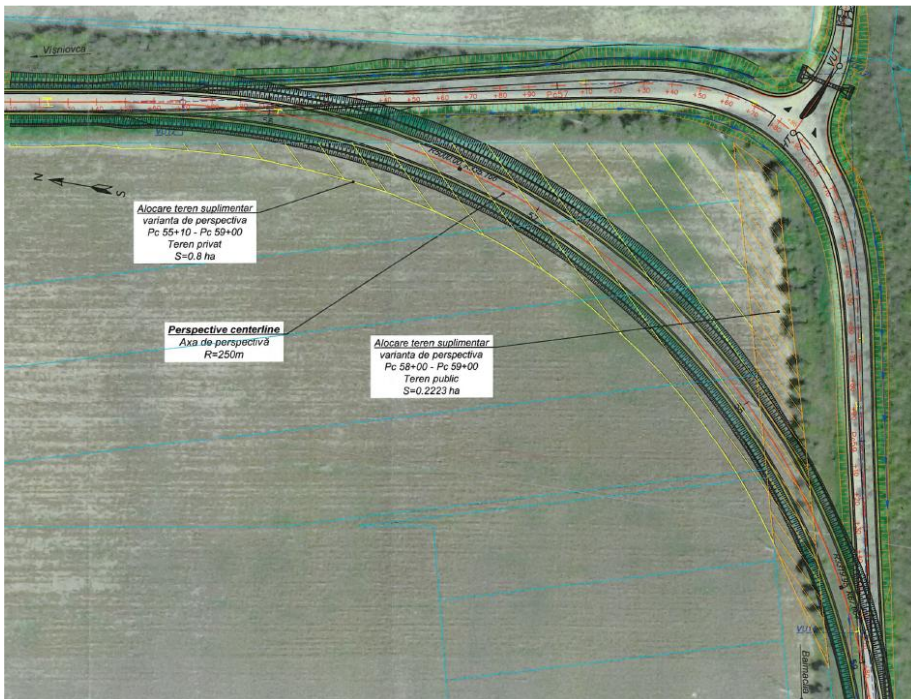
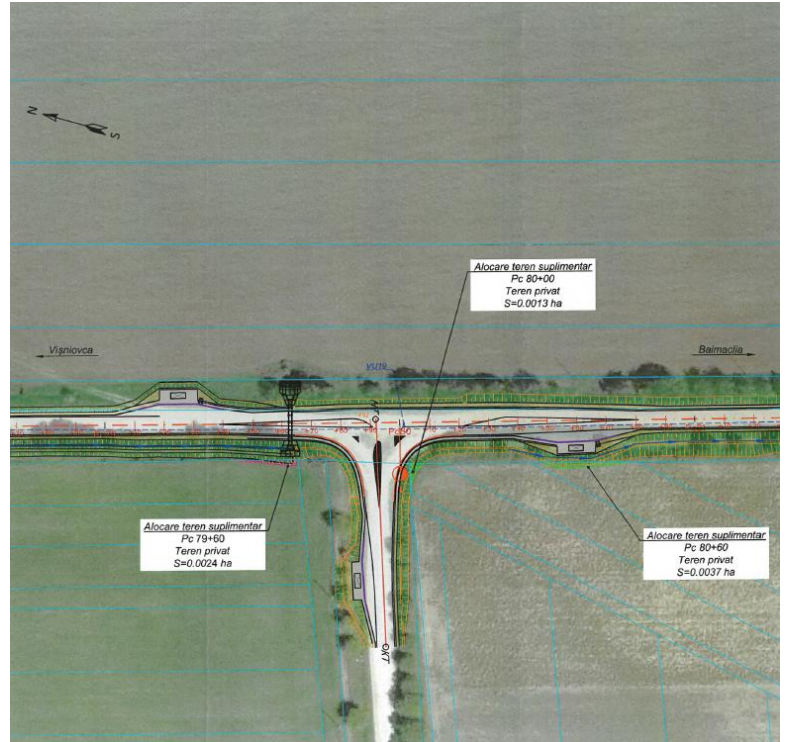
Pentru implementarea Proiectului se are în vedere punerea în aplicare a următoarelor:

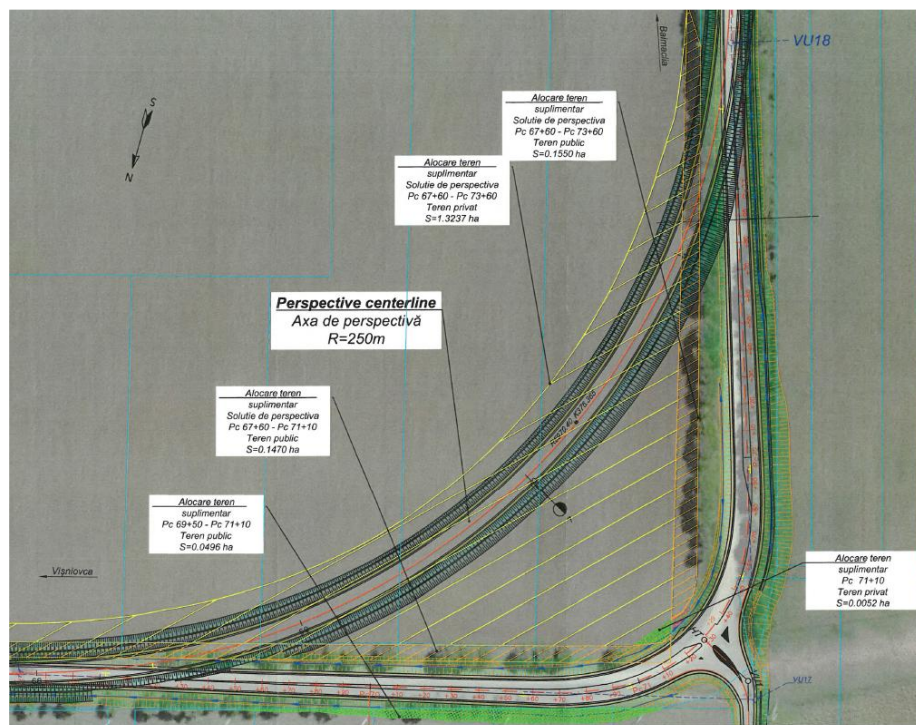
- Asigurarea de zone pavate de-a lungul întregului drum al proiectului;
- Repararea sau înlocuirea structurilor existente, după caz;
- Asigurarea unui drenaj adecvat, atât longitudinal, cât și transversal, în conformitate cu standardele naționale în vigoare;
- Asigurarea de trotuare pietonale și iluminat stradal pe cele mai frecventate secțiuni ale drumului proiectului;
- Asigurarea mijloacelor de protecție (de exemplu, parapeti de protecție) în zonele cele mai expuse riscurilor;
- Reabilitarea intrărilor în proprietate și reabilitarea terenurilor, după caz;
- Furnizarea de inventariere și semnalizare rutieră în conformitate cu standardele și normele aplicabile;
- Furnizarea de benzi cu zgomot și semnalizare rutieră, după caz, pentru a spori siguranța pietonilor în zonele sensibile.

Achiziționarea permanentă a parcelelor de teren care vor fi necesare pentru îmbunătățirea condițiilor rutiere

Cerințele privind terenurile de-a lungul coridorului proiectului indică faptul că va fi necesară achiziționarea permanentă de parcele de teren suplimentare - atât publice, cât și private - pentru a asigura o exploatare rutieră sigură și conformă. După cum se arată în tabelul 1, mai multe secțiuni dintre chainages Pc 17+20 și Pc 120+00 necesită teren suplimentar pentru a permite îmbunătățiri geometrice, cum ar fi creșterea razei curbelor nesigure, lărgirea platformei și ajustarea profilurilor longitudinale și transversale. De asemenea, sunt necesare terenuri suplimentare pentru construirea de noi stații de autobuz, instalarea și extinderea canalelor de scurgere și crearea de șanțuri laterale adecvate și de canale de scurgere a apelor pluviale, toate acestea fiind esențiale pentru îmbunătățirea siguranței rutiere și a rezilienței la schimbările climatice. Suprafețele totale necesare se ridică la 2,3459 ha de teren public și 0,0803 ha de teren privat, cu încă 0,7952 ha de teren public și 2,9989 ha de teren privat anticipate în cadrul soluțiilor de dezvoltare viitoare. Aceste achiziții sunt limitate ca întindere, dar sunt

esențiale pentru atingerea obiectivelor proiectului de îmbunătățire a siguranței traficului, de asigurare a gestionării adecvate a apei și de îmbunătățire a funcționalității generale a drumului.

3.1 Alocarea de parcele de teren suplimentare

Tabelul 1. Alocarea parcelor de teren suplimentare

Distanța în lanț de la (Pc+)	Chainage To (Pc+)	Poziția față de axă	Suprafața de teren suplimentară necesară, Teren public (ha)	Suprafața de teren suplimentară necesară, Teren privat (ha)	Suprafața de teren suplimentară necesară, Soluție viitoare - Teren public (ha)	Suprafața de teren suplimentară necesară, Soluție viitoare - Teren privat (ha)
17+20	25+10	stânga	0.28			
34+70	36+90	stânga	0.0735			
42+30		intersecție	0.1352			
55+10	59+00	dreapta				0.8
58+00	59+00	dreapta			0.2223	
69+50	71+10	stânga	0.0496			
67+60	71+10	dreapta			0.147	
67+60	73+60	dreapta			0.155	
67+60	73+60	dreapta				1.3237
71+10		stânga		0.0052		
80+00		intersecție		0.0013		
80+60		dreapta		0.0037		
79+60		dreapta		0.0024		
86+10	88+50	dreapta		0.0483		

89+00		intersecție		0.0955		
114+80		stânga		0.0210		
116+20		dreapta		0.0205		
114+40	116+20	dreapta			0.061	
114+40	118+20	dreapta				0.8752
116+30	118+20	dreapta			0.061	
114+40	120+00	stânga	1.690		0.1489	
Total			2.3459	0.0803	0.7952	2.9989

Pe parcursul implementării Proiectului, nu poate fi exclus faptul că în unele locuri poate fi necesară relocarea rețelelor tehnice municipale, a surselor descentralizate de apă (fântâni). Aceste decizii vor fi luate în acord cu proprietarii obiectivelor, APL, populația locală.

Viteza de transport proiectată pentru drumul de categoria IV este în conformitate cu NCM D 02.01:2015, și anume 80 km/h pentru secțiunile plane, 60 km/h - pentru secțiunile colinare și 40 km/h - pe secțiunile abrupte. Pentru tronsoanele care traversează localități, viteza proiectată este de 50 km/h. Cu toate acestea, la nivel local se poate adopta o viteză proiectată mai mică, de 30 km/h, pentru a asigura siguranța - de exemplu, în fața școlilor.

Lățimea semicoselei: 3.50m

Trotuare în interiorul satelor: 1.50m

Paviment: pavat

Construcții

3 poduri (B01, L=12m, km:13+880.19 / B02, L=14m km:1+166.85 / B03, L= 16m km:3+904.40))

46 de canalizări existente

Paviment

21.800 m³ Material de rambleu din material de împrumut

145.500 m³ Excavarea materialului neadecvat și eliminarea acestuia

112.000 m³ de material pietruit (strat de drenaj, strat de bază, material de nivelare)

76.600 m² Reciclare la rece a pavajului din beton asfaltic

10.700 m³ Strat de uzură din beton asfaltic

11.400 m³ Strat de bază din beton asfaltic

Copaci

237+74= 311 arbori care urmează să fie îndepărtați

593+185= 778 copaci noi

Nu există școli și grădinițe situate în imediata apropiere a drumului.

Toate lucrările permanente vor fi găzduite în cadrul dreptului de trecere existent și nu se prevede alocarea de terenuri suplimentare. Lățimea carosabilului nu va fi lărgită suplimentar. În funcție de secțiune și de spațiul disponibil, lățimea va varia între 6,0 și 7,0 m.

În timpul construcției, este posibil ca anumite suprafețe de teren din afara dreptului de trecere existent să trebuiască să fie ocupate temporar pentru a găzdui activitățile antreprenorului și pentru a asigura gestionarea traficului în condiții de siguranță. Acestea pot include terenuri necesare pentru drumuri de ocolire temporare în jurul podurilor și canalelor de scurgere în timpul reabilitării sau reconstrucției acestora, ocolitoare temporare și zone necesare pentru depozitarea materialelor de construcție, amplasarea echipamentelor și utilajelor de construcție, ateliere, zone de parcare și alte facilități auxiliare. Locația exactă, dimensiunea și configurația

acestor suprafețe de teren temporare nu sunt cunoscute în acest stadiu și vor fi stabilite de către antreprenorul selectat în timpul pregătirii Planului de gestionare socială și de mediu al antreprenorului (C-ESMP). Înainte de începerea oricăror lucrări, Antreprenorul trebuie să obțină permisiunea scrisă (de exemplu, acorduri de închiriere, contracte provizorii de utilizare a terenurilor) de la proprietarii terenurilor respective și să obțină aprobarea oficială a Inginerului-Supraveghetor. În cazul în care terenul este administrat de autoritatea publică locală (APL), va fi necesară aprobarea consiliului sătesc. Pentru orice zone temporare de depozitare a deșeurilor, Antreprenorul trebuie să obțină, în plus, autorizație de la Inspectoratul Districtual de Mediu. Toate terenurile utilizate temporar trebuie să fie readuse la starea inițială după finalizarea lucrărilor.

Materialele de construcție, cum ar fi nisipul, pietrișul, pământul pentru terasamente sau piatra spartă, vor fi obținute numai din surse autorizate existente și vor fi transportate numai pe drumurile existente. Nu se acceptă deschiderea de noi gropi de împrumut în cadrul acestui proiect.

Partea benefică a reciclării asfaltului este:

- Resursele naturale sunt conservate;
- Spațiul de teren nu este ocupat prin stocarea resurselor reciclabile;
- Reducerea importului/exportului de materiale de la locul proiectului, economisind combustibil.

Elementele de r/c obținute din demolarea canalelor existente (a se vedea imaginile următoare) vor fi transportate și depozitate temporar la baza ANR, alte materiale (de exemplu, nisip, pietriș) vor fi utilizate pentru construcția de acostamente. Toate structurile noi, cum ar fi conductele sau șanțurile de scurgere, vor fi elemente prefabricate furnizate din uzinele existente.

Coridorul nr. 24 are o lungime de 43,14 km, pe anumite sectoare lungimea carosabilului este realizată din beton asfaltic. Conform investigațiilor, sectoarele de drum parte a Coridorului nr. 24 are lățimea medie a carosabilului de 6,65 m și variază de la 5,0 m la 8,20 m. Fiecare sector după cum urmează:

- G131 are o lățime medie a carosabilului de 6,50 m și variază de la 5,00 m la 7,00 m.
- Sectorul G132 are o lățime medie a carosabilului de 6,70 m și variază de la 5,70 m la 7,80 m.
- G133 are o lățime medie a carosabilului de 6,65 m și variază de la 5,90 m la 8,20 m.

Sistemul rutier existent constă într-un sistem rutier neted, format din straturi de bază din piatră spartă sau amestec de balast din piatră spartă, cu o grosime medie de 18 cm, care variază de la 8 cm la 43 cm, și acoperit cu straturi bituminoase cu o grosime medie de 9,4 cm, care variază de la 3 cm la 18 cm. Trebuie remarcat faptul că, pe întreaga perioadă de exploatare a sectoarelor de drum, au fost efectuate lucrări de întreținere, care au avut ca scop doar menținerea stării tehnice a drumului, iar sectoarele degradate (cu tasări, tasări) au suferit doar reparații locale. Din totalul de 43.200 ml pe care îi are coridorul dat, 16.300 ml au suprafața de rulare din beton asfaltic, restul sectoarelor au suprafața de rulare din piatră spartă. Dintre cele cu suprafața de rulare din beton asfaltic în anul 2018 - 2021 în cadrul programului "Drumuri bune", adică după execuția proiectului, au fost executate lucrări de asfaltare peste suprafața de rulare din piatră spartă sau lucrări de înlocuire a straturilor superioare vechi sau a așternutului acestora chiar pe cea existentă, respectiv sectoarele:

- G131 Km 20+850 - 21+400, satul Baimaclia, (lucrări de asfaltare peste suprafața de piatră spartă);
- G132 Km 19+350 - 20+320, satul Baimaclia, (înlocuirea straturilor bituminoase);
- G133 Km 0+250 - 1+600, satul Tartaul, (înlocuirea straturilor bituminoase);
- G133 Km 4+900 - 6+150, s. Ciobalaccia, (înlocuirea straturilor bituminoase).

Dintre cele cu banda de rulare din piatră spartă, a fost adăugat material pietros în sectoare:

- G131 Km 1+350 - 2+400;
- G131 Km 17+600 - 18+500;

- G131 Km 3+200 - 3+950;
- G131 Km 8+100 - 8+650;
- G131 Km 15+000 - 16+600;
- G133 Km 9+350 - 9+900;
- G133 Km 9+900 - 14+924;

Drumul existent se află într-o stare tehnică nesatisfăcătoare, fapt constatat de parametrii existenți ai elementelor geometrice și ai suprafeței de rulare, atât pe sectoarele de drum din afara localităților, cât și pe sectoarele de drum din interiorul acestora, care nu corespund normelor de proiectare în vigoare și care este confirmat de diagramele liniare ale accidentelor și siguranței rutiere.

3.2 Tipuri de pavaj rutier proiectat

Proiectarea suprafeței rutiere/pavajului este un proces de selectare a unei suprafețe rutiere adecvate și a materialelor corespunzătoare pentru a asigura o capacitate portantă optimă a structurii rutiere, pentru a-și îndeplini funcția în mod adecvat și pentru a necesita o întreținere minimă în urma acțiunii sarcinii generate de traficul greu care accesează acest sector rutier în transportul de mărfuri și materiale de construcție, pe întreaga perioadă de funcționare.

Procesul de selectare a unei construcții rutiere optime implică adoptarea tipurilor de materiale, a grosimilor și a configurației straturilor suprafeței rutiere, care asigură respectarea obiectivelor de proiectare și de performanță, cum ar fi

- asigurarea condițiilor de siguranță și confort pentru toți utilizatorii drumului, fie că sunt conducători auto, pasageri, bicicliști sau pietoni, optimizarea funcției predestinate a drumului și a nivelului de utilizare a acestuia
- asigurarea unor costuri reduse de întreținere de către autoritățile rutiere de stat (de către guvern) (și anume, costul minim pe întreaga perioadă de exploatare);
- în conformitate cu standardele privind pavajele rutiere și cu alte orientări și/sau standarde relevante ale Administrației Naționale a Drumurilor.

Procedurile de proiectare pentru următoarele tipuri de îmbrăcăminte rutieră sunt stabilite în standarde de proiectare a îmbrăcămintelor rutiere recunoscute la nivel internațional:

- Suprafață rutieră flexibilă, care constă din materiale granulare pentru suprafața rutieră și un strat bituminos subțire (suprafață granulară);
- Suprafață rutieră flexibilă, care include unul sau mai multe straturi ușor legate între ele, fie că sunt executate in situ (pe șantier) sau în fabrică (suprafață rutieră stabilizată);
- Suprafață rutieră moale, care constă predominant din straturi de beton asfaltic;
- Suprafață rutieră rigidă.

Îmbrăcămintea rutieră moale constând din materiale granulare fără praf, neacoperite cu asfalt (îmbrăcăminte rutieră concasată) trebuie luată în considerare numai pentru drumurile rurale cu intensitate foarte scăzută a traficului, drumurile de acces minore sau drumurile temporare.

Profilele transversale au fost proiectate în funcție de situațiile existente pe și de soluțiile adoptate pentru amenajarea drumului și a accesoriilor acestuia, în raport cu normele de proiectare în vigoare. Toate profilele transversale de tip au fost realizate în conformitate cu soluțiile adoptate în proiectul de execuție. Astfel, la periferie, au fost proiectate profile transversale în care lățimea carosabilului este de 7,0 m (3,5+3,5), iar lățimea căilor de acces este de 3,0 m (1,5+1,5), unde fiecare 0,5 m din lățimea căii de acces este banda de încadrare.

Profilele transversale de tip 1, 2, 3 și 4 au fost proiectate pentru sectoarele de drum situate în afara orașului:

- Platforma drumului - 9,0-10,0 m;
- Lățimea benzii de încadrare - 0,5 m;
- Lățimea carosabilului - 6,0 m;
- Panta suprafeței carosabilului - 2,5%;
- Lățimea benzii de circulație - 3,0 m;
- Panta suprafeței de acces - 4%;
- Lățimea danei - 1,5-2,0 m;
- Înclinarea pantelor - 1:1,5.

Type/Tip 1

Sc 1:100

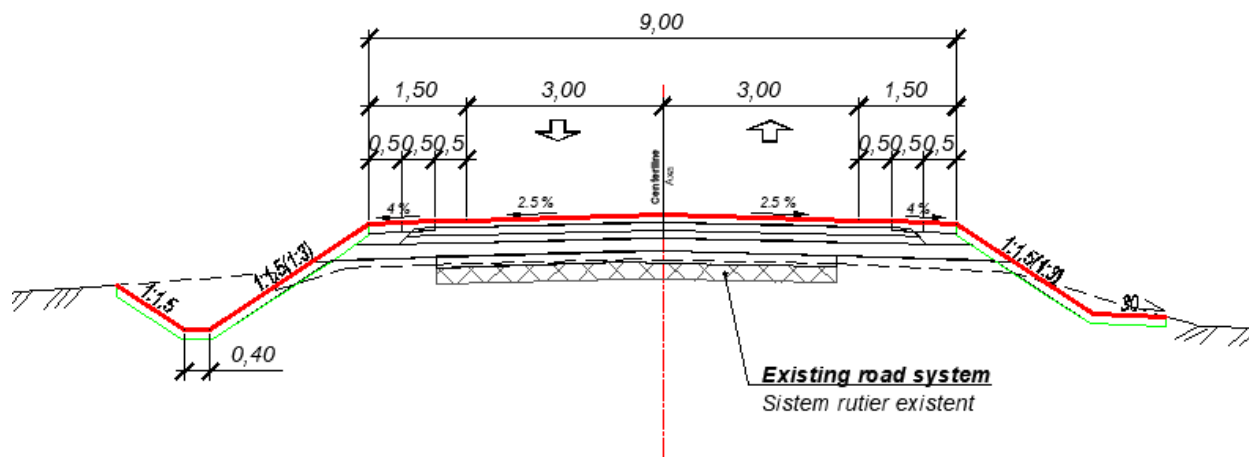

Figura 4.3.1. Profil transversal de tip 1

Type/Tip 2

Sc 1:100

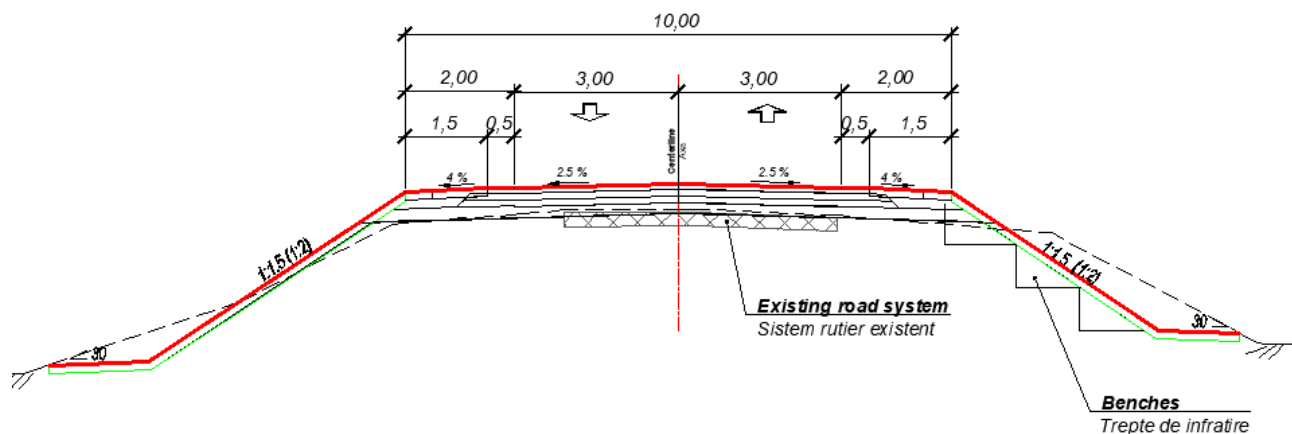

Figura 4.3.2. Profil transversal tip 2

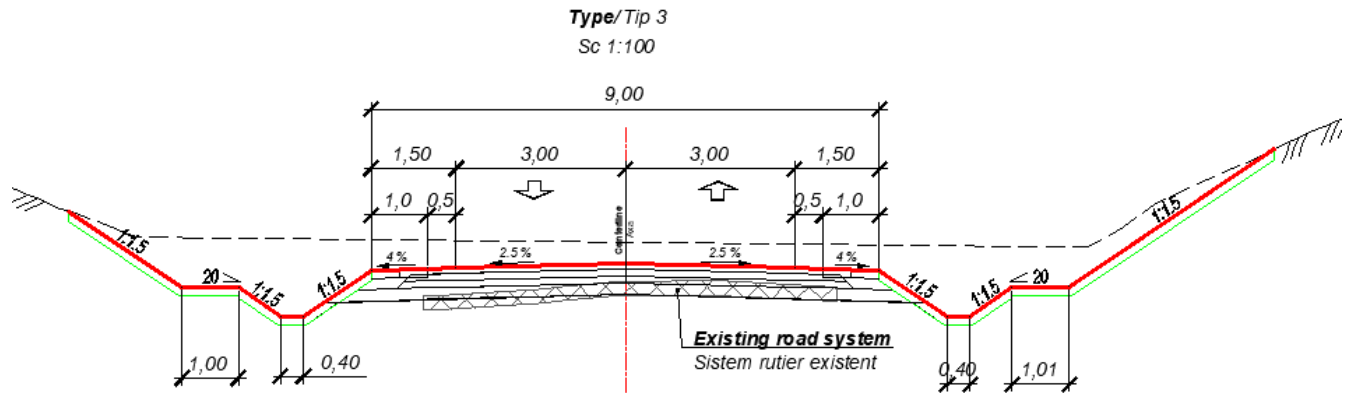

Figura 4.3.3. Profil transversal de tip 3

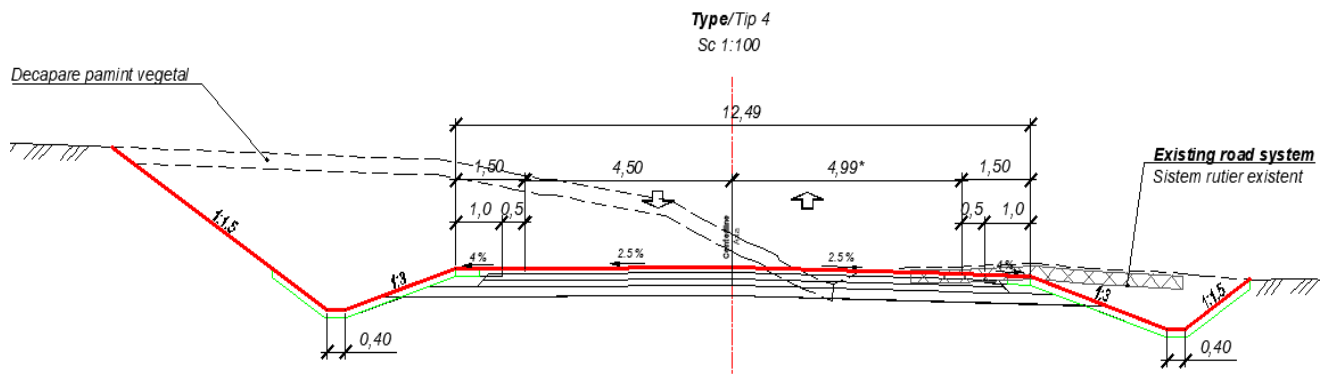

Figura 4.3.4. Profil transversal de tip 4

4. LINIA DE BAZĂ SOCIALĂ ȘI DE MEDIU

4.1. Clima și geografia regională

C24 este situat în partea de sud a Republicii Moldova, în zona climatică III. Temperatura medie a lunii ianuarie este de minus 3 grade, pentru luna iulie - plus 22. Temperatura medie anuală este de + 9,5-10,0° C, minima absolută de iarnă - -27-30° C, zilele cu temperaturi peste 0 grade - 279-289, suma temperaturilor pozitive - 3650-3850. Adâncimea medie de înghețare a solului - 30-45 cm, adâncimea absolută - 55-85 cm. Trecerea peste temperatura medie de zero grade primăvara are loc pe 1 martie, cel mai devreme - pe 18 ianuarie, cel mai târziu - pe 4 aprilie. Trecerea la temperaturi sub zero grade are loc în general pe 11 noiembrie, cel mai devreme pe 2 noiembrie, cel mai târziu pe 11 februarie. Precipitațiile medii anuale - 475 mm, coeficientul hidrotermal - 0,7-0,8. Umiditatea aerului (coeficient hidrotermal) este egală cu: iarna - 1,0, primăvara-toamna - 5,5-9,0, iarna - 10,0-13,0. Direcția predominantă a vântului - nord-vest și nord, viteza medie - 3,0-4,5 m/sec, în zilele de primăvară până la 15 m/sec și mai mult.

Printre cele mai frecvente pericole naturale se numără seceta (lipsa precipitațiilor timp de 14 zile consecutive în sezonul rece al anului și 10 zile în sezonul cald al anului). În această zonă climatică, secetele au 1-2 repetări în 5 ani. Există o creștere a frecvenței și intensității fenomenului de secetă. În ultimul deceniu, au existat cinci ani de secetă (2001, 2003, 2007, 2012).

În timpul verii, precipitațiile (ploi torențiale cu intensitatea de 0,5-2 mm/min) sunt specifice zonei, însoțite de fulgere, furtuni și grindină. Hidrometeorologii din Republica Moldova au observat creșterea frecvenței acestor ploi în ultimele decenii, de la 8,4 cazuri în perioada 1966-1990 la 10,4 cazuri în anii 1991-2004.

Satele din această zonă a Proiectului C24 se află la aproximativ 80-100 km distanță de Vrancea, epicentrul cutremurelor din această regiune a Europei, situat în zona seismică de magnitudine 7-8 grade pe scara Richter. Periodicitatea medie a cutremurelor de o asemenea intensitate este semnalată o dată la 35-40 de ani. Ultimele cutremure de o asemenea intensitate s-au produs mai des și au avut loc în 1977, 1986, ușor mai slabe - în 1990. Cutremurele pot avea un impact asupra sistemelor și echipamentelor de pompare, transportului și distribuției apei, calității apei în sursă, altele.

4.2. Geomorfologie, geologie și hidrografie

Zona de proiect a C24 este situată pe platoul Tigheci cu trecere treptată în Câmpia Moldovei de Sud, teritoriul este străbătut de râurile Tigheci, Larga și parțial Salcia Mare; partea de nord este mai înaltă și puternic fragmentată de văi și râpe, iar partea de sud cu pante mai mici. Ca urmare a proceselor de eroziune și a alunecărilor de teren, s-au format dealuri în formă de coline în meridional, mai înalte și mai compacte în nord. Altitudinea maximă este de 295 m. Partea de vest este o regiune mai joasă, formată din terase vechi, străbătute de văi și râpe. Terasele coboară până la pajiștea Prutului.

Cea mai mare parte a raionului este situată în bazinul râului Larga, care izvorăște din două izvoare din apropierea satului Cârpești și se varsă în râul Prut. Lungimea râului este de 33 km, panta - 4,4%. Există 16 afluenți cu o lungime mai mică de 10 km și o lungime totală de 40 km. Bazinul de recepție este situat pe dealurile Tigheci, alungit de la nord-est la sud-vest. Înălțimea medie a bazinului - 140 m, suprafața - 151 km, lungimea - 30 km, lățimea medie - 5,0 km, densitatea rețelei hidrografice - 0,48, coeficientul de meandrare - 1,23. Relieful este colinar, foarte dezmembrat, pantele din stânga văilor sunt abrupte, în dreapta - nu atât de abrupte. Valea este ușor sinuoasă, în formă de V, cu o lățime de la 2,3 la 5,3 km. Pantele sunt înalte de 100-150 m.

Rocile native din bazin sunt prezentate de diferite tipuri de argilă și nisip. Din straturile adânci se extrage apă minerală (Enichioi), gaze naturale (Ciobalaccia).

4.3. Calitatea apelor de suprafață și a apelor subterane

Pe teritoriul raionului Cantemir curg râurile Tigheci, Larga, Salcia Mare. Apele mari de primăvară încep, de obicei, în ultimele zile ale lunii februarie - prima jumătate a lunii martie (cele mai timpurii manifestări ale fenomenului au fost înregistrate pe 23 februarie, iar cele mai recente pe 30 martie. În timpul topirii intense a zăpezii, creșterea nivelului durează 2-9 zile, iar scăderea - 7-15 zile. În anii cu cantitate redusă de zăpadă, fenomenul practic nu se produce, creșterea nivelului nu depășește 20-30 cm. În timpul verii au loc 2-3 inundații ale râurilor.

Monitorizarea calității apei în râul Larga lipsește. Însă conform unor investigații ale Agenției Ecologice Cahul efectuate în bazinul râului Prut, unde curge râul Larga, calitatea apei corespunde claselor a treia și respectiv a patra (moderat și puternic poluat).

În albia râurilor sunt construite 67 de iazuri, suprafața oglinzii de apă este de circa 400 ha. Apa este utilizată pentru mici irigații, piscicultură și recreere. Unele dintre bazinele acvatice mai vechi au un grad ridicat de înămolire, 14 sunt uscate.

În raionul Cantemir sunt înregistrate 1627 fântâni și izvoare de mică adâncime, din care 110 sunt amenajate. Circa 85% din fântâni nu au apă potabilă bună, o sursă sigură de apă potabilă fiind apeductele sătești.

În raion sunt înregistrate 76 fântâni arteziene, în stare de funcționare - 45, doar în 15 fântâni apa este potabilă. Volumul de apă pompată este de 650 350 metri cubi pe an. Adâncimea de extragere a apei este de la 110 la 400 m. Majoritatea calității apei din fântânile arteziene nu corespunde cerințelor sanitare din cauza gradului înalt de mineralizare (până la 6000 mg / dm³), duritatea atinge 90 mol/m³, conține concentrații supranormale de amoniac, hidrogen sulfurat, brom, bor, altele.

4.4. Peisajul

Cea mai mare parte a teritoriului C24 este exploatată în scopuri agricole, astfel că predomină plantațiile de viță de vie, livezile, culturile de câmp. Se întâlnesc doar câteva păduri seculare, păduri de salcâm și păduri de protecție împotriva vântului, majoritatea din specia salcâm. În pajiștile râurilor și pe unele versanți, s-au păstrat sectoare degradate cu vegetație de stepă, salcie. Din cauza lipsei precipitațiilor și a pășunatului excesiv, vara vegetația pajiștilor se usucă, lăsând la vedere solul și rocile native apărute la suprafață în urma proceselor de eroziune hidrică a solului. Aliniamentele de arbori din jurul drumurilor (specii predominante - nuc, plop, salcâm) sunt în stare bună și satisfăcătoare. Mai multe sectoare din apropierea drumurilor, malurile râurilor, iazurilor, inclusiv la periferia localităților, conțin mormane de deșeuri menajere, vegetale, zootehnice, de construcții, care reduc considerabil valoarea peisagistică a terenului.

4.5. Resurse organice și biotice

Pădurile din raionul Cantemir constituie aproximativ 6 mii ha sau 9% din teritoriu. Unele dintre ele sunt seculare, dar majoritatea suprafețelor au fost plantate în ultimii 40-50 de ani, fiind supuse tăierilor de regenerare. Păduri masive mai mari sunt amplasate în apropierea satelor Tigheci, Cârpești, Lărguța, Baimaclia și altele. În structura dendrologică a pădurilor vechi predomină stejarul comun (*Quercus robur*) și stejarul pufos (*Quercus pubescens*), iar în cele noi - salcâmul argintiu de Bodalla (*Acacia silvestris*). Alte specii întâlnite mai des în pădurile districtului sunt: ulmul de câmp (*Ulmus carpinifolia*), arțarul de Tata (*Acer tataricum*), teiul cu frunze mici (*Tilia cordata*), altele. În jurul pâraurilor cresc specii de arbuști mediteraneeni și nemorali :

smochinul european (*Cotinus coggigria*), lemnul de cătină comun (*Swida sanguinea*), drumețul (*Viburnum lantana*), păducelul negru (*Prunus spinosa*), altele. În litieră și pe pajiști, întâlnim iarba vrabie (*Asparagus tenuifolius*), sigiliul lui Solomon (*Poligonatum latifolium*), *Aegonychom purpureo-caeruleum*), suterul (*Sedum maximum*), altele. Pe versanți și pe pante predomină *Stipa capillata*, *Festuca valesiata*, *Poa angustifolia*, *Bromopsis inermis*, *Elytrigia repens*, *Stipa lessingiana*, pelinul (*Artemisia austriacă*), altele.

Pe malurile iazurilor, pâraurilor, plantelor acvatice cresc plante precum *Phragmites australis*, măcrișul mic (*Thipha latifolia*, *Thipha angustifolia*), iarba broaștei (*Hydrocharis morsus-ranae*), coada calului mare (*Equisetum telmatea*), planta de apă europeană (*Alisma plantago-aquatica*), altele

Lumea animală este reprezentată de speciile: iepurele brun (*Lepus europaeus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), ariciul (*Erinaceus europaeus*), bursucul eurasiatic (*Talpa europaea*), nevăstuica mică (*Mustela nivalis*), cârtița (*Talpa europea*), șopârla (*Lacerta viridis*), șarpele de apă (*Natrix natrix*), prepelița comună (*Coturnix coturnix*), barza albă (*Ciconia ciconia*), fazanul (*Phasianus colchicus*), altele.

Speciile de animale sălbatice pe cale de dispariție și strict pe cale de dispariție, protejate prin lege, care trăiesc în ariile naturale ale districtului, sunt veverița terestră europeană (*Spermophilus citellus*), jderul de pin (*Martes martes*), jderul de stepă (*Mustela eversmanni*), șopârla multicoloră (*Eremis arguta*), acvila țipătoare (*Aquila rapax*), bustul mare (*Otis tarda*), vipera de câmp (*Vipera ursini*), țestoasa de baltă europeană (*Emis orbicularis*).

Următoarele arii protejate se află sub protecția statului: monumentul geologic Cariera Cociulia situată la aproximativ 10 km de Coridorul 24, Rezervația forestieră Aluniș din apropierea satului Ciobalaccia la 8 km de drumul de reparații, rezervațiile peisagistice forestiere din apropierea satului Antonești (în lunca Prutului), din apropierea satului Chioselia, precum și rezervația Codrii Tigheciului, din apropierea satelor Lărguța și Capaclia. Nicio zonă protejată de mai sus nu este traversată de coridorul 24.

Zona forestieră traversată de coridorul 24 (C24). Singura secțiune a proiectului de drum C24 care intersectează o zonă împădurită este situată în sectorul 2, între satele Baimaclia și Tartaul din districtul Cantemir, Drumul traversează această pădure pe o lungime de aproximativ 1 kilometru, la coordonatele Lat: 46.196 / Long: 28.352.

Această zonă face parte din Fondul Silvic de Stat și este administrată de Moldsilva. Pădurea include un amestec de arbori. Conform clasificării și înregistrărilor de teren, speciile dominante de arbori din această zonă forestieră sunt:

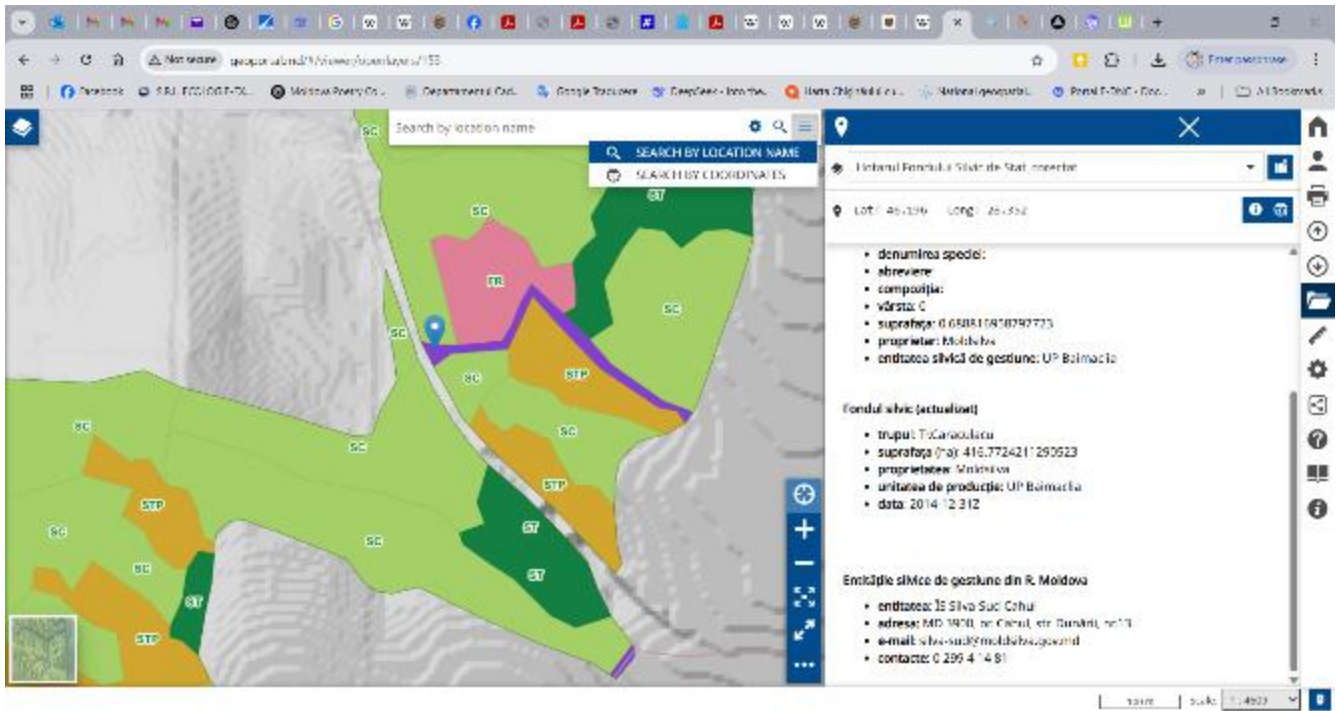
- *Robinia pseudoacacia* (Lăcrămioara neagră / *Salcâm*)
- *Quercus spp.* (stejar / *stejar*)

O parcelă specifică traversată de drum are o suprafață de 0,6881 hectare, iar blocul forestier mai mare cunoscut sub numele de "Trupul Caracalacu" acoperă o suprafață totală de 416,77 hectare.

Pădurea este proprietate de stat și administrată de Întreprinderea de Stat "Silva-Sud Cahul". Aceasta este singura zonă împădurită afectată de proiectul C24. Orice intervenție precum defrișarea, îndepărtarea arborilor sau accesul utilajelor de construcție în cadrul acestui segment trebuie să respecte

- Legea nr. 1515/1993 privind protecția mediului
- Legea nr. 239/2007 privind vegetația (în special articolele 26 și 26¹)

În plus, astfel de lucrări trebuie să fie coordonate cu Inspectoratul de Stat pentru Mediu și Î.S. Moldsilva pentru a asigura conformitatea legală, protecția mediului și atenuarea impactului ecologic.

4.6. Calitatea aerului

În zona Proiectului, principalele surse de poluare a aerului atmosferic cu gaze și praf sunt transportul auto (în Valea Prutului trece drumul Chișinău - Cahul care este destul de aglomerat), unele întreprinderi industriale, forjele (49), benzinăriile. O altă sursă, caracteristică pentru lunile de primăvară și toamnă, este arderea deșeurilor menajere și vegetale.

În restul teritoriului, impactul transportului aerian asupra atmosferei este ceva mai redus, deoarece teritoriul central al țării nu este traversat de nicio autostradă importantă. Nu au fost găsite date privind concentrațiile de gaze în atmosferă, astfel de cercetări nu au fost efectuate. Nu au fost găsite date privind controlul instrumental de mediu efectuat în ultimii ani la stațiile de testare tehnică din district în timpul reviziei tehnice, dar statisticile arată că aproximativ 20% dintre mașini au depășit concentrația de compuși toxici în gazele de emisie. În același timp, trebuie remarcat faptul că, potrivit datelor Organizației Mondiale a Sănătății, întregul teritoriu al Republicii Moldova, se află în poluarea atmosferică moderată cu praf și ozon ca urmare a efectelor transportului transfrontalier al maselor de aer, precum și a emisiilor locale de poluanți. Sursele de specialitate afirmă că poluarea excesivă a aerului duce la creșterea indicilor de morbiditate a populației cu boli respiratorii, cardiace, de sânge și de altă natură.

4.7. Impactul zgomotului

La fel ca în cazul poluării aerului atmosferic, principalele surse de zgomot sunt unitățile de transport, trenurile și întreprinderile industriale. Unele cercetări privind zgomotul efectuate de Ministerul Sănătății arată că nivelul de zgomot în localitățile traversate de autostrăzi ajunge la 76-78 dBA, nivelul zilnic admisibil fiind de 70 dBA. Întreprinderile industriale produc zgomot în intervalul 40-60 dBA, ceea ce se încadrează în normele sanitare. Nivelul de zgomot în localitățile situate în apropierea căilor ferate (linia ferată Chișinău - Cahul - Giurgiulești trece prin raion) este de 11-76 dBA, maximul admisibil pe timp de noapte este de 60 dBA. Localitățile din raionul Cantemir nu sunt traversate de nicio autostradă majoră, cu excepția drumului Chișinău - Cahul în partea de vest, iar întreprinderile industriale lucrează la un randament redus, astfel poluarea fonică nu prezintă un risc pentru sănătatea populației. Maladiile mai frecvente legate de zgomotul excesiv sunt cele cardiace, neuro-psihice, otitele și altele.

4.8. Proprietățile solului

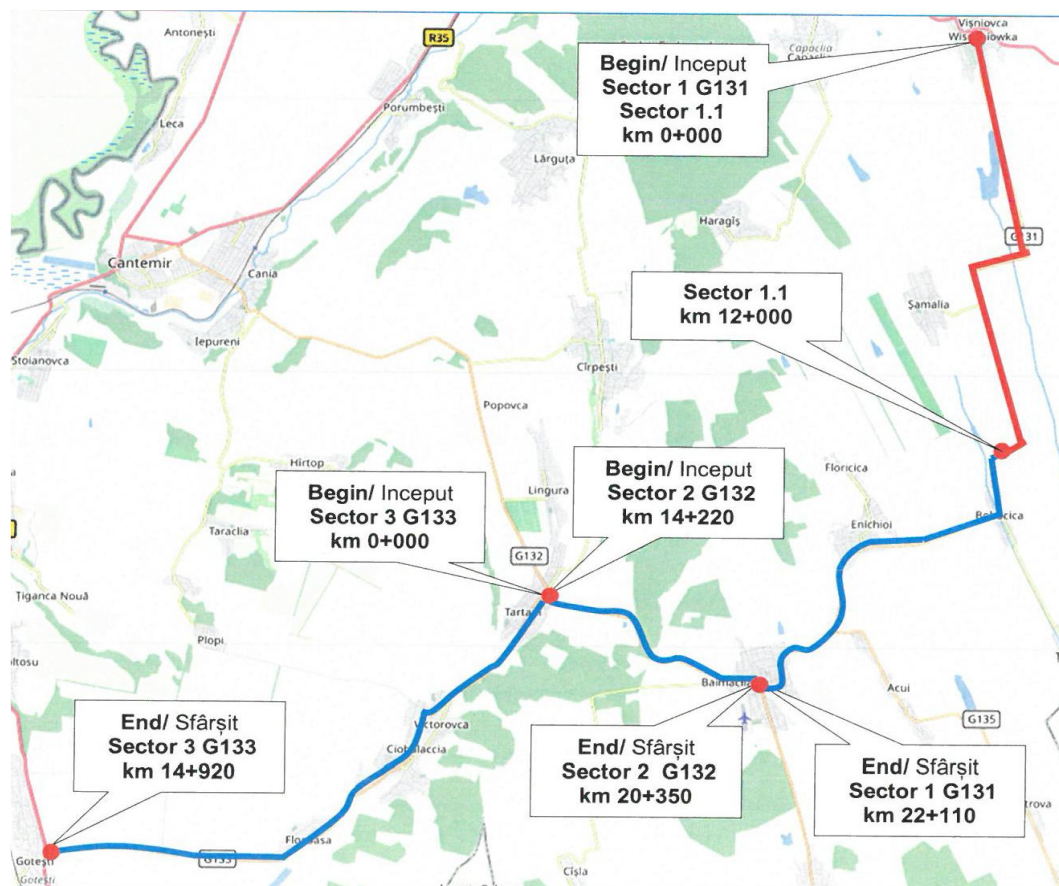
Suprafața terenurilor agricole din raion este de 64690 ha, cernoziomurile comune și carbonatice sunt cele mai răspândite. 42% din suprafața terenului este afectată de eroziune, gradul mediu de solvabilitate a solului în raion este de 57 de puncte (ca bază de referință pentru evaluarea calității solului servește cernoziomul tipic humerus tipic, apreciat la scara de 100 de puncte). Fertilitatea naturală a solurilor este în continuă scădere. Degradarea are loc din cauza pierderii unor cantități mari de humus și substanțe nutritive în procesul de eroziune a apei, precum și a diferenței mari dintre cantitatea de substanțe nutritive (azot, fosfor, potasiu) eliminate din sol odată cu recoltarea culturii și volumul de îngrășămintă încorporat în sol. Versanții ocupă o mare parte din teren, ceea ce, în absența unor măsuri eficiente de combatere a eroziunii, contribuie la spălarea treptată a stratului superior de sol. Pe de altă parte, cantitatea de îngrășămintă organice și minerale încorporate în sol a scăzut de câteva ori, comparativ cu acum 20-30 de ani.

În ceea ce privește poluarea chimică a solurilor, situația se normalizează treptat. Doar ocazional, acolo unde au existat cândva podgorii și livezi, există concentrații de cupru mai mari decât normele. Deoarece cantitatea de substanțe chimice utilizate pentru protejarea plantelor împotriva bolilor și dăunătorilor a scăzut de sute de ori, iar noile substanțe chimice au o perioadă de descompunere mult mai scurtă, solurile au fost

practic curățate de pesticide. Acesta a fost curățat de substanțe chimice, iar o parte din depozitele de produse chimice care au fost permanent o sursă puternică de poluare cu pesticide au fost demolate.

4.9. Aspecte socioeconomice

Contextul zonei de proiect.

Următoarele sate sunt situate de-a lungul rodelui:

1. Gotești este o localitate situată la 46.1477 latitudine, 28.1672 longitudine și 32 metri deasupra nivelului mării. Această localitate este administrată de Primăria comunei Gotești. Distanța directă până la orașul Cantemir este de 13 km. Distanța directă până la orașul Chișinău este de 114 km. Localitatea Gotești dispune de 5 agenți economici care își concentrează activitatea în domeniul agriculturii, 1 farmacie, 1 centru stomatologic, 2 magazine care comercializează materiale de construcții și 12 magazine care comercializează produse alimentare.
În localitate funcționează un liceu unde învață 281 de copii și 3 grădinițe unde învață 170 de copii. Comuna Gotești este destul de mare ca număr de gospodării comparativ cu celelalte, unde locuiesc 4122 persoane (conform datelor primăriei) din care 1955 bărbați și 2167 femei.
2. Baimaclia are 2 magazine care vând materiale de construcții și 5 magazine care vând produse alimentare. Spre deosebire de alte sate are o farmacie veterinară, o farmacie, un atelier pentru repararea automobilelor întreprindere și o companie de transport, și o benzinărie.
În satul Baimaclia 256 de copii frecventează școala secundară, precum și 170 de copii frecventează 3 grădinițe. Asistența medicală este oferită la Centrul de Sănătate Baimaclia, unde 3 sate vin pentru a obține consultații medicale și, de asemenea, două puncte medicale.

3. Ciobalaccia este situată la latitudinea 46.11744, longitudinea 28.2872 și altitudinea de 53 metri deasupra nivelului mării. Această localitate se află în administrarea satului Ciobalaccia. Localitatea Ciobalaccia este formată din 3 sate: Flocoasa, Ciobalaccia și Victorovca. Distanța directă până la orașul Chișinău este de 104 km.
În satul Flocoasa au un mic lac lângă care se construiește o piscină. Avem 2 magazine mici și 3 gospodării țărănești.
În satul Ciobalaccia activează 3 întreprinderi private și o întreprindere municipală care furnizează apă, evacuează gunoiul. De asemenea, există un oficiu poștal, o sală de spectacole, brutărie, sală de mese - unde sunt organizate diverse sărbători.
În satul Victorovca activează 3 întreprinderi individuale, 4 gospodării țărănești și, de asemenea, o Cooperativă de producție agricolă (în proces de faliment). De asemenea, există un depozit de păstrare a cerealelor și un cântar pentru a facilita activitatea agenților economici.
În localitatea principală, Ciobalaccia, există un liceu unde învață 352 de copii din Flocoasa, Ciobalaccia și Victorovca, dar și copii din satele învecinate, precum Tartaul și Baimaclia, deoarece liceul are un cămin pentru elevii din celelalte sate.
Grădinițele funcționează în satul Flocoasa, unde frecventează 32 de copii, precum și în Ciobalaccia, unde 56 de copii provin din două sate - Ciobalaccia și Victorovca. Populația locală este multietnică, populată și cu bulgari și pentru aproximativ 2004 de locuitori, unde trăiesc 1012 bărbați și 992 femei. În Ciobalaccia există Centrul Speranței și Credinței care organizează diferite activități pentru tineri și copii de diferite vârste. Ei intenționează să deschidă un centru de pensionare pentru persoanele în vârstă. În centrul localității funcționează un Centru de Sănătate pentru locuitori și, de asemenea, un pol de înot funcțional în satul Victorovca.
4. Tartaul se află la 46,2069 latitudine, 28,3213 longitudine și 83 metri altitudine deasupra nivelului mării. Această localitate este administrată de Primăria satului Tartaul. Localitatea Tartaul are 1200 ha de teren agricol, cea mai mare parte a acestuia fiind acoperită cu curți viticole, unde funcționează 2 fabrici care prelucrează strugurii. De asemenea, există livezi cu pruni cu un atelier de uscare a prunelor și fructelor, precum și lanuri de porumb, semințe de floarea soarelui și cereale. În localitate funcționează 2 magazine cu mărfuri materiale de construcție, 4 magazine care comercializează produse alimentare și o spălătorie auto.
Pe teritoriul satului Tartaul 179 de copii frecventează școala gimnazială "Delta" din care 40 de elevi provin din localitățile învecinate Lingura și Craciun. Există și o grădiniță care este frecventată de 70 de copii. În sat funcționează un Muzeu de Istorie și Etnografie. În prezent în Tartaul locuiesc 1171 persoane cu viză de reședință, dintre care 604 bărbați și 567 femei. Distanța directă până la orașul Cantemir este de 15 km. Distanța directă până la orașul Chișinău este de 99 km.
5. Localitatea Enichioi este compusă din următoarele 4 sate: Enichioi, Floricica, Bobocica și Tolica, distanța maximă dintre ele fiind de 7 km. Localitatea Enichioi este situată la 46.2216 latitudine, 28.4200 longitudine și la 98 metri deasupra nivelului mării. Această localitate este administrată de Primăria comunei Enichioi. Economia locală este compusă dintr-o minifabrică de prelucrare a uleiului, 3 magazine alimentare, un frigider mare care prelucrează produsele agricole, 8 agenți economici care lucrează în domeniul agricol. În Enichioi există o școală gimnazială la care învață 164 de copii, unde vin și copii din Bobocica și Tolica. În prezent trăiesc 1789 de locuitori, unde 986 sunt femei și 803 bărbați. Distanța directă până la orașul Cantemir este de 25 km. Distanța directă până la orașul Chișinău este de 91 km
6. Visniovca este situat la 46.3333 latitudine, 28.4494 longitudine și 113 metri altitudine deasupra nivelului mării. Satul Visniovca are o economie locală destul de dezvoltată reprezentată prin intermediul a 19 agenți economici: dintre care 1 este o asociație agricolă și de producție, 7 SRL-uri și alte 10 gospodării țărănești, 4 întreprinderi individuale și 7 magazine alimentare, cea mai mare parte a economiei locale este axată pe agricultură și comerț. De asemenea, există 4 lacuri unde se cultivă pește. Dacă este nevoie

să beneficieze de anumite servicii sociale sau să își vândă produsele agricole, cetățenii merg în orașele Cantemir sau Comrat, care sunt cele mai apropiate 2 centre raionale. Viitorul economiei locale a satului Visniovca este legat de agricultura ecologică datorită suprafețelor medii ale terenurilor agricole (2420ha) și cu bonitatea terenurilor de 69%.

În satul Visniovca funcționează un liceu unde învață 137 de elevi, iar 22 de copii din satul Samalia fac naveta în fiecare zi. O altă descriere unică a acestui sat este faptul că este o localitate multietnică unde 12 etnii trăiesc în pace. Străzile din sat sunt largi, ceea ce facilitează dezvoltarea proiectelor de infrastructură. În prezent, în acest sat trăiesc 1437 de locuitori (655 bărbați și 782 femei).

7. Samalia este un sat mic în care trăiesc 756 de locuitori, mai exact 382 de femei și 374 de bărbați. În 2017 școala secundară a fost închisă și, prin urmare, 22 de copii sunt transportați pentru educație la școala secundară din Visniovca, iar la grădinița locală 8 copii o frecventează într-o grupă mixtă. Economia acestui sat este destul de mică: funcționează 2 magazine alimentare, 1 SRL, 3 gospodării țărănești și 2 întreprinderi care produc ulei din semințe de floarea soarelui. În prezent continuă să activeze biblioteca publică, centrul de divertisment și Centrul medicilor de familie

IMPACTURILE SOCIALE ȘI DE MEDIU ALE PROIECTULUI În general, nu se preconizează niciun impact social și de mediu major al proiectului. Majoritatea acestora vor fi temporare și locale, mai ales în timpul fazei de construcție și vor provoca doar efecte negative minore, localizate și pe termen scurt. Majoritatea acestor impacturi vor fi legate în principal de lucrările de reabilitare, cum ar fi nivelarea, nivelarea, remedierea gropilor, amorsarea fisurilor, acoperirea, extracția, utilizarea de materiale periculoase, cum ar fi cele combustibile-lubrifianțe, bitumul etc., circulația vehiculelor de construcție/transportul materialelor de construcție a drumurilor, depozitarea materialelor de construcție și utilizarea depozitelor de deșeuri. Aceste impacturi sunt frecvente în lucrările de reabilitare a drumurilor și pot fi atenuate prin tehnicile de gestionare existente.

De asemenea, au fost luate în considerare impacturile generate de utilizarea amestecurilor de asfalt-beton, a bitumului și a altor materiale periculoase, precum și transportul acestora de la locul de producție la locul de aplicare. Toate aceste impacturi sunt, de asemenea, comune pentru astfel de lucrări și pot fi ușor atenuate prin aplicarea tehnicilor și măsurilor existente.

După finalizare, proiectul va avea un impact indirect pozitiv asupra bunăstării umane, siguranței, sănătății și mediului socio-economic prin reducerea costurilor de exploatare a vehiculelor, scăderea numărului de accidente; reducerea poluării aerului ca urmare a emisiilor vehiculelor pe tronsoanele de drum reabilite; curățarea canalizărilor de pe marginea drumurilor; reducerea riscului de poluare și eroziune a solului și de poluare a apei ca urmare a reabilitării sistemului de canalizare, reducerea riscului de alunecări de teren ca urmare a stabilizării pantelor, îmbunătățirea accesului la așezări și piețe, dezvoltarea de noi oportunități de afaceri etc.

Cerințele privind terenurile de-a lungul coridorului proiectului indică faptul că va fi necesară achiziționarea permanentă de parcele de teren publice și private suplimentare pentru a asigura o exploatare sigură și conformă a drumului. Mai multe secțiuni necesită terenuri suplimentare pentru a permite îmbunătățiri geometrice (creșterea razei curbelor care nu corespund standardelor, lărgirea carosabilului și ajustarea profilurilor longitudinale și transversale), precum și construirea de noi stații de autobuz, instalarea sau extinderea canalelor de scurgere și asigurarea de șanțuri laterale adecvate și canale de scurgere a apelor pluviale. Aceste intervenții sunt esențiale pentru îmbunătățirea siguranței rutiere și a rezilienței la schimbările climatice.

Deși limitate ca amploare, aceste achiziții sunt esențiale pentru atingerea obiectivelor proiectului de îmbunătățire a siguranței traficului, de asigurare a gestionării eficiente a apei și de sporire a funcționalității și rezilienței generale a drumului.

În mai multe locații, preluarea terenurilor poate afecta, de asemenea, infrastructura liniară și punctuală existentă, cum ar fi stâlpii de distribuție a energiei electrice, liniile aeriene, fântânile private sau comunale, gardurile și alte instalații auxiliare. În cazul în care este necesară relocarea, Antreprenorul și Inginerul se vor coordona cu operatorii și proprietarii utilităților respective pentru a asigura demontarea, relocarea și reconectarea în timp util, compensând în același timp activele afectate în conformitate cu legislația națională și cu cerințele de relocare ale Proiectului. Aceste activități pot genera restricții temporare de acces și efecte pe termen scurt asupra mijloacelor de subsistență, care vor fi atenuate prin notificarea timpurie, eșalonarea atenției la lucrările și restaurarea tuturor activelor și terenurilor afectate.

Utilizatorii drumurilor vor resimți doar efecte pozitive ca urmare a îmbunătățirii infrastructurii de transport. În primul rând, acestea sunt:

- siguranță sporită și condiții de trafic confortabile;
- economia de combustibil și uzura redusă a trenului de rulare al unui vehicul datorită circulației pe o suprafață rutieră modernă și posibilității oferite de a alege un mod și o viteză optime de deplasare.
- În plus, soluțiile de proiectare prevăd
- construcția de adăposturi pentru autobuze;
- construcția de drumuri în rampă și de intersecții;
- instalarea de iluminat artificial staționar;
- construcția de trotuare;
- soluții de proiectare care să permită accesibilitatea instalației pentru grupurile cu mobilitate redusă.
- amenajarea de treceri de pietoni;

Pentru a minimiza potențialele efecte negative asupra mediului și sociale legate de construcție, trebuie aplicată o combinație de acțiuni preventive și activități de monitorizare. Toate aceste măsuri necesare sunt prevăzute în Planul de atenuare socială și de mediu - Anexa 2. Luându-le în considerare, documentele contractuale pentru faza de construcție/reabilitare vor încorpora toate cerințele pentru a minimiza perturbările cauzate de lucrările civile, inclusiv gestionarea corespunzătoare a deșeurilor de construcție; măsuri de control pentru deșeurile de combustibil, ulei și lubrifianți, alte substanțe periculoase; dispoziții pentru protecția vegetației și a faunei, inclusiv a speciilor migratoare (dacă este cazul), acțiuni pentru reducerea nivelului de zgomot și praf; controlul eroziunii solului, stabilizarea terenurilor și protecția calității apei, precum și reabilitarea zonelor din tabăra de construcții, instalațiile de asfalt-beton și depozitarea temporară a materialelor de construcție după finalizarea proiectului. Măsurile de atenuare necesare vor face parte integrantă din punerea în aplicare a proiectului, inclusiv contractele care obligă contractanții să respecte obligațiile de mediu în timpul lucrărilor de reabilitare a drumurilor.

Clauzele contractuale vor include cerințe privind respectarea tuturor legilor și normelor naționale în materie de construcții, de protecție a sănătății, de salvagardare și de protecție a mediului, precum și a dispozițiilor privind "descoperirile întâmplătoare". În plus, contractantul va identifica ofițerii responsabili pentru punerea în aplicare a activităților privind protecția mediului, în conformitate cu instrucțiunile primite de la inginerul proiectant, ANR și specialistul de mediu al proiectului sau de la agenția/agențiile relevante de protecție a mediului. Materialele (de exemplu, asfalt, piatră, nisip etc.) trebuie furnizate numai din surse cu licențe, autorizații și/sau aprobări aprobate pentru a asigura siguranța mediului și a lucrătorilor, iar orice echipament care urmează să fie utilizat în timpul construcției trebuie să respecte standardele recunoscute la nivel internațional privind sănătatea mediului și siguranța lucrătorilor.

Toate contractele ar trebui să specifice că (a) antreprenorii ar trebui să respecte un set de orientări de mediu și sociale pentru antreprenori prevăzute de ESMP; și (b) antreprenorii ar trebui să prezinte, ca parte a ofertei lor, un plan de management de mediu și social al antreprenorului specific amplasamentului (C-ESMP bazat pe prezentul ESMP și pe anexa 3, cu descrierea detaliată a modalităților de punere în aplicare), inclusiv organizarea de cursuri de formare pentru personalul participant.

Punerea în aplicare a măsurilor de atenuare va fi monitorizată de inginerul de supraveghere al ANR, împreună cu ANR și specialistul de mediu al proiectului.

Impacturile operaționale vor fi abordate de ANR pentru a evita deteriorarea condițiilor rutiere și problemele de siguranță asociate. Printre aspectele majore care vor fi abordate în timpul fazei de operare se numără: funcționarea corespunzătoare a instalațiilor de drenaj, controlul alunecărilor de teren și al eroziunii. În această fază, impactul negativ potențial va rezulta și din lucrările civile care vor fi executate ca parte a întreținerii regulate. Pentru a minimiza potențialele efecte negative asupra mediului și sociale legate de exploatare, ar trebui luate unele măsuri preventive în timpul fazei de proiectare, iar apoi ar trebui realizată o combinație de activități de exploatare solide și de monitorizare. Orientările constituie baza obligațiilor contractuale care trebuie îndeplinite de către antreprenorii de întreținere a drumurilor. Contractele de întreținere vor include clauze specifice privind protecția mediului și protecția socială pe baza orientărilor.

Conform analizei sociale și de mediu, nu se preconizează niciun impact social și de mediu major, deoarece lucrările rutiere propuse vor fi efectuate pe aliniamentele rutiere existente și în cadrul ROW, cu câteva îmbunătățiri ale facilităților rutiere din curbe.

Construcția de drumuri laterale, trotuare și conexiuni de acces îmbunătățite poate necesita relocarea diferitelor active fixe și informale situate în interiorul sau de-a lungul dreptului de trecere existent. Acestea pot include turnuri și linii electrice aeriene, puțuri situate în zone în care soluțiile de ocolire nu sunt fezabile și, în unele cazuri, statui religioase sau icoane de pe marginea drumului. De asemenea, va fi necesară defrișarea vegetației, inclusiv tăierea copacilor care interferează cu amprenta noului drum sau cu gabaritele de siguranță. În plus, mai multe structuri stabilite în mod informal - cum ar fi garduri, bănci, magazii mici și livezi casnice - pot fi afectate și vor necesita îndepărtarea sau relocarea. Multe proprietăți rezidențiale au în prezent alei de acces pavate care vor fi afectate în timpul construcției; acestea vor trebui să fie reconstruite cel puțin la starea anterioară proiectului. Toate aceste intervenții vor fi efectuate cu notificare prealabilă, consultare cu proprietarii și în conformitate cu cerințele de relocare, compensare și restaurare ale proiectului. Toate aceste aspecte vor fi detaliate și abordate în detaliu în Planul de acțiune privind reinstalarea (RAP).

Cu toate acestea, pot apărea unele efecte minore în timpul construcției, cum ar fi praful, zgomotul, resturile de construcție și perturbarea pe termen scurt a activităților comerciale zilnice ale gospodăriilor/întreprinderilor de pe marginea drumului, care pot fi atenuate prin aplicarea bunelor practici de construcție și printr-o supraveghere atentă. Sunt așteptate unele efecte potențiale suplimentare din cauza afluxului de forță de muncă pentru construcții (de exemplu, violența de gen), dar sunt așteptate și beneficii potențiale, cum ar fi locurile de muncă legate de construcții și îmbunătățirea stării drumurilor (care va îmbunătăți, de asemenea, nivelurile de praf pe termen mediu și lung). Majoritatea impacturilor proiectului sunt preconizate în timpul construcției, deși unele pot fi relevante în timpul fazei de întreținere și pe durata de viață a proiectului, în special siguranța rutieră.

Pentru a gestiona aceste impacturi, antreprenorul va pune în aplicare o serie de acțiuni preventive și măsuri de minimizare, astfel cum sunt descrise în această secțiune, pentru a îndeplini cerințele legislației naționale și ale standardelor sociale și de mediu ale Băncii Mondiale. Măsurile de atenuare și gestionare a impactului de mediu și social necesare în timpul fazelor de pre-construcție, construcție și exploatare a drumului proiectului sunt descrise în această secțiune și rezumate în Anexa 2-3.

Identificarea riscurilor/impactelor de mediu și sociale datorate construcției drumului proiectului, inclusiv descrierile detaliate și măsurile de atenuare corespunzătoare, este rezumată în tabelul de mai jos. Acest tabel consolidat integrează toate impacturile identificate din procesele de examinare și evaluare, asigurând o acoperire cuprinzătoare, fără omisiuni. Măsurile de atenuare sunt aliniate la standardele sociale și de mediu ale Băncii Mondiale care se aplică pentru acest proiect, la reglementările naționale și la cele mai bune practici internaționale pentru proiectele de reabilitare a drumurilor.

Identificarea riscurilor/impactelor de mediu și sociale datorate construcției drumului din cadrul proiectului este rezumată în tabelul de mai jos:

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc
Faza de construcție		
Topografie și geologie	<ul style="list-style-type: none"> - Modificarea profilului existent al terenului din cauza lucrărilor de terasament și de excavare a rocilor. - Perturbarea cadrului geologic din cauza tăierii/excarberării de pe versanți, ceea ce duce la acumularea de resturi de material. 	Risc scăzut
Solul	<ul style="list-style-type: none"> - Slăbirea stratului superior de sol și pierderea covorului vegetal de-a lungul drumului din cauza excavării și umplerii, ceea ce va duce la creșterea eroziunii solului. 	Risc scăzut
Achiziționarea de terenuri și strămutarea economică	<ul style="list-style-type: none"> - Generarea de deșeuri sub formă de materiale excavate/reziduuri de construcție de pe șantierele de construcții, inclusiv eliminarea potențial neautorizată a deșeurilor pe terenuri private (inclusiv terenuri agricole). <ul style="list-style-type: none"> • Schimbarea utilizării terenurilor: Minimă. Drumul rămâne în cadrul dreptului de trecere (ROW) existent. Se preconizează o absorbție localizată de terenuri doar în cazul în care realinierea curbelor, standardizarea acostamentelor, stabilizarea pantelor, stațiilor de autobuz, parapetilor și triunghiurilor de vizibilitate la accese necesită mici benzi de terenuri adiacente (în principal margini agricole). Suprafețele totale necesare pe C24 sunt de 2,3459 ha de teren public și 0,0803 ha de teren privat, cu încă 0,7952 ha de teren public și 2,9989 ha de teren privat anticipate în cadrul soluțiilor de dezvoltare viitoare. Aceste achiziții sunt limitate ca întindere, dar sunt esențiale pentru atingerea obiectivelor proiectului de îmbunătățire a siguranței traficului, asigurarea gestionării adecvate a apei și îmbunătățirea funcționalității generale a drumului. • Deplasare fizică: Nu se anticipează. Nu se preconizează demolarea niciunei locuințe sau structuri rezidențiale auxiliare, deoarece lucrările rămân în interiorul sau în imediata vecinătate a ROW existente. 	Risc moderat

	<ul style="list-style-type: none"> Dislocarea economică: Probabilă, dar minoră și localizată. Aceasta poate include pierderea parțială a terenurilor productive (marginii de câmp, rânduri de viță de vie, marginii de livezi), arbori, ocuparea temporară a terenurilor pentru construcții, restricții temporare de acces și relocarea gardurilor/intrărilor în câmp/lateralelor de irigare. Parcele rezidențiale în apropierea drumului: Impactul se limitează la ajustări ale limitelor (de exemplu, deplasarea gardului către ROW legală), reclădirea aleii de acces, reconfigurarea canalului de scurgere/canalului și restricții temporare de acces în timpul lucrărilor. Nu este prevăzută pierderea totală a parcelei. Alte efecte asupra structurilor și obiectelor, inclusiv asupra structurilor culturale și comunitare: efecte asupra fântânilor care vor necesita relocarea sau închiderea, efecte asupra obiectelor culturale sau religioase, inclusiv a crucilor. Alte efecte sau restricții de acces asupra resurselor naturale: efecte asupra izvoarelor. <p>Terenuri agricole învecinate drumului: Fâșii înguste pot fi dobândite permanent în punctele de lărgire a curbei și ocupate temporar pentru amenajarea șantierului, depozitarea echipamentelor, devieri de transport/servicii și lucrări de drenaj.</p>	
Drenaj	<ul style="list-style-type: none"> Posibilități de umplere a cursurilor de drenaj existente în timpul umplerii cu pământ. Spălarea terenului în locurile de scurgere ale canalelor de scurgere. 	Risc moderat
Utilizarea apei	<ul style="list-style-type: none"> Impact asupra surselor locale de apă din cauza utilizării acesteia ca apă pentru construcții. 	Risc scăzut
Calitatea apei	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea încărcăturii de sedimente în scurgerile de pe șantierele de construcții și creșterea turbidității în cursurile de apă/corpurile de apă receptoare. Poluarea apei din cauza apelor uzate din taberele de construcții. 	Risc moderat
Calitatea aerului	<ul style="list-style-type: none"> Deteriorarea calității aerului din cauza emisiilor fugitive de praf provenite de la activitățile de construcție, cum ar fi excavarea, umplerea și betonarea, transportul și depozitarea materialelor și a resturilor de construcție, precum și circulația vehiculelor pe drumuri neasfaltate. Deteriorarea calității aerului din cauza emisiilor de gaze rezultate din activitățile de construcție. 	Risc scăzut
Nivelul de zgomot	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea nivelului de zgomot din cauza activităților de construcție, cum ar fi funcționarea echipamentelor de construcție și traficul de vehicule. 	Risc scăzut
Floră și faună	<ul style="list-style-type: none"> Pierderea florei și pierderea habitatului faunei din cauza tăierii arborilor de-a lungul ROW. 	Risc scăzut
Tabăra de construcții	<ul style="list-style-type: none"> Influxul forței de muncă și al furnizorilor din domeniul construcțiilor, care probabil vor construi barăci temporare în vecinătate (depinde de 	Risc moderat

	<p>aranjamentele antreprenorului. De obicei, antreprenorii locali folosesc gazdele disponibile la nivel local/regional. Antreprenorii internaționali preferă să aibă taberele aproape de șantier).</p> <p>- Riscuri probabile pentru igienă și sănătate și alte efecte asupra mediului înconjurător din cauza afluxului de muncitori în construcții. - Riscuri pentru sănătate din cauza lipsei condițiilor de sănătate și igienă prin evacuarea apelor uzate pe terenuri deschise, ceea ce poate provoca molestarea țăntarilor, boli transmise prin apă etc. Posibilități de răspândire a bolilor cu transmitere sexuală, cum ar fi SIDA.</p> <p>Înființarea taberelor de lucru ale antreprenorului poate avea efecte negative în cazul în care diverse aspecte, cum ar fi gestionarea deșeurilor lichide și solide, întreținerea echipamentelor, depozitarea materialelor și furnizarea de apă potabilă sigură, nu sunt abordate corespunzător. Locul pentru șantierul de lucru va fi selectat de contractant.</p>	
Cariere, zone de împrumuturi și depozite de materiale	<p>Impactul asupra vegetației naturale, asociat în mod obișnuit cu deschiderea de noi cariere sau zone de împrumut sau cu construirea de noi ocolișuri și drumuri de acces, nu va avea loc, deoarece proiectul se va baza exclusiv pe carierele și zonele de împrumut licențiate existente.</p> <p>Zonele de carieră/împrumut pot prezenta riscuri pentru sănătatea și securitatea ocupațională și pentru sănătatea și securitatea comunității (a se vedea secțiunile relevante).</p> <p>Există riscuri legate de ocuparea temporară a terenurilor ca zone de stocare temporară a apei.</p>	
Riscurile climatice și evaluarea vulnerabilității	<ul style="list-style-type: none"> • precipitații intense și inundații locale, care pot provoca eroziune, scurgere de sedimente, inundarea temporară a zonelor de lucru și întârzieri în activitățile de construcție; • căldură extremă, care poate afecta sănătatea și siguranța lucrătorilor, poate reduce productivitatea și poate influența calitatea proceselor de așternere și întărire a asfaltului; • vânturi puternice și furtuni, care pot crea condiții de lucru nesigure, pot crește emisiile de praf și pot deteriora structurile temporare sau materialele depozitate; • ciclurile de îngheț-dezghet și temperaturile scăzute, care pot afecta stabilitatea excavațiilor, performanța materialelor și calendarul construcțiilor. 	Risc moderat
Sănătatea și securitatea ocupațională	<p>Riscuri legate de sănătate și siguranță pentru lucrătorii din construcții din cauza măsurilor inadecvate de sănătate și siguranță.</p> <p>Riscuri de sănătate și siguranță pentru lucrătorii din gropile de împrumut sau cariere din cauza măsurilor inadecvate de sănătate și siguranță.</p>	Risc moderat

Siguranța rutieră	- Creșterea incidenței accidentelor rutiere din cauza perturbărilor provocate în circulația actuală.	Risc moderat
Siguranța traficului	Traficul intens de autoturisme și camioane de mari dimensiuni către și de la șantierele de construcții și de la cariere/împrăștieri, precum și închiderile parțiale ale carosabilului complică situația rutieră și cresc riscul de accidente rutiere în care sunt implicate utilajele antreprenorului, vehiculele de tranzit, pietonii și bicicliștii din populația locală. În timpul exploatării drumului, numărul accidentelor cauzate de viteza mare poate crește.	Risc moderat
Restricții de acces	Activitățile de construcție ca parte a lucrărilor civile pe drum pot cauza restricții temporare de acces la întreprinderi, locuințe, parcele de teren sau alte facilități private sau publice.	Risc moderat
Riscuri legate de forța de muncă asociate cu lucrătorii contractați	Activitățile de construcție comportă riscuri legate de condițiile de muncă și de muncă, inclusiv nerespectarea legislației naționale a muncii și a LMP a proiectului. În cazul în care sunt implicați lucrători străini, există riscuri suplimentare legate de discriminare, practici de muncă abuzive și lipsa accesului la asigurări de sănătate și de accidente, formare necorespunzătoare din cauza barierelor lingvistice.	Risc scăzut
Comunitate Riscuri pentru sănătate și siguranță	Utilizarea de echipamente de construcție mari, amplasarea taberei antreprenorului cu locurile de reședință ale forței de muncă, blocarea parțială a traficului rutier, implicarea materialelor inflamabile în procesul de lucru pot constitui un risc pentru sănătatea și siguranța locuitorilor din apropiere. De asemenea, pot apărea conflicte între populația locală și forța de muncă a antreprenorului. Conflictele dintre populația locală și forța de muncă a antreprenorului pot apărea din cauza diverșilor factori, care provin adesea din diferențe de cultură, limbă, statut socio-economic și așteptări. Forța de muncă a contractantului poate proveni din regiuni diferite sau chiar din țări diferite, aducând cu sine propriile norme și practici culturale. Aceste diferențe pot duce la neînțelegeri sau ciocniri cu populația locală, în special dacă nu există o sensibilitate sau o conștientizare culturală. Proiectele de construcții au adesea un impact asupra mediului, fie prin zgomot, poluare sau modificări ale peisajului. Dacă populația locală simte că mediul său este degradat sau pus în pericol de activitățile antreprenorului, acest lucru poate duce la proteste sau conflicte. Interacțiunea și integrarea limitate între forța de muncă a contractantului și comunitatea locală pot exacerba tensiunile. Barierele lingvistice sau diferențele culturale pot împiedica comunicarea și legătura dintre cele două grupuri, favorizând neîncrederea sau ostilitatea. Exploatarea gropilor de împrumut și a carierelor utilizate pentru proiect poate prezenta riscuri pentru sănătatea și siguranța comunității din cauza	Risc moderat

	<p>excavațiilor deschise, a traficului și a închiderii/reabilitării inadecvate. În cazul în care sunt implicate explozii, foraje sau echipamente grele, impactul asupra gospodăriilor din jur ar putea include zgomot, praf și, eventual, impact asupra structurilor.</p> <p>Abordarea acestor probleme subiacente necesită măsuri proactive, cum ar fi implicarea comunității, formarea sensibilității culturale pentru forța de muncă a antreprenorului, comunicarea transparentă cu privire la obiectivele și impactul proiectului și distribuirea echitabilă a beneficiilor proiectului către populația locală. Stabilirea unor relații constructive între contractant, comunitatea locală și părțile interesate relevante este esențială pentru atenuarea conflictelor și asigurarea finalizării cu succes a proiectului.</p>	
Exploatarea sexuală și violența bazată pe gen (GBV)	Impacturile negative potențiale legate de femei pot include exploatarea sexuală, abuzul și hărțuirea sexuală, precum și violența bazată pe gen (GBV) prin stabilirea de locuințe temporare pentru lucrătorii comunitari în timpul implementării lucrărilor rutiere.	Risc scăzut
Impactul asupra grupurilor vulnerabile	<p>Riscurile sociale ale Proiectului pot afecta, de asemenea, aspecte ale incluziunii sociale, în special legate de grupurile vulnerabile și comunitățile dezavantajate și minorități. În conformitate cu ESS 10, dialogurile cu părțile interesate în cadrul pregătirii SEP au identificat aceste grupuri vulnerabile.</p> <p>Dialogurile cu părțile interesate sunt esențiale pentru înțelegerea perspectivelor și preocupărilor acestor grupuri, astfel cum se subliniază în Standardul de mediu și social 10 (ESS 10). Prin implicarea activă a acestor părți interesate în pregătirea Planului social și de mediu (PSM), proiectul poate răspunde mai bine nevoilor acestora și poate atenua potențialele efecte negative, promovând astfel incluziunea socială și echitatea. Această abordare se aliniază principiilor dezvoltării responsabile și durabile. Proiectele pot afecta grupurile vulnerabile din punct de vedere economic prin perturbarea mijloacelor lor de trai sau a accesului la resurse. Proiectele de infrastructură pot afecta accesul la servicii esențiale precum apa, canalizarea, educația și asistența medicală. Grupurile vulnerabile, inclusiv femeile, copiii, persoanele în vârstă și persoanele cu handicap, se pot confrunta cu obstacole în calea accesului la aceste servicii dacă nu sunt luate în considerare în mod adecvat în planificarea și implementarea proiectului</p>	Risc moderat
Riscul de răspândire a HIV / SIDA și a bolilor virale și Covid-19	Funcționarea taberelor de construcție pe termen lung cu forță de muncă permanentă nelocală crește riscul proiectului asociat cu răspândirea HIV/SIDA și a bolilor virale precum COVID-19.	Risc scăzut
Faza operațională		

Utilizarea terenurilor & Incroșare	- Schimbarea utilizării terenurilor prin ocuparea abuzivă/împroprietărire în cadrul ROW și dezvoltarea indusă în afara ROW. - Noile spații generate ca urmare a schimbării aliniamentului ar putea fi ocupate de populația locală sau de alte persoane.	Risc moderat
Canalizare	- Degradarea mediului se datorează întreținerii necorespunzătoare a drenajului.	Risc moderat
Riscurile climatice și evaluarea vulnerabilității	<ul style="list-style-type: none"> • inundații sau acumulări de apă pe carosabil și în zonele adiacente din cauza precipitațiilor mai intense și a capacității insuficiente de drenaj; • temperaturi mai ridicate și valuri de căldură prelungite, care pot accelera deteriorarea carosabilului, formarea de gropi și deformarea suprafețelor de asfalt; • cicluri de îngheț-dezghet mai frecvente, care pot contribui la crăpături, formarea de gropi și reducerea duratei de viață a pavajului; • eroziunea sau instabilitatea pantelor în secțiunile sensibile, care pot afecta terasamentele, acostamentele, gurile de scurgere și alte structuri rutiere; • reducerea siguranței rutiere cauzată de fenomene meteorologice extreme, inclusiv precipitații abundente, gheață, zăpadă, ceață sau resturi rezultate în urma furtunilor. 	Risc moderat
Calitatea aerului	- Poluarea aerului cauzată de emisiile vehiculelor provenite din traficul rutier.	Risc scăzut
Nivelul de zgomot	- Poluarea fonică datorată creșterii traficului.	Risc scăzut
Acces	- Problemă semnificativă de întrerupere a trecerii pietonilor și animalelor și a traficului transversal din cauza lărgirii, a controlului parțial al accesului și a creșterii vitezei de circulație.	Risc scăzut
Siguranța rutieră	- Impactul asupra sănătății umane din cauza accidentelor. - Deteriorarea drumului din cauza uzurii.	Risc scăzut

5. ATENUAREA POTENȚIALELOR IMPACTURI SOCIALE ȘI DE MEDIU ALE PROIECTULUI ATENUAREA POTENȚIALELOR IMPACTURI SOCIALE ȘI DE MEDIU ALE PROIECTULUI

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
Faza de construcție			
Topografie și geologie	<ul style="list-style-type: none"> - Modificarea profilului existent al terenului din cauza lucrărilor de terasament și de excavare a rocilor. - Perturbarea cadrului geologic din cauza tăierii/excarberării de pe versanți, ceea ce duce la acumularea de material detritic. 	moderat	<p>Implementați măsuri de control al eroziunii, cum ar fi garduri de nămol, bazine de sedimentare și stabilizarea pantelor folosind tehnici de bioinginerie (de exemplu, plantarea de iarbă vetiver) în timpul lucrărilor de terasament. Efectuați studii geologice înainte de construcție pentru a identifica zonele instabile și elaborați planuri de stabilizare specifice amplasamentului. Asigurați-vă că molozul este depozitat în zone desemnate, departe de cursurile de apă, și reabilitat după construcție, conform planului de restaurare a sitului din C-ESMP. Monitorizați pantele trimestrial în timpul construcției, cu supravegherea ANR, pentru a preveni alunecările de teren.</p>
Solul	<ul style="list-style-type: none"> - Slăbirea stratului superior de sol și pierderea covorului vegetal de-a lungul drumului din cauza excavării și a umplerii, ceea ce va duce la creșterea eroziunii solului. 	moderat	<p>Principalele activități de reducere a impactului pe care reconstrucția drumului l-ar putea avea asupra solului sunt - depozitarea temporară în siguranță a solului, astfel încât acesta să poată fi reutilizat ulterior în lucrările de reabilitare a zonelor verzi. - îndepărtarea solului contaminat atunci când sunt identificate scurgeri accidentale de produse petroliere sau uleiuri minerale; drenarea temporară și informarea în timp util a publicului cu privire la locul, tipul și calendarul activităților planificate. Pe sectoarele de drum ale traseului care trec prin sate, se va crea noroi în timpul lucrărilor de construcție și, pentru a minimiza disconfortul, aceste sectoare vor fi curățate periodic, la anumite intervale, conform instrucțiunilor inginerului-supraveghetor.</p> <p>Alte măsuri de atenuare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Decuparea și depozitarea separată a stratului de sol vegetal (strat de humus de 20-30 cm) înainte de excavare. - Așezați solul vegetal în grămezi de depozitare desemnate, marcate și protejate împotriva eroziunii (berme, bariere, acoperire geotextilă, după caz). - Evitați amestecarea solului vegetal cu subsol, pietriș sau materiale sterile.

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
			<ul style="list-style-type: none"> - Reutilizați solul vegetal pentru reabilitarea terasamentelor, a pantelor și a zonelor verzi după construcție. - Formați și compactați terasamentele și pantele tăiate în conformitate cu proiectul aprobat. - Stabilizați pantele vulnerabile folosind covoare de control al eroziunii, geomate, pături biodegradabile sau geotextil. - Instalați structuri de drenaj adecvate (șanțuri, drenuri de fund, canale de colectare) pentru a controla scurgerile de suprafață. - Reînsămânțați zonele perturbate imediat după construcție cu specii de iarbă native, rezistente la eroziune. - Plantați arbuști sau vegetație cu rădăcini adânci pe pantele abrupte sau sensibile.
Utilizarea terenurilor	<p>- Generarea de deșuri sub formă de materiale excavate/ deșuri de construcție de pe șantiere.</p> <p>- Modificări ale modelului existent de utilizare a terenurilor din ROW pentru construcția drumului.</p> <p>- Terenurile agricole publice și private de pe marginea drumului vor fi afectate de depozitarea neautorizată a resturilor.</p>	Moderat	<p>În majoritatea cazurilor, antreprenorul va închiria terenul de la APL pentru amplasarea taberei temporare de muncă și a utilajelor aferente. La sfârșitul proiectului, terenul trebuie să corespundă situației anterioare de utilizare a terenului. Locația taberei ar trebui să fie stabilită împreună cu primăria.</p> <p>Efectuarea de studii privind utilizarea terenurilor înainte de construcție pentru a cartografia ROW și terenurile agricole adiacente. Elaborarea unui plan de eliminare a resturilor în cadrul C-ESMP, desemnarea locurilor de eliminare autorizate și interzicerea depozitării neautorizate. Pentru taberele temporare, solicitați selectarea amplasamentului împreună cu autoritățile locale (primărie) și includeți contracte de închiriere care să asigure restabilirea completă a condițiilor dinaintea proiectului, inclusiv înlocuirea stratului superior de sol și revigorarea. Monitorizarea schimbărilor în utilizarea terenurilor prin inspecții lunare la fața locului efectuate de managerul de mediu, sănătate și siguranță (EHSM) al contractantului, cu raportare către ANR. Compensarea terenurilor agricole afectate în conformitate cu Cadru politic de reinstalare (RPF) pentru orice pierderi verificate.</p>
Drenaj	<p>- Posibilități de umplere a cursurilor de drenaj existente în timpul umplerii cu pământ.</p> <p>- Defrișarea terenurilor în locurile de scurgere ale canalelor de scurgere.</p>	Risc moderat	<p>Implementarea unor sisteme temporare de drenaj (de exemplu, canale de deviere, filtre geotextile) în timpul lucrărilor de terasament pentru a preveni tasarea. Efectuați evaluări ale drenajului înainte de construcție și reabilitați toate gurile de scurgere cu structuri de disipare a energiei (de exemplu, riprap) la gurile de scurgere pentru a reduce la minimum</p>

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
			adâncirea. Curățarea regulată a drenurilor în timpul construcției, cu inspecții bisăptămânale și verificarea post-construcție de către inginerul-supraveghetor pentru a asigura funcționalitatea. Integrarea în planul de gestionare a apei din cadrul C-ESMP.
Utilizarea apei	- Impact asupra surselor locale de apă datorită utilizării acesteia ca apă pentru construcții.	Risc scăzut	Identificați sursele de apă în timpul pre-construcției (de exemplu, râuri, iazuri) cu permisiuni din partea proprietarilor, autorităților locale, Inspectoratului Districtual de Mediu și Administrației Naționale "Apele Moldovei". Interziceți utilizarea sistemelor centralizate sau a fântânilor arteziene pentru construcții; prioritizați sursele cu impact redus și monitorizați utilizarea pentru a evita concurența cu nevoile locale. A se include în Planul de gestionare a apei al C-ESMP, cu jurnale trimestriale de captare transmise ANR.
Calitatea apei	- Creșterea încărcăturii de sedimente în scurgerile de pe șantierele de construcții și creșterea turbidității în cursurile de apă/corpurile de apă receptoare. - Poluarea apei din cauza deversărilor de la șantierele de construcții.	Moderată	Pentru a minimiza astfel de riscuri, vor fi respectate următoarele reguli: - executarea lucrărilor de construcție, pe cât posibil, în sezonul cu debit scăzut de apă, pentru a reduce la minimum pericolul de contaminare a apei; - efectuarea săpăturilor, minimizarea depozitării materialelor în apropierea apelor curgătoare; - protecție adecvată pentru a preveni spălarea pământului folosit ca material. - reducerea la minimum a tăierii vegetației riverane în timpul executării lucrărilor. - neadmiterea deversărilor de sedimente provenite din spălarea echipamentelor direct în apele de suprafață; - descărcarea acestora în lagune și rezervoare sedimentare. - instalarea la locurile de muncă din apropierea cursurilor de apă a WC-urilor mobile, amplasate ferm pe uscat și la o distanță corespunzătoare de râuri / râuri mici, în conformitate cu legislația în vigoare, și deservirea lor regulată. - alimentarea cu apă potabilă a birourilor și taberelor de muncitori se va efectua de la apeductul centralizat și conectarea la rețelele de canalizare. - monitorizarea calității apei din râuri și lacuri. Instalarea de capcane de sedimente și de garduri împotriva nămolului în jurul șantiierelor; tratarea apelor uzate din tabere prin intermediul sistemelor septice conectate la rețelele municipale sau prin eliminare autorizată. Efectuarea monitorizării de referință și lunare a calității apei (turbiditate, pH, sedimente) de către un laborator acreditat, în conformitate cu standardele OMS și naționale.
Calitatea aerului	- Deteriorarea calității aerului din cauza emisiilor fugitive de praf	Moderată	Poluarea aerului datorată tehnicilor de construcție și camioanelor pentru transportul materialelor de construcție poate fi redusă, într-o anumită

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
	<p>provenite de la activitățile de construcție, cum ar fi excavarea, umplerea și betonarea, transportul și depozitarea materialelor de pământ și a deșeurilor de construcție, precum și circulația vehiculelor pe drumuri neasfaltate.</p> <p>- Deteriorarea calității aerului din cauza emisiilor de gaze rezultate din activitățile de construcție.</p>		<p>măsură, folosind echipamente care sunt în stare bună de funcționare încă de la început, întreținute și deservite corespunzător pe parcursul lucrărilor de construcție. Stabilirea unor reguli de conduită poate fi în continuare o bună practică de bună performanță - prin realizarea unui control strict al vitezei (în special în sate) și prin solicitarea strictă a lucrătorilor de a opri motoarele atunci când nu este necesar ca aceștia să lucreze. Pentru a reduce la minimum riscul de deteriorare din cauza prafului, contractul și C-ESMP vor include dispoziții privind pulverizarea regulată a drumurilor, după caz, în timpul perioadelor uscate. La elaborarea măsurilor de suprimare a prafului, se va ține seama de penuria de apă din cauza rezervelor insuficiente și se vor lua în considerare în mod corespunzător nevoile populației locale în această privință (a se vedea mai jos). Utilizați echipamente cu emisii reduse care respectă standardele internaționale ; puneți în aplicare măsuri de eliminare a prafului prin pulverizare cu apă (luând în considerare necesitățile locale de apă) și acoperirea depozitelor. Aplicarea limitelor de viteză (30 km/h în sate) și a politicilor de interdicție a mersului pe loc. Monitorizarea bisăptămânală a calității aerului (PM10, NOx) în apropierea localităților.</p>
<p>Nivelul de zgomot</p>	<p>- Creșterea nivelului de zgomot din cauza activităților de construcție, cum ar fi funcționarea echipamentelor de construcție și traficul de vehicule. - Expunerea prelungită la vibrații ar putea slăbi fundațiile clădirilor și poate cauza fisuri și plafoane. Acest lucru poate duce la probleme de siguranță și reparații costisitoare.</p>	<p>Moderat</p>	<p>Nivelurile ridicate de zgomot nu pot fi evitate în totalitate în timpul construcției, dar pot fi controlate la sursă, de exemplu prin montarea și menținerea unor amortizoare de zgomot adecvate pe vehiculele de terasament și alte vehicule de pe șantier; prin izolarea echipamentelor zgomotoase; prin furnizarea de ecrane de atenuare a zgomotului, după caz. Lucrătorii trebuie sensibilizați cu privire la reducerea la minimum a zgomotului atunci când lucrează în interiorul sau în apropierea așezărilor (de exemplu, evitarea mersului vehiculelor la ralanti, reducerea la minimum a utilizării claxoanelor etc.). Comunitățile locale trebuie să primească în timp util informații cu privire la construcțiile care au loc în sate. Orele de lucru - inclusiv transportul materialelor - în interiorul așezărilor vor fi limitate astfel încât să se reducă la minimum deranjul pentru comunitățile locale. În cazul în care, în mod inevitabil, se lucrează în afara orelor de program, rezidenții locali vor fi informați în timp util. Limitați orele de lucru (7 AM-7 PM) în apropierea așezărilor; utilizați amortizoare de zgomot și bariere. Efectuați studii de</p>

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
			vibrații înainte de construcție pentru structurile din apropiere și compensați daunele conform cererilor verificate. Monitorizați săptămânal nivelurile de zgomot în apropierea receptorilor sensibili.
Floră și faună	- Pierderea florei și a habitatului faunei din cauza tăierii arborilor de-a lungul ROW.	Moderată	Pentru a reduce la minimum daunele aduse zonelor verzi de la marginea drumului, trebuie îndeplinite, în general, următoarele condiții: Instruirea în timp util, dacă este necesar, zilnic, a personalului implicat în lucrările din apropierea aliniamentelor de arbori ale drumului; Interzicerea depozitării temporare a materialelor de construcție, a solului excavat, a deșeurilor inerte și a altor materiale în imediata vecinătate a arborilor și arbuștilor (la cel puțin 1,5 metri). Interzicerea oricăror lucrări de excavare sau compactare în apropierea arborilor fără permisiunea instituțiilor competente; Împrejmuirea temporară a șantierelor de lucru și a depozitelor din jurul zonelor verzi cu garduri (din lemn sau alt material ușor); instalarea de indicatoare de protecție a arborilor la anumite intervale. Indicatoarele trebuie să conțină informația: "Zonă de protecție a arborilor; Respectați distanța". Antreprenorul va fi responsabil pentru defrișarea arborilor și distrugerea accidentală, directă sau indirectă, neplanificată ca urmare a activităților desfășurate. Pentru a încuraja executarea atentă și corectă a lucrărilor de șantier, pierderile neintenționate / neplanificate de arbori din cauza Antreprenorului vor trebui compensate, pe cheltuiala proprie a Antreprenorului, în proporție de 3:1. Copacii din RoW sunt proprietatea ANR, prin urmare, pentru orice defrișare planificată, Antreprenorul trebuie să obțină acordul subdiviziunii locale a ANR și autorizația de defrișare a Inspectoratului Ecologic Raional. Lemnul tăiat după defrișare va fi dus la birourile locale ale ANR. Înainte de a începe defrișarea arborilor, antreprenorul, în prezența proprietarului și a reprezentantului Inspectoratului Ecologic de Stat. IER, va marca clar arborii care urmează să fie tăiați și va înregistra în mod corespunzător numărul și dimensiunea acestor arbori (diametrul la înălțimea pieptului), pentru a determina specia și locul de referință pentru înlocuirea ulterioară cu alți arbori. În locul arborilor defrișați, se vor planta noi plantații în proporție de 2:1 în cazul arborilor cu diametrul DBH ≤30 cm sau în proporție de 3:1 în cazul unor arbori mai înalți decât DBH. Pentru a minimiza daunele aduse cuiburilor de păsări în perioada de reproducere, tăierea acestora va fi limitată până la

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
			<p>sfârșitul perioadei de reproducere (adică perioada limitată va fi din septembrie până la jumătatea lunii martie). Plantarea de arbori și arbuști de-a lungul drumurilor din cadrul Proiectului se realizează de obicei la finalizarea acestor lucrări. Dar dacă secțiunea este eliberată pentru plantare înainte de finalizarea lucrărilor, se recomandă plantarea copacilor în avans. Detaliile de plantare, cum ar fi speciile compensatoare, locurile exacte de plantare, intervalul dintre arborii nou plantați etc., vor fi stabilite în cadrul unei consultări comune între antreprenor, inginer, reprezentanții ANR și Inspectoratul Districtual de Mediu. De preferință, în conformitate cu proiectul, pentru plantare trebuie să se utilizeze numai specii autohtone adaptate condițiilor de mediu din zonă. Obțineți permise de defrișare; compensați în raport de 2:1 sau 3:1 cu specii indigene. Împrejmuirea zonelor protejate; restricționarea tăierilor în afara sezonului de reproducere. Revigorarea postconstrucție monitorizată anual.</p>
<p>Tabăra de construcții</p>	<p>- Afluxul forței de muncă din domeniul construcțiilor și al furnizorilor care probabil vor construi barăci temporare în vecinătate (depinde de aranjamentele antreprenorului. De obicei, antreprenorii locali folosesc găzduirea disponibilă la nivel local/regional. Antreprenorii internaționali preferă să aibă taberele aproape de șantier). - Riscuri probabile pentru igienă și sănătate și alte efecte asupra mediului înconjurător din cauza afluxului de muncitori în construcții. - Riscuri pentru sănătate din cauza lipsei condițiilor de sănătate și igienă prin evacuarea apelor reziduale pe terenuri deschise, ceea ce poate provoca</p>	<p>Moderat</p>	<p>Este necesară aprobarea inginerului-supraveghetor pentru a selecta locația taberei pentru birouri și containere pentru lucrători. Cu toate acestea, ANR încurajează antreprenorii să utilizeze în mod explicit facilitățile existente pentru cazarea personalului lor și facilitățile industriale existente în zonă, deoarece acestea se află la o distanță apropiată de amplasamentul drumului. Mecanismul de gestionare a mediului propus va fi descris în planul specific al antreprenorului, elaborat și aprobat în modul stabilit de către inginer, pentru faza de construcție, detaliind abordarea și măsurile. În cazul în care Antreprenorul decide să își amplaseze spațiile de locuit cu toate facilitățile de lucru, cazarea lucrătorilor, bucătării și / sau birouri cu toate facilitățile igienice necesare, vor fi luate toate măsurile necesare pentru un sistem adecvat de gestionare a deșeurilor solide și funcționarea canalizării. În ESMP al contractantului trebuie incluse măsuri pentru a asigura depozitarea și relocarea în condiții de siguranță a materialelor potențial periculoase, cum ar fi combustibilii, lubrifianții și alte produse, minimizând în același timp riscul de scurgere accidentală și poluarea solului sau a apelor reziduale. De asemenea, în acest ESMP al contractantului vor fi abordate cerințele anti-incendiar pentru zona taberei și teritoriul acesteia. Elaborarea și aprobarea Planului de</p>

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
	<p>molestarea țăntarilor, boli transmise prin apă etc. Posibilități de răspândire a bolilor cu transmitere sexuală, cum ar fi SIDA. Înființarea taberelor de lucru ale antreprenorului poate avea efecte negative în cazul în care diverse aspecte, cum ar fi gestionarea deșeurilor lichide și solide, întreținerea echipamentelor, depozitarea materialelor și furnizarea de apă potabilă sigură, nu sunt abordate corespunzător.</p>		<p>gestionare a taberei, inclusiv amenajarea, canalizarea (latrine sanitare, sisteme septice), deșeurile (pubele, eliminare autorizată) și depozitarea combustibilului (delimitată, la >50 m de apă). Consultați autoritățile locale pentru selectarea amplasamentului și a surselor de apă; furnizați apă potabilă conform standardelor. Efectuați cursuri biannuale de sensibilizare privind sănătatea; monitorizați săptămânal condițiile sanitare.</p> <p>Locul de amplasare a șantierului va fi selectat de contractant. Pentru a se asigura că impactul potențial rezultat este redus la minimum, antreprenorul va trebui să pregătească următoarele planuri sau declarații de metodă: - Planul de amenajare a taberei de lucru, inclusiv o descriere a tuturor măsurilor de precauție propuse pentru a evita potențialele efecte negative asupra mediului receptor (ape de suprafață și subterane, soluri, aer ambiant, așezări umane); - Planul de gestionare a apelor uzate pentru furnizarea de latrine sanitare și a unui sistem adecvat de colectare și eliminare a apelor uzate pentru a preveni poluarea cursurilor de apă sau a apelor subterane;</p> <p>Planul de gestionare a deșeurilor care să acopere furnizarea de coșuri de gunoi, colectarea regulată și eliminarea în condiții de igienă, precum și locurile propuse pentru eliminarea diferitelor tipuri de deșuri (de exemplu, deșuri menajere, anvelope uzate etc.) în conformitate cu reglementările naționale aplicabile; și - Descrierea și amenajarea zonelor de întreținere a echipamentelor și a instalațiilor de depozitare a lubrifianților și combustibililor, inclusiv distanța față de sursele de apă și instalațiile de irigare. Instalațiile de depozitare a combustibililor și a substanțelor chimice vor fi amplasate departe de cursurile de apă. Aceste instalații vor fi delimitate și prevăzute cu o căptușeală impermeabilă pentru a reține scurgerile și a preveni contaminarea solului și a apei. Aceste planuri vor fi aprobate de către inginer înainte de începerea lucrărilor. Înainte de înființarea taberei (taberelor) de lucru, antreprenorul va desfășura consultări cu autoritățile locale pentru a identifica surse de apă pentru construcții și apă potabilă pentru forța de muncă care nu vor concura cu nevoile populației locale. Apa potabilă pentru forța de muncă trebuie să respecte standardele naționale de calitate.</p>

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
<p>Sănătatea și securitatea ocupațională</p>	<p>- Probleme legate de sănătate și siguranță pentru lucrătorii din domeniul construcțiilor din cauza măsurilor inadecvate de sănătate și siguranță. Riscul specific este:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Expunerea lucrătorilor la utilaje grele în mișcare și riscuri de coliziune în zone de lucru restrânse sau slab semnalizate. - Lucrări de excavare nesigure (risc de prăbușire a șanțului, căderi și prindere în capcană). - Lucrări la înălțime, inclusiv elemente de poduri, canalizări și operațiuni de stabilizare a pantelor. - Utilizarea insuficientă a echipamentului individual de protecție care duce la răniri (tăieturi, leziuni oculare, pierderea auzului, expunerea la substanțe chimice). - Riscuri legate de trafic datorate gestionării deficitare a traficului și interacțiunii dintre traficul de construcții și traficul public. - Riscuri electrice, lucrări de sudură și utilizarea de echipamente de mare putere. - Expunerea la zgomot, praf și vibrații care afectează atât lucrătorii, cât și locuitorii din apropiere. 	<p>Moderat</p>	<p>Antreprenorul va pregăti planul de SSM, sub rezerva aprobării ANR și a inginerului înainte de începerea lucrărilor. Toți contractorii vor trebui să respecte LMP al proiectului, inclusiv procedurile de stabilire și menținere a unui mediu de lucru sigur, în conformitate cu cerințele ESS2 și cu legislația națională. Un plan de sănătate și siguranță trebuie pregătit și aprobat înainte de începerea oricăror lucrări pe șantier și, de asemenea, trebuie să facă parte din ESMP al antreprenorului. Planul de sănătate și securitate trebuie să demonstreze înțelegerea de către antreprenor a modului de gestionare a siguranței și angajamentul de a oferi un loc de muncă care să permită desfășurarea în siguranță a tuturor activităților de lucru. Planul de sănătate și securitate trebuie să detalieze măsurile practicabile în mod rezonabil pentru a elimina sau minimiza riscurile pentru sănătatea, securitatea și bunăstarea lucrătorilor, a contractanților, a vizitatorilor și a oricărei alte persoane care poate fi afectată de operațiuni. Planul de sănătate și securitate trebuie să fie elaborat în conformitate cu Orientările EH&S ale Băncii Mondiale și cu legislația națională relevantă privind sănătatea și securitatea. Toți contractanții și subcontractanții vor trebui să aibă un contract scris cu lucrătorii lor, în concordanță materială cu obiectivul ESS2 și vor avea un mecanism de soluționare a plângerilor lucrătorilor. Lucrările de îmbunătățire a drumurilor nu exclud riscurile pentru sănătate și siguranță, astfel încât toți lucrătorii vor trebui să fie dotați cu echipamentul individual de protecție necesar, în conformitate cu standardele în vigoare și cu cerințele legale relevante pentru riscurile de la locul de muncă individual. Construcțiile de drumuri necesită următoarele echipamente din dotarea personală, dar nu numai: Încălțăminte de protecție: Încălțăminte cu talpă antiderapantă și care nu poate fi perforată. Încălțăminte cu vârf protejat pentru a preveni rănile prin strivire la degetele de la picioare (atunci când se lucrează în jurul echipamentelor sau obiectelor grele care pot cădea peste degete); Mănuși de protecție: Lucrătorii trebuie să poarte mănuși adecvate în funcție de activitatea desfășurată (de exemplu, mănuși de cauciuc pentru lucrări grele cu beton, mănuși pentru sudură, mănuși și manșoane izolate, atunci când există riscul expunerii la curent electric); Căști de protecție: Lucrătorii trebuie să poarte căști din material rigid în cazul în care le cad obiecte peste cap, se lovesc cu capul de unele obiecte fixe</p>

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
	<ul style="list-style-type: none"> - Stresul termic, deshidratarea și oboseala, în special în timpul lucrărilor de vară. - Lipsa pregătirii pentru situații de urgență și capacitatea scăzută de reacție la primul ajutor. - Menținerea necorespunzătoare a curățeniei pe șantier, care creează pericole de împiedicare/cădere și crește potențialul de accidente. 		<p>sau contactează accidental capul cu un loc periculos, de exemplu, electrocutarea; Protecție pentru urechi: În cazul unui zgomot puternic în timpul operării unui ferăstrău cu lanț sau a unei tehnici zgomotoase grele, se vor purta protecții pentru urechi / căști pentru urechi; Îmbrăcăminte vizibilă în mod clar: Toți lucrătorii, inclusiv brigăzile de intervenție de urgență în cazuri excepționale, care pot apărea la marginea drumului și sunt expuși riscului traficului, transportului sau echipamentelor de lucru în zona de organizare a traficului rutier temporar, vor purta întotdeauna îmbrăcăminte viu colorată cu efect reflectorizant, vizibilă în timpul zilei și nopții. Persoana responsabilă a antreprenorului (EHSM) va organiza pentru toți lucrătorii, înainte de începerea lucrului, o instruire de bază privind riscurile la locurile de muncă individuale. În timpul lucrului, conform unui program prestabilit, aceștia vor avea periodic instruiți tematice privind aceste aspecte ale sănătății și securității la locul de muncă. În scopuri de sănătate și securitate tehnică, se vor asigura facilități sanitare pe șantier (WC-uri mobile) în locurile corespunzătoare, după consultarea cu autoritățile locale. Responsabil pentru deservirea acestor bunuri va fi un subcontractant, care se va ocupa de ele la anumite intervale și în conformitate cu legislația în vigoare. Locurile propuse pentru aceste comodități vor fi stabilite de Antreprenorul / Managerul Antreprenorului responsabil cu mediul și securitatea tehnică și vor fi aprobate de Inginerul-supraveghetor înainte de începerea lucrărilor. În conformitate cu legislația, masa și apa trebuie să fie furnizate lucrătorilor. În cazul angajării unui număr mare de lucrători care nu sunt localnici și care sunt cazați pe șantier, trebuie organizată o campanie specifică de sensibilizare cu privire la HIV/SIDA, prevăzută într-o etapă timpurie a lucrărilor de construcție a proiectului și repetată la intervale adecvate. Din proiecte similare, până la 70 de angajați pot fi găzduiți în perioada de construcție. Informațiile detaliate privind SSM al forței de muncă sunt furnizate în LPM elaborat pentru MRCP. Aprobați planul de SSM conform ESS2; furnizați PPE (căști, mănuși etc.) și formare obligatorie (inițială + periodică). Stabiliți GRM pentru lucrători; asigurați igienă și mese. Monitorizarea lunară a incidentelor, raportarea către ANR.</p>

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
Siguranța traficului	- Creșterea incidenței accidentelor rutiere ca urmare a perturbărilor provocate în circulația existentă.	Moderată	Pentru a gestiona eficient astfel de probleme, antreprenorul va pregăti un plan de gestionare a traficului rutier și a siguranței, identificând riscurile care pot apărea în timpul diferitelor etape ale construcției și care pot afecta utilizatorii drumurilor / utilizatorii spațiului public din sate. Planul va descrie măsurile eficiente de gestionare a traficului și a siguranței rutiere care vor fi puse în aplicare în diferitele etape ale construcției, inclusiv dispoziții specifice pentru șoferi, bicicliști și pietoni, după caz. Va fi abordată în mod specific securizarea corespunzătoare a șantierelor în curs de execuție în timpul construcției și în afara orelor de lucru (de exemplu, în timpul nopții și/sau în timpul weekend-urilor sau al sărbătorilor legale). Planul va necesita aprobarea poliției rutiere (poliția națională), precum și revizuirea și aprobarea în timp util de către inginerul-supraveghetor. În acest plan vor fi identificate problemele legate de siguranța rutieră și siguranța rutieră și vor fi prezentate măsuri organizatorice temporare, care vor trebui să fie prevăzute în toate etapele de reabilitare a drumurilor și în toate locurile în care există probleme și riscuri legate de siguranța rutieră. Măsurile pot include, fără a se limita la acestea, furnizarea de semnalizatori în timpul zilei, utilizarea diferitelor tipuri de semnalizări, devieri temporare, furnizarea de bariere de siguranță temporare, furnizarea de măsuri și/sau dispozitive adecvate pentru a garanta siguranța rutieră în cazul în care șantierul de construcții pot fi lăsate deschise în timpul nopții. Formarea adecvată a tuturor lucrătorilor din construcții cu privire la dispozițiile planului și aplicarea strictă a acestora vor contribui la maximizarea eficienței. Comunicarea activă cu autoritățile locale, informarea în timp util a publicului cu privire la programele de construcție pot contribui la creșterea gradului de conștientizare și pregătire a utilizatorilor drumurilor și, în general, la creșterea condițiilor de siguranță rutieră în timpul construcției. Elaborati și aprobați planul de gestionare a traficului împreună cu poliția; utilizați semnalizarea, semnalizatorii, barierele. Pregătiți lucrătorii; informați săptămânal comunitățile cu privire la calendare.
	Traficul intens de mașini și camioane de mari dimensiuni către și de la șantiere, precum și	Risc moderat	Ca mai sus (integrat cu măsurile de siguranță rutieră); aplicarea limitelor de viteză și escortarea vehiculelor în timpul orelor de vârf. După

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
	închiderea parțială a carosabilului complică situația rutieră și cresc riscul de accidente rutiere în care sunt implicate utilajele antreprenorului, vehiculele de tranzit, pietonii și bicicliștii din populația locală. În timpul exploatării drumului, numărul accidentelor cauzate de viteza mare poate crește.		construcție, instalați limitatoare de viteză și semnalizare pentru a reduce riscurile legate de viteza mare, monitorizate de poliția rutieră.
Restricții de acces	Activitățile de construcție ca parte a lucrărilor civile pe drum pot cauza restricții de acces la locuințe, parcele de teren sau alte facilități private sau publice.	Moderat	Pentru a reduce la minimum deranjul asociat, antreprenorul va prevedea dispoziții adecvate și în timp util pentru accesul alternativ și va furniza astfel de facilități locale încât să asigure accesibilitatea permanentă a activelor relevante, inclusiv a terenurilor agricole. Comunicarea timpurie cu persoanele afectate va fi importantă pentru a crește gradul de acceptare a acestor inconveniente temporare și pentru a realiza o bună relație cu populația locală. Furnizați rampe/piste de acces temporare; notificați părțile afectate cu 48 de ore înainte prin intermediul unor reuniuni ale comunității. Monitorizați zilnic accesul; compensați întreruperile verificate conform RPF.
Riscuri de muncă asociate cu lucrătorii contractați		Scăzut	Asigurați-vă că toate contractele includ condiții conforme cu ESS2 (salarii echitabile, ore de lucru, nediscriminare); acordați prioritate angajărilor locale (20-25%). Stabiliți GRM pentru lucrători; efectuați audituri trimestriale de către EHSM. Toți contractanții vor fi obligați să aibă un contract scris cu lucrătorii lor, care să fie în concordanță materială cu obiectivul ESS2. Numărul de lucrători este estimat la aproximativ 150 pentru întregul proiect, dar nu toți în același timp, în conformitate cu programul de lucru și declarația de metodă. În conformitate cu planul de achiziții pentru acest proiect, 1 sau 2 contractanți și subcontractanți vor efectua lucrările. Toți contractanții și subcontractanții vor trebui să aibă un contract scris cu lucrătorii lor, în concordanță materială cu obiectivul ESS2 și vor avea un mecanism de soluționare a plângerilor lucrătorilor.

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
Munca copiilor în lucrările civile pentru reabilitarea drumurilor	Interzisă în temeiul legislației moldovenești. LMP este elaborat pentru monitorizarea și supravegherea riscului potențial de muncă a copiilor.	Scăzut	LMP este elaborat și este aplicat pentru monitorizarea și atenuarea riscurilor legate de muncă asociate cu lucrătorii contractați. Aplicarea politicii de toleranță zero conform legislației naționale și ESS2; includerea în contracte și în formare. Monitorizați prin inspecții neanunțate; raportați incidentele către ANR și autorități.
Riscuri pentru sănătatea și siguranța comunității	Utilizarea de echipamente de construcție de mari dimensiuni, amplasarea taberei antreprenorului împreună cu locurile de reședință ale forței de muncă, blocarea parțială a traficului rutier, implicarea materialelor inflamabile în procesul de lucru pot constitui un risc pentru sănătatea și siguranța locuitorilor din apropiere. De asemenea, pot apărea conflicte între populația locală și forța de muncă a antreprenorului. Conflictele dintre populația locală și forța de muncă a antreprenorului pot apărea din cauza diversilor factori, care provin adesea din diferențe de cultură, limbă, statut socio-economic și așteptări. Forța de muncă a contractantului poate proveni din regiuni diferite sau chiar din țări diferite, aducând cu sine propriile norme și practici culturale. Aceste diferențe pot duce la neînțelegeri sau ciocniri cu populația locală, în special dacă nu există o sensibilitate sau o conștientizare culturală. Proiectele de construcții au adesea	Moderat	Punerea în aplicare a planului de gestionare a afluxului cu formare culturală pentru lucrători; desfășurarea de sesiuni lunare de implicare a comunității prin intermediul SIMC. Asigurați șantierele cu garduri corespunzătoare, asigurați protecția împotriva incendiilor pentru materialele inflamabile. Monitorizarea conflictelor prin intermediul GRM; Antreprenorul va pune în aplicare o campanie structurată de sensibilizare a comunității cu privire la siguranță, inclusiv: <ul style="list-style-type: none"> - Reuniuni de informare cu liderii locali, școli, grupuri de vârstnici și proprietari de ferme ((prin intermediul SIMC)). - Distribuirea de broșuri, postere și materiale vizuale care explică fazele de construcție, pericolele specifice și comportamentul sigur în apropierea șantiierelor. - Avertizări publice în apropierea școlilor, a locurilor de joacă, a piețelor și a stațiilor de autobuz pentru a informa părinții și copiii cu privire la riscurile traficului și ale utilajelor. - Instalarea de indicatoare de siguranță vizibile (zone periculoase, rute ocolitoare, zone cu viteză redusă). - Comunicarea periodică cu primăriile locale pentru a se asigura că locuitorii primesc actualizări în timp util (prin intermediul SIMC).

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
	<p>un impact asupra mediului, fie prin zgomot, poluare sau modificări ale peisajului. Dacă populația locală simte că mediul său este degradat sau pus în pericol de activitățile antreprenorului, acest lucru poate duce la proteste sau conflicte. Interacțiunea și integrarea limitate între forța de muncă a contractantului și comunitatea locală pot exacerba tensiunile. Barierele lingvistice sau diferențele culturale pot împiedica comunicarea și legătura dintre cele două grupuri, favorizând neîncrederea sau ostilitatea. Abordarea acestor probleme subiacente necesită măsuri proactive, cum ar fi implicarea comunității, formarea sensibilității culturale pentru forța de muncă a contractantului, comunicarea transparentă cu privire la obiectivele și impactul proiectului și distribuirea echitabilă a beneficiilor proiectului către populația locală. Stabilirea unor relații constructive între contractant, comunitatea locală și părțile interesate relevante este esențială pentru atenuarea conflictelor și asigurarea finalizării cu succes a proiectului.</p>		

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
Creșterea congestiei traficului și a accidentelor	1. Creșterea fluxului de trafic pe străzile publice și introducerea de restricții privind traficul și/sau pietonii. 2. Impactul asupra suprafeței drumurilor 3. Posibilitatea producerii unui accident în timpul construcției care ar putea afecta lucrătorii din construcții, populația locală și/sau mediul de pe șantier.	Moderat	În conformitate cu planul de gestionare a traficului; utilizarea de devieri și semnale pentru a minimiza congestionarea. Protocoale de răspuns în caz de urgență în planul de SSM; exerciții trimestriale.
Exploatarea și abuzul sexual / hărțuirea sexuală	Riscuri potențiale de SEA/SH ca urmare a prezenței lucrătorilor și/sau a stabilirii de locuințe temporare pentru lucrători în cadrul comunității în timpul punerii în aplicare a lucrărilor rutiere. Afluxul de forță de muncă, interacțiunea dintre lucrători și comunitățile locale, precum și vulnerabilitățile socio-economice prezintă riscuri ridicate de violență bazată pe gen (VBG), inclusiv exploatare și abuz sexual (SEA) și hărțuire sexuală (SH). Unul dintre principalele riscuri de VBG este prezența unei forțe de muncă predominant masculine, adesea compusă din lucrători temporari sau subcontractați, care poate crea dezechilibre în dinamica puterii în cadrul comunităților gazdă. Aceste riscuri sunt amplificate în special în zonele în care serviciile sociale și capacitățile de aplicare a legii sunt limitate și în care membrii	Scăzut	Antreprenorul va avea în vigoare un cod de conduită pentru a preveni, răspunde și monitoriza incidentele de exploatare și abuz sexual / hărțuire sexuală (SEA / SH). Plângerile legate de cazurile de SEA / SH vor fi tratate în conformitate cu GRM al proiectului, într-o manieră confidențială și centrată pe supraviețuitor, inclusiv plângerile anonime. . Toate incidentele SEA / SH, cu acordul supraviețuitorului, sunt raportate imediat ANR. Formare obligatorie SEA/SH pentru toți lucrătorii; GRM confidențial cu raportare anonimă. Politică de toleranță zero; trimiterea cazurilor la autorități. Monitorizare prin sondaje trimestriale. Recunoașterea, evaluarea și atenuarea riscurilor GBV/SEA/SH reprezintă o componentă esențială a planului de gestionare socială și de mediu al proiectului.

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
	<p>comunității pot fi vulnerabili din punct de vedere economic, ceea ce sporește potențialul de comportament exploatare. În acest context, ESE poate apărea atunci când persoane aflate în poziții de autoritate percepută (de exemplu, contractori, supervizori, personal de securitate) abuzează de rolul lor pentru a solicita sau constrânge favoruri sexuale în schimbul unor locuri de muncă, servicii sau beneficii materiale. Hărțuirea sexuală poate avea loc pe șantier sau în birouri, afectând atât angajații de sex feminin, cât și părțile interesate din comunitate implicate în proiect. În plus, fetele și femeile tinere din localitate pot fi expuse unui risc deosebit din cauza vârstei lor, a dependenței economice sau a lipsei de informare cu privire la drepturile lor. Aceste riscuri sunt exacerbate și de lipsa de familiarizare a contractanților cu standardele internaționale privind violența de gen și de absența potențială a unor mecanisme solide și confidențiale de soluționare a plângerilor, care să permită supraviețuitorilor să raporteze incidentele fără teama de stigmatizare sau represalii. Neabordarea acestor riscuri ar putea submina încrederea comunității, afecta moralul</p>		

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
Impactul asupra grupurilor vulnerabile	<p>lucrătorilor și expune proiectul la consecințe juridice și de reputație.</p> <p>Riscurile sociale ale proiectului pot afecta, de asemenea, aspecte ale incluziunii sociale, în special legate de grupurile vulnerabile și de comunitățile și minoritățile dezavantajate. În conformitate cu ESS 10, dialogurile cu părțile interesate în cadrul pregătirii SEP au identificat aceste grupuri vulnerabile. Dialogurile cu părțile interesate sunt esențiale pentru înțelegerea perspectivelor și preocupărilor acestor grupuri, astfel cum se subliniază în Standardul 10 de mediu și social (ESS 10). Prin implicarea activă a acestor părți interesate în pregătirea Planului social și de mediu (PSM), proiectul poate răspunde mai bine nevoilor acestora și poate atenua potențialele efecte negative, promovând astfel incluziunea socială și echitatea. Această abordare se aliniază principiilor dezvoltării responsabile și durabile. Proiectele pot afecta grupurile vulnerabile din punct de vedere economic prin perturbarea mijloacelor lor de trai sau a accesului la resurse. Proiectele de infrastructură pot afecta accesul la servicii esențiale precum apa, canalizarea, educația și asistența medicală. Grupurile vulnerabile,</p>	Risc moderat	Conform ESS10 și SEP, acordați prioritate grupurilor vulnerabile în cadrul consultărilor; asigurați-vă că proiectele includ accesibilitatea (de exemplu, rampe pentru persoanele cu handicap). Monitorizați impactul prin intermediul SIMC; oferiți sprijin direcționat (de exemplu, acces alternativ).

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
	inclusiv femeile, copiii, persoanele în vârstă și persoanele cu handicap, se pot confrunta cu obstacole în calea accesului la aceste servicii dacă nu sunt luate în considerare în mod adecvat în planificarea și implementarea proiectelor.		
Riscul de răspândire a HIV/SIDA și a bolilor virale și Covid-19	Funcționarea taberelor de construcție pe termen lung cu forță de muncă permanentă non-locală crește riscul proiectului asociat cu răspândirea HIV / SIDA și a bolilor virale, cum ar fi COVID-19.	Scăzut	Măsuri de prevenire a HIV/SIDA și a bolilor cu transmitere sexuală: - Lansarea de programe de conștientizare privind prevenirea HIV / SIDA și a bolilor cu transmitere sexuală pentru PAP din vecinătatea taberei de șantier - Lansarea de programe de conștientizare privind prevenirea HIV / SIDA și a bolilor cu transmitere sexuală pentru lucrătorii din construcții - Introducerea de clauze de intervenție în contractele de construcție pentru prevenirea HIV și a bolilor cu transmitere sexuală - Descurajarea abuzului de droguri (alcool și narcotice). Luarea în considerare a forței de muncă locale la angajarea pentru șantierele de construcții și întreținere. - Concentrarea pe lucrătorii din domeniul transporturilor cu un comportament cu risc ridicat (inclusiv lucrătorii tineri), asigurând o educație la nivelul acestora. - Conceperea de mesaje generale pentru forța de muncă, precum și pentru bărbați și femei. - Utilizarea organizațiilor profesionale, cum ar fi ONG-urile și CO care se ocupă de prevenirea HIV. - Conceperea de programe de prevenire a HIV în comunitățile aflate de-a lungul drumului, adaptate nevoilor specifice, limbii locale și instrumentelor de comunicare tradiționale/preferate. - Popularizarea și creșterea gradului de acceptabilitate a prezervativelor prin campanii de promovare a prezervativelor și marketing social în comunitățile situate de-a lungul drumului. - Distribuirea gratuită de prezervative bărbaților și femeilor, lucrătorilor din construcții, femeilor care lucrează în zona proiectului și tinerilor. Furnizarea de informații complete privind accesul la serviciile HIV și BTS - Educarea comunităților și a lucrătorilor cu privire la modul de evitare a BTS, la modul de recunoaștere a simptomelor comune ale BTS și la modul de solicitare a tratamentului prin intermediul sistemelor de adresare confidențiale. - Furnizarea de informații privind serviciile de testare și consiliere voluntară în zona proiectului sau oriunde în apropierea zonei

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
			<p>proiectului - Faceți publică existența serviciilor de testare și consiliere voluntară anonimă (testare, pretestare și consiliere posttestare)</p> <p>Furnizarea de informații privind accesul la infecțiile oportuniste - Educați oamenii cum să evite infecțiile oportuniste, cum să recunoască simptomele comune ale acestor boli și cum să caute tratament. Studiarea ajutoarelor și serviciilor de asistență medicală în organizațiile de transport și evaluarea implicării lucrătorilor în primirea de asistență medicală pentru HIV și SIDA. O cerință și un sistem de raportare către ANR și autoritățile guvernamentale responsabile, a suspiciunilor sau a incidentelor THB cunoscute, precum și relegarea potențialelor victime către agențiile de aplicare a legii. Campanii obligatorii de sensibilizare (inițiale + trimestriale); distribuirea gratuită de prezervative; integrarea protocoalelor COVID-19 (mascare, distanțare). Parteneriat cu ONG-uri pentru testare/consiliere.</p>
Relocarea și achiziționarea de terenuri	Strămutarea temporară ar putea afecta persoanele cu granițe de teren învecinate cu zona permanentă pe unde va trece drumul. Deteriorarea permanentă a terenului achiziționat prin proiectarea drumului.	Moderată	<p>Achiziția de terenuri trebuie făcută înainte de începerea lucrărilor, ar putea exista cazuri în care câțiva metri din terenul achiziționat nu au primit banii corespunzători sau au fost omise atunci când au fost măsurate prima dată pentru a plăti. PAP ar putea depune o plângere pentru o parcelă mică care nu a fost plătită. În ceea ce privește strămutarea temporară, PAP s-ar aștepta la o recompensă monetară pentru pierderea temporară a recoltei pe perioada în care vor fi efectuate lucrările. Din cazurile anterioare, oamenii s-ar aștepta ca terenul să fie rearanjat în același stadiu în care se afla înainte de a fi folosit pentru reinstalarea temporară. Implementați RPF pe deplin înainte de construcție; verificați plățile și restaurați terenurile după utilizarea temporară. GRM pentru reclamații; compensarea pierderilor de recoltă la ratele pieței.</p>
Faza operațională			
Utilizarea și invadarea terenurilor	- Schimbarea utilizării terenurilor prin ocuparea abuzivă/împrejmuire în cadrul ROW și dezvoltare indusă în afara ROW. - Noile spații generate ca urmare a schimbării aliniamentului ar putea fi ocupate	Moderat	<p>Monitorizarea trimestrială a ROW în vederea detectării încălcărilor; aplicarea limitelor prin semnalizare și patrulare. Promovarea dezvoltării induse echitabile prin intermediul consultărilor SEP; reglementarea prin intermediul autorităților locale.</p>

Componente	Riscuri sociale și de mediu	Tip de risc	Măsuri de atenuare
	de populația locală sau de alte persoane.		
Canalizare	- Degradarea mediului se datorează întreținerii necorespunzătoare a drenajului.	Moderată	Contracte de întreținere periodică cu ANR; inspecții sezoniere și curățare. Integrarea bio-drenurilor pentru durabilitate.
Calitatea aerului	- Poluarea aerului cauzată de emisiile vehiculelor provenite din traficul rutier.	Scăzută	Promovarea vehiculelor cu emisii reduse; monitorizarea anuală a emisiilor. Plantați copaci pe marginea drumurilor pentru a filtra poluanții.
Nivelul de zgomot	- Poluarea fonică datorată creșterii traficului.	Scăzut	Instalarea de bariere de zgomot în apropierea așezărilor; aplicarea limitelor de viteză. Monitorizați anual.
Acces	- Probleme semnificative privind traversarea pietonilor și a animalelor și traficul transversal din cauza lărgirii, a controlului parțial al accesului și a creșterii vitezei de circulație.	Scăzut	Proiectarea include treceri de pietoni și pasaje subterane; menținerea accesului în timpul lărgirii. Monitorizare comunitară prin intermediul SIMC.
Siguranța rutieră	- Impactul asupra sănătății umane din cauza accidentelor. - Deteriorarea drumului din cauza uzurii.	Scăzut	Instalarea semnalizării, a iluminatului și a benzilor de rulare; întreținere periodică. Monitorizarea poliției rutiere; campanii de sensibilizare.

Tabelul de mai sus oferă un cadru consolidat pentru atenuare, pornind de la măsurile detaliate prezentate în ESMP. Activitățile premergătoare construcției includ achiziționarea de echipamente conforme, selectarea amplasamentului și pregătirea Planului de management de mediu al ESMP C (inclusiv planurile privind sănătatea și securitatea în muncă, deșeurile, afluxul, traficul și gestionarea mediului înconjurător), aprobate de ANR. Activitățile de construcție pun accentul pe punerea în aplicare specifică fiecărui amplasament, pe monitorizare (aer, zgomot, apă, sol) și pe abordarea problemelor sociale, cum ar fi vibrațiile, întreruperile utilităților, violența de gen și bolile prin intermediul codurilor de conduită și al sensibilizării. Faza operațională se concentrează pe întreținerea, monitorizarea și bioingineria conduse de ANR. Aspectele contractuale necesită bugetarea unei sume forfetare pentru atenuări, materiale licențiate și standarde ridicate în conformitate cu ESS și cu legislația națională. Comitetul de monitorizare a impactului social (SIMC) va supraveghea contribuțiile comunității, sporind transparența și încrederea. Impacturile pozitive după finalizare includ creșterea siguranței, reducerea emisiilor/prafului, oportunități economice și beneficii echitabile conform ESS10, monitorizate prin SEP și GRM.

2. ATENUAREA POTENȚIALELOR EFECTE SOCIALE ȘI DE MEDIU ALE PROIECTULUI

Acest capitol prezintă măsurile de atenuare care urmează să fie puse în aplicare pentru a evita, minimiza, reduce sau compensa potențialele impacturi sociale și de mediu identificate în capitolul 5.

Pentru a minimiza potențialele *efecte negative asupra mediului legate de construcție*, trebuie aplicată o combinație de acțiuni preventive și activități de monitorizare. Toate aceste măsuri necesare sunt prevăzute în Planul de atenuare socială și de mediu - Anexa 2. Luându-le în considerare, documentele contractuale pentru faza de construcție/reabilitare vor încorpora toate cerințele de reducere la minimum a deranjamentelor cauzate de lucrările civile, inclusiv gestionarea corespunzătoare a deșeurilor din construcții; măsuri de control pentru deșeurile de combustibil, ulei și lubrifianți, alte substanțe periculoase; dispoziții pentru protecția vegetației și a faunei, inclusiv a speciilor migratoare (dacă este cazul), acțiuni de reducere a nivelului de zgomot și de praf; controlul eroziunii solului, stabilizarea terenurilor și protecția calității apei, precum și reabilitarea zonelor din taberele de construcții, a stațiilor de asfalt-beton și a depozitării temporare a materialelor de construcție după finalizarea proiectului. Măsurile de atenuare necesare vor face parte integrantă din punerea în aplicare a proiectului, inclusiv contractele care obligă contractanții să respecte obligațiile de mediu în timpul lucrărilor de reabilitare a drumurilor.

Clauzele contractuale vor include cerințe privind respectarea tuturor legilor și normelor naționale în materie de construcții, de protecție a sănătății, de salvagardare și de protecție a mediului, precum și a dispozițiilor privind "descoperirile întâmplătoare". În plus, contractantul va identifica ofițerii responsabili pentru punerea în aplicare a activităților privind protecția mediului în conformitate cu instrucțiunile primite de la inginerul proiectant, SRA și specialistul de mediu al proiectului sau de la agenția/agențiile relevante de protecție a mediului. Sancțiunile financiare vor fi asociate cu nerespectarea normelor, dar cu acoperirea generală de către contractanți. Materialele (de exemplu, asfalt, piatră, nisip etc.) ar trebui să provină numai din surse cu licențe, permise și/sau aprobări aprobate pentru a asigura siguranța mediului și a lucrătorilor, iar orice echipament care urmează să fie utilizat în timpul construcției ar trebui să respecte standardele recunoscute la nivel internațional privind sănătatea mediului și siguranța lucrătorilor.

Toate contractele ar trebui să specifice că (a) antreprenorii ar trebui să respecte un set de orientări de mediu pentru antreprenori prevăzute de ESMP; și (b) antreprenorii ar trebui să prezinte, ca parte a ofertei lor, un plan de gestionare socială și de mediu al antreprenorului specific amplasamentului (C-ESMP bazat pe prezentul ESMP și pe anexa 3, cu descrierea detaliată a modalităților de punere în aplicare), inclusiv organizarea de cursuri de formare pentru personalul participant.

Punerea în aplicare a măsurilor de atenuare va fi monitorizată de inginerul de supervizare al SRA, împreună cu SRA și specialistul de mediu al proiectului.

Impacturile operaționale vor fi abordate de SRA pentru a evita deteriorarea condițiilor rutiere și problemele de siguranță asociate. Printre problemele majore care vor fi abordate în timpul fazei de operare se numără: funcționarea corespunzătoare a instalațiilor de drenaj, controlul alunecărilor de teren și al eroziunii. În această fază, potențialele efecte negative vor rezulta și din lucrările civile care vor fi executate ca parte a întreținerii periodice. Pentru a reduce la minimum potențialele efecte negative asupra mediului legate de exploatare, ar trebui luate unele măsuri preventive în timpul fazei de proiectare, iar apoi ar trebui să se efectueze o combinație de activități de exploatare solide și de monitorizare. Orientările constituie baza obligațiilor contractuale care trebuie îndeplinite de către antreprenorii de întreținere a drumurilor. Contractele de întreținere vor include clauze specifice privind protecția mediului și protecția socială pe baza orientărilor.

Conform analizei sociale și de mediu, nu se preconizează niciun impact social și de mediu major, deoarece lucrările rutiere propuse vor fi efectuate pe aliniamentele rutiere existente și în cadrul ROW,

Cu toate acestea, pot apărea unele efecte minore în timpul construcției, cum ar fi praful, zgomotul, resturile de construcție și perturbarea pe termen scurt a activităților comerciale zilnice ale gospodăriilor/întreprinderilor de pe marginea drumului, care pot fi atenuate prin aplicarea bunelor practici de construcție și printr-o supraveghere atentă. Sunt așteptate unele efecte potențiale suplimentare din cauza afluxului de forță de muncă pentru construcții (de exemplu, violența de gen), dar sunt așteptate și beneficii potențiale, cum ar fi locurile de muncă legate de construcții și îmbunătățirea stării drumurilor (care va îmbunătăți, de asemenea, nivelurile de praf pe termen mediu și lung). Majoritatea impacturilor proiectului sunt preconizate în timpul construcției, deși unele pot fi relevante în timpul fazei de întreținere și pe durata de viață a proiectului, în special siguranța rutieră.

Pentru a gestiona aceste impacturi, antreprenorul va pune în aplicare o serie de acțiuni preventive și măsuri de minimizare, astfel cum sunt descrise în această secțiune, pentru a îndeplini cerințele legislației naționale și ale standardelor sociale și de mediu ale Băncii Mondiale.

Măsurile de atenuare și gestionare a impactului social și de mediu necesare în timpul fazelor de pre-construcție, construcție și exploatare a drumului proiectului sunt descrise în această secțiune și rezumate în anexa 2-3

6.1 Solul

Posibilul impact asupra terenurilor din apropierea drumului în procesul de ameliorare se exprimă prin poluarea solului care provoacă perturbări în funcționarea normală a acestuia ca factor de mediu, în special prin afectarea capacității de bioreproducere a solului.

Geneza și evoluția tipurilor de sol sunt direct legate de substratul geologic, condițiile climatice și de vegetație, cadrul de relief, influența apelor subterane și intervenția umană.

Sursele posibile de poluare sunt următoarele:

- Scurgeri accidentale de combustibil și lubrifianți la alimentarea utilajelor, lucrări de reparații, precum și echipamente tehnice nesatisfăcătoare;
- umpluturi de umplutură pentru construirea infrastructurii rutiere și a rețelelor de utilități;
- infiltrarea în sol a poluanților și emisiile de poluanți, precum și reacțiile chimice în contact cu apa;
- deșeurile menajere solide.

Cel mai important aspect al problemei este masa de pământ care va susține diverse intervenții. Declarația se referă la lucrările de terasament care conduc la degradarea solului în zona de lucru. În zonele afectate, refacerea completă a vegetației durează între 5 și 15 ani.

Impactul negativ asupra terenului este exprimat prin excavarea/eliminarea stratului vegetal al solului și modificarea aspectului morfologic prin excavații și înclinări.

Impactul negativ asupra terenului este exprimat prin:

- perturbarea orizonturilor de sol, lucrări de eliminare a solului constând în excavarea, evacuarea și transportul surplusului de teren (de obicei sol fertil);
- afectarea florei și microflorei din cauza excavațiilor, cu modificarea geochimică naturală a elementelor solului.
- Principalele activități pentru reducerea impactului pe care reconstrucția drumurilor l-ar putea avea asupra solului sunt

- depozitarea temporară în condiții de siguranță a solului, astfel încât acesta să poată fi reutilizat ulterior în cadrul lucrărilor de reabilitare a zonelor verzi.
- îndepărtarea solului contaminat atunci când sunt identificate scurgeri accidentale de produse petroliere sau uleiuri minerale;

Excavațiile și depozitarea temporară a pământului excavat, precum și lucrările de construcție, înlocuire sau reparare a structurilor de drenaj, reprezintă potențiale efecte negative asupra drenajelor din zona de construcție și din zonele înconjurătoare, rezultând disconfort și siguranță rutieră periculoasă pentru toți participanții la traficul rutier și/sau populația autohtonă.

Pentru a preveni astfel de situații, se propun măsuri precum drenarea temporară și informarea în timp util a publicului cu privire la locația, tipul și calendarul activităților planificate. Pe sectoarele de drum ale traseului care trec prin sate, se va crea noroi în timpul lucrărilor de construcție și, pentru a minimiza disconfortul, aceste sectoare vor fi curățate periodic, la anumite intervale, conform instrucțiunilor inginerului-supraveghetor.

6.2 Apele de suprafață

În timpul lucrărilor, râurile și lacurile pot fi contaminate neintenționat prin scurgeri și deversări accidentale datorate tehnicilor de lucru, gestionării sau depozitării necorespunzătoare a deșeurilor în timpul construcției sau eroziunii în timpul lucrărilor efectuate în apropierea cursurilor de apă de suprafață. De asemenea, obiectivele acvatice pot fi poluate de scurgerile necontrolate de ape reziduale, deșeuri menajere și de construcție din tabără (dacă este cazul). În locurile de construcție și reabilitare a canalelor de scurgere, este posibilă perturbarea apelor și înnămolirea acestora. În timpul ploilor, materialele de construcție, cum ar fi pietrișul, nisipul, pământul de umplutură, ar putea fi spălate și duse în râuri și cursuri de apă.

Pentru a minimiza astfel de riscuri, se vor respecta următoarele reguli:

- executarea lucrărilor de construcție, pe cât posibil, în sezonul cu debit scăzut de apă, pentru a reduce la minimum pericolul de contaminare a apei;
- efectuarea de excavații, minimizând depozitarea materialelor în apropierea apelor curgătoare;
- protecție adecvată pentru a preveni spălarea pământului folosit ca material.
- reducerea la minimum a tăierii vegetației riverane în timpul executării lucrărilor.
- neadmiterea evacuărilor de sedimente provenite din spălarea echipamentelor direct în apele de suprafață,
- acestea fiind descărcate în lagune și rezervoare sedimentare.
- instalarea la locurile de muncă din apropierea cursurilor de apă a unor WC-uri mobile, amplasate ferm pe uscat și la o distanță corespunzătoare de râuri / râuri mici, în conformitate cu legislația în vigoare, și deservirea lor regulată.
- alimentarea cu apă potabilă a birourilor și taberelor de muncitori se va efectua de la apeductul centralizat și conectarea la rețelele de canalizare.
- monitorizarea calității apei din râuri și lacuri

6.3 Apele subterane

Acestea sunt reprezentate de fântânile și izvoarele miniere situate în cadrul ROW (drept de trecere) sau în apropierea ROW. În timpul lucrărilor de construcție, există un risc de impact negativ (de exemplu, praf sau alte tipuri de poluare a aerului atunci când aceste fântâni nu au un capac, sau scurgeri neorganizate de apă de suprafață sau scurgeri de substanțe nocive în caz de accidente). Riscul de poluare rămâne în vigoare în timpul exploatării din cauza amplasării puțurilor în apropierea drumului. Pentru a cunoaște calitatea inițială a apei din

surse descentralizate, se recomandă să se prevadă un plan de testare a calității apei în toate fântânile situate la o distanță de aproximativ 5 m de marginea drumului, care corespunde aproximativ lățimii drumului.

Aceste teste vor fi efectuate înainte de începerea lucrărilor de construcție pentru a examina situația actuală pe baza standardelor naționale în vigoare și a principiilor directe ale Organizației Mondiale a Sănătății privind calitatea apei potabile. Testarea apei va fi responsabilitatea Antreprenorului, care va încheia un contract de lucrări cu un laborator acreditat pentru aceste servicii.

În funcție de rezultatele testelor și de numărul de fântâni afectate din RoW, SRA va examina posibilitatea unor surse locale alternative de alimentare cu apă și va include în proiect costurile aferente. Pentru fântânile cu apă de bună calitate, se pot prevedea amenajări de drenaj pentru inundații sau măsuri de protecție permanentă pentru a minimiza riscurile pe termen lung datorate amplasării de-a lungul drumului, acestea fiind descrise în consultare cu autoritățile regionale sau locale. Este probabil ca unele fântâni să se afle în zona în care se vor efectua lucrări de îmbunătățire a drumului, caz în care acestea vor fi demolate, dar cu acordul populației care beneficiază de respectiva alimentare cu apă.

Pentru a minimiza riscurile de poluare sau deteriorare a fântânilor și izvoarelor, Antreprenorul va lua următoarele măsuri:

- acoperirea adecvată a tuturor fântânilor freactice din zona potențială de influență, care sunt încă neprotejate;
- asigurarea măsurilor adecvate pentru eliminarea eficientă a inundațiilor de apă.
- monitorizarea calității apei din fântânile și izvoarele din care bea populația.

6.4 Apa pentru lucrările de construcție

În timpul punerii în aplicare a proiectului, va fi nevoie de apă în diverse scopuri (spălarea echipamentelor, stropirea suprafețelor temporare ale drumurilor, a zonelor de producție, altele). De regulă, va fi identificată cea mai apropiată sursă de apă (râu, iaz, rezervor de apă). Utilizarea apei din această sursă poate avea loc numai cu permisiunea proprietarului/administratorului, cu acordul autorității publice locale, al Inspectoratului Raional de Mediu și, în unele cazuri, al Agenției "Apele Moldovei". Nu se recomandă utilizarea apei din sistemele centralizate existente, precum și a fântânilor arteziene în scopuri tehnologice.

6.5 Zone verzi în jurul drumului

Pentru a minimiza potențiala defrișare, ESMP include prevederi conform cărora Antreprenorul este obligat să efectueze cu atenție operațiunile de pe șantier, respectând în general principiile directe descrise și ilustrate mai jos.

Neglijența în lucrările de îmbunătățire poate fi o altă cauză a distrugerii arborilor, care, în cel mai rău caz, poate provoca uscarea acestora. În contextul proiectului, astfel de scenarii s-ar putea întâmpla în timpul săpăturilor, parcării sau conducerii mașinilor sau utilajelor grele sub sau în apropierea copacilor sau în cazul depozitării materialelor de construcție. În acest sens, cel mai sensibil punct din vecinătatea arborilor este locul de sub coroana arborelui până la linia de picurare și extinderea sistemului radicular (raza: 1,5 m în jurul liniei de picurare) din jurul arborelui.

Pentru a reduce la minimum deteriorarea spațiilor verzi de la marginea drumului, trebuie îndeplinite, în general, următoarele condiții:

- Instruirea în timp util, dacă este necesar, zilnic, a personalului implicat în lucrările din apropierea aliniamentelor de arbori ale drumului;
- Interzicerea depozitării temporare a materialelor de construcție, a pământului excavat, a deșeurilor inerte și a altor materiale în imediata vecinătate a arborilor și arbuștilor (la cel puțin 1,5 metri).

- Interzicerea oricăror lucrări de excavare sau compactare în apropierea copacilor fără permisiunea instituțiilor competente;
- împrejmuirea temporară a șantierelor de lucru și a depozitelor din jurul zonelor verzi cu garduri (din lemn sau alt material ușor);
- Instalarea de indicatoare de protecție a arborilor la anumite intervale. Indicatoarele trebuie să conțină informația: "Zonă de protecție a arborilor; Respectați distanța".

Antreprenorul va fi responsabil pentru defrișarea arborilor și distrugerea accidentală, directă sau indirectă, neplanificată ca urmare a activităților desfășurate. Pentru a încuraja executarea atentă și corectă a lucrărilor de pe șantier, pierderile neintenționate / neplanificate de arbori din cauza Antreprenorului vor trebui compensate, pe cheltuiala proprie a Antreprenorului, în proporție de 3:1.

Copacii din RoW sunt proprietatea SRA, prin urmare, pentru orice defrișare planificată, Antreprenorul trebuie să obțină acordul subdiviziunii locale a SRA și autorizația de defrișare a Inspectoratului ecologic districtual. Lemnul tăiat după defrișare va fi dus la birourile locale ale SRA.

Înainte de a începe defrișarea arborilor, antreprenorul, în prezența proprietarului și a reprezentantului IER, va marca clar arborii care urmează să fie tăiați și va înregistra în mod corespunzător numărul și dimensiunea acestor arbori (diametrul la înălțimea pieptului), pentru a determina specia și locul de referință pentru înlocuirea ulterioară cu alți arbori. În locul arborilor defrișați, se vor planta noi plantații în proporție de 2:1 în cazul arborilor cu diametrul DBH ≤ 30 cm sau în proporție de 3:1 în cazul unor arbori mai înalți decât DBH.

Pentru a minimiza daunele aduse cuiburilor de păsări în perioada de reproducere, tăierea acestora va fi limitată până la sfârșitul perioadei de reproducere (adică perioada limitată va fi din septembrie până la jumătatea lunii martie).

Plantarea de arbori și arbuști de-a lungul drumurilor din cadrul Proiectului se realizează de obicei la finalizarea acestor lucrări. Dar dacă secțiunea este eliberată pentru plantare înainte de finalizarea lucrărilor, se recomandă plantarea copacilor în avans. Detaliile de plantare, cum ar fi speciile compensatoare, locurile exacte de plantare, intervalul dintre arborii nou plantați etc., vor fi stabilite în cadrul unei consultări comune între antreprenor, inginer, reprezentanții ASR și Inspectoratul Districtual de Mediu. De preferință, conform Proiectului, pentru plantare se vor folosi numai specii autohtone adaptate condițiilor de mediu din zonă.

6.6 Zone protejate

Nu există zone protejate în RoW sau în imediata vecinătate. Conform hărții Institutului de Geografie și Ecologie, nicio zonă protejată de stat nu se află la mai puțin de 2 km de RoW.

Antreprenorul trebuie să se asigure că toate lucrările sunt executate în conformitate cu legislația în vigoare. Următoarele aspecte vor trebui să fie strict evitate:

- Poluarea componentelor de mediu (aer, apă, sol, vegetație);
- Extracția de materiale de construcție;
- Aruncarea la gunoi a terenului excavat;
- Evacuarea sau depozitarea temporară a deșeurilor;
- Distrugerea vegetației - copaci, arbuști și plante erbacee;
- Distrugerea habitatelor animalelor terestre;
- Distrugerea sau poluarea surselor de apă.

6.7 Protecția aerului atmosferic

Lucrările de reabilitare sunt de obicei cauza unui exces temporar de poluare atmosferică cauzată de poluanți precum gazele de eșapament și praful, precum și mirosurile pestilențiale, atât pe șantier, cât și în afara acestuia. O altă cauză a poluării aerului cu o influență directă sau indirectă pe o perioadă temporară sunt poluanții generați în timpul transportului, utilizării și/sau depozitării temporare a betonului asfaltic, bitumului și a altor materiale potențial periculoase. Principalii poluanți atmosferici sunt: praf, SO₂, NO_x, CO, benza-piren și carbohidrați. Efectele negative asupra calității aerului apar în principal în apropierea șantierelor de construcții și demolări, de-a lungul drumurilor care duc la aceste șantiere. Prin planificarea și organizarea atentă a operațiunilor de lucru, nivelul acestor impacturi și disconfortul creat nativilor pot fi reduse la un nivel acceptabil.

Poluarea aerului cauzată de tehnicile de construcție și de camioanele pentru transportul materialelor de construcție poate fi redusă, într-o anumită măsură, folosind echipamente care sunt în stare bună de funcționare încă de la început, întreținute și deservite corespunzător pe parcursul lucrărilor de construcție. Stabilirea unor reguli de conduită poate fi în continuare o bună practică de bună performanță - prin realizarea unui control strict al vitezei (în special în sate) și prin solicitarea strictă a lucrătorilor de a opri motoarele atunci când nu este necesar ca aceștia să lucreze.

În procesul lucrărilor de construcție, în condiții de vreme uscată, există în mod inevitabil o poluare ridicată cu praf. Acest lucru nu numai că are un impact asupra sănătății și creează disconfort pentru populația locală afectată, dar este, de asemenea, un factor negativ de siguranță pentru utilizatorii drumurilor și echipele de construcție. Pentru a reduce la minimum riscul de deteriorare din cauza prafului, contractul și planul de mediu vor include dispoziții privind stropirea periodică a drumurilor, după caz, în timpul perioadelor uscate. La elaborarea măsurilor de suprimare a prafului, se va ține seama de penuria de apă din cauza rezervelor insuficiente și se vor lua în considerare în mod corespunzător nevoile populației locale în această privință (a se vedea mai jos).

6.8 Combaterea zgomotului și a vibrațiilor

Un șantier de construcții rutiere este o sursă mixtă de zgomot, formată din surse punctuale separate sau surse spațiale de zgomot permanent și temporar, care variază atât în timpul unei zile separate, cât și în timpul perioadelor individuale de construcție. Intensitatea zgomotului produs de utilajele de construcție a drumurilor depinde de tipul de utilaje, echipamente și vehicule utilizate și de distanța dintre activitatea de construcție respectivă și ansamblurile rezidențiale locale și alți receptori sensibili. Cel mai ridicat zgomot de construcție este cauzat de buldozere, vibratoare, compresoare, excavatoare și camioane diesel și, de asemenea, de reciclarea la rece, unde mașinile de frezat vor crea temporar niveluri ridicate de zgomot. Zgomotul produs în timpul acestor operațiuni este de scurtă durată și localizat, dar poate crea totuși o disconfort semnificativ, în special atunci când are loc în apropierea așezărilor sau a întreprinderilor și chiar mai mult, atunci când sunt afectate școli sau unități sanitare.

Nivelurile ridicate de zgomot nu pot fi evitate în întregime în timpul lucrărilor de construcție, dar pot fi controlate la sursă, de exemplu prin montarea și menținerea unor amortizoare de zgomot adecvate pe vehiculele de terasament și alte vehicule de pe șantier; prin izolarea echipamentelor zgomotoase; prin furnizarea de ecrane de atenuare a zgomotului, după caz. Lucrătorii trebuie sensibilizați cu privire la reducerea la minimum a zgomotului atunci când lucrează în interiorul sau în apropierea așezărilor (de exemplu, evitarea mersului vehiculelor la ralanti, reducerea la minimum a utilizării claxoanelor etc.). Comunitățile locale trebuie să primească în timp util informații cu privire la construcțiile care au loc în sate. Orele de lucru - inclusiv

transportul materialelor - în interiorul așezărilor vor fi limitate astfel încât să se reducă la minimum deranjul pentru comunitățile locale. În cazul în care, în mod inevitabil, se lucrează în afara orelor de program, locuitorii vor fi informați în timp util.

În cazul în care echipamentele grele sunt utilizate în apropierea structurilor artificiale (case, ziduri etc.), vibrațiile pot duce, în cazuri nefavorabile, la daune fizice. În satele în care astfel de riscuri nu pot fi evitate, Antreprenorul va stabili starea de dinainte de construcție a oricăror clădiri care ar putea fi afectate și va oferi despăgubiri în cazul în care apar daune ca urmare a construcției.

6.9 Deșeuri din construcții

În timpul construcției, Proiectul va genera diferite tipuri de deșeuri, inclusiv, dar fără a se limita la:

- Deșeuri solide inerte, cum ar fi materiale de demolare, beton, cărămizi, plastic, metale (de exemplu, butoaie goale sau alte recipiente), bitum, baterii și anvelope uzate etc.
- Deșeuri de ulei și lichid de frână;
- Deșeuri vegetale provenite din curățarea coridorului de construcție (straturi de iarbă, crengi de copaci, arbuști etc.).
- Materiale nereciclabile (de exemplu, rezultate din curățarea șanțurilor, altele);
- Deșeuri menajere solide și ape reziduale din taberele de construcție (dacă există).

Pentru a gestiona în mod corespunzător problemele legate de deșeuri, antreprenorul va pregăti un plan cuprinzător de gestionare a deșeurilor ca parte a ESMP. Acest plan va stabili toate tipurile de deșeuri generate în cadrul proiectului și va identifica gestionarea lor respectivă de-a lungul ierarhiei de atenuare (evitare; reciclare; eliminare) în conformitate cu legislația aplicabilă.

6.10 Protecția sănătății lucrătorilor și securitatea muncii

Trebuie elaborat și aprobat un Plan de sănătate și securitate înainte de începerea oricăror lucrări pe șantier. Planul de sănătate și securitate trebuie să demonstreze înțelegerea de către antreprenor a modului de gestionare a siguranței și angajamentul de a oferi un loc de muncă care să permită desfășurarea în siguranță a tuturor activităților de lucru. Planul de sănătate și securitate trebuie să detalieze măsurile practicabile în mod rezonabil pentru a elimina sau a reduce la minimum riscurile pentru sănătatea, securitatea și bunăstarea lucrătorilor, a contractanților, a vizitatorilor și a oricărei alte persoane care poate fi afectată de operațiuni. Planul de sănătate și securitate trebuie să fie elaborat în conformitate cu Orientările Băncii Mondiale privind sănătatea și securitatea

(<https://documents1.worldbank.org/curated/en/157871484635724258/pdf/112110-WP-Final-General-EHS-Guidelines.pdf>) și anexa 8 la prezentul ESMP și la legislația relevantă a țării în materie de sănătate și siguranță.

Lucrările de îmbunătățire a drumurilor nu exclud riscurile pentru sănătate și siguranță, astfel încât toți lucrătorii vor trebui să fie dotați cu echipamentul individual de protecție necesar, în conformitate cu standardele în vigoare și cu cerințele legale relevante pentru riscurile de la locul de muncă individual. Construcțiile de drumuri necesită următoarele echipamente din dotarea personală, dar nu numai:

- Încălțăminte de protecție: Încălțăminte cu talpă antiderapantă și care nu poate fi perforată.
- Încălțăminte cu vârf protejat pentru a preveni rănilor prin strivire la nivelul degetelor de la picioare (atunci când se lucrează în jurul echipamentelor sau obiectelor grele care pot cădea peste degete);

- mănuși de protecție: Lucrătorii trebuie să poarte mănuși adecvate în funcție de activitatea desfășurată (de exemplu, mănuși de cauciuc pentru lucrări grele cu beton, mănuși pentru sudură, mănuși și manșoane izolate, atunci când există riscul expunerii la curent electric);
- Căști de protecție: Lucrătorii trebuie să poarte căști din material rigid în caz de cădere a obiectelor peste cap, de lovire a capului de unele obiecte fixe sau de contact accidental al capului cu un loc periculos, de ex. electrocutare;
- protecție pentru urechi: În cazul unui zgomot puternic în timpul operării unui ferăstrău cu lanț sau a unei tehnici zgomotoase grele, trebuie purtate protecții pentru urechi / căști pentru urechi;
- Îmbrăcăminte clar vizibilă: Toți lucrătorii, inclusiv brigăzile de intervenție de urgență în cazuri excepționale, care pot apărea la marginea drumului și sunt expuși riscului de trafic, transport sau echipamente de lucru în zona de organizare a traficului rutier temporar, trebuie să poarte întotdeauna îmbrăcăminte de culoare deschisă cu efect reflectorizant, vizibilă în timpul zilei și al nopții.

În plus față de PPE, contractantul va aplica următoarele măsuri de siguranță, după caz:

- Asigurați-vă că operatorii de echipamente sunt certificați și că utilajele sunt inspectate și întreținute în mod regulat.
- Mențineți separarea traficului folosind bariere, conuri și semne pentru a preveni expunerea lucrătorilor la traficul viu.
- Asigurați iluminarea adecvată a lucrărilor de noapte, asigurând vizibilitatea.
- Asigurați protecție împotriva căderilor (balustrade, hamuri) pentru orice lucrare la înălțime sau cu structuri ridicate.
- Asigurați protecția lucrătorilor în excavații prin înclinare, sprijinire, sprijinire și alte măsuri relevante.

Persoana responsabilă a antreprenorului (EHSM) va organiza pentru toți lucrătorii, înainte de începerea lucrărilor, o *formare de bază privind riscurile la fiecare loc de muncă*. În timpul lucrărilor, conform unui program prestabilit, aceștia vor beneficia periodic de instruire tematică privind aceste aspecte ale sănătății și securității la locul de muncă. În cazul în care sunt angajați lucrători străini, materialele referitoare la sănătate și securitate, precum și formarea, codul de conduită și alte documente relevante le vor fi furnizate într-o limbă pe care o pot înțelege.

În scopuri de sănătate și securitate tehnică, se vor furniza facilități sanitare pe șantier (WC-uri mobile) în locuri adecvate, după consultarea autorităților locale. Responsabil de deservirea acestor bunuri va fi un subcontractant, care se va ocupa de ele la anumite intervale și în conformitate cu legislația în vigoare. Locurile propuse pentru aceste comodități vor fi stabilite de Antreprenorul / Managerul Antreprenorului responsabil cu mediul și securitatea tehnică și vor fi aprobate de Inginerul-supraveghetor înainte de începerea lucrărilor.

În conformitate cu legislația, masa și apa trebuie să fie furnizate lucrătorilor.

În cazul angajării unui număr mare de lucrători care nu sunt localnici și care sunt cazați pe șantier, trebuie organizată o campanie specifică de sensibilizare cu privire la HIV/SIDA, prevăzută într-o etapă timpurie a lucrărilor de construcție a proiectului și repetată la intervale adecvate. Din proiecte similare, până la 70 de angajați pot fi găzduiți în perioada de construcție.

Informațiile detaliate privind H&S în domeniul muncii sunt furnizate în LPM elaborat pentru MRCP. În cazul în care sunt angajați lucrători străini, materialele referitoare la sănătate și siguranță, precum și instruirea, codul de conduită și alte documente relevante, trebuie să le fie furnizate într-o limbă pe care o pot înțelege.

6.11 Condițiile de muncă și de lucru

Antreprenorul va pregăti Planul de SSM, sub rezerva aprobărilor ANR și Inginerului, înainte de începerea oricăror lucrări pe șantier.

Planul de SSM trebuie să demonstreze înțelegerea de către Antreprenor a modului de gestionare a siguranței și angajamentul de a oferi un loc de muncă care să permită desfășurarea în siguranță a tuturor activităților de lucru. Planul de SSM trebuie să detalieze măsurile practicabile în mod rezonabil pentru a elimina sau a reduce la minimum riscurile pentru sănătatea, siguranța și bunăstarea lucrătorilor, a contractanților, a vizitatorilor și a oricărei alte persoane care poate fi afectată de operațiuni. Planul de SSM trebuie să fie elaborat în conformitate cu Ghidul general de SSM al Băncii Mondiale și cu ghidurile specifice sectorului, după caz, precum și cu legislația țării în materie de sănătate și siguranță.

Un cod de conduită este inclus ca anexă la prezentul ESMP și trebuie să fie semnat de antreprenor și aplicat tuturor angajaților și subcontractanților.

Lucrările de îmbunătățire a drumurilor nu exclud riscurile pentru sănătate și siguranță, astfel încât toți lucrătorii vor trebui să fie dotați cu echipamentul individual de protecție necesar, în conformitate cu standardele în vigoare și cu cerințele legale relevante pentru riscurile de la fiecare loc de muncă. Acest lucru va necesita ca antreprenorul să efectueze identificarea pericolelor specifice locului de muncă și evaluarea riscurilor pentru a determina măsurile adecvate. Construcțiile de drumuri necesită următoarele echipamente din dotarea personală, dar fără a se limita la acestea:

- Încălțăminte de protecție: Încălțăminte cu talpă antiderapantă și care nu poate fi perforată. Încălțăminte cu vârf protejat pentru a preveni rănilor prin strivire la nivelul degetelor de la picioare (atunci când se lucrează în jurul echipamentelor sau obiectelor grele care pot cădea peste degete);
- mănuși de protecție: Lucrătorii trebuie să poarte mănuși adecvate în funcție de activitatea desfășurată (de exemplu, mănuși de cauciuc pentru lucrări grele cu beton, mănuși pentru sudură, mănuși și manșoane izolate, atunci când există riscul expunerii la curent electric);
- Căști de protecție: Lucrătorii trebuie să poarte căști din material rigid în cazul în care le cad obiecte peste cap, se lovesc cu capul de unele obiecte fixe sau contactează accidental capul cu un loc periculos, de exemplu, electrocutarea;
- protecție pentru urechi: În cazul unui zgomot puternic în timpul operării unui ferăstrău cu lanț sau a unei tehnici zgomotoase grele, trebuie purtate protecții pentru urechi / căști pentru urechi;
- Îmbrăcăminte clar vizibilă: Toți lucrătorii, inclusiv brigăzile de intervenție de urgență în cazuri excepționale, care pot apărea la marginea drumului și sunt expuși riscului de trafic, transport sau echipamente de lucru în zona de organizare a traficului rutier temporar, trebuie să poarte întotdeauna îmbrăcăminte de culoare deschisă cu efect reflectorizant, vizibilă în timpul zilei și al nopții.

În plus față de PPE, contractantul va aplica următoarele măsuri de siguranță, după caz:

- Asigurați-vă că operatorii de echipamente sunt certificați și că utilajele sunt inspectate și întreținute în mod regulat.
- Menținerea separării traficului folosind bariere, conuri și semne pentru a preveni expunerea lucrătorilor la traficul viu.
- Asigurați iluminarea adecvată a lucrărilor de noapte, asigurând vizibilitatea.
- Asigurați protecție împotriva căderilor (balustrade, hamuri) pentru orice lucrare la înălțime sau cu structuri ridicate.
- Asigurați protecția lucrătorilor în excavații prin înclinare, sprijinire, sprijinire și alte măsuri relevante.

Persoana responsabilă a antreprenorului (EHSM) va organiza pentru toți lucrătorii, înainte de începerea lucrărilor, o *formare de bază privind riscurile la fiecare loc de muncă*. În timpul lucrărilor, conform unui program prestabilit, aceștia vor beneficia periodic de instruire tematică privind aceste aspecte ale sănătății și securității la locul de muncă. În cazul în care sunt angajați lucrători străini, materialele referitoare la sănătate și securitate, precum și formarea, codul de conduită și alte documente relevante le vor fi furnizate într-o limbă pe care o pot înțelege.

În scopuri de sănătate și securitate tehnică, se asigură facilități sanitare pe șantier (WC-uri mobile) în locuri adecvate, după consultarea autorităților locale. Responsabil de deservirea acestor amenajări va fi un subcontractant, care se va ocupa de ele la anumite intervale și în conformitate cu legislația în vigoare. Locurile propuse pentru aceste comodități vor fi stabilite de către Antreprenorul / Managerul Antreprenorului responsabil cu mediul și securitatea tehnică și vor fi aprobate de către Inginerul-supraveghetor înainte de începerea lucrărilor.

În conformitate cu legislația, masa și apa trebuie să fie furnizate lucrătorilor.

În cazul angajării unui număr mare de lucrători care nu sunt localnici și care sunt cazați pe șantier, trebuie organizată o campanie specifică de sensibilizare cu privire la HIV/SIDA, prevăzută într-o etapă timpurie a lucrărilor de construcție a proiectului și repetată la intervale adecvate. Din proiecte similare, până la 70 de angajați pot fi găzduiți în perioada de construcție.

Informațiile detaliate privind H&S a forței de muncă sunt furnizate în LPM elaborat pentru MRCP. Toți contractorii vor trebui să respecte LMP-ul proiectului, inclusiv procedurile de stabilire și menținere a unui mediu de lucru sigur, conform cerințelor ESS2 și legislației naționale.

6.12 Tabere de construcții

Selectarea taberelor de construcție și a altor spații pentru utilizarea de către contractant se va baza pe acorduri voluntare care pot include plata unor tarife convenite, care trebuie să fie asigurate și documentate de către contractant. Nu vor fi utilizate amplasamentele care necesită ocuparea involuntară a terenurilor sau pentru care neajungerea la un acord negociat ar duce la ocuparea involuntară a terenurilor. În mod similar, contractantul nu va utiliza amplasamente care ar putea determina relocarea fizică involuntară sau impactul asupra activelor sau mijloacelor de trai ale oricărui utilizatori sau ocupanți, inclusiv chiriași sau ocupanți informali.

Selectarea taberelor de construcție și a altor spații pentru uzul contractantului se va baza pe acorduri voluntare care pot include plata unor tarife convenite, care trebuie să fie garantate și documentate de către contractant. Nu vor fi utilizate amplasamentele care necesită ocuparea involuntară a terenurilor sau pentru care neajungerea la un acord negociat ar duce la ocuparea involuntară a terenurilor. În mod similar, contractantul nu va utiliza amplasamente care ar putea determina relocarea fizică involuntară sau impactul asupra activelor sau mijloacelor de trai ale oricăror utilizatori sau ocupanți, inclusiv chiriași sau ocupanți informali.

Aprobarea inginerului-supraveghetor este necesară pentru a selecta locația taberei pentru birouri și containere pentru lucrători. Cu toate acestea, ANR încurajează antreprenorii să utilizeze în mod explicit facilitățile existente pentru cazarea personalului lor și facilitățile industriale existente în zonă, deoarece acestea se află la o distanță apropiată de amplasamentul drumului. Mecanismul de gestionare a mediului propus va fi descris în planul specific al antreprenorului, elaborat și aprobat în modul stabilit de inginer, pentru faza de construcție, detaliind abordarea și măsurile. În cazul în care Antreprenorul decide să își amplaseze spațiile de locuit cu toate facilitățile de lucru, cazarea lucrătorilor, bucătării și / sau birouri cu toate facilitățile igienice necesare, vor fi luate toate măsurile necesare pentru un sistem adecvat de gestionare a deșeurilor solide și funcționarea canalizării.

În ESMP al contractantului trebuie incluse măsuri pentru a asigura depozitarea și relocarea în condiții de siguranță a materialelor potențial periculoase, cum ar fi combustibilii, lubrifianții și alte produse, minimizând în același timp riscul de scurgere accidentală și poluarea solului sau a apelor reziduale. De asemenea, în acest ESMP al contractantului vor fi abordate cerințele anti-incendiară pentru zona taberei și teritoriul acesteia. Pentru a se asigura că impactul potențial rezultat este redus la minimum, antreprenorul va trebui să pregătească următoarele planuri sau declarații de metodă:

- Planul de amenajare a taberei de lucru, inclusiv o descriere a tuturor măsurilor de precauție propuse pentru a evita potențialele efecte negative asupra mediului receptor (ape de suprafață și subterane, soluri, aer ambiant, așezări umane);
- Planul de gestionare a apelor uzate pentru furnizarea de latrine sanitare și un sistem adecvat de colectare și eliminare a apelor uzate pentru a preveni poluarea cursurilor de apă sau a apelor subterane;
- Planul de gestionare a deșeurilor care să acopere furnizarea de coșuri de gunoi, colectarea și eliminarea regulată într-un mod igienic, precum și locurile de eliminare propuse pentru diferite tipuri de deșeuri (de exemplu, deșeuri menajere, anvelope uzate etc.) în conformitate cu reglementările naționale aplicabile; și
- descrierea și dispunerea zonelor de întreținere a echipamentelor și a instalațiilor de depozitare a lubrifianților și combustibililor, inclusiv distanța față de sursele de apă și instalațiile de irigare. Instalațiile de depozitare a combustibililor și a substanțelor chimice vor fi amplasate departe de cursurile de apă. Aceste instalații vor fi delimitate și prevăzute cu o căptușeală impermeabilă pentru a reține scurgerile și a preveni contaminarea solului și a apei.

Înainte de înființarea taberei (taberelor) de lucru, antreprenorul va organiza consultări cu autoritățile locale pentru a identifica sursele de apă pentru construcții și de apă potabilă pentru forța de muncă care nu vor concura cu nevoile populației locale. Apa potabilă pentru forța de muncă trebuie să respecte standardele naționale de calitate.

6.13 Organizarea în situații excepționale de urgență

Pentru a asigura măsuri profesionale adecvate în caz de accidente sau răniri, trebuie pregătit un plan de urgență & epidemie în situații excepționale de urgență. La fața locului trebuie să existe echipamentul medical elementar de prim ajutor oferit în tabere, ținând seama, la elaborarea planului, de distanța până la cel mai apropiat spital. O alternativă va fi să existe servicii medicale de bază la fața locului și un contract cu o instituție medicală. Pentru a maximiza eficiența acestor măsuri organizatorice, va fi esențial ca lucrătorii să cunoască și să fie conștienți de procedurile stabilite și de facilitățile disponibile.

6.14 Traficul rutier și siguranța rutieră evaluare

Activitățile de construcție din interiorul așezărilor și, de asemenea, din afara acestor zone vor avea un impact temporar asupra traficului local și asupra siguranței rutiere - atât pentru utilizatorii motorizați, cât și pentru cei nemotorizați. Acest lucru se referă la prezența și circulația vehiculelor mari de construcție pe drumurile rurale înguste, la construcțiile care au loc în sate mici cu spațiu restrâns și la reabilitarea efectivă a carosabilului în sine. Șantierelor în desfășurare nu reprezintă doar obstacole temporare, ci pot fi, de asemenea, periculoase pentru automobiliști sau, în general, pentru utilizatorii spațiului public în care are loc construcția.

Pentru a gestiona eficient astfel de probleme, antreprenorul va pregăti un *plan de gestionare a traficului rutier și a siguranței*, identificând riscurile care pot apărea în timpul diferitelor etape ale construcției și care pot afecta utilizatorii drumurilor / utilizatorii spațiului public din sate. Planul va descrie măsurile eficiente de gestionare a traficului și a siguranței rutiere care vor fi puse în aplicare în diferitele etape ale construcției, inclusiv dispoziții specifice pentru șoferi, bicicliști și pietoni, după caz. Va fi abordată în mod specific securizarea corespunzătoare a șantierelor în curs de execuție în timpul construcției și în afara orelor de lucru (de exemplu, în timpul nopții și/sau în timpul weekend-urilor sau al sărbătorilor legale). Planul va necesita aprobarea poliției rutiere (poliția națională), precum și revizuirea și aprobarea în timp util de către inginerul-supraveghetor.

În acest plan vor fi identificate problemele legate de siguranța rutieră și siguranța rutieră și vor fi prezentate măsuri organizatorice temporare, care vor trebui să fie prevăzute în toate etapele de reabilitare a drumurilor și în toate locurile în care există probleme și riscuri legate de siguranța rutieră. Măsurile pot include, fără a se limita la acestea, furnizarea de semnalizatori în timpul zilei, utilizarea diferitelor tipuri de semnalizări, devieri temporare, furnizarea de bariere de siguranță temporare, furnizarea de măsuri și/sau dispozitive adecvate pentru a garanta siguranța rutieră în cazul în care șantierelor de construcții trebuie lăsate deschise în timpul nopții.

Formarea adecvată a tuturor lucrătorilor din construcții cu privire la dispozițiile planului și aplicarea strictă a acestora vor contribui la maximizarea eficienței. Comunicarea activă cu autoritățile locale, informarea în timp util a publicului cu privire la programele de construcție pot contribui la creșterea gradului de conștientizare și pregătire a utilizatorilor drumurilor și, în general, la creșterea condițiilor de siguranță rutieră în timpul construcției.

6.15 Accesul la terenuri și proprietăți

Activitățile de construcție și, în special, relocarea utilităților și construcția de structuri de drenaj și alei pietonale în sate prezintă riscul de a cauza perturbarea temporară a accesului la terenuri și proprietăți. Pentru a reduce la minimum deranjul asociat, antreprenorul trebuie să prevadă dispoziții adecvate și în timp util pentru accesul alternativ și să furnizeze astfel de facilități locale pentru a asigura accesibilitatea permanentă a bunurilor relevante, inclusiv a terenurilor agricole. Comunicarea timpurie cu persoanele afectate va fi

importantă pentru a crește gradul de acceptare a acestor inconveniente temporare și pentru a realiza o bună relație cu populația locală.

6.16 Impactul operațional și măsurile de atenuare a acestuia

Impactul operațional se referă în principal la deteriorarea tratată a stării drumurilor și a drenajului, din cauza întreținerii necorespunzătoare sau a lipsei totale a acesteia, ceea ce duce în cele din urmă la probleme de siguranță rutieră. Aspectele tipice de întreținere sunt: funcționarea corespunzătoare a instalațiilor de drenaj, controlul alunecărilor de teren și al eroziunii; inspecții sezoniere periodice ale semnalizării și înlocuirea materialelor uzate și monitorizarea vegetației de pe marginea drumurilor și a plantațiilor de arbori sau arbuști din zonele cu alunecări de teren, care necesită o tăiere / tundere periodică în timp util pentru a asigura o creștere sănătoasă și longevitate și pentru a minimiza riscurile de cădere a ramurilor.

Drumurile rurale îmbunătățite încurajează adesea comportamente de conducere nesigure, cum ar fi viteza excesivă, ceea ce duce în cele din urmă la creșterea numărului de accidente. Astfel de probleme ar fi monitorizate de poliția rutieră, care asigură punerea în aplicare a legislației.

Atunci când drumurile sunt reabilite, aceasta poate duce într-adevăr la diverse efecte induse asupra dezvoltării. Drumurile mai bune pot îmbunătăți accesul la zonele izolate anterior, așa cum s-a menționat în bazinul râului Cula, deschizându-le pentru dezvoltare. Această accesibilitate sporită poate stimula activități economice precum turismul, comerțul și industria. De asemenea, drumurile reabilite duc adesea la creșterea valorii proprietăților de-a lungul traseelor lor, deoarece acestea devin locații mai de dorit în scopuri rezidențiale, comerciale și industriale.

Drumurile mai bune facilitează circulația mărfurilor între regiuni, stimulând potențial activitățile comerciale și creșterea economică. Acest lucru poate fi deosebit de important în aceste zone rurale, unde accesul la piețe este esențial pentru produsele agricole și alte bunuri. Pe măsură ce activitățile economice se dezvoltă de-a lungul drumurilor recent reabilite, poate crește cererea de infrastructură de sprijin, cum ar fi utilitățile (apă, electricitate, telecomunicații), serviciile medicale și instituțiile de învățământ. Îmbunătățirea drumurilor poate avea, de asemenea, un impact social, cum ar fi un acces mai bun la facilitățile de asistență medicală și educație, reducerea timpilor de călătorie pentru navetă și activități de agrement, precum și o integrare socială sporită prin conectarea comunităților izolate anterior.

Deși reabilitarea drumului C24 poate avea numeroase efecte pozitive asupra dezvoltării, sunt necesare o planificare și o monitorizare atentă pentru a gestiona orice potențiale consecințe negative .

6.17 Impacturi pozitive

După finalizare, proiectul va avea un impact pozitiv pe termen lung asupra mediului și socio-economic în ceea ce privește bunăstarea oamenilor, sănătatea și siguranța rutieră, precum și condiții mai bune prin reducerea costurilor de operare a vehiculelor, reducerea numărului de accidente; reducerea emisiilor provenite de la vehicule datorită unui trafic mai fluid, fără denivelări pe suprafața drumului după îmbunătățire, și va reduce, de asemenea, poluarea cu praf.

Accesul rutier la localități și piețe se va îmbunătăți, de asemenea, ceea ce va duce la dezvoltarea de noi oportunități de afaceri etc. Mediul va beneficia de reducerea riscului de poluare și eroziune a solului, de reducerea poluării apei datorită sistemelor de drenaj rutier îmbunătățite, sigure și curățate, de eliminarea disconfortului provocat de praf datorită suprafeței asfaltate a drumului. Un risc redus de alunecări de teren, pante stabile prin noi plantații în secțiunile sensibile se vor adăuga la îmbunătățirile generale.

7.16 Măsuri sociale de atenuare

Comitetul de monitorizare a impactului social . Comitetul de monitorizare a impactului social (denumit în continuare SIMC) ar trebui să fie înființat pentru a oferi sprijin comunității în monitorizarea impactului social/de mediu al reconstrucției coridorului 24. În proiectul anterior al BM și în alte proiecte din țară, SIMC a fost un instrument foarte util pentru a implica populația și alți beneficiari în implementarea proiectului. În 2018, un SIMC a fost dezvoltat pentru C24 și în acest an va fi relansat.

SIMC va fi dezvoltat ca o structură socială, neguvernamentală și apolitică pentru Proiectul aflat sub responsabilitatea ASR. Acesta va fi înființat pe baza unui proiect, cu membri din localitățile afectate de subproiecte, cu scopul de a oferi contribuții comunitare la monitorizarea impactului social/de mediu asupra comunităților locale care ar putea apărea în cursul implementării proiectului.

SIMC se va strădui să consolideze angajamentul părților interesate, să sporească transparența și să promoveze încrederea. În plus, SIMC va facilita comunicarea între comunitățile proiectului și contractori, cu scopul de a crea o înțelegere reciprocă între părțile interesate și de a crea o atmosferă prietenoasă, cooperantă și participativă în cadrul comunităților proiectului.

Trebuie respectate măsurile de atenuare a impactului social legate în mod specific de reinstalare. Obiectivele documentului, cu referire la aspectele sociale, sunt

Asigurarea că efectele negative asupra populației afectate, altele decât relocarea, sunt evitate sau atenuate.

Cadrul de politică privind relocarea (RPF), elaborat pentru întregul proiect, stabilește principiile, modalitățile de organizare și procedurile de elaborare și punere în aplicare a planurilor de acțiune privind relocarea (RAP) pentru gestionarea achiziției de terenuri și a impactului deplasării economice în toate subproiectele finanțate în cadrul programului.

Pentru Coridorul 24, FPR oferă cadrul de orientare pentru a se asigura că:

- orice achiziție de terenuri sau restricționare a accesului este efectuată în deplină conformitate cu Standardul de mediu și social 5 (ESS5) al Băncii Mondiale și cu legislația națională relevantă (Legea nr. 488/1999 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, Hotărârea Guvernului nr. 660/2006 și reglementările cadastrale aferente);
- persoanele afectate de proiect (PAP) sunt identificate, informate, consultate cu privire la preferințele lor și la alternativele pe care le au la dispoziție și sunt despăgubite la costul de înlocuire integral, acordându-se o atenție deosebită grupurilor vulnerabile;
- strămutările involuntare și deplasările economice sunt evitate sau reduse la minimum prin proiectarea atentă, optimizarea alinierii și utilizarea dreptului de trecere existent.

Prin urmare, FPR oferă coloana vertebrală procedurală și instituțională pentru toate activitățile legate de terenuri din cadrul acestui subproiect.

Evitarea și minimizarea strămutării economice

În conformitate cu principiile FPR de evitare, minimizare și atenuare, următoarele măsuri au fost sau vor fi implementate:

- Optimizarea aliniamentului: Proiectarea drumului rămâne aproape în întregime în cadrul ROW existente, cu realinieri minore doar la corecțiile curbării pentru a respecta standardele de proiectare și siguranță.

- Alternative de proiectare: Fiecare punct de utilizare potențială a terenului a fost revizuit pentru a minimiza intruziunea parcelelor prin reducerea amprentei pantelor, a structurilor de reținere și a ajustărilor umerilor.
- Planificarea construcției: Șantierele temporare (zone de depozitare, ocolitoare) vor fi amplasate pe terenuri publice sau pe terenuri perturbate anterior, ori de câte ori este posibil, pentru a evita ocuparea terenurilor private.
- Gestionarea accesului: Toate căile de acces și accesele agricole existente vor fi menținute sau refăcute imediat după construcție; dacă este necesar, vor fi prevăzute accese alternative temporare.
- Conservarea vegetației: Copacii productivi sau rândurile de viță de vie aflate în limitele de siguranță vor fi îndepărtate numai atunci când acest lucru este inevitabil din punct de vedere tehnic și cu notificare prealabilă și compensare.

Prin aceste măsuri, proiectul minimizează deplasările economice permanente și temporare, menținând impactul rezidual la un nivel redus și localizat.

Identificarea și gestionarea impactului deplasărilor economice

Impactul deplasărilor economice identificat în secțiunea 4.10 - inclusiv pierderea parțială limitată a marjelor agricole, ocuparea temporară și relocarea activelor auxiliare - va fi gestionat în conformitate cu RPF prin pregătirea unui plan de acțiune pentru reinstalare (RAP) specific locului. Cerințele specifice ale RAP sunt prezentate în RPF.

Proiectul poate afecta obiecte culturale sau religioase, cum ar fi crucile și bunurile comunității, cum ar fi fântânile. RAP va lua în considerare următoarele aspecte în legătură cu aceste afectări:

Obiecte culturale

- Includeți un inventar al obiectelor culturale și al spațiilor asociate (altare, locuri de înmormântare etc.), documentați semnificația acestora și utilizarea lor de către comunitate. Aplicați măsuri pentru a evita impactul asupra acestor obiecte.
- Efectuați consultări cu comunitățile pentru a determina opțiunile de protecție sau relocare, pe baza normelor culturale locale și a legislației naționale.
- RAP ar trebui să descrie procesul și soluțiile convenite și să includă un protocol specific pentru protecția sau relocarea acestor obiecte/site într-un mod compatibil cu ES5, ESS8, precum și cu legislația națională, care poate include participarea unor specialiști autorizați.

Puturi și alte surse de apă

- Identificați locația și tipul fântânii sau al sursei de apă, precum și funcția acesteia (aprovizionare casnică, irigații, animale).
- Evaluați proprietatea gospodăriilor și/sau a comunității și/sau utilizarea fântânilor sau a altor surse de apă, inclusiv utilizatorii informali. Efectuați consultări.
- Definiți proprietarii și utilizatorii eligibili și includeți măsurile de atenuare a impactului asupra proprietarilor și utilizatorilor fântânii sau sursei de apă, inclusiv relocarea, compensarea, conectarea la o altă sursă de apă etc., pe baza consultărilor cu PAP.
- Dacă este cazul, includeți măsuri pentru a asigura accesul neîntrerupt la resursele de apă.

Domeniul de aplicare preliminar al impactului este descris în prezentul ESMP. Cu toate acestea, pot fi identificate impacturi suplimentare, care vor fi incluse în RAP. În general, RAP va:

1. Descrieți natura și amploarea impactului relocării, precum și măsurile luate pentru a reduce la minimum relocarea involuntară
2. Rezumarea rezultatelor evaluării socioeconomice a PAP-urilor
3. Cuantificarea bunurilor afectate și a PAP-urilor prin intermediul unui studiu de măsurare detaliată (DMS) și al suprapunerii cadastrale;
4. Definirea eligibilității și a drepturilor pentru PAP pe baza recensământului, a studiului socioeconomic și a matricei de drepturi din FPR;
5. Aplicarea ratelor de despăgubire la costul de înlocuire integral, verificat prin evaluare independentă, precum și a măsurilor de asistență necesare;
6. În cazul în care există efecte asupra veniturilor sau mijloacelor de subsistență, includeți măsuri de restabilire a mijloacelor de subsistență;
7. Rezumați procesul de consultare, inclusiv modul în care PAP-urilor li s-au oferit opțiuni și alternative din care să aleagă,
8. Descrieți mecanismul de soluționare a reclamațiilor (GRM) pentru a asigura soluționarea în timp util a preocupărilor PAP;
9. detalierea calendarului de implementare, a responsabilităților instituționale, a bugetului și a modalităților de monitorizare.

Calendarul punerii în aplicare a RAP

RAP trebuie să fie pregătit în conformitate cu principiile din RPF și de mai sus, finalizat și aprobat de ANR și de Banca Mondială, înainte de efectuarea lucrărilor relevante. Înainte de a intra în posesia terenului și a activelor aferente, trebuie să se fi acordat despăgubiri integrale și, după caz, persoanele strămutate trebuie să fi fost reinstalate și trebuie să se fi acordat indemnizații de mutare.

Asigurarea evitării altor efecte sociale negative

Dincolo de efectele legate de terenuri, cadrul de reglementare aplicabil și planul de management de mediu al ESMP garantează în comun că alte efecte sociale negative - cum ar fi accesul limitat al comunității, perturbarea serviciilor publice sau riscurile pentru siguranța rezidenților - sunt atenuate prin:

- Implicarea continuă a comunității și divulgarea de informații pe tot parcursul construcției;
- Includerea măsurilor de siguranță a traficului și de protecție a pietonilor în declarațiile de metodă ale antreprenorului;
- controlul prafului, zgomotului și vibrațiilor în apropierea așezărilor;
- prioritizarea forței de muncă și a furnizorilor locali pentru a sprijini beneficiile pentru comunitate;
- funcționarea unui mecanism de soluționare a plângerilor legate de proiect accesibil la nivel local.

Asigurați-vă că beneficiile reabilitării drumurilor sunt proporționale pentru toate persoanele afectate, femei și bărbați, vârstnici, tineri și persoane cu handicap. Un document SEP este, de asemenea, disponibil pentru populație, inclusiv mecanismul GRM.

Măsurile de atenuare recomandate includ:

Planificarea activităților de construcție pentru a evita sau a reduce impactul acestora asupra magazinelor și afacerilor de-a lungul drumului și asupra locuințelor.

Consultarea publică în timpul perioadei de proiectare cu privire la beneficiile sociale preconizate, cum ar fi îmbunătățirea accesului la piețe, stații de autobuz etc., care are loc cu fiecare comunitate afectată. Scopul acestei activități a fost (1) să se asigure că relațiile cu comunitățile afectate rămân pozitive în timpul procesului de construcție a proiectului și în timpul perioadei de exploatare; (2) să trateze nevoile specifice ale componentelor acestui document și (3) să se asigure că proiectul are o politică specifică pentru relațiile cu terții.

Traficul de persoane este definit ca fiind recrutarea, transportul, transferul, găzduirea sau primirea de persoane prin amenințări sau prin utilizarea forței sau a altor forme de constrângere, răpire, fraudă sau înșelăciune, abuz de putere sau datorită unei poziții de vulnerabilitate sau prin oferirea sau primirea de plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care exercită control asupra altei persoane în scopul exploatarei. Exploatarea include cel puțin exploatarea prostituției sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile similare sclaviei, sclavia sau recoltarea de organe.

Evitarea conflictelor cu comunitățile locale prin furnizarea resurselor necesare pentru nevoile lucrătorilor în magazinele din tabăra de pe șantier și prin organizarea de vizite la șantier.

Evitarea potențială a răspândirii bolilor vectoriale și a bolilor transmisibile, cum ar fi BTS și HIV/SIDA, prin programe de sensibilizare și activități de prevenire în rândul lucrătorilor din construcții.

Pregătirea lucrătorilor pentru a evita situațiile conflictuale prin programe de orientare și sensibilizare.

Desfășurarea de programe de conștientizare cu privire la prevenirea HIV/SIDA și a BTS pentru populația afectată din vecinătatea zonelor de campare ale șantierului.

Organizarea de programe de sensibilizare pentru lucrători pe tema traficului de ființe umane și a politicii de toleranță zero.

Informarea publicului cu privire la momentul și durata întreruperii serviciilor de apă, electricitate, poștă, telecomunicații sau a altor servicii.

Evitarea deteriorării utilităților prin asigurarea faptului că vehiculele și echipamentele sunt utilizate de personal calificat și că acesta este supravegheat în mod adecvat.

Informarea comunității afectate cu privire la program atunci când utilitățile trebuie relocate sau serviciile trebuie întrerupte.

Măsuri de prevenire a HIV/SIDA și a bolilor cu transmitere sexuală:

- Lansarea de programe de sensibilizare cu privire la prevenirea HIV / SIDA și a bolilor cu transmitere sexuală pentru PAP din vecinătatea taberei de amplasare
- Lansarea de programe de sensibilizare privind prevenirea HIV/SIDA și a bolilor cu transmitere sexuală pentru lucrătorii din construcții
- Introducerea unor clauze de intervenție în contractele de construcție pentru prevenirea HIV și a bolilor cu transmitere sexuală
- Descurajarea abuzului de droguri (alcool și narcotice). Luarea în considerare a forței de muncă locale la angajarea pentru șantierul de construcții și întreținere.
- Concentrarea asupra lucrătorilor din transporturi cu un comportament cu risc ridicat (inclusiv lucrătorii tineri), asigurând o educație la nivelul acestora.

- Conceperea de mesaje generale adresate forței de muncă, precum și bărbaților și femeilor.
- Utilizarea organizațiilor profesionale, cum ar fi ONG-urile și CO care se ocupă cu prevenirea HIV.
- Conceperea de programe de prevenire a HIV în comunitățile aflate de-a lungul drumului, adaptate nevoilor specifice, limbii locale și instrumentelor de comunicare tradiționale/preferate.
- Popularizarea și creșterea gradului de acceptabilitate a prezervativelor prin campanii de promovare a prezervativelor și marketing social în comunitățile situate de-a lungul drumului.
- Distribuirea gratuită de prezervative bărbaților și femeilor, lucrătorilor din construcții, femeilor care lucrează în zona proiectului și tinerilor.

Furnizarea de informații complete cu privire la accesul la serviciile privind HIV și BTS

- Educarea comunităților și a lucrătorilor cu privire la modul de evitare a bolilor cu transmitere sexuală, la modul de recunoaștere a simptomelor comune ale bolilor cu transmitere sexuală și la modul de solicitare a tratamentului prin intermediul sistemelor de adresare confidențiale.
- Furnizați informații cu privire la serviciile de testare voluntară și consiliere în zona proiectului sau oriunde în apropierea zonei proiectului
- Faceți publică existența serviciilor de consiliere și testare voluntară anonimă (testare, pretestare și consiliere post-test)

Furnizați informații cu privire la accesul la infecțiile oportuniste

- Educați oamenii cum să evite infecțiile oportuniste, cum să recunoască simptomele comune ale acestor boli și cum să solicite tratament.

Să studieze ajutoarele și serviciile de asistență medicală în organizațiile de transport și să evalueze implicarea lucrătorilor în primirea de asistență medicală pentru HIV și SIDA.

O cerință și un sistem de raportare către ASF și autoritățile guvernamentale responsabile, a suspiciunilor sau incidentelor THB cunoscute, precum și relegarea potențialelor victime către agențiile de aplicare a legii

Principalele măsuri de atenuare și gestionare socială și de mediu ale antreprenorului necesare în timpul fazelor de preconstrucție, construcție și exploatare ale proiectului rutier

Acestea sunt rezumate mai jos:

Activități de pre-construcție

- Achiziționarea și mobilizarea echipamentelor / utilajelor de construcție, cum ar fi concasoarele, instalațiile de amestecare la cald, instalațiile de discontinuare și alte echipamente și utilaje de construcție
- Identificarea și selectarea surselor de materiale (materiale de carieră și de împrumut, apă, nisip etc.) și a locurilor de depozitare a resturilor
- Planificarea devierilor și a ocolirilor de trafic, inclusiv aranjamentele pentru stabilirea de tabere, tabere pentru forța de muncă, depozite de materiale, unități de concasare, instalații de amestecare la cald, locuințe închiriate pentru personalul de supraveghere. Această activitate include identificarea terenurilor adecvate, acolo unde este necesar, și obținerea autorizațiilor necesare sau încheierea contractelor de închiriere
- Solicitarea și obținerea permiselor/licențelor necesare, a autorizațiilor pentru aprovizionarea cu apă pentru construcții, a autorizațiilor de muncă și a altor cerințe similare de conformitate cu reglementările
- Pregătirea Planului de management de mediu, care include planul de sănătate și securitate în muncă, planul de gestionare a apei și a deșeurilor, planul de gestionare a afluxului, planul de gestionare a

taberelor de muncitori, planul de gestionare a traficului, planul de gestionare a carierei/zonei de împrumut, stabilirea unui GRM pentru muncitori, planul de restaurare a șantierului, printre altele, în conformitate cu normele și orientările naționale, ale Băncii Mondiale și ale altor organisme internaționale. Toate aceste planuri pregătite de contractant vor fi revizuite și aprobate de ASF înainte de începerea lucrărilor de construcție

Activități de construcție

- Punerea în aplicare a măsurilor de atenuare/gestionare specifice amplasamentului
- Monitorizarea parametrilor de calitate a mediului de-a lungul siturilor operaționale ale proiectului rutier și a altor situri, cum ar fi depozitul de materiale, birourile din tabere, taberele forței de muncă, instalațiile de preparare la cald, siturile de concasare, instalațiile de preparare discontinuă
- Parametrii de monitorizare a mediului pot include aerul, zgomotul, apa și solul
- Problemele sociale care trebuie gestionate în timpul fazei de construcție includ:
 - Pierderea de terenuri din cauza alunecărilor de teren rezultate din activitățile de tăiere a dealurilor
 - Vibrații și fisuri ale structurilor sau deteriorări ale clădirilor (de toate tipurile) adiacente RoW ca urmare a lucrărilor de construcție, de exemplu, activități de excavare în cadrul RoW
 - Secarea izvoarelor sau a cursurilor de apă sezoniere ca urmare a operațiunilor de excavare
 - Întreruperea serviciilor, cum ar fi alimentarea cu apă, alimentarea cu energie electrică din cauza relocării utilităților și/sau uneori din cauza activităților de construcție
 - Întreruperea accesului la case/proprietăți private în timpul activităților de construcție;
 - perturbarea circulației rutiere, care duce la întârzieri;
 - Impacturi diferite asupra populației vulnerabile și defavorizate
 - Emisiile de praf în timpul lucrărilor de construcție care au un impact asupra sănătății comunității, culturilor și copacilor
 - Probabilitatea accidentelor datorate lucrărilor de construcție a drumurilor;
 - Posibilitatea violenței bazate pe gen ca urmare a afluxului de lucrători migranți din domeniul construcțiilor;
 - Posibilitatea apariției HIV/SIDA și a altor boli contagioase în rândul lucrătorilor din construcții și al comunității de pe marginea drumului;

Activități operaționale

Măsurile ESMP în timpul fazei de operare includ în mare măsură monitorizarea socială și de mediu, întreținerea soluțiilor de bioinginerie bazate pe natură de-a lungul drumului proiectului. Acest lucru va fi realizat de antreprenorul desemnat de SRA pentru întreținerea drumului proiectului.

Aspecte contractuale

Planul de atenuare socială și de mediu prezentat în anexa 2, împreună cu Planul de gestionare socială și de mediu al contractantului (C-ESMP), constituie instrumentele principale pentru gestionarea socială și de mediu în timpul implementării proiectului.

C-ESMP va fi prezentat în termen de 30 de zile de la atribuirea contractului, iar lucrările de pre-construcție și de construcție pot începe numai după ce C-ESMP este revizuit și aprobat oficial de Administrația Națională a Drumurilor (ANR) și de inginerul supervisor. Elaborarea C-ESMP va începe imediat după semnarea contractului. În acest scop, Antreprenorul trebuie să numească sau să angajeze specialiști de mediu și sociali calificați și cu experiență, inclusiv cel puțin un specialist de mediu, un specialist social/muncă

și un expert în sănătate și siguranță (S&S), toți cu experiență verificabilă în proiecte de infrastructură cu finanțare internațională.

Structura și conținutul ESMP al contractantului (C-ESMP)

C-ESMP urmează structura stabilită în Orientările generale privind SSM ale Băncii Mondiale (2007) și în ESMP specific proiectului. Cel puțin, C-ESMP trebuie să includă următoarele componente:

1. Declarația de politică socială și de mediu
2. Cadrul juridic și instituțional
3. Descrierea proiectului și metodologiile de lucru
4. Evaluarea riscurilor sociale și de mediu (în conformitate cu anexa 2 și cu declarațiile metodologice ale antreprenorului)
5. Măsuri detaliate de atenuare (specifice fiecărei etape de construcție)
6. Planul de sănătate și securitate ocupațională
7. Planul de gestionare a traficului și a siguranței rutiere
8. Planul de gestionare a deșeurilor și a materialelor periculoase
9. Planul de gestionare a apei, aerului și zgomotului
10. Planul de protecție a biodiversității și a vegetației
11. Planul de sănătate și siguranță al comunității
12. Proceduri de gestionare a forței de muncă (inclusiv GRM pentru lucrători)
13. Planul de pregătire și răspuns în caz de urgență
14. Procedura privind descoperirile întâmplătoare
15. Planul de gestionare a instalațiilor taberei și ale sitului
16. Programul de monitorizare (parametri, metode, frecvență, locații)
17. Structura organizațională și personalul
18. Planul de formare
19. Cerințe privind documentația, raportarea și păstrarea înregistrărilor
20. Buget și costuri pentru atenuare și monitorizare
21. Estimarea costurilor activităților de atenuare și monitorizare

Antreprenorul va actualiza periodic C-ESMP pentru a reflecta modificările în proiectare, metoda de lucru sau condițiile de mediu, sub rezerva aprobării de către inginer.

Contractul de construcție trebuie să indice în mod clar că:

- Toate costurile pentru măsurile de atenuare socială și de mediu trebuie să fie incluse în Lista de cantități (BoQ) a Antreprenorului ca un element de sumă forfetară.
- Suma forfetară trebuie să includă, de asemenea, costul
 - Analize periodice ale calității apei
 - monitorizarea calității aerului și a prafului
 - Măsurarea nivelului de zgomot
 - controlul eroziunii solului și reabilitarea șantierului
 - măsuri de SSM și furnizarea de echipament de protecție individuală
 - Implementarea GRM și activitățile de implicare a comunității

Nu vor fi autorizate plăți suplimentare pentru măsurile de atenuare impuse de ESMP, cu excepția cazului în care acestea sunt justificate prin modificări semnificative ale proiectului aprobate de inginer.

22. Cerințe de raportare pentru implementarea C-ESMP

Antreprenorul trebuie să raporteze punerea în aplicare a C-ESMP după cum urmează:

- Rapoarte lunare de progres în domeniul social și al mediului către Inginerul supervizor.
- Rapoarte lunare de conformitate ESHS care rezumă:
 - Măsurile de atenuare implementate
 - Rezultatele monitorizării
 - Neconformități și acțiuni corective
 - Reclamațiile lucrătorilor și ale comunității
 - Accidente și aproape accidente
 - Modificări în configurația amplasamentului sau în metodele de lucru
- Notificarea imediată a incidentelor (în termen de 24 de ore) pentru orice incident de mediu sau social.
- Rapoarte ESHS trimestriale consolidate transmise prin intermediul inginerului către ANR și Banca Mondială.

Toate datele de monitorizare (aer, zgomot, apă, înregistrări privind deșeurile) trebuie arhivate și puse la dispoziție pentru inspecție.

23. Supraveghere și responsabilități

- Antreprenorul este pe deplin responsabil pentru implementarea tuturor măsurilor de atenuare sociale și de mediu, a programelor de monitorizare și a cerințelor de raportare definite în ESMP și C-ESMP.
- Inginerul supervizor va:
 - Va revizui și aproba C-ESMP.
 - Efectuează inspecții și audituri de rutină la fața locului.
 - Verifică rezultatele monitorizării și conformitatea cu cerințele ESHS.
 - va emite instrucțiuni și notificări de neconformitate, dacă este necesar.
- ANR (agenția de implementare) are responsabilitatea generală pentru:
 - Asigurarea conformității contractuale
 - Revizuirea rapoartelor ESHS consolidate
 - Asigurarea legăturii cu Banca Mondială
 - Asigurarea supravegherii la nivel înalt a implementării ESMP

6. ARANJAMENTE INSTITUȚIONALE PENTRU IMPLEMENTAREA ESMP

Aranjamentele instituționale pentru punerea în aplicare a ESMP au ca obiectiv realizarea unor activități de proiect durabile din punct de vedere ecologic și social și respectarea standardelor sociale și de mediu (ESS) ale BM, precum și respectarea reglementărilor GdM în timpul fazelor de preconstrucție, construcție și exploatare ale proiectului rutier. Modalitățile de punere în aplicare a ESMP vor asigura, de asemenea, respectarea clauzelor de împrumut, astfel cum sunt specificate în diferitele condiții ale acordului de împrumut dintre Banca Mondială și GdM.

În consecință, detaliile aranjamentelor instituționale și rolurile și responsabilitățile diferitelor instituții în implementarea ESMP sunt prezentate mai jos.

Agențiile-cheie cu roluri majore în punerea în aplicare a ESMP sunt:

- ANR / Unitatea de implementare a proiectului (cu specialiști de mediu și sociali)
- Antreprenorul (cu un responsabil de mediu, social, sănătate și siguranță desemnat)
- Inginerul supervizor (cu specialist în probleme de mediu și sociale)
- Specialistul ANR în strămutare și achiziție de terenuri

- Inspecții ecologice locale (care vor inspecta respectarea legislației de mediu)
- Centre locale de sănătate publică (care, de asemenea, vor inspecta respectarea legislației naționale)
- Comitete de monitorizare a impactului social

Administrația Națională a Drumurilor. Proiectul propus va fi implementat de Administrația Națională a Drumurilor (ANR), fiind asistată de o Unitate de Implementare a Proiectului (UIP). Responsabilitățile acesteia vor include: achizițiile publice, gestionarea financiară, gestionarea contractelor, monitorizarea și evaluarea proiectului și a programului și raportarea, precum și asigurarea faptului că toate subproiectele fac obiectul ESA și că lucrările civile sunt implementate în conformitate cu ESMP aprobate.

Personalul UIP implicat în implementarea E&S

UIP a SRA va fi un specialist în domeniul mediului și un specialist în domeniul social, precum și, la nivelul SRA, un specialist în relocare și SSO. Specialiștii trebuie să aibă o diplomă avansată în științe sociale sau de mediu sau în domenii conexe ar trebui să aibă cel puțin cinci ani de experiență de lucru legată de gestionarea mediului sau socială, proiectarea și ingineria proiectelor (de preferință în sectorul rutier). El/ea trebuie să fie familiarizat(ă) cu procedurile de evaluare și monitorizare socială și de mediu, cu construcția, întreținerea și exploatarea drumurilor aspecte legate de managementul social și de mediu, cu standardele și cerințele naționale și internaționale de mediu și de relocare pentru gestionarea drumurilor și trebuie să aibă o experiență semnificativă în lucrul cu aspectele sociale și de mediu și în coordonarea consultărilor publice în Republica Moldova. Specialiștii de mediu și sociali ar trebui să aibă competențe dovedite în limba engleză, română și/sau rusă și ar trebui să cunoască calculatorul și să fie familiarizați cu toate pachetele relevante.

Specialistul de mediu trebuie să conducă, să gestioneze și să coordoneze implementarea în timp util a standardelor de mediu și să asigure conformitatea cu cerințele Băncii Mondiale și cu cerințele naționale ale Republicii Moldova. Specialistul de mediu trebuie să se asigure că toate aspectele de mediu sunt integrate în activitățile proiectului, în conformitate cu documentele Cadrului de Management Social și de Mediu (ESMF).

Specialistul social trebuie să conducă, să gestioneze și să coordoneze implementarea în timp util a standardelor sociale și să asigure conformitatea cu cerințele Băncii Mondiale și cu cerințele naționale ale Republicii Moldova. Specialistul social trebuie să se asigure că toate aspectele sociale sunt integrate în activitățile proiectului în conformitate cu documentele Cadrului de Management Social și de Mediu (ESMF).

Specialistul în relocare din cadrul ASR va fi numit din rândul personalului actual al ASR care se ocupă de achiziția terenurilor.

Specialiștii în domeniul sănătății și securității vor fi specialiști din cadrul SRA desemnați cu receptivitate în domeniul sănătății și securității, capabili să participe la gestionarea și monitorizarea proiectului de către UIP.

ANR are o vastă experiență în implementarea cu succes a proiectelor Băncii Mondiale și a altor IFI (de exemplu, BM, BERD, BEI au implementat și/sau au reabilitat proiecte de drumuri în țară în ultimii ani). Aceasta are în personalul său un specialist în probleme sociale și de mediu (E&S), responsabil cu coordonarea tuturor aspectelor legate de garanțiile proiectului. În mod similar, UIP va angaja un specialist în E&S, care va fi responsabil pentru punerea în aplicare a ESS. Echipa BM va continua să monitorizeze îndeaproape implementarea ESMP, oferind, atunci când este necesar, asistență relevantă.

Specialist ANR în strămutare și achiziție de terenuri Principalele responsabilități ale unui specialist în strămutare constau în examinarea cazurilor în care terenurile aparținând proprietarilor trebuie să fie achiziționate de autoritățile statului și să li se dea proprietarilor suma de bani corespunzătoare pentru teren sau, în schimb, unele terenuri în alte părți ale localității. Acest specialist trebuie să urmărească interesul statului

și, de asemenea, să se asigure că simplii proprietari care vor fi afectați permanent nu vor fi discriminați în ceea ce privește retribuirea sumelor de bani pentru terenul cumpărat.

Specialiști NRA în domeniul mediului și social (E&S). Principalele responsabilități ale specialistului ANR în domeniul E&S vor include coordonarea tuturor activităților legate de E&S și asigurarea respectării depline a dispozițiilor ESS în timpul implementării subproiectelor. Specialistul E&S va fi, de asemenea, responsabil pentru activitățile relevante de consolidare a capacităților ESA, precum și pentru integrarea aspectelor ESA în documentele proiectului.

Sarcinile specifice ale specialistului ANR în domeniul E&S: (a) *consolidarea capacității instituționale și diseminarea informațiilor de mediu:* (b) *integrarea cerințelor ESMF/ESMP în documentele proiectului:* (i) includerea cerințelor de mediu în manualul operațional al proiectului; (ii) includerea ESMP-urilor sau a principalelor dispoziții ale acestora în contractele de construcție, atât în caietele de sarcini, cât și în listele de cantități; (c) *Asigurarea calității ridicate a EA pentru subproiectele selectate:* (i) revizuirea selectivă a documentelor de EA pentru subproiecte și, dacă este necesar, furnizarea de observații și recomandări; (ii) menținerea contactelor cu Agenția pentru Mediu și asigurarea aprobării EA pentru subproiecte de către aceasta; (iii) organizarea, împreună cu UIP ES, a tuturor documentelor de EA pentru subproiecte și a consultărilor publice în consiliile locale participante; (d) *asigurarea conformității activităților de construcție/reabilitare cu ESMF și cu ESMP aprobate:* (i) efectuarea de vizite periodice și selective la amplasamentele proiectelor și verificarea punerii în aplicare a ESMP; (ii) examinarea rapoartelor de progres ale antreprenorilor și ale UIP; și (iii) interacțiunea, atunci când este necesar, cu inspectorii de mediu și de construcții de pe teren.

Specialistul de mediu al UIP. Activitățile zilnice de EA vor fi principalele responsabilități ale ES al UIP, inclusiv conformitatea cu EMF și ESMP și monitorizarea impactului în timpul fazei de implementare a proiectului. Sarcinile sale vor include următoarele: (a) *analiza de mediu și identificarea tipurilor necesare pentru evaluările de mediu:* (i) depistarea subproiectelor rutiere și aprobarea categoriei de mediu și specificarea detaliilor pentru evaluarea de mediu; (ii) coordonarea, dacă este necesar, a rezultatelor depistării și a categoriei de mediu a proiectului cu expertiza ecologică de stat (SEE) cu diviziunile respective ale ME și clarificarea necesităților pentru pregătirea raportului de evaluare a impactului asupra mediului sau a listei de verificare a ESMP sau a altor documente pentru SEE; (b) *Pregătirea raportului de evaluare a impactului asupra mediului și/sau a ESMP și organizarea, dacă este necesar, a expertizei ecologice de stat a acestora:* (i) asigurarea pregătirii documentației de mediu necesare (raportul de evaluare a impactului asupra mediului sau lista de verificare a ESMP sau altă documentație pentru SEE) pentru fiecare subproiect selectat (sau părți de drumuri) pentru reabilitare. (ii) revizuirea proiectelor de documente de evaluare a impactului asupra mediului și asigurarea faptului că acestea sunt pregătite în conformitate cu cerințele EMF; (iii) asigurarea faptului că punerea în aplicare a măsurilor de atenuare și efectuarea monitorizării sunt incluse în planul financiar pentru subproiectele de drumuri; și (iv) asigurarea faptului că raportul de evaluare a impactului asupra mediului sau ESMP, atunci când este necesar, sunt prezentate SEE pentru revizuire și aprobare în conformitate cu cerințele naționale; (c) *integrarea cerințelor de mediu în contractele emise pentru efectuarea lucrărilor de reabilitare:* (i) prezentarea la reuniunile de precalificare a contractanților a setului complet de cerințe de mediu care trebuie respectate de contractanți, cu utilizarea cadrului general pentru evaluarea și gestionarea subproiectelor; (ii) examinarea propunerilor contractanților (în lumina cerințelor de protecție a mediului) și identificarea lacunelor care nu sunt acoperite de măsurile sau bugetul propus (iii) să pregătească clauzele de mediu care vor fi incluse în contractele contractanților pentru punerea în aplicare a subproiectelor rutiere; (iv) să se asigure că subcontractele propuse de contractanți sunt pregătite pentru agențiile care furnizează bunuri și servicii (în special, pentru cele care furnizează și produc materiale de construcție - materiale de împrumut, stații de asfalt

etc.) și care dețin licențele și autorizațiile de mediu valabile respective, în conformitate cu cerințele naționale de mediu; (d) *Supraveghere și monitorizare*: (i) să organizeze și să se asigure că publicul participă la discuțiile privind rapoartele ESMP pentru subproiectele selectate; (ii) să supravegheze independent sau împreună cu Inspectoratul Ecologic de Stat măsurile de atenuare și de protecție a mediului stipulate în ESMP pentru fiecare subproiect selectat pentru reabilitarea drumurilor; și (iv) să asigure punerea în aplicare a planului de monitorizare a subproiectelor, precum și stabilirea situației de referință pentru subproiecte și eficiența măsurilor de atenuare; (e) *Raportare*: (i) să elaboreze rapoarte semestriale privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a măsurilor propuse prin planurile ESMP; (ii) să elaboreze schița și cerințele pentru rapoartele contractanților referitoare la punerea în aplicare a măsurilor de atenuare și de protecție a mediului și să analizeze rapoartele finalizate; și (iii) să prezinte publicului larg efectele măsurilor de atenuare și de protecție a mediului aplicate prin intermediul unei publicații specifice sau/și prin seminarii anuale.

Monitorizarea și punerea în aplicare a cerințelor sunt aspecte necesare ale procesului. Va exista un **inginer de supervizare** (SE) pentru fiecare contract pentru a se asigura că toate lucrările sunt în conformitate cu cerințele contractului, inclusiv cu ESMP. SE va furniza periodic rapoarte relevante ANR, inclusiv cu privire la punerea în aplicare generală a ESMP.

Antreprenorul este responsabil pentru punerea în aplicare a Planului de management de mediu și social în conformitate cu condițiile din documentele contractuale. Prezentul plan de gestionare socială și de mediu, împreună cu C-ESMP, constituie baza pentru gestionarea riscurilor sociale și de mediu în cadrul implementării subproiectului.

Antreprenorul va elabora documentul C-ESMP în conformitate cu prezentul ESMP și va fi prezentat în termen de 30 de zile de la semnarea contractului de lucrări. Lucrările de pre construcție și de construcție pot începe numai după ce C-ESMP este aprobat de ANR și/sau de inginerul supervizor (în calitate de reprezentant al ANR). Pregătirea C-ESMP va începe odată cu semnarea contractului.

În acest scop, Antreprenorul trebuie:

- Să numească un responsabil calificat în domeniul mediului, social, sănătății și securității (ESHS);
- Să asigure formarea în domeniul social și al mediului pentru toți lucrătorii;
- să monitorizeze activitățile de construcție și să păstreze înregistrări;
- raportează imediat incidentele, accidentele și neconformitățile către SE și UIP;
- punerea în aplicare a măsurilor corective în termenele specificate.

Antreprenorul va pregăti un plan de asigurare a calității care va include punerea în aplicare a ESMP și va numi un responsabil pentru mediu, social, sănătate și siguranță cu formare și experiență relevantă în domeniu. Antreprenorul va oferi tuturor angajaților cursuri generale de sensibilizare cu privire la aspectele sociale și de mediu, ca parte a programului standard de mediu, social, sănătate și siguranță. Aderarea antreprenorului și a lucrătorilor din construcții la cerințele de mediu și sociale este un aspect major al protecției mediului și sociale în cadrul proiectelor rutiere. Această aderență se realizează cel mai bine prin formare și clauze contractuale, astfel cum sunt descrise în documentele contractuale.

Comunicarea internă a antreprenorului trebuie să includă raportarea oricărui incident care implică contaminarea și/sau deteriorarea mediului prezentat responsabilului cu mediul, sănătatea socială și siguranța al antreprenorului. Antreprenorul trebuie să stabilească imediat măsurile corective și să informeze managerul de proiect al ANR.

Antreprenorul va întocmi rapoarte trimestriale și le va prezenta inginerului supervizor; în cazul în care antreprenorul va identifica poluarea, rapoartele vor fi prezentate în termen de o săptămână SE și ANR, iar măsurile de corecție vor fi emise imediat (în termen de 1-2 zile de către SE) pentru a reabilita situația și a

diminua poluarea cauzată. Măsurile/acțiunile de corecție vor fi trimise, de asemenea, ANR și monitorizate de SE în ceea ce privește punerea lor în aplicare de către contractant. SE trebuie să prezinte trimestrial un raport de monitorizare către ANR și specialistul în E&S al UIP. Autoritățile competente pentru protecția mediului trebuie să fie informate în cazul în care apar cazuri de poluare. Orice problemă care necesită o atenție imediată trebuie notată de către contractant și adusă IMEDIAT în atenția SE, care este responsabil să se asigure că contractantul respectă contractul. SE va utiliza laboratoarele autorizate din cadrul Inspectoratului Ecologic de Stat pentru a efectua testele necesare și a elabora rapoarte.

Comitetele de monitorizare a impactului social - este un organism care reunește persoane provenind din diferite instituții și, de asemenea, simpli locuitori ai comunităților afectate prin care va trece drumul. Rolul SIMC este de a informa populația locală și instituțiile cu privire la ceea ce se întâmplă la fiecare două săptămâni pe șantier și în afara acestuia.

În cazul în care, în timpul lucrărilor de construcție efectuate de antreprenor, membrii SIMC vor observa sau vor descoperi faptul că nu au fost respectate legile sociale și ecologice ale Republicii Moldova, membrii SIMC vor înregistra plângerea și o vor transmite factorilor de decizie ai companiei NRA, Supervision & Consulting, numită de obicei inginer. Uneori, SIMC va primi plângerile și, cu ajutorul unor factori de decizie de la Antreprenor au reușit să rezolve plângerea, dacă a fost una minoră, înainte ca aceasta să ajungă la ANR sau la compania Inginer.

7.MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A PLÂNGERILOR

GRM este descris în detaliu în SEP (<https://www.andsa.md/files/21260>).

Scopul GRM este de a consolida responsabilitatea față de beneficiari și de a oferi canale pentru ca părțile interesate de proiect să ofere feedback și/sau să exprime nemulțumiri legate de activitățile sprijinite de proiect. GRM este un mecanism care permite identificarea și soluționarea problemelor ridicate de părțile interesate. Prin creșterea transparenței și a responsabilității, GRM urmărește să reducă riscul ca proiectul să afecteze negativ cetățenii/beneficiarii și servește drept mecanism important de feedback și învățare care poate contribui la îmbunătățirea impactului proiectului. Mecanismul se concentrează nu numai pe primirea și înregistrarea plângerilor, ci și pe soluționarea acestora. În timp ce feedback-ul ar trebui tratat la nivelul cel mai apropiat de plângere, toate plângerile ar trebui să fie înregistrate și să urmeze procedurile de bază stabilite în acest capitol.

DOMENIUL DE APLICARE: GRM va fi disponibil pentru părțile interesate de proiect și alte părți interesate pentru a trimite întrebări, comentarii, sugestii și/sau reclamații sau pentru a oferi orice formă de feedback cu privire la toate activitățile finanțate prin proiect.

Utilizatorii GRM: Beneficiarii proiectului, persoanele afectate de proiect (adică cei care vor fi și/sau sunt susceptibili de a fi afectați direct sau indirect, pozitiv sau negativ, de proiect), precum și cetățenii în general pot utiliza GRM în scopurile menționate anterior (a se vedea domeniul de aplicare).

Gestionarea GRM: GRM este gestionat de UIP a ANR.

GRM la nivelul SIMC: Pentru fiecare localitate afectată de subproiecte va fi creat Comitetul de monitorizare a impactului social (SIMC). Persoanele afectate din comunitate vor putea depune în scris plângerile, solicitările sau nemulțumirile la SIMC. Antreprenorul va fi, de asemenea, prezent la întâlnirile cu SIMC-urile și cu reprezentanții ANR. Comunicarea cu PAP-urile trebuie să se facă într-un mod diplomatic, pașnic, pentru a nu dezvolta scandaluri și neînțelegeri atunci când vine vorba de comunicare fără violență.

Prezentarea plângerilor: Reclamațiile pot fi exprimate în orice moment pe parcursul implementării proiectului.

Dacă o plângere se referă la condițiile de muncă proaste ale Antreprenorului, atunci această plângere este completată la instituția SIMC și ANR și asta pentru că Antreprenorul va încerca să ascundă plângerea și să nu o facă publică. Din acest motiv, ar trebui să fie numit un angajat al problemelor de SSM, sociale și de mediu care să se supună nu numai conducerii antreprenorului, ci și să raporteze verbal și în scris către UIP și ANR.

Diseminarea canalelor de informare la locul de muncă - ar trebui să existe o cutie poștală, în care angajații să depună sugestiile sau plângerile anonime dacă nu doresc ca numele lor să fie dezvăluit conducerii antreprenorului.

Procesul de investigare și soluționare a plângerilor

GRM la nivelul proiectului va fi menținut pe întreaga perioadă de implementare a proiectului. GRM se va asigura că toate părțile interesate pot fi implicate în mod eficient în conceperea și punerea în aplicare a proiectului, vor oferi personalului de proiect sugestii practice/reacții privind activitățile proiectului, permițându-le să fie mai responsabile, transparente și receptive.

Acest mecanism va respecta următoarele principii:

- Reclamațiile vor fi tratate confidențial, evaluate imparțial și tratate transparent.
- Depunerea și readresarea plângerilor vor fi gratuite pentru reclamanți.
- ANR se va asigura că toate părțile afectate de proiect vor avea șanse egale de a-și depune plângerile în mod accesibil. Beneficiarii proiectului pot utiliza o serie de opțiuni de contact (număr de telefon, adresă de e-mail și adresă poștală etc.). GRM este accesibil tuturor părților interesate.
- Canalele de completare a formularului de reclamație ar trebui să fie făcute publice în surse oficiale.
- ANR și va oferi posibilitatea de a depune o plângere în mod anonim.
- Persoanele afectate pot depune o plângere în orice moment al activității legate de proiect.
- GRM este conceput pentru a răspunde nevoilor tuturor reclamanților, inclusiv celor anonimi.
- Toate plângerile, simple sau complexe, vor fi abordate și soluționate cât mai rapid posibil. Măsurile luate în legătură cu plângerea vor fi rapide, decisive și constructive.
- În cazurile în care persoanele sau grupurile prejudiciate nu sunt mulțumite de rezultatul mecanismului amiabil, acestea vor avea întotdeauna posibilitatea de a se adresa instanței în orice etapă a procesului de soluționare;
- Toate plângerile vor fi înregistrate și documentate, iar fiecare proces de soluționare a plângerilor și fiecare comunicare vor fi urmărite sistematic;
- Canalele pentru depunerea plângerilor vor fi enumerate în SEP și comunicate publicului în timpul consultărilor.

Entitățile de implementare a proiectului vor asigura accesul egal și nediscriminatoriu la mecanismele de soluționare a plângerilor, dar o atenție deosebită va fi acordată celor mai vulnerabile grupuri: persoane mai puțin informate, cu cunoștințe juridice limitate, cei mai săraci membri ai comunității, cu acces limitat sau fără acces la internet. Echipa de proiect va lucra împreună cu asistenții sociali și mediatorii comunitari pentru a oferi acces la reclamații și pentru a se asigura că opiniile celor mai vulnerabile grupuri sunt luate în considerare.

Specialistul social va fi punctul (punctele) focal(e) pentru reclamații, care va (vor) înregistra reclamațiile depuse în registrul de reclamații (baza de date) și le va examina în termen de 15 (cincisprezece) zile calendaristice, inclusiv verificarea informațiilor, efectuarea de verificări încrucișate și analize, precum și urmărirea cu reclamantul, după caz. După caz, punctul focal pentru reclamații va implica specialiștii celorlalte unități relevante în această activitate.

Mecanismul GRM la nivel de subproiect.

Va fi operat prin intermediul SIMC (va fi instituit în etapele ulterioare ale proiectului).

Secretariatul Primăriei este desemnat ca Punct de primire pentru colectarea doleanțelor/reclamațiilor din partea persoanelor din comunitate din localitățile în care funcționează SIMC.

- Mecanismul de soluționare a plângerilor trebuie comunicat persoanelor din comunitate, iar datele de contact trebuie să fie puse la dispoziția tuturor.
- Reclamațiile și nemulțumirile vor fi abordate prin următorii pași și acțiuni:
- În primul rând, plângerile trebuie înregistrate la Comitetul de monitorizare a impactului social (SIMC) de la birourile administrației locale, unde se va încerca rezolvarea cu implicarea Inginerului sau poate fi contactat direct un membru al SIMC.
- Persoana/persoanele afectate pot suna direct reprezentantul Inginerului și pot face o programare pentru a-și discuta problemele. În cazul în care plângerea provine din vina directă a Antreprenorului de a respecta cerințele de mediu și sociale stabilite de Angajator, Inginerul va lua măsuri imediate pentru soluționarea plângerii în cel mai scurt timp, solicitând remedierea imediată din partea Antreprenorului.
- SIMC va colecta, documenta și soluționa plângerile transmise de polițistul local în cazul în care oamenii din comunitate nu sunt la curent cu mecanismul de soluționare a plângerilor stabilit de Inginer, iar plângerea este depusă la biroul poliției locale. În consecință, ofițerul de poliție locală trebuie informat că cetățenii pot alege să își adreseze plângerea SIMC și să solicite implicarea promptă a Inginerului în soluționarea problemei.
- Plângerile pot fi înregistrate ca fiind anonime, în cazul în care acest lucru este solicitat de persoana afectată.
- Plângerea/reclamația va fi înregistrată într-un model de scrisoare de reclamație, anexat la prezenta.
- În cazul în care nu se ajunge la o soluție în termen de 15 zile, persoana afectată/comunitatea își poate prezenta în continuare cazul la departamentul competent al ANR.

SEA/SH GM

Mecanismul de soluționare a plângerilor privind exploatarea și abuzul sexual / hărțuirea sexuală (SEA/SH) este un mecanism de soluționare a plângerilor care permite gestionarea în condiții de siguranță și etică a acuzațiilor SEA/SH. Acesta este mecanismul de soluționare a plângerilor la nivel de proiect adaptat pentru cazurile de SEA/SH.

GRM la nivel de proiect va fi conceput, de asemenea, pentru a aborda cazurile SEA/SH într-un mod etic și confidențial. Reclamantul va putea depune plângerea cu ajutorul GRM la nivel de proiect, iar ANR va asigura și posibilitatea depunerii anonime a plângerilor. Plicurile cu adresa poștală a biroului ANR și ștampilele poștale vor fi plasate în taberele contractorilor și în birourile inginerilor pentru a se asigura că angajații au posibilitatea de a depune plângerile în mod anonim. Punctul focal special desemnat pentru combaterea violenței legate de gen din cadrul ANR va fi sensibilizat cu privire la procesul de soluționare a problemelor legate de SEA/SH și va fi responsabil de investigarea cazurilor de SEA/SH și va comunica cu personalul proiectului cu responsabilități în materie de GM pentru investigarea și soluționarea plângerilor. Confidențialitatea datelor personale ale reclamantului va avea o prioritate ridicată.

Formările speciale privind tratarea și investigarea plângerilor SEA/SH, bazate pe orientările și cerințele Băncii Mondiale, vor fi organizate de către punctul focal al ANR pentru personalul cu responsabilități de GRM.

GRM pentru angajați

Va fi stabilită o GRM specifică proiectului la nivel local, proporțională cu riscurile și impactul potențial al proiectului, pe baza practicilor de muncă și a procedurilor de resurse umane existente. În plus, un GRM specific pentru lucrătorii direcți și contractați va fi furnizat în conformitate cu ESS2. GRM va fi conceput într-un stadiu incipient și va fi stabilit în mod oficial până la eficacitatea proiectului și înainte de orice plăți și de începerea lucrărilor civile.

Canale pentru depunerea plângerilor

Proiectul propune următoarele canale prin care cetățenii, beneficiarii și PAP-urile pot face reclamații cu privire la activitățile finanțate prin proiect:

	Administrația Națională a Drumurilor
Prin e-mail:	serviciu@andsa.md
Pagina web:	www.andsa.md
În scris:	Chișinău, Bucureii str. 12A MD 2004 Republica Moldova
Pe rețelele de socializare:	https://www.facebook.com/anddrum
Telefoane:	+373 22 22 11 14
Call center 24/24	+37360477117
SIMC	Numărul de contact al SIMC din localitatea afectată

Registrul plângerilor

Este important ca toate plângerile, inclusiv cele anonime, să fie înregistrate (consemnate) în scris și stocate într-o bază de date.

Fiecărei plângeri ar trebui să i se atribuie un număr de referință individual, iar acțiunile să fie urmărite și înregistrate în mod corespunzător. Toate plângerile depuse vor fi înregistrate/introduse de ANR/MCS într-un registru/bază de date unic. Reclamațiile primite direct de grupul local vor fi, de asemenea, trimise ANR pentru a fi înregistrate în registrul unic. ANR va fi punctul focal de soluționare a plângerilor din cadrul acestui proiect. Astfel, ANR va colecta nemulțumirile și le va trimite la nivel local sau la nivelul proiectului pentru examinare și soluționare, în funcție de subiectul și localizarea nemulțumirii.

O bază de date simplă va fi dezvoltată în cadrul proiectului pentru gestionarea și monitorizarea plângerilor. Documentația privind plângerile va include

- numele și datele de contact ale reclamantului;
- data și natura plângerii;
- grupul însărcinat cu soluționarea plângerii;
- orice măsuri de urmărire luate;
- soluționarea propusă a plângerii; și
- cum și când au fost comunicate reclamantilor deciziile relevante ale proiectului.

În cazul plângerilor verbale, se va sugera reclamantului să depună o plângere scrisă sau să utilizeze numărul de telefon și adresa de e-mail desemnate pentru plângerile legate de proiect, pentru a fi direcționat către personalul/grupurile relevante în vederea soluționării corespunzătoare a plângerii.

Registrul plângerilor va fi prezentat trimestrial băncii în vederea revizuirii.

Conștientizarea

Informațiile privind mecanismul de soluționare a plângerilor vor fi disponibile pe platforma online și vor fi incluse în comunicările efectuate cu părțile interesate de proiect prin intermediul metodelor și instrumentelor de comunicare care fac parte din acest plan de implicare a părților interesate și din planul de comunicare din cadrul proiectului, inclusiv e-mailuri, site web, ateliere, reuniuni, consultări etc

Monitorizarea și raportarea cu privire la implementarea GRM

Politicile, procedurile și actualizările periodice privind sistemul GRM vor fi puse la dispoziția tuturor părților interesate. UIP va urmări și monitoriza în mod regulat situația plângerilor pentru a se asigura că toate plângerile sunt soluționate în termenul stabilit. De asemenea, UIP va furniza și va publica rapoarte disponibile pentru echipa Băncii Mondiale și pentru toate părțile interesate, care vor conține următoarele informații:

- Stadiul de instituire a GRM (proceduri, personal, sensibilizare etc.)
- Date cantitative privind numărul de reclamații primite, numărul celor care au fost relevante și numărul celor soluționate;
- Date calitative privind tipul de plângeri și răspunsurile furnizate, problemele nerezolvate;
- timpul necesar pentru soluționarea plângerilor;
- Orice probleme întâmpinate în legătură cu procedurile/personalul sau utilizarea acestora;
- Factorii care pot afecta utilizarea sistemului de feedback al GRM/beneficiarilor;
- Orice măsuri corective sugerate/adoptate și satisfacția reclamanților.

UIP va întocmi anual un raport de sinteză a rezultatelor SEP. Acest raport va oferi un rezumat al tuturor problemelor, plângerilor și rezoluțiilor legate de consultarea publică. Raportul va oferi un rezumat al rezultatelor consultărilor publice relevante din cadrul reuniunilor informale organizate la nivelul comunității. Acest raport va fi disponibil online pentru populație. Părților interesate ar trebui să li se reamintească încă o dată că mecanismul de soluționare a plângerilor este disponibil și important. SEP va fi revizuit și actualizat, completat, după caz, cu dispoziții specifice proiectului și va fi făcut public.

Serviciul de reclamații al Băncii Mondiale (GS)

Comunitățile și persoanele care consideră că sunt afectate în mod negativ de proiectele sprijinite de Banca Mondială pot depune plângeri la mecanismele existente de soluționare a plângerilor la nivel de proiect sau la Serviciul de soluționare a plângerilor (GS) al BM.

GS se asigură că plângerile primite sunt examinate cu promptitudine pentru a soluționa problemele legate de proiect. Comunitățile și persoanele afectate de proiect își pot depune plângerile în fața comisiei independente de inspecție a Băncii, care stabilește dacă au existat sau ar putea exista prejudicii ca urmare a nerespectării de către Banca Mondială a politicilor și procedurilor sale. Plângerile pot fi depuse în orice moment după ce problemele au fost aduse direct în atenția Băncii Mondiale, iar conducerea Băncii a avut posibilitatea de a răspunde.

Pentru informații privind modul de depunere a plângerilor la GRS al Băncii Mondiale, vă rugăm să vizitați <http://www.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redress-service> .

Pentru informații privind modul de depunere a plângerilor la Grupul de inspecție al Băncii Mondiale, vă rugăm să vizitați www.inspectionpanel.org.

8. PROGRAMUL DE IMPLEMENTARE

Calendarul de construcție și implementare a drumului din cadrul proiectului este de aproximativ 36 de luni. Programul provizoriu de implementare a proiectului este prezentat mai jos:

Faza proiectului	Timp
Achiziție:	6-12 luni (martie 2026)
Începerea construcției:	iulie 2026-
Finalizarea proiectului	36 de luni
Perioada de răspundere pentru defecte:	12 luni
Elaborarea de către antreprenor a C-ESMP specific amplasamentului pe baza ESMP:	În termen de o lună de la semnarea de către contractant, înainte de începerea lucrărilor pe amplasament

9. CONSULTĂRI ȘI IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Rezumatul consultărilor publice din 2025

O nouă consultare publică a avut loc la 1 aprilie 2025, la ora 11:00, în sediul primăriei din satul Enichioi, pentru a discuta despre crearea Comitetului de monitorizare a impactului social (SIMC) pentru Coridorul C24.

La reuniune au participat în total 16 persoane, dintre care 25% au fost femei și 75% au fost bărbați. Printre participanți s-au numărat reprezentanți ai sectorului rutier/echipei de proiect, autorități publice locale, reprezentanți ai primăriei, reprezentanți la nivel de raion, reprezentanți ai consiliului local și reprezentanți ai comunității din localitățile situate de-a lungul coridorului.

În cursul reuniunii, au fost prezentate proiectul și coridoarele rutiere planificate pentru reabilitare. S-a explicat că SIMC va servi ca organism intermediar între Autoritatea Națională a Drumurilor, autoritățile publice locale și populația locală, contribuind la comunicarea problemelor apărute în timpul implementării proiectului către factorii de decizie responsabili. S-a menționat, de asemenea, că comitetul ar avea nevoie de un președinte/punct focal și de un secretar sau vicepreședinte.

Discuția a acoperit mai multe subiecte-cheie, inclusiv

- scopul și rolul SIMC;
- necesitatea reprezentării comunității în monitorizarea proiectelor;
- importanța asigurării unei participări sporite a femeilor în cadrul comitetului și în activitățile legate de infrastructură;
- promovarea subiectelor de sensibilizare socială, inclusiv prevenirea violenței bazate pe gen și campaniile de informare publică;
- subcomponenta de incluziune de gen a proiectului, inclusiv încurajarea tinerelor femei să urmeze cariere tehnice și ingineresti;
- calendarul de finanțare al proiectului global, cu referire la termenele de implementare până în 2027-2028;
- împărțirea coridorului în loturi;
- calendarul preconizat pentru achizițiile publice și lucrările de construcție, inclusiv amânarea anunțurilor de licitație și așteptarea ca lucrările rutiere să înceapă cel mai realist în 2026 / primăvara următoare;
- dacă factorii politici ar putea interfera cu punerea în aplicare;
- posibilitatea de a ajusta componența SIMC în timp, în funcție de necesitățile proiectului;
- numărul total de coridoare planificate pentru finanțare și modificările din portofoliul mai larg de proiecte;
- preocuparea că regiunile sudice ar putea beneficia de mai puține investiții în infrastructură decât alte părți ale țării.

De asemenea, participanții au discutat că, în funcție de problema examinată în cadrul reuniunilor viitoare, ar putea fi invitați reprezentanți specializați suplimentari, de exemplu în ceea ce privește tăierea arborilor, puțurile sau alte aspecte specifice locului.

Ca urmare a consultării, a fost înființat SIMC pentru coridorul C24, cu membri desemnați din comunitățile și instituțiile situate de-a lungul coridorului. De asemenea, s-a ajuns la concluzia că comitetul ar trebui să urmărească să asigure o reprezentare a femeilor de cel puțin 40 % în componența sa. Participanții au opinat că punerea în aplicare a proiectului rutier ar trebui să se desfășoare fără interferențe din partea evoluțiilor politice și că SIMC ar juca un rol important în sprijinirea comunicării și a monitorizării locale pe parcursul proiectului.

Rezumatul consultărilor publice din 2018

Consultările publice pentru etapele inițiale ale Coridorului 24 au fost efectuate în 2018, ca parte a procesului de pregătire timpurie a proiectului. Aceste întâlniri au fost organizate de Administrația de Stat a Drumurilor în coordonare cu autoritățile publice locale de-a lungul aliniamentului propus. Discuțiile s-au axat pe opțiunile preliminare de proiectare, impacturile sociale și de mediu anticipate, necesitățile de achiziționare a terenurilor și preocupările comunității în materie de siguranță. Participanții au formulat observații privind siguranța rutieră, drenajul, accesul la terenurile agricole și impactul potențial asupra proprietăților private. Feedback-ul colectat în 2018 a fost încorporat în iterațiile ulterioare de proiectare a proiectului și a contribuit la definirea domeniului de aplicare al ESMP actualizat.

Noul standard al BM privind implicarea părților interesate și divulgarea informațiilor 10 ("ESS10") recunoaște importanța unei implicări deschise și transparente între împrumutat și părțile interesate de proiect ca element esențial al bunelor practici internaționale.

Consultările publice - precedate de publicarea proiectului de PGES actualizat pe site-ul web al ANR pentru o perioadă legală de 30 de zile, în conformitate cu legislația națională - au fost organizate și facilitate de ANR în conformitate cu Planul de implicare a părților interesate (PIE) al proiectului. Consultările s-au desfășurat la nivel local de-a lungul coridorului C24, în special în satul Enichioi, la 1 aprilie 2025.

Obiectivul principal al acestei întâlniri a fost constituirea unui Comitet de monitorizare a impactului social (SIMC) nou, funcțional și reprezentativ, care să acționeze ca o platformă de legătură între comunitatea locală, contractant și autoritățile publice, inclusiv ANR. SIMC este menit să consolideze comunicarea, să asigure soluționarea în timp util a plângerilor și să sprijine monitorizarea transparentă a performanței sociale și de mediu în timpul implementării proiectului.

Procesul-verbal și raportul de consultare sunt furnizate în anexa 7 la prezentul ESMP.

Proiectul recunoaște, de asemenea, importanța de a se asigura că persoanele afectate sunt implicate în măsurile de atenuare, în programele de siguranță rutieră, precum și în monitorizarea continuă a activităților proiectului.

Obiectivele consultărilor și ale cerințelor SEP sunt:

- Să identifice toate părțile interesate de proiect, inclusiv prioritățile și preocupările acestora, și să se asigure că proiectul are modalități de încorporare a acestora;
- Să identifice strategii pentru schimbul de informații și comunicarea către părțile interesate, inclusiv informații despre proiect privind riscurile și impactul social, precum și consultarea părților interesate în moduri care sunt semnificative și accesibile pe parcursul ciclului proiectului;
- Să precizeze procedurile și metodologiile de consultare a părților interesate, documentarea procedurilor și strategiile pentru feedback;
- stabilirea unui mecanism de soluționare a plângerilor accesibil, adaptat culturii și receptiv; și
- elaborarea unei strategii pentru participarea părților interesate la monitorizarea impactului proiectului.

ESMP și SEP sunt un document viu și vor continua să fie actualizate pe măsură ce proiectul avansează de la lucrările pre-civile la lucrările civile și exploatare.

Următoarele aspecte au fost prezentate în timpul reuniunii de consultare publică:

- Obiectivele proiectului de rehabilitare a drumurilor locale,

- Coridoarele selectate pentru prima fază a proiectului,
- Perioada de execuție a lucrărilor,
- Necesitatea elaborării și obiectivul Planului de management social și de mediu
- Metodologia de colectare a datelor pentru elaborarea Planului de management de mediu și social

Prezentarea datelor identificate și colectate Rezumatul **consultării privind procesul de achiziție a terenurilor.**

La 15 octombrie 2024, a avut loc la Chișinău, la sediul Guvernului (etajul 2, biroul 246), o ședință a Comisiei de Investigații Preliminare privind declararea utilității publice de interes național pentru lucrările de construcție/reabilitare a drumurilor naționale G131 R35 - Bobocica - G132, G132 R35 - Baimaclia - Taraclia de Salcie - R32 (tronsonul Tartaul - Baimaclia), și G133 G132 - Tartaul - Gotești - R34 (Coridorul nr. 24). Ședința s-a desfășurat în conformitate cu Legea nr. 488/1999 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică și Hotărârea Guvernului nr. 660/2006, având ca obiectiv evaluarea justificării interesului național și a premiselor socio-economice, de mediu și de amenajare a teritoriului care susțin implementarea proiectului. În cadrul ședinței, președintele Comisiei, dl Nicolai Mîndra (secretar de stat, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale), a prezentat informațiile despre proiect, iar membrii Comisiei (reprezentanți ai Ministerului Mediului, Ministerului Finanțelor, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Consiliului Raional Cantemir și autorităților publice locale din localitățile afectate) au examinat datele tehnice și cadastrale. Pe baza comparației dintre documentația tehnică de proiectare și baza națională de date cadastrale, s-a confirmat că lucrările necesită extinderea dincolo de limitele terenurilor proprietate publică alocate drumurilor naționale; pentru sectorul I, au fost identificate ca fiind afectate 14 parcele proprietate privată (0,5699 ha) și 23 de parcele proprietate publică (aproximativ 3,3594 ha). Comisia a concluzionat că se așteaptă ca proiectul să genereze efecte pozitive asupra economiei naționale și locale prin îmbunătățirea condițiilor de transport și a mobilității și, cu majoritate de voturi, a decis cu privire la necesitatea de a declara lucrările ca fiind de utilitate publică de interes național, cu aplicarea procedurilor de expropriere și de despăgubire prealabilă echitabilă prevăzute de lege, după caz.

3.

MONITORIZARE ȘI RAPORTARE

Raportarea privind punerea în aplicare a Planului de gestionare socială și de mediu (ESMP) va fi efectuată în mod sistematic pe parcursul ciclului proiectului. Antreprenorul va pregăti rapoarte lunare de progres privind mediul și aspectele sociale (E&S), rezumând conformitatea cu măsurile de atenuare, observațiile de pe șantier, incidentele și măsurile corective luate. Aceste rapoarte vor fi revizuite de inginerul supervisor, care va verifica implementarea la fața locului și va întocmi un raport trimestrial consolidat care va fi prezentat Unității de implementare a proiectului (UIP) și instituției financiare (Banca Mondială). Procesul de raportare asigură monitorizarea continuă, responsabilitatea și gestionarea adaptivă a performanței sociale și de mediu.

Monitorizarea indicatorilor de mediu și sociali și a performanței măsurilor de atenuare va face parte din monitorizarea generală a proiectului. Specialiștii de mediu și sociali ai ANR vor avea responsabilitatea generală pentru punerea în aplicare și supravegherea ESMP-urilor specifice fiecărui amplasament, precum și a SEP, LMP, RPF. Aceștia vor asigura conformitatea proiectului cu cerințele sociale și de mediu aplicabile.

Specialiștii sociali și de mediu ai ANR vor examina starea socială și de mediu a zonelor subproiectului pentru a contribui la stabilirea unei linii de bază pentru principalii parametri de mediu și vor stabili un program de monitorizare pentru revizuirea periodică a impactului subproiectului asupra mediului. Monitorizarea punerii

în aplicare a măsurilor de atenuare socială și de mediu în cadrul subproiectelor de reabilitare a drumurilor, stabilite în cadrul ESMP-urilor specifice, va fi responsabilitatea

- Antreprenorilor de lucrări civile;
- Specialiștii de mediu și sociali ai ANR și
- inspectorii ecologici de raion.

UIP va colecta informațiile și va pregăti ulterior rezumatul pentru rapoartele către ANR legate de punerea în aplicare a SEP și, de asemenea, monitorizarea relevantă a PAP-urilor și a necesităților de achiziții de terenuri pentru proiect și acțiunile întreprinse. Aceste informații vor face parte din rapoartele de progres furnizate de ANR către BM.

Rezultatele activităților de monitorizare relevante vor fi reflectate în rapoartele de progres trimestriale și anuale. Rapoartele intermediare vor acoperi punerea în aplicare propusă de ESMP, activitățile, precum și amploarea impactului asupra mediului (dacă există). Supraveghetorii de șantier ar trebui să fie instruiți pentru a putea inspecta șantierele de construcții, zonele de împrumut și de depozitare și alte zone potențial afectate. Aspectele specifice care urmează să fie monitorizate includ:

- Efectuarea monitorizării în timpul construcției;
- Monitorizarea impactului semnificativ în timpul exploatarea drumurilor.

Indicatorii de monitorizare vor fi elaborați atât pentru faza de construcție, cât și pentru faza de exploatare a fiecărui subproiect rutier. Monitorizarea activităților de construcție va trebui să asigure că măsurile de atenuare a impactului construcției sunt puse în aplicare în mod corespunzător, în timp ce monitorizarea exploatarea trebuie să asigure că nu apar efecte negative neprevăzute. Monitorizarea periodică a drumurilor va fi efectuată de către specialistul de mediu și social al ANR și va include următoarele: (i) revizuirea și aprobarea planurilor de gestionare socială și de mediu (ESMP) ale drumurilor care urmează să fie finanțate în cadrul programului; (ii) monitorizarea respectării ESMP de către diverșii actori implicați în punerea în aplicare a proiectului; și (iii) colectarea de date pentru a documenta faptul că procedurile sociale și de mediu sunt respectate.

Specialistul în mediu al ANR va supraveghea și monitoriza activitățile generale și va pregăti un raport semestrial privind aplicarea orientărilor de mediu și a altor cadre și planuri de acțiune în timpul fazei de planificare, proiectare și construcție a proiectului. De asemenea, acesta va elabora cerințele și procedurile de raportare pentru a asigura conformitatea contractanților, va desfășura consultări publice și va pune în aplicare programe de sensibilizare a publicului și va organiza cursuri periodice de formare pentru inginerii de teren și contractanți, după caz.

Un program detaliat de monitorizare conceput pentru a valida eficacitatea măsurilor de atenuare trebuie să fie inclus în planurile ESMP pentru subproiectele individuale. Acesta trebuie să conțină cerințe detaliate de monitorizare a respectării normelor de mediu, inclusiv parametri și indicatori pentru toate activitățile legate de măsurile de atenuare recomandate.

Monitorizarea punerii în aplicare a SEP și RAP va fi, de asemenea, în responsabilitatea specialiștilor ANR în domeniul mediului și social, cu sprijinul altor membri ai personalului UIP.

Raportarea incidentelor și a accidentelor

În ciuda eforturilor semnificative de gestionare a riscurilor, inclusiv de mediu și sociale, asociate cu activitățile proiectului MRCP, pot apărea incidente și accidente. În acest context, un incident sau un accident este un eveniment negativ care rezultă din nerespectarea de către partea responsabilă cu implementarea a legislației

naționale și a cerințelor ESF și ale Orientărilor privind mediul, sănătatea și siguranța (EHS) ale BM sau din cauza unor evenimente neașteptate sau neprevăzute în timpul implementării subproiectului.

ESCP al proiectului MRCP include cerințe clare pentru ANR și MCS prin intermediul UIP de a notifica prompt Banca Mondială cu privire la orice incident sau accident legat exclusiv de proiect care are sau este susceptibil de a avea un efect negativ semnificativ asupra mediului, comunităților afectate, publicului sau lucrătorilor, inclusiv cele care au ca rezultat decesul sau rănirea semnificativă a lucrătorilor sau a publicului; acte de violență, discriminare sau protest; efecte neprevăzute asupra patrimoniului cultural sau a resurselor biodiversității; poluarea mediului; cedarea unui baraj; munca forțată sau munca copiilor; strămutarea fără un proces echitabil (evacuare forțată); acuzații de SEA/SH; sau focare de boală.

ANEXA 1: SONDAJ DE MEDIU CORIDOR 24

Km.	Numele/tipul obiectului identificat	Marginea drumului, distanța de la linia mediană (m)	Marginea drumului	Notă
0,0	Sat Gotești			
4,5	Arboret de plop			50 arbori, marcați
6,9	Pârâu, pod			
7,0	Fântână			
7,5	Puț			
8,7	Pârâu, iaz, răstignire			
8,8	Ei bine			
8,9	Puț			
	Sat Ciobolaccia			
9,1	Fântână			
9,2	Piață, benzinărie			
10,0	Puț			
10,1	Puț			
10,3	Puț			
10,6	Puț			
10,9	Pârâu, puț			
11,2	Zonă umedă, sat Larga		Dreapta	
11,9	Halt			
13,7	Bine			
13,8	Râpă			
14,1	Puț			
14,2	Fântână			
14,4	Puț			
14,6	Puț			
14,7	Puț			

Km.	Numele/tipul obiectului identificat	Marginea drumului, distanța de la linia mediană (m)	Marginea drumului	Notă
14,8	Fântână			
	Sat. Baimaclia			
0,0	Școală, stație de autobuz, fântână, răstignire			
0,3	Stație de autobuz			
0,5	Stație de benzină			
1,2	Puț			
1,7	Râpă, pod, groapă de gunoi		dreapta	
1,9	Fântână, răstignire		Dreapta	
5,4	Puț, răstignire			
5,5	Fântână			
5,7	Fântână			
6,0	Vale adâncă, câmpie			
8,7	Stație de autobuz, răstignire			
8,8	Fântână			
9,0	Fântână			
9,1	Puț			
18,0-20,0	Iaz		Stânga	
	Sat Vișniovca			
21,6	Fântână			
21,8	Fântână			
21,9	Puț			
22,0	Puț			
22,1	Puț			

ANEXA 2. PLANUL DE MANAGEMENT DE MEDIU ȘI SOCIAL

Acest Plan de Management Social și de Mediu (ESMP) a fost elaborat pentru proiectul de reabilitare a drumului de pe Coridorul C24, o componentă a Proiectului de Conectivitate Rurală în Moldova (P180153). Acest document prezintă măsurile specifice de atenuare, gestionare și monitorizare necesare pentru a aborda riscurile și impacturile de mediu și sociale identificate în timpul fazei de evaluare a proiectului. ESMP este conceput pentru a se asigura că toate activitățile proiectului sunt implementate în deplină conformitate atât cu legislația națională a Republicii Moldova, cât și cu standardele de mediu și sociale ale Băncii Mondiale.

Această secțiune detaliază acțiunile și măsurile specifice menite să prevină, să reducă, să atenueze sau să compenseze potențialele efecte negative asupra mediului și a societății pe parcursul ciclului de viață al proiectului, de la pre-construcție până la exploatare. Aceste măsuri sunt concepute pentru a fi practice, eficiente și integrate direct în proiectarea și execuția proiectului. Punerea în aplicare a acestui plan de atenuare este o obligație contractuală obligatorie pentru antreprenor și va face parte integrantă din contractul de lucrări, asigurându-se că performanța socială și de mediu este o componentă esențială a realizării proiectului.

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			<i>Lucrările de reabilitare a drumurilor vor implica diverse activități ale antreprenorului - încă nespecificabile - care necesită gestionarea problemelor de mediu, sănătate și siguranță</i>	NRA	Mare	Toate locațiile proiectului	<p><i>Antreprenorul trebuie să pregătească un plan de gestionare socială și de mediu al antreprenorului (C-ESMP) și să obțină aprobarea ANR / SE înainte de începerea lucrărilor. Următoarele aspecte trebuie să fie abordate cel puțin:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sistemul de management de mediu al antreprenorului; • Planificarea înainte de construcție (îndepărtarea pământului vegetal și depozitarea temporară; protecția temporară a arborilor de pe marginea drumului); • Planul de management al sănătății și securității; (inclusiv gestionarea incidentelor, instruire, raportarea performanțelor, tratamente medicale, operațiuni periculoase, urgențe etc.);

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<ul style="list-style-type: none"> • Antreprenorul are obligația de a raporta în 24 de ore fiecare incident /accident la ANR. NRA va raporta către WB. • Stabilirea amplasamentului și a taberei - dacă este cazul - și operarea (amplasarea, curățarea terenului arabil; stabilirea taberei, efluenți; gestionarea deșeurilor; incendii; demobilizare); • Gestionarea deșeurilor / deșeurilor periculoase (generarea deșeurilor generale; separarea și transportul deșeurilor; depozitarea, manipularea și eliminarea deșeurilor (inclusiv deșeuri periculoase; eliminare etc.); • Siguranța împotriva incendiilor; • Gestionarea petrolului, combustibilului și substanțelor chimice; • Prevenirea și intervenția în caz de deversări; • Instalația mobilă de asfalt dacă este cazul (pregătirea amplasamentului; gestionarea amplasamentului; exploatare; demobilizare); • Gestionarea resurselor (inclusiv energie, apă, agregate, resurse vii); • Situri propuse pentru extracția materialelor*; depozitarea materialelor; • Materiale (manipulare și transport; gestionarea scurgerilor; depozitare; accidente ale mașinilor și echipamentelor de trafic);

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<ul style="list-style-type: none"> • Gestionarea logisticii (circulația vehiculelor și utilajelor; accesul rutier; viteza de deplasare; respectarea principiilor de siguranță a traficului); • Întreținerea vehiculelor și echipamentelor (spălarea vehiculelor; declarația privind metodele de manipulare a efluenților; realimentarea cu combustibil; manipularea combustibilului și lubrifianților); • Protecția arborilor de pe marginea drumurilor / plantații de arbori; • Reabilitarea sitului; • GRM • Cod de conduită privind SEA/SH • Gestionarea forței de muncă în conformitate cu LMP și măsuri de atenuare a riscurilor de aflux de forță de muncă <p>În elaborarea CESMP, antreprenorul va fi responsabil să asigure conformitatea abordărilor propuse cu legislația aplicabilă și cu cele mai bune practici. Planul va fi actualizat periodic, după caz.</p>
			<p>Achiziția de terenuri și strămutarea economică. Dislocarea economică: Probabilă, dar minoră și localizată. Aceasta poate include pierderea parțială a terenurilor productive (marginii de câmp, rânduri de podgorii, margini de livezi), ocuparea temporară a terenurilor pentru construcții, restricții temporare de</p>	<p>ANR/ PAP APL/</p>	<p>Mare</p>	<p>Locații specifice ale proiectului pentru achiziții de terenuri</p>	<p>Va fi elaborat un document RAP.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimizarea aliniamentului: Proiectarea drumului rămâne aproape în întregime în cadrul ROW existente, cu realinieri minore doar la corecțiile curbării pentru a respecta standardele de proiectare și siguranță. • Alternative de proiectare: Fiecare punct de preluare potențială a terenului a fost

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			<p>acces și relocarea gardurilor/intrărilor în câmp/ lateralelor de irigare.</p> <p>Parcele rezidențiale în apropierea drumului: Impactul se limitează la ajustări ale limitelor (de exemplu, deplasarea gardului către ROW legală), reclădirea căii de acces, reconfigurarea canalelor de scurgere/șanțurilor și restricții temporare de acces în timpul lucrărilor. Nu este prevăzută pierderea totală a parcelelor.</p> <p>Terenuri agricole învecinate drumului: Fâșii înguste pot fi dobândite permanent în punctele de lărgire a curbei și ocupate temporar pentru amenajarea șantierului, depozitarea echipamentelor, devieri de transport/servicii și lucrări de drenaj.</p>				<p>revizuit pentru a minimiza intruziunea în parcelă prin reducerea amprentei pantelor, a structurilor de reținere și a ajustărilor umerilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> Planificarea construcției: Șantierele temporare (zone de depozitare, ocolitoare) vor fi amplasate pe terenuri publice sau pe terenuri perturbate anterior, ori de câte ori este posibil, pentru a evita ocuparea terenurilor private. Gestionarea accesului: Toate căile de acces și accesele agricole existente vor fi menținute sau restaurate imediat după construcție; dacă este necesar, vor fi prevăzute accese alternative temporare. Conservarea vegetației: Copacii productivi sau rândurile de viță de vie aflate în limitele de siguranță vor fi îndepărtate numai în cazul în care acest lucru este inevitabil din punct de vedere tehnic, cu notificare prealabilă și compensare. Descrieți natura și amploarea impactului relocării, precum și măsurile luate pentru a reduce la minimum relocarea involuntară Rezumarea rezultatelor evaluării socioeconomice a PAP-urilor Cuantificarea activelor afectate și a PAP prin intermediul unui studiu de măsurare detaliat (DMS) și al suprapunerii cadastrale;

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<ul style="list-style-type: none"> Definirea eligibilității și a drepturilor pentru PAP pe baza recensământului, a studiului socioeconomic și a matricei de drepturi din FPR; Aplicarea ratelor de despăgubire la costul de înlocuire integral, verificat prin evaluare independentă, precum și a măsurilor de asistență necesare În cazul în care există efecte asupra veniturilor sau mijloacelor de subzistență, includeți măsuri de restabilire a mijloacelor de subzistență. Rezumați procesul de consultare, inclusiv modul în care PAP-urilor li s-au oferit opțiuni și alternative din care să aleagă, Descrieți mecanismul de soluționare a reclamațiilor (GRM) pentru a asigura soluționarea în timp util a preocupărilor PAP; detaliați calendarul de implementare, responsabilitățile instituționale, bugetul și mecanismele de monitorizare.
			<i>Lucrări pregătitoare pentru locațiile amplasamentului</i>	Public larg și trafic	Mare	Toate locațiile proiectului	<ul style="list-style-type: none"> Semnalizarea zonei de lucru; Verificarea existenței și poziției oricărui utilități în zonă sau în vecinătatea acesteia; Se vor lua toate măsurile pentru executarea în siguranță a lucrărilor; Trasarea pe hartă a lucrărilor; Asigurarea evacuării apei din amplasament
			<i>Amplasarea, construcția și exploatarea curții/campul</i>	Publicul larg	NA	NA	<ul style="list-style-type: none"> CESMP pentru a aborda aspectele de gestionare socială și de mediu specifice

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			<p>Contractorului (de exemplu, cu birouri; atelier; zone de depozitare a materialelor și facilități de cazare a personalului - dacă există)⁹</p> <p>Crearea de riscuri de poluare și de sănătate și siguranță prin depozitarea și manipularea necorespunzătoare a materialelor și deșeurilor periculoase; Riscul de disconfort temporar sau impactul asupra sănătății și bunăstării publice; Impactul asupra sitului (pierderea vegetației, eroziune, contaminarea solului, poluarea apei etc.)</p>				<p>amplasamentului, cum ar fi alegerea amplasamentului, pregătirea amplasamentului, proiectarea, exploatarea temporară și reabilitarea amplasamentului după finalizarea construcției;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consultarea funcționarilor locali înainte de selectarea amplasamentului; • Selectarea amplasamentului pentru a respecta criteriile relevante pentru a proteja în primul rând publicul larg și receptorii de mediu sensibili; • Obținerea aprobării din partea ANR / SE și a autorităților locale responsabile.
			<p>Materiale de construcție</p> <p>Procurarea materialelor</p>	Publicul larg	Moderat	Situri de împrumut și cariere	Materialele de construcție vor proveni exclusiv din cariere și din siturile de împrumut existente care dețin licențe corespunzătoare în conformitate cu legislația moldovenească;
			Transportul materialelor de construcție cu camioane grele are potențialul de a cauza disconfort prin poluare cu zgomot și praf și, de asemenea, de a crea un pericol pentru siguranța rutieră	Publicul larg	Moderat	Rute întregi	Selectarea cu atenție a rutelor de transport pentru a reduce la minimum disconfortul localnicilor prin zgomot și praf și, eventual, pentru a reduce la minimum riscurile pentru siguranța rutieră - în special atunci când trec prin sate
			Transportul materialelor de construcție, cum ar fi solul, bitumul, amestecurile de asfalt-beton, betonul, plăcile de ciment-beton, pietrișul etc.	Publicul larg	Moderat	Întregul traseu/locația amplasamentului	<ul style="list-style-type: none"> • Planificați cu atenție lucrările de construcție pentru a minimiza riscul de poluare prin deversări accidentale sau accidente;

⁹ Rețineți că ANR încurajează în mod explicit contractanții să găzduiască forța de muncă în satele locale și, eventual, să utilizeze instalațiile industriale existente în regiune.

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			are potențialul de a provoca disconfort și contaminarea solului și a apei prin deversări accidentale				<ul style="list-style-type: none"> • Asigurați starea corespunzătoare a vehiculelor de transport în orice moment; • Formarea forței de muncă cu privire la practicile de gestionare adecvate și la manipularea și transportul materialelor în condiții de siguranță; • Evitați supraîncărcarea și / sau acoperirea eficientă a camioanelor de transport; • Asigurați curățarea promptă a oricăror deversări de materiale de construcție.
			<p><i>Apa pentru construcții</i> Necesitatea de apă pentru construcții și de apă pentru gestionarea prafului poate cauza daune ecologice sau poate crea conflicte prin concurența intereselor cu nevoile comunităților locale</p>	Publicul larg	Scăzut	Șantier; punct de captare a apei aprobat	Identificarea celei mai adecvate surse de apă pentru construcții și obținerea aprobării din partea autorităților locale cu privire la locul și cantitățile pentru captare înainte de începerea operațiunilor
			<p><i>Impactul asupra calității aerului prin emisiile din construcții și activitățile secundare</i> Impact temporar asupra calității aerului prin creșterea emisiilor provenite de la traficul și echipamentele de construcție, care ar putea afecta rezidenții locali, utilizatorii drumurilor și echipa de construcție</p>	Flora și fauna locală Zone rezidențiale și comerciale	Scăzut	Toate locațiile proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • Antreprenorul trebuie să se asigure că toate echipamentele și vehiculele de construcție vor fi în stare tehnică corespunzătoare în orice moment; • Să asigure întreținerea și revizia regulată a tuturor utilajelor de construcție și a camioanelor de transport pe durata construcției; • Implementarea strictă a controalelor de viteză - în special în interiorul satelor; • Solicitarea strictă a lucrătorilor de a opri motoarele care nu sunt direct necesare; • Anvelopele de transport trebuie curățate atunci când părăsesc zonele de lucru dacă sunt utilizate pe drumurile publice.

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			Generarea temporară a unor niveluri ridicate de praf în suspensie prin transportul și depozitarea materialelor	Flora și fauna locală Zone rezidențiale și comerciale		Toate locațiile proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • Acoperiți toate camioanele care transportă materiale fine cu prelată pentru a minimiza generarea de praf; • Stropiți șantierul de construcție și traseele de transport, după caz / conform indicațiilor inginerului, în timpul perioadelor uscate sau în caz de reclamații; • Asigurați-vă că numai sursele de apă aprobate vor fi utilizate pentru gestionarea prafului; • Acoperiți toate depozitele de materiale fine sau luați alte măsuri de precauție, după caz sau conform indicațiilor SE, pentru a minimiza efectele poluării cu praf;
			Gazele de ardere provenite din transportul auto	Zone rezidențiale și comerciale	joase	Toate locațiile cu receptori sensibili	<ul style="list-style-type: none"> • Monitorizarea calității aerului de-a lungul tronsonului de drum în locații situate în apropierea celor mai apropiate clădiri rezidențiale pentru o perioadă inițială în timpul funcționării; • Stabilirea de limite de viteză în zonele rezidențiale.
			Arderea deșeurilor din construcții		Scăzut	Toate locațiile proiectului	Nu va exista nicio ardere în aer liber a materialelor de construcție/deșeurilor pe amplasament.
			Deteriorarea terenurilor / solurilor din cauza: <ul style="list-style-type: none"> • Lucrări de pregătire a amplasamentului / terasamente; Impactul asupra structurii solului din cauza traficului de vehicule și a depozitării temporare a materialelor	Sol local	Moderat	Toate locațiile proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • Îndepărtarea și depozitarea stratului superior de sol pentru reabilitarea ulterioară a amplasamentului, după cum este necesar; • Punerea în aplicare a altor măsuri de gestionare a șantierului în conformitate cu dispozițiile din CESMP aprobat, inclusiv

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			de construcție (plăci de ciment-beton, pietriș etc.) în imediata vecinătate a lucrărilor de reabilitare a drumurilor; Deteriorarea terenurilor / poluarea solului de către bitum, amestecuri de beton asfaltic în timpul încărcării-descărcării/ transportului și așezării.				Planul de pregătire și răspuns în caz de urgență.
			Impactul sonor al construcțiilor Niveluri de zgomot ridicate temporar prin funcționarea echipamentelor grele; impact potențial al zgomotului asupra receptorilor sensibili specifici Deranjarea rezidenților locali în secțiunile satelor de-a lungul traseului proiectului	Zone rezidențiale și comerciale	Moderat	Toate locațiile cu receptori sensibili	<ul style="list-style-type: none"> • În cazul în care activitățile de construcție zgomotoase sunt inevitabile și pot afecta comunitățile sau alți receptori sensibili CC să furnizeze în timp util autorităților locale informații privind locația și programul; • În interiorul așezărilor, limitarea activităților de construcție zgomotoase și a transportului de materiale la perioada de luni până vineri 8.00-18.00; sâmbăta 8.00 - 15.00; • Suspendarea activităților de construcție în zilele de duminică și de sărbători legale; • Separarea activităților care generează un nivel semnificativ de zgomot în perioade de timp diferite; • Montarea și întreținerea unor amortizoare de zgomot adecvate pe vehiculele de terasament și alte vehicule de pe șantier; • Nivelurile de zgomot vor fi monitorizate în locații din apropierea celor mai apropiate clădiri rezidențiale înainte și în timpul lucrărilor de construcție; • evitarea funcționării vehiculelor la ralanti și minimizarea utilizării claxoanelor.

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			Se preconizează că nivelurile de zgomot generate de transportul auto vor fi reduse datorită îmbunătățirii suprafeței drumurilor, dar este posibilă și o creștere din cauza creșterii nivelului traficului.	Zone rezidențiale și comerciale	Moderat	Toate locațiile cu receptori sensibili	<ul style="list-style-type: none"> Nivelurile de zgomot trebuie măsurate cel puțin la receptori reprezentativi (zone rezidențiale) pe marginea drumului la fiecare șase luni pentru o perioadă de 2 ani după construcție; Evaluarea performanței panourilor acustice instalate.
			Vibrații Utilizarea și activitatea vehiculelor de transport și a utilajelor grele. Riscuri de deteriorare fizică a clădirilor rezidențiale și a altor structuri din cauza impactului vibrațiilor.	Zone rezidențiale și comerciale	Scăzut	Toate locațiile cu receptori sensibili	<ul style="list-style-type: none"> Bune practici de construcție. Măsuri standard de atenuare; Evaluarea condițiilor actuale ale clădirilor afectate identificate pe baza consultărilor cu autoritățile locale și a observațiilor vizuale în timpul vizitelor la fața locului pentru clădirile rezidențiale situate la mai puțin de 30 m de drum; Observarea instrumentală a nivelului de vibrații pentru structurile afectate identificate, elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de gestionare și atenuare a vibrațiilor în timpul construcției, monitorizarea potențialelor daune.
			Impactul asupra resurselor locale de apă Risc de poluare prin scurgere contaminată / eroziune / deversare accidentală / depozitare necorespunzătoare a materialelor de construcție sau eliminare necontrolată a deșeurilor de construcție	Resurse locale de apă	Moderat până la scăzut	Toate locațiile proiectului	<ul style="list-style-type: none"> Asigurarea unui drenaj adecvat al tuturor șantierelor de lucru pe întreaga perioadă de construcție; Acoperirea zonelor de depozitare a materialelor de construcție; Asigurarea gestionării adecvate a oricăror deșeuri solide sau lichide din construcții pe întreaga perioadă de construcție, în conformitate cu CESMP aprobat privind gestionarea deșeurilor din construcții și cu legislația națională aplicabilă;

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<ul style="list-style-type: none"> • Consultați-vă cu oficialii locali pentru a identifica zonele posibile pentru depozitarea temporară a deșeurilor; • utilizarea exclusivă a apei tehnice pentru suprimarea prafului; • Utilizarea de cabine ecologice mobile (toaletă) care pot fi golite pentru personalul de pe șantier; • Repararea vehiculelor și utilajelor se va efectua numai în spații special amenajate; • Studii de referință privind apele de suprafață care vor fi efectuate înainte de începerea lucrărilor de construcție și utilizate ca referință pentru monitorizarea calității apelor de suprafață în timpul activităților majore de reconstrucție în apropierea cursurilor de apă în faza de construcție.
			<p>Gestionarea apelor pluviale provenite din ploi torențiale</p> <p><i>Blocarea canalizărilor pluviale și a gurilor de scurgere</i></p>	Resurse locale de apă	Slabe	Toate locațiile proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • Efectuarea de lucrări de întreținere pentru a preveni înfundarea și blocarea canalelor de scurgere a apelor pluviale;
			<p>Demolarea structurilor de drenaj; construirea de noi canale de scurgere poate cauza poluarea cursurilor de apă / râurilor locale</p>	Resurse locale de apă	Scăzut	Șantier de construcție a noilor structuri de drenaj	<ul style="list-style-type: none"> • Pe cât posibil, construcția ar trebui să fie realizată în timpul sezonului cu debit scăzut pentru a reduce la minimum riscul de contaminare a apei; • Excavarea trebuie făcută astfel încât să se reducă la minimum acumularea de materiale în apropierea apelor curgătoare; • Trebuie asigurată o protecție adecvată pentru a preveni spălarea materialelor de sol.

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<ul style="list-style-type: none"> • Tăierea vegetației riverane trebuie redusă la minimumul necesar pentru implementarea lucrărilor. • Va fi interzisă evacuarea apelor de construcție încărcate cu sedimente direct în cursurile de apă de suprafață sau în iazuri. • Apa încărcată cu sedimente va fi evacuată în lagune și rezervoare de decantare înainte de evacuarea finală; • În cazul în care construcția are loc în apropierea cursurilor de apă de suprafață, pe șantier vor fi instalate toalete mobile pe un teren stabil și la o distanță corespunzătoare de râu / curs de apă, în conformitate cu legislația aplicabilă și se va asigura întreținerea periodică.
			<p>Risc de poluare pentru fântânile locale de apă subterană Impact potențial asupra fântânilor subterane locale - parțial neacoperite - prin praf și alți poluanți atmosferici sau prin scurgerile de suprafață; deversarea de substanțe nocive în caz de accidente</p>	Resursele locale de apă	Scăzute	Fântâni locale de-a lungul traseului proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea unei acoperiri adecvate pentru toate fântânile locale de apă subterană din zona potențială de influență care sunt încă neprotejate; • Asigurarea unor sisteme adecvate de drenare a apelor pluviale; • Studii de referință privind apele subterane care să fie efectuate înainte de începerea lucrărilor de construcție și utilizate ca referință pentru monitorizarea calității apelor subterane în timpul activităților majore de reconstrucție din apropierea fântânilor în faza de construcție.
			<p>Ape reziduale Generarea de ape reziduale comune.</p>	Zona locală Resurse locale de apă	Slabe	Toate locațiile proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • Toaletele mobile trebuie să fie revizuite și întreținute în mod regulat;

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			Risc potențial de spălare a zonelor de lucru cu ape pluviale.				<ul style="list-style-type: none"> • Evitarea evacuării apelor pluviale în apropierea cursurilor de apă.
			<p>Eroziunea solului Lucrările de terasament și utilizarea de echipamente grele de construcție implică riscul de a provoca eroziunea solului și de a destabiliza indirect zonele adiacente</p>	Sol local	Scăzut	Toate locațiile proiectului	<ul style="list-style-type: none"> • Antreprenorul este responsabil să se asigure că eroziunea este limitată prin metode de conservare și protecție a solului. Antreprenorul va: <ul style="list-style-type: none"> • Va reduce amploarea săpăturilor pentru a minimiza riscul de eroziune; • Va aplica metode de conservare și protecție a solului în zonele sensibile pentru a preveni / minimiza scurgerea apelor pluviale care transportă materialele erodate în afara amplasamentului; • va evita săpăturile și operarea utilajelor în condiții de umiditate.
			<p>Deșeuri din construcții Demolarea și construcția și lucrările vor genera diferite tipuri de deșeuri, inclusiv, dar fără a se limita la: Deșeuri solide inerte, cum ar fi materiale de demolare, beton, cărămizi, plastic, metale, bitum și (anvelope mărunțite) etc. Ulei uzat</p>	Zona locală	Moderat până la scăzut	Toate locațiile proiectului	<p>Ca parte a CESMP, antreprenorul va pregăti un plan cuprinzător de gestionare a deșeurilor. Acest plan va stabili toate tipurile de deșeuri generate în cadrul proiectului și va identifica gestionarea acestora de-a lungul ierarhiei de atenuare (evitare; reciclare; eliminare). Cel puțin următoarele principii vor fi luate în considerare:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ori de câte ori este posibil, materialele viabile vor fi reciclate (cu excepția celor care conțin azbest). Asfaltul îndepărtat va fi reutilizat în cadrul proiectului prin procese de reciclare la rece; ceea ce nu

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<p>poate fi reciclat va fi gestionat conform indicațiilor clientului pentru depozitare temporară și reutilizare ulterioară la alte șantiere de reabilitare a drumurilor</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Căile și locurile de colectare și eliminare a deșeurilor vor fi identificate pentru toate tipurile majore de deșeurii preconizate din activitățile de excavare, demolare și construcție. 3. Deșeurile minerale din construcții și demolări vor fi separate de deșeurile generale, deșeurile organice, lichide și chimice prin sortare la fața locului și depozitate temporar în containere adecvate. 4. Deșeurile din construcții vor fi colectate și eliminate în mod corespunzător de către colectori autorizați într-un depozit de deșeurii aprobat și înregistrat 5. Uleiurile uzate nu trebuie amestecate cu alte tipuri de deșeurii, ci colectate și depozitate separat, fie pentru reciclare/reutilizare într-un mod ecologic, fie pentru eliminare de către un contractor autorizat, în conformitate cu legislația aplicabilă. 6. Înregistrările privind eliminarea deșeurilor vor fi păstrate ca dovadă a gestionării corespunzătoare. 7. Nu se permite depozitarea temporară a deșeurilor în zonele predispuse la inundații. 8. Transportul regulat al materialelor de construcție va fi efectuat fără stocarea

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							unor loturi mari de materiale la șantierele de construcție.
			Defrișarea vegetației (copaci; arbuști) Impactul asupra cuibăritului păsărilor	Zona locală	Moderat până scăzut	Șantier de construcție	<ul style="list-style-type: none"> Programarea/executarea defrișării arborilor și arbuștilor în afara perioadei de cuibărit a păsărilor, și anume limitarea defrișării la perioada cuprinsă între mijlocul lunii august și mijlocul lunii martie Depozitarea temporară a materialelor defrișate în grămezi de dimensiuni gestionabile în conformitate cu cerințele de eliminare sau reutilizare.
			Impactul asupra arborilor existenți de pe marginea drumului Pierderi inevitabile de arbori: 133 arbori, Ø < 30 cm	Zona locală	Moderată	Șantier de construcții	<ul style="list-style-type: none"> Tăierea arborilor numai după obținerea Autorizației de defrișare Compensarea pierderilor de arbori: La finalizarea construcției, compensarea tuturor pierderilor de arbori (planificate și neintenționate) prin plantații noi în interiorul drumului sau în alte parcele aprobate de proprietarul/administratorul terenului cu pierderi de arbori; înregistrări ale pierderilor inevitabile de arbori de pe marginea drumului; Pierderile neintenționate/accidentale de arbori vor fi înlocuite într-un raport de 3:1 pe cheltuiala antreprenorului.
			Deteriorarea neintenționată a arborilor de pe marginea drumului Construcția și activitățile conexe pot duce la deteriorarea directă sau indirectă neintenționată și, în cazul nefavorabil, la pierderea arborilor de pe marginea drumului care cresc în	Zona locală	Moderată	Șantier de construcție Monitorizarea conformității	Planificați și adoptați astfel de strategii operaționale, după caz, pentru a evita pierderile accidentale/avarierea arborilor. Descrieți abordările propuse într-o declarație de metodă separată (sau ca parte a CESMP) pentru protecția arborilor de pe marginea drumului și solicitați aprobarea SE. Măsurile

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			<p><i>apropierea coridorului de construcție (rețineți că ANR consideră că un arbore deteriorat este "pierdut" atunci când 30% din ramuri au fost deteriorate!)</i></p>				<p>ar putea include, fără a se limita la, următoarele</p> <ul style="list-style-type: none"> • împrejmuirea temporară a arborilor/grupurilor de arbori. pentru conservare <p>Pe o rază de 1,5 m în jurul liniei de scurgere a arborilor existenți de pe marginea drumului Contractor care să evite sau cel puțin să reducă la minimum următoarele activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Relocarea utilităților; ○ Conducerea; ○ Compactarea solului; ○ Excavații; ○ Depozitarea temporară a combustibililor, substanțelor chimice, materialelor de construcție/deșeurilor. <p>În timpul aplicării bitumului, arborii și orice altă vegetație lemnoasă vor fi protejate în mod eficient împotriva deteriorării fizice.</p> <p>Protejarea la timp a coroanelor arborilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tăierea ramurilor, acolo unde este necesar, între sfârșitul toamnei sau începutul primăverii / în afara perioadei de reproducere; • Luarea în considerare în mod corespunzător pivotarea gamei de echipamente de construcție mari care ar putea fi utilizate în apropierea arborilor existenți de pe marginea drumurilor și luarea măsurilor de protecție adecvate (de exemplu, în contextul relocării utilităților).

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			<p>Impactul nesemnificativ la nivel local poate fi asupra vegetației spontane care crește de-a lungul drumului existent.</p> <p>Impactul la nivel local va fi adus populației care locuiește în zona proiectului și care a avut acces liber la pădurile care vor fi defrișate.</p>	Zona locală	Moderată	<p>Șantier de construcție Monitorizare a conformității</p>	<p>Planificați și adoptați astfel de strategii operaționale, după caz, pentru a evita pierderile accidentale/avarierea arborilor. Descrieți abordările propuse într-o declarație de metodă separată (sau ca parte a CESMP) pentru protecția arborilor de pe marginea drumurilor și solicitați aprobarea SE. Măsurile ar putea include, fără a se limita la, următoarele</p> <ul style="list-style-type: none"> • împrejmuirea temporară a arborilor/grupurilor de arbori. pentru conservare <p>Pe o rază de 1,5 m în jurul liniei de scurgere a arborilor existenți de pe marginea drumului Contractor care să evite sau cel puțin să reducă la minimum următoarele activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Relocarea utilităților; ○ Conducerea; ○ Compactarea solului; ○ Excavații; ○ Depozitarea temporară a combustibililor, substanțelor chimice, materialelor de construcție/deșeurilor. <p>În timpul aplicării bitumului, copacii și orice altă vegetație lemnoasă vor fi protejate în mod eficient împotriva deteriorării fizice. Asigurarea accesului liber al populației în anumite locații pentru intrarea/ieșirea din drumul principal/interschimbări</p>
			Perturbarea speciilor de animale sălbatice în locurile lor obișnuite de	Local	Moderată	Zona forestieră	Pentru a evita impactul potențial asupra naturii, în perioada premergătoare

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			<p>reproducere, hrănire sau odihnă, precum și de-a lungul rutelor de migrație, în etapa de construcție a drumului, poate duce la deplasarea și excluderea unor specii, ca urmare, la pierderea sau deplasarea habitatului lor. Speciile de animale evită de obicei zonele din interiorul și din jurul zonei de construcție, de exemplu, din cauza creșterii traficului, a prezenței umane, precum și a zgomotului, prafului, poluării, iluminatului artificial sau vibrațiilor cauzate în timpul sau după finalizarea lucrărilor de construcție.</p> <p>Impactul suplimentar al lucrărilor de construcție poate fi vizuinile mamiferelor, locurile de reproducere a insectelor (scoarța copacilor), cuiburile păsărilor și albinelor din copacii vechi putrezi/uscați și alte locuri, plantele erbacee sunt, de asemenea, afectate, fiind în special locuri de adăpare pentru reptile, insecte și mamifere mici.</p>				<p>construcției, este important ca firma constructoare să ia în considerare nu numai infrastructura principală în sine, ci și toate instalațiile și facilitățile aferente, cum ar fi drumurile de acces temporare, spațiile și echipamentele de depozitare, incintele de construcție, fundațiile de beton, cablurile instalate temporar, reziduurile și spațiile pentru depozitarea pământului excavat etc., pentru a evita pe cât posibil deteriorarea habitatelor plantelor și animalelor, inclusiv a păsărilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Se elaborează un plan adecvat de gestionare a vegetației pentru a reduce la minimum tăierea arborilor de pe terenul de lucru și pentru a asigura o gestionare adecvată a arborilor tăiați • Pentru pierderea arborilor de pe terenul de lucru, se stabilește o compensație adecvată, prin plantarea aceluiași specii de arbori în locuri convenite cu autoritățile competente; • tăierea arborilor se va face în afara perioadei de reproducere și de cuibărit în păduri
			Curățarea / stabilizarea sitului	Sol local	Moderat	Toate siturile au fost re stabilite/re cuperate corespunzător	<p>Curățarea sitului în conformitate cu CESMP aprobat/planul de reabilitare a sitului. Se vor întreprinde cel puțin următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea tuturor zonelor perturbate de lucrări. Asigurarea stabilității pe termen

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
						r cu sol vegetal	<p>lung a suprafeței prin revigorarea progresivă a unor zone discrete din fiecare șantier pe măsură ce acestea sunt finalizate.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amplasamentele vor fi reîmpădurite prin: <ul style="list-style-type: none"> - greblarea sau slăbirea oricărei suprafețe compacte a solului identificate pentru acoperirea cu vegetație; - împrăștierea uniformă a stratului superior de sol depozitat pe amplasamentele deranjate finalizate (inclusiv peste depozitele de umplură permanentă) imediat după lucrările de construcție. • Șantierele vor fi curățate prin îndepărtarea tuturor utilajelor dezafectate și a resturilor de construcție din zonele de lucru.
			<p>Probleme legate de siguranța rutieră și de accesibilitate generate de proiectarea inconsecventă a drumurilor</p> <p>Există o serie de probleme de siguranță rutieră asociate cu proiectul existent.</p> <p>Mobilitatea pietonilor și a utilizatorilor de autovehicule și accesul la proprietățile publice și private vor fi restricționate din cauza neconcordanței cu planurile urbane locale</p>	Comunitățile locale Utilizatori ai drumului	Comunitățile majore	Proiect major comunități	<p>Consultări și implicare, pentru a asigura menținerea unui acces suficient la comunitate, întreprinderi și toate bunurile personale.</p> <p>Punerea în aplicare a planului de gestionare a traficului pentru a menține accesul vehiculelor și al pietonilor, trecerea în siguranță a vehiculelor și a pietonilor și furnizarea de avertismente și instrucțiuni clare pentru vehicule.</p> <p>Punerea în aplicare a unui plan de facilitare a mobilității și a accesului cu măsuri care să asigure informarea adecvată a persoanelor cu privire la închiderea drumurilor și furnizarea de alternative pentru ca cetățenii</p>

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							să aibă acces la locuințele și proprietățile lor private, precum și la serviciile publice.
			<p>Impactul asupra sănătății și siguranței comunității (CHS) în timpul construcției <i>Faza de construcție</i> Creșterea riscului de accidente pentru public, în mare parte din cauza circulației instalațiilor și utilajelor și a livrării de materiale. Risc de aflux (deși minor) de lucrători din afara zonei, care poate genera anumite riscuri pentru comunități. Riscuri de HIV/ITS</p>	Comunitatea locală	Majoră	Toate locațiile proiectului	<p>Planul CESMP al antreprenorului, inclusiv planul de gestionare a traficului. O bună gestionare a șantierului, măsuri de securitate, sănătate și siguranță, semne de avertizare etc. aplicate de antreprenor pentru a reduce riscurile la un nivel acceptabil. împrejmuire și semnalizare pentru a preveni și descuraja intrarea publicului în zona lucrărilor amplasarea adecvată a spațiilor de cazare pentru forța de muncă (dacă este cazul) și mecanisme bune de implicare a comunității, împreună cu o procedură de soluționare a plângerilor. clauze în contractele de construcții pentru prevenirea HIV și a bolilor cu transmitere sexuală</p>
			<p>Sănătatea și securitatea ocupațională, abor și condițiile de muncă și riscurile pentru sănătatea și securitatea lucrătorilor <i>Faza de construcție</i> Lucrările vor genera riscuri profesionale, pentru sănătatea și securitatea lucrătorilor, inclusiv cele legate de lucrul cu instalații și utilaje, formarea asfaltului, utilizarea cimentului, lucrul în apropierea utilităților. <i>Operațiuni</i></p>	Lucrătorii de pe șantier	Activități majore	Toate locațiile proiectului	<p>CESMP al contractantului, inclusiv dispozițiile privind sănătatea și securitatea, în conformitate cu cerințele angajatorului și cu Legea privind securitatea și sănătatea la locul de muncă. O bună gestionare a forței de muncă, punerea în aplicare și asigurarea respectării codului de conduită, asigurarea supravegherii sănătății și a accesului lucrătorilor la asistență medicală. Dispoziții privind sănătatea și securitatea la locul de muncă în planul SSO C-ESMP va include cerințele LMP al proiectului</p>

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			Riscuri profesionale pentru sănătatea și securitatea lucrătorilor care se ocupă de întreținerea drumurilor				<p>Mecanismul de soluționare a plângerilor pentru lucrători stabilit, dezvăluit și pus în aplicare.</p> <p>Amenajarea lucrărilor va include măsuri tehnice de siguranță care respectă standardele și normele actuale pentru prevenirea accidentelor și a bolilor profesionale, precum și îmbunătățirea condițiilor de muncă. La planificarea șantierului, se are în vedere respectarea cerințelor privind distanțele, trecerile și lățimea pasajelor de circulație necesare între clădirile și structurile temporare.</p> <p>Măsurile de protecție a muncii trebuie să respecte toate normele și cerințele naționale aplicabile.</p> <p>Respectarea regulamentelor și instrucțiunilor de siguranță, inclusiv utilizarea echipamentului individual de protecție, va fi impusă și monitorizată în mod regulat de către inginerul OH&S și consultantul de supervizare.</p> <p>Antreprenorul va fi, de asemenea, responsabil pentru:</p> <p>(i) Elaborarea unui program de formare în domeniul OH&S. Toți lucrătorii vor fi supuși unei instruiți OH&S în prima săptămână de lucru pe șantier.</p> <p>(ii) Briefingurile OH&S vor fi efectuate în mod regulat. Reprezentanții</p>

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<p>subcontractanților din vor fi, de asemenea, implicați în instruirea OH&S.</p> <p>(iii) Antreprenorul va efectua inspecții regulate, testarea și întreținerea schelelor, balustradelor, platformelor de lucru, ascensoarelor și a altor instalații de ridicare, ascensiune și iluminat. Echipamentele care sunt deteriorate, murdare, amplasate necorespunzător sau prezintă semne de funcționare necorespunzătoare sau nesigură trebuie reparate sau înlocuite imediat.</p> <p>(iv) Uneltele OH&S și echipamentul individual de protecție trebuie să fie disponibile pe șantier în orice moment. Antreprenorul va lua măsuri pentru a asigura utilizarea eficientă și înlocuirea corespunzătoare a acestor echipamente și îmbrăcăminte, iar toate instalațiile și echipamentele de construcție utilizate pe șantier sau în jurul acestuia trebuie să fie echipate cu dispozitive de siguranță corespunzătoare.</p> <p>(v) Antreprenorul se va asigura că există suficientă apă potabilă pe șantier.</p> <p>(vi) Posturi de prim ajutor. Un post de prim ajutor complet echipat trebuie să fie disponibil pe șantier. Temperatura aerului la postul de prim ajutor trebuie să fie de + 20C. Condițiile de asistență medicală de urgență trebuie să fie îndeplinite și conforme cu cerințele Inginerului. Antreprenorul va semna un contract cu cea mai apropiată unitate medicală pentru a oferi asistență medicală angajaților.</p>

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<p>(vii) Toți subcontractanții / furnizorii trebuie să fie familiarizați cu acest plan și să dețină copii ale acestuia pentru a asigura respectarea planului la toate nivelurile de subcontractare. Toți subcontractanții trebuie să desemneze un ofițer OH&S, care va fi prezent pe șantier pe întreaga perioadă de operare subcontractată, cu excepția cazului în care Inginerul dă permisiunea scrisă contrară. În acest caz, Inginerul se va asigura, în măsura posibilului, că angajații de la toate nivelurile aderă la acest plan.</p> <p>Antreprenorul trebuie să respecte cerințele documentului Proceduri de management al muncii, care face parte din documentația de licitație, și să pregătească un plan de management al muncii înainte de începerea lucrărilor civile.</p>
			<p>Tabăra antreprenorului</p> <p>Producerea de deșeuri; poluarea mediului; încălcarea ordinii publice; risc de eroziune, răspândirea HIV/SIDA etc.</p>	Comunitatea locală	Important		<p>Ca parte a ESMP, antreprenorul lucrărilor va aborda amplasarea, construcția, exploatarea și demontarea taberei antreprenorului în cadrul propriului C-ESMP. Acest plan va fi elaborat înainte de începerea lucrărilor de construcție și va descrie facilitățile propuse și structura de gestionare în conformitate cu cele mai bune practici și în deplină conformitate cu legislația națională. Aspectele care vor fi abordate vor include, fără a se limita la acestea: 1. Amplasare: Trebuie evitate neplăcerile pentru așezările locale. Trebuie avută în vedere amplasarea amplasamentelor și a drumurilor de acces în direcția vântului și la o distanță minimă de</p>

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<p>500 m de cea mai apropiată așezare;2. Tabăra contractantului trebuie amplasată la o distanță sigură de orice râuri sau cursuri de apă, în conformitate cu legislația aplicabilă;3. Disponibilitatea instalațiilor de drenaj, septice și a altor instalații de tratare.4. Disponibilitatea instalațiilor de gestionare a deșeurilor solide pe teritoriul taberei (colectare, sortare, recirculare, depozitare temporară, eliminare);5. Introducerea de abordări pentru reducerea generării de deșeuri solide, inclusiv deșeuri periculoase;6. Respectarea normelor sanitare; proiectare, întreținere și curățare;7. Locuri pentru constructori și personal unde se consumă alimente;8. Locuri pentru depozitarea în siguranță a combustibilului și a substanțelor chimice pe teritoriul taberei , care au o fundație solidă pentru a proteja solul de deversări;9. Definirea zonei de servicii protejate de ploaie;10. Suprafețe pavate, inclusiv parcări, atelier și zone pentru depozitarea combustibilului, precum și pentru realimentarea echipamentelor;11. Locuri pentru întreținerea echipamentelor;12. Planul de intervenție de urgență în caz de deversări;13. Dotarea cu echipamente adecvate și calibrate de stingere a incendiilor;14. Trebuie desemnate locuri speciale pentru spălarea și întreținerea utilajelor. Este interzisă utilizarea râurilor naturale, a cursurilor de apă sau a altor corpuri de apă în aceste scopuri;15. La finalizarea lucrărilor de construcție,</p>

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							refacerea șantierului, amenajarea peisagistică.16. Pregătirea acordurilor / autorizațiilor semnate cu autoritățile competente sau cu proprietarii de terenuri pentru orice locuri de depozitare temporară care pot fi în afara dreptului de trecere (de exemplu, locul de depozitare a compoziției solului sau a stratului superior de sol), inclusiv dispoziții privind gestionarea și recuperarea în conformitate cu legislația în vigoare. Șantierele de construcție și de lucru vor fi dotate cu toalete sanitare, care vor fi situate departe de facilitățile sociale și nu vor polua apele de suprafață. Întreținerea periodică va fi asigurată de un Antreprenor licențiat. În timpul restricțiilor de carantină impuse de autoritățile moldovenești, Antreprenorul va asigura respectarea recomandărilor OMS privind prevenirea răspândirii bolilor și virusilor.
			<p>SEA/SH/ Discriminare bazată pe gen</p> <p>Factori de risc care cresc potențialul de violență împotriva femeilor și hărțuire sexuală în timpul lucrărilor de construcție a drumurilor și incidente de violență bazată pe gen (VBG)</p>	Comunități din zona proiectului	Minoră		<p>Contractorii ESMP și contractele individuale ale lucrătorilor pentru a prevedea măsuri preventive</p> <p>Organizarea de sesiuni de sensibilizare și punerea în aplicare a codului de conduită</p> <p>Stabilirea, funcționarea și menținerea unui mecanism de soluționare a plângerilor echipat pentru a trata plângerile legate de SEA/SH într-un mod sigur, confidențial și centrat pe supraviețuitor.</p> <p>Proiectul va aduce o contribuție semnificativă la economia și nivelul veniturilor populației, precum și va genera</p>

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
							<p>oportunități pentru bărbați, femei și grupuri vulnerabile - vârstnici, femei cu copii, tineri, prin implicarea lucrătorilor locali calificați și necalificați în procesul de construcție, salarii echitabile și elaborarea unor programe de lucru care să ia în considerare necesitatea ca angajații să își îndeplinească responsabilitățile familiale.</p> <p>Se preconizează că vor fi create locuri de muncă nu numai pentru bărbați (deși va exista o mare nevoie de a atrage forță de muncă în sectoarele transporturilor și construcțiilor), ci și pentru femei.</p> <p>Crearea și extinderea oportunităților de angajare pentru femei în posturi tehnice și manageriale, în calitate de manageri și consilieri tehnici, este foarte de dorit.</p> <p>Este de dorit să se sprijine și să se desfășoare cursuri de formare profesională, stagii de practică și cursuri de perfecționare pentru tinerii studenți.</p> <p>În cazurile de exploatare și abuz sexual / hărțuire sexuală (SEA / SH) și incidente de violență bazată pe gen (GBV), contractantul va efectua o investigație cuprinzătoare a situației, luând în considerare aspectele etice și asigurând anonimatul participanților. După un studiu detaliat al situației, este necesar să se ia măsuri pentru a preveni repetarea cazului în viitor.</p>
			<p>Patrimoniul cultural <i>Faza de construcție</i> Risc (foarte minor) pentru siturile de patrimoniu cultural necunoscute până</p>	Zonă locală	Minoră	Toate locațiile proiectului	Procedura privind descoperirile întâmplătoare urmează să fie elaborată și pusă în aplicare de către contractant(i).

Faza			Riscuri și impacturi sociale și de mediu și oportunități	Receptorii / beneficiarii	Semnificație	Localizare	Măsuri de atenuare
PC	C	O					
			în prezent din cauza săpăturilor de-a lungul coridorului rutier.				
			<p>Zgomot <i>Faza de construcție</i> Utilizarea și activitatea vehiculelor de transport și a utilajelor grele</p> <p><i>Operațiuni</i> Se preconizează că nivelurile de zgomot generate de transportul auto vor fi reduse datorită îmbunătățirii suprafeței drumurilor, dar este posibilă și o creștere din cauza creșterii nivelului traficului.</p>	Zone rezidențiale și comerciale	Moderat	Toate locațiile cu receptori sensibili	Bune practici de construcție. Măsuri standard de atenuare. Nivelurile de zgomot vor fi monitorizate în locații din apropierea celor mai apropiate clădiri rezidențiale înainte de construcție, în timpul construcției și pentru o perioadă inițială în timpul funcționării. Punerea în aplicare a măsurilor de atenuare a zgomotului pe baza rezultatelor monitorizării și a consultărilor cu părțile afectate (instalarea de scuturi de protecție împotriva zgomotului).
			<p>Implicarea părților interesate</p> <p>Lipsa de conștientizare a comunității care duce la nemulțumiri și la opoziția față de proiect.</p>	Comunități afectate de proiect	Moderată	Toate locațiile proiectului	Antreprenorul se va angaja activ cu comunitățile locale prin intermediul Comitetului de monitorizare a impactului social (SIMC) pentru a furniza actualizări privind calendarul proiectului și pentru a răspunde preocupărilor în conformitate cu Planul de implicare a părților interesate (SEP).

ANEXA 3. PLANUL DE MONITORIZARE SOCIALĂ ȘI DE MEDIU (ESMP)

Următorul Plan de monitorizare socială și de mediu (ESMP) distinge:

- Monitorizarea mediului pe baza analizelor de laborator și a monitorizării la fața locului; și
- Monitorizarea mediului bazată pe observații vizuale efectuate în timpul verificărilor la fața locului.

Partea II: Planul de monitorizare

Această secțiune prezintă programul de monitorizare necesar pentru a asigura implementarea eficientă a măsurilor de atenuare descrise în partea I. Planul de monitorizare este conceput pentru a urmări respectarea standardelor de mediu și sociale, pentru a evalua performanța acțiunilor de atenuare și pentru a identifica orice impact neprevăzut care poate apărea. Programul acoperă atât faza de construcție, cât și faza operațională, cu responsabilități clar atribuite pentru monitorizare, raportare și supraveghere. Această structură contribuie la asigurarea responsabilității și sprijină gestionarea adaptivă pe tot parcursul ciclului de viață al proiectului.

Parametru supus monitorizării	Unde va fi efectuată monitorizarea	Modul în care va fi efectuată monitorizarea (metodă/tip)	Când va fi efectuată monitorizarea (frecvență)	Costul monitorizării (lunar/item)	Responsabilitatea instituțională pentru monitorizare	Data de începere	Data finalizării
Pierderea stratului arabil, adâncimea eroziunii, scurgerea nămolului, capcane de sedimente	Șantiere de lucru, diguri, guri de scurgere	Inspecție vizuală, studii de sol, măsurarea sedimentelor, înregistrări fotografice	Săptămânal + după ploi	Costuri de construcție	Antreprenor, inginer supervisor	Începerea contractului	Finalizare practică
Turbiditatea apei, solide în suspensie, contaminare	În amonte/în aval de lucrări, canalizări	Evaluare vizuală, prelevare de probe de apă, teste de laborator (TSS, pH, uleiuri și grăsimi)	Săptămânal în timpul lucrărilor de alimentare cu apă, lunar ulterior	Costuri de construcție	Inginer supervisor, laborator de mediu, ANR	Începerea contractului	Finalizare practică + 3 luni

PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU

Administrația Națională a Drumurilor Coridorul 24: R34 - Ciobalaccia - Tartaul - G132 - Baimaclia - Enichioi - R35

Calitatea apei din puțuri, indicatori de contaminare	Puțuri comunitare la ±50 m de lucrări	Eșantionarea apei, teste chimice/bacteriene	Înainte de lucrări, lunar în timpul lucrărilor, după finalizare	Costuri de construcție	Antreprenor, comunitate, autoritate sanitară	Luna -1 (linia de bază)	3 ani după finalizare
Volumele de captare a apei, licențierea surselor	Puncte de captare, surse licențiate	Citirile contoarelor, înregistrările consumului, verificarea recepției	Citiri săptămânale ale contoarelor, rezumat lunar	Costuri de construcție	Antreprenor, inginer de supervizare, autoritate în domeniul apei	Începerea contractului	Finalizare practică
Starea de protecție a arborilor, evaluarea daunelor, supraviețuirea plantării	Zone de arbori protejați, zone de plantare	Inspecție vizuală, evaluarea daunelor, măsurarea creșterii, înregistrări GPS	Lunar în timpul lucrărilor, trimestrial An 1-2	Costuri de construcție	Antreprenor, specialist în mediu Specialist, ANR	Începutul contractului	2 ani după finalizare
Respectarea legislației privind protecția biodiversității, incidente cu fauna, refacerea habitatului	Segment forestier, zone de habitat, zone de defrișare	Supravegherea ecologică, monitorizarea curățeniei, jurnalele incidentelor, progresul restaurării	Zilnic în timpul curățării, săptămânal ulterior, lunar după finalizare	Costuri de construcție	Ofițer de mediu, Moldsilva, antreprenor, ANR	Începutul contractului	2 ani după finalizare
Vizibilitatea prafului, calitatea aerului la receptori, nivelul particulelor	Șantiere de lucru, drumuri de transport, receptori sensibili	Evaluarea vizuală a prafului, monitorizarea prafului/particulel	Observare zilnică, eșantionare lunară	Costuri de construcție	Responsabil de mediu, antreprenor, inginer supervizor	Începerea contractului	Finalizare practică + 6 luni

PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU

Administrația Națională a Drumurilor Coridorul 24: R34 - Ciobalaccia - Tartaul - G132 - Baimaclia - Enichioi - R35

		or, feedback-ul comunității					
Niveluri de zgomot la receptorii sensibili, impactul vibrațiilor	Locuințe, școli $\geq 300m$ de lucrări, structuri pe o rază de 100m	Sonometre, monitorizarea vibrațiilor, studii asupra clădirilor	Observare continuă, măsurători lunare, evaluare după lucrări	Costuri de construcție	Responsabil de mediu, antreprenor, Inginer supervisor	Luna -1 (linia de bază)	Finalizare practică + 6 luni
Segregarea deșeurilor, conformitatea eliminării, curățenia șantierului	Șantiere de lucru, depozitarea deșeurilor, zone de eliminare	Inspecție vizuală, manifeste de deșeuri, audit al registrelor de eliminare	Inspecții săptămânale, revizuirea lunară a manifestărilor	Costuri de construcție	Ofițer de mediu, antreprenor, inginer supervisor	Începerea contractului	Finalizare practică
Accidente/incidente, respectarea SSM, utilizarea EIP	Șantiere de lucru, tabere	Rapoarte privind incidentele, audituri PPE, jurnale ale reuniunilor de siguranță, fișe medicale	Verificări zilnice ale PPE, urmărirea continuă a incidentelor, raportare 24 de ore din 24	Costuri de construcție	Ofițer SSO, antreprenor, inginer supervisor, ANR	Începerea contractului	Finalizare practică
Capacitatea de reacție în caz de urgență, testarea pregătirii	Locuri de muncă, stații de urgență	Exerciții de urgență, inspecții ale echipamentelor, testarea timpului de răspuns	Exerciții lunare, audituri trimestriale ale echipamentelor	Costuri de construcție	Antreprenor, inginer supervisor	Începerea contractului	Finalizare practică
Măsurile de siguranță a traficului, rata accidentelor,	Intrări în zonele de lucru, rute de transport, puncte de control	Inspecții vizuale, numărări ale traficului, jurnale de accidente,	Verificări zilnice, audituri săptămânale, urmărirea	Costuri de construcție	Ofițer pentru siguranța traficului,	Începerea contractului	Finalizare practică + 6 luni

PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU

Administrația Națională a Drumurilor Coridorul 24: R34 - Ciobalaccia - Tartaul - G132 - Baimaclia - Enichioi - R35

respectarea semnalezării		rapoarte comunitare	continuă a incidentelor		antreprenor, poliție		
Întreținerea accesului, registre de reclamații	Puncte de acces, rute temporare, locații afectate	Verificarea zilnică a accesului, feedback-ul comunității, înregistrări ale plângerilor	Verificare zilnică, monitorizare continuă	Costuri de construcție	Legătura cu comunitatea, antreprenorul, inginerul supervisor	Începerea contractului	Finalizare practică
Funcționalitatea sistemului de drenaj, blocaje	Canalizări, structuri de drenaj, guri de scurgere	Inspecții vizuale, testarea debitului, verificarea blocajelor	Lunar în timpul construcției, înainte de predare	Costuri de construcție	Inginer de drenaj, antreprenor, inginer supervisor	Luna -2 (linia de bază)	Finalizare practică
Incidente de încălcare a dreptului de trecere	Coridor rutier, marcaje de delimitare	Patrulări lunare, inspecție vizuală, documentație GPS	Patrulări lunare	Costuri de construcție	Antreprenor/NR A, inginer supervisor	Mobilizare	Finalizare practică + 6 luni
Securitatea amplasamentului, accesul public, curățenia	Perimetrul sitului, zonele publice, pericolele	Inspecții zilnice, integritatea gardului, audituri ale pericolelor	Inspecții zilnice	Costuri de construcție	Manager de șantier, antreprenor, inginer supervisor	Începerea contractului	Finalizare practică
Incidente de VBG, funcționalitatea mecanismului de soluționare a plângerilor	Locuri de muncă, tabere, locații comunitare	Jurnale de reclamații, înregistrări de formare, audituri de conformitate, raportarea incidentelor	Urmărire săptămânală, audituri lunare, formare continuă	Costuri de construcție	Specialist social, antreprenor, ANR	Începerea contractului	Finalizare practică + 12 luni

PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU

Administrația Națională a Drumurilor Coridorul 24: R34 - Ciobalaccia - Tartaul - G132 - Baimaclia - Enichioi - R35

Accesibilitatea grupurilor vulnerabile, eficiența implicării	Șantiere, locuri de consultare, zone comunitare	Consultări lunare, audituri de accesibilitate, jurnale de feedback	Angajament lunar, audituri trimestriale, colectarea feedback-ului	Costuri de construcție	Specialist social, antreprenor, legătura cu comunitatea	Începerea contractului	Finalizare practică + 12 luni
Conștientizarea sănătății, funcționalitatea instalațiilor, incidente	Locuri de muncă, tabere, instalații de igienă	Inspecții ale instalațiilor, urmărirea sensibilizării, jurnalele incidentelor de sănătate	Inspecții lunare, campanii trimestriale	Costuri de construcție	Responsabil cu sănătatea, contractant, autoritate sanitară	Începerea contractului	Finalizare practică
Incidente descoperite întâmplător, finalizarea formării lucrătorilor	Zone de excavare, locuri de muncă	Înregistrări de formare, respectarea interdicțiilor de lucru, jurnale de incidente	Formare înainte de excavare, pe baza incidentelor	Costuri de construcție	Specialist social, antreprenor, inginer supervisor	Începerea contractului	Finalizare practică
Compensarea RAP, soluționarea plângerilor, refacerea amplasamentului	Proprietăți afectate, locuri de ocupare temporară	Înregistrări privind despăgubirile, înregistrări ale plângerilor, verificarea restaurării	Înainte de intrarea pe șantier, lunar în timpul lucrărilor, închiderea finală	Costuri de construcție	Specialist social, ANR, antreprenor, comunitate	Luna -2	2 ani după finalizare
Respectarea legislației muncii, prevenirea muncii copiilor, reclamații	Șantiere, tabere, biroul de resurse umane	Rapoarte de audit, înregistrări ale plângerilor, verificarea	Audituri lunare, monitorizare continuă, rapoarte trimestriale	Costuri de construcție	Ofițer resurse umane, contractant, Inspecția Muncii	Începerea contractului	Finalizare practică

PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU

Administrația Națională a Drumurilor Coridorul 24: R34 - Ciobalaccia - Tartaul - G132 - Baimaclia - Enichioi - R35

		vârstei, revizuirea salariilor					
Licențierea la sursă, conformitatea încărcăturii, rute de transport	Gropi de împrumut, cariere, trasee de transport, ieșiri	Inspecții lunare, verificarea permiselor, monitorizarea stării drumurilor	Inspecții săptămânale, audituri lunare	Costuri de construcție	Inginer materiale, antreprenor, inginer supervizor	Începerea contractului	Finalizare practică
Autorizații pentru stația de asfalt, emisii, gestionarea deșeurilor	Amplasarea temporară a stației de asfalt (dacă este cazul)	Verificarea autorizațiilor, monitorizarea emisiilor, urmărirea deșeurilor	Săptămânal dacă este operațional, audituri lunare	Costuri de construcție	Ofițer de mediu, antreprenor, inginer supervizor	Dacă se utilizează instalația	Dacă se utilizează instalația
Respectarea defrișărilor, refacerea habitatelor, monitorizare	Segment forestier, zone defrișate, zone de replantare	Supraveghere ecologică, monitorizare a defrișărilor, evaluare a restaurării	Continuă în timpul lucrărilor, rapoarte lunare, monitorizare ulterioară la 2 ani	Costuri de construcție	Ofițer de mediu, Moldsilva, antreprenor, ANR	Începutul contractului	2 ani după finalizare

Cadrul de implementare a monitorizării

Programul de monitorizare este conceput pentru a urmări punerea în aplicare a tuturor măsurilor de atenuare identificate în partea I și pentru a detecta condițiile care necesită acțiuni corective. Frecvența și intensitatea monitorizării variază în funcție de nivelul de risc, activitățile cu risc ridicat fiind supuse unei monitorizări continue sau zilnice, activitățile cu risc mediu fiind monitorizate săptămânal sau lunar, iar activitățile cu risc scăzut fiind monitorizate lunar sau periodic.

Responsabilități de monitorizare:

- **Antreprenorul:** Efectuează monitorizarea zilnică și păstrează înregistrările; raportează săptămânal inginerului supervisor, iar ANR raportează incidentele în termen de 24 de ore.
- **Inginerul supervisor:** Efectuează inspecții independente pe teren (cel puțin de două ori pe săptămână); verifică conformitatea; aprobă/respinge acțiunile corective; prezintă rapoarte lunare către ANR.
- **Echipa de mediu și socială a ANR:** Asigură supravegherea generală a proiectului; efectuează inspecții trimestriale la fața locului; analizează rapoartele de monitorizare; emite directive privind acțiunile corective; raportează trimestrial Băncii Mondiale.
- **Agenții de reglementare:** Inspectoratul de mediu, Moldsilva, poliția rutieră, autoritățile sanitare efectuează inspecții periodice de conformitate conform mandatelor lor.

Programul de raportare:

- **Rapoarte săptămânale:** Rapoartele antreprenorului privind E&S către inginerul supervisor în fiecare vineri.
- **Rapoarte lunare:** Raportul de monitorizare consolidat al inginerului supervisor către ANR până la data de 5 a lunii următoare.
- **Rapoarte:** Rezumatul conformității proiectului NRA privind E&S către Banca Mondială până la data de 15 a lunii următoare încheierii trimestrului
- **Rapoarte privind incidentele:** Notificarea în 24 de ore către ANR a tuturor accidentelor, deversărilor, încălcărilor și incidentelor SEA/SH.

ANEXA 4. PROCEDURI DE DESCOPERIRE ÎNTÂMPLĂTOARE

Obiectivele procedurii privind descoperirile întâmplătoare sunt de a identifica și de a proteja siturile, obiectele sau caracteristicile de patrimoniu cultural neînregistrate anterior împotriva daunelor legate de proiect. Protocolul se aplică obiectelor, caracteristicilor sau siturilor potențiale de patrimoniu cultural identificate ca urmare a îndepărtării vegetației și a stratului arabil și a altor activități de construcție care afectează solul. Procedura completează celelalte măsuri de atenuare descrise în LEGEA nr. 218 din 17.09.2010 privind protecția patrimoniului arheologic. Publicat: 03-12-2010 în Monitorul Oficial nr. 235-240.

Două tipuri de descoperiri întâmplătoare sunt susceptibile de a fi întâlnite în timpul lucrărilor de construcție: descoperiri întâmplătoare de patrimoniu cultural și necultural.

Descoperirile întâmplătoare din patrimoniul non-cultural pot include obiecte și caracteristici moderne, precum și artefacte izolate. Artefactele individuale, chiar și în afara contextului lor, pot fi indicatori importanți ai prezenței unor situri de patrimoniu cultural de suprafață sau subterane din apropiere.

Distincția între cele două tipuri de descoperiri întâmplătoare necesită expertiza unui arheolog.

Activitățile proiectului sunt legate de lucrări de reparare și reabilitare a sectoarelor de drumuri existente și nu se preconizează că acestea vor produce descoperiri arheologice, paleontologice sau culturale semnificative, deoarece lucrările de infrastructură vor avea loc pe aliniamentul drumurilor existente și pe ROW.

Cu toate acestea, există posibilitatea existenței unor situri (încă nedescoperite) de importanță culturală locală și a unor situri arheologice în zonele proiectului.

Documentația de licitație și de contract pentru contractanți va include o clauză privind procedurile de descoperire întâmplătoare. În cazul descoperirii de bunuri cu valoare culturală în timpul lucrărilor de construcție, trebuie urmate și incluse în documentul standard de licitație următoarele proceduri de identificare, protecție împotriva furtului și tratare a artefactelor descoperite:

- a) Opriti activitățile de construcție în zona descoperirii întâmplătoare;
- b) Delimitarea sitului sau a zonei descoperite; securizarea sitului pentru a preveni orice deteriorare sau pierdere a obiectelor detașabile;
- c) Înregistrați detaliile în raportul de incident și faceți fotografii ale descoperirilor
- d) Notificarea inginerului supervisor care, la rândul său, va notifica autoritățile locale responsabile;
- e) Autoritățile locale responsabile vor efectua o evaluare preliminară a descoperirilor, care va fi realizată de arheologi care vor evalua semnificația și importanța descoperirilor în funcție de diverse criterii, inclusiv valorile estetice, istorice, științifice sau de cercetare, sociale și economice;
- f) deciziile privind modul de gestionare a descoperirii vor fi luate de autoritățile responsabile, ceea ce ar putea duce la modificări în ceea ce privește amenajarea, conservarea, păstrarea, restaurarea și salvarea;
- g) punerea în aplicare pentru gestionarea descoperirii, comunicată în scris; și
- h) Lucrările de construcție pot fi reluate numai după obținerea permisiunii din partea autorității locale responsabile privind salvagardarea patrimoniului.

ANEXA 5. PROCEDURI DE GESTIONARE A FORȚEI DE MUNCĂ

Procedurile de gestionare a forței de muncă (LMP) sunt impuse de ESS2 al BM pentru a identifica principalele cerințe și riscuri legate de forța de muncă asociate unui proiect și pentru a determina resursele necesare pentru abordarea problemelor legate de forța de muncă din cadrul proiectului. LMP este un document viu care trebuie revizuit și actualizat pe parcursul dezvoltării și implementării proiectului. LMP se aplică tuturor lucrătorilor din cadrul proiectului, indiferent dacă contractele sunt cu normă întreagă, cu timp parțial, temporare sau ocazionale.

LMP poate fi găsit ca document de sine stătător pe site-ul NRA:

<https://www.asd.md/files/21258>

ANEXA 6. ORIENTĂRI PENTRU DEPOZITAREA, MANIPULAREA ȘI ELIMINAREA DEȘEURILOR PERICULOASE ȘI NEPERICULOASE,

Pentru depozitarea deșeurilor periculoase (ulei uzat și ulei uzat, butoaie/containere goale de ulei, lubrifianți și grăsimi, cârpe de bumbac contaminate sau alte materiale de curățare), antreprenorul trebuie să respecte liniile directoare la planificarea și proiectarea zonelor de depozitare a deșeurilor periculoase:

- Zona de depozitare trebuie să fie prevăzută cu podea din beton;
- Podeaua zonei de depozitare trebuie să fie prevăzută cu un sistem de reținere secundar;
- În zona de depozitare trebuie prevăzute pante adecvate, precum și gropi de colectare pentru a colecta apa de spălare și scurgerile/deversările etc;
- Zona de depozitare trebuie prevăzută cu instalații electrice ignifuge;
- În magazine ar trebui prevăzut un sistem automat de detectare a fumului și a căldurii;
- Trebuie prevăzute sisteme adecvate de stingere a incendiilor (extinctoare de tip ABC) pentru zona de depozitare; și
- Zona de depozitare trebuie proiectată astfel încât nivelul podelei să fie cu cel puțin 150 mm deasupra nivelului maxim de inundație.

Deșeuri municipale solide

- Antreprenorul trebuie să separe și să depoziteze deșeurile solide municipale biodegradabile și nebiodegradabile în două containere separate (punct de colectare primar). Zona de depozitare trebuie să fie prevăzută cu podea din beton;
- Zona de depozitare trebuie să fie proiectată astfel încât nivelul podelei să fie cu cel puțin 150 mm deasupra nivelului maxim de inundație.
- Zona de depozitare trebuie să fie închisă sau containerele de depozitare trebuie să fie acoperite pentru a împiedica viermii și necrofagii să arunce gunoiul.

Deșeuri din construcții și demolări

Antreprenorul trebuie să păstreze deșeurile din construcții și demolări în incintă sau într-un loc desemnat pentru colectarea deșeurilor C&D. Locul desemnat va fi stabilit în urma consultării cu organismul local. Acordul cu organismul local trebuie să menționeze în mod esențial utilizarea finală a locului desemnat. Locul desemnat trebuie să fie departe de:

- Situat la cel puțin 1000 m distanță de locurile sensibile; nu contaminează nicio sursă de apă, râuri etc.; și
- amplasamentul Lothal are o capacitate adecvată egală cu numărul de resturi generate;
- percepția publicului cu privire la locația depozitului de deșeuri trebuie să fie obținută înainte de finalizarea locației;
- Terenurile productive sunt evitate; se va acorda prioritate terenurilor disponibile pentru deșeuri;
- Se evită terenurile forestiere.
- În timpul curățării șantierului și al eliminării resturilor, antreprenorul va avea grijă să se asigure că proprietățile publice sau private nu sunt deteriorate/afectate și că traficul nu este întrerupt.

- În cazul în care orice deșeuri sau resturi de pe șantier sunt depozitate pe orice teren adiacent, contractantul va îndepărta imediat toate aceste deșeuri și va readuce zona afectată la starea sa inițială, spre satisfacția inginerului autorității.
- Antreprenorul se va asigura în permanență că corpurile de apă și canalizările existente în interiorul și în apropierea amplasamentului sunt menținute în siguranță și libere de orice resturi.
- În cazul în care operațiunile de descărcare sunt efectuate în condiții de vreme uscată și vânt, antreprenorul va reglementa operațiunile de descărcare astfel încât generarea de praf să fie redusă la minimum sau, de preferință, va efectua operațiunile dimineața devreme, când mediul este umed. Antreprenorul poate utiliza pulverizatoare de apă eficiente în timpul livrării și manipulării materialelor.
- Materialele care au potențialul de a produce praf nu vor fi încărcate la un nivel mai înalt decât bordurile laterale și spate și vor fi acoperite cu o prelată în stare bună.
- Orice deviere necesară pentru trafic în timpul eliminării resturilor va fi prevăzută cu semnale de control al traficului și bariere după discuția cu populația locală și cu permisiunea inginerului.
- În timpul eliminării resturilor, antreprenorul va avea grijă de elementele înconjurătoare și va evita orice deteriorare a acestora.
- În timpul eliminării resturilor/materialelor reziduale, antreprenorul va lua în considerare direcția vântului și amplasarea așezărilor pentru a se asigura împotriva oricăror probleme legate de praf. Antreprenorul poate, de asemenea, să ia în considerare utilizarea de ecrane de praf pentru a preveni poluarea cu praf.

PROCEDURA DE URGENȚĂ PENTRU CONTROLUL SCURGERILOR

În cazul în care se produce o deversare, fie prin vărsare, fie prin defectarea echipamentului, trebuie urmată procedura de urgență aplicabilă în caz de deversare, prezentată mai jos.

Procedura de deversare: În cazul unei deversări, al unei revărsări sau al unei scurgeri de lichid în cursul de apă (indiferent dacă apa curge sau nu în timpul deversării), trebuie puse în aplicare toate acțiunile practice și sigure posibile pentru a controla situația.

- Oprirea debitului

- ✓ opriți deversarea în cursul de apă
- ✓ Opriți echipamentul
- ✓ Închideți supapele și pompele
- ✓ Închideți furtunurile

- Îndepărtați sursele de aprindere

Opriți vehiculele și alte motoare

- Nu lăsați torțe, telefoane mobile, vehicule, fumători sau alte surse de aprindere în apropierea zonei. Țineți un extingtor la îndemână, dar păstrați-l la o distanță sigură de sursa potențială de aprindere (dacă se declanșează un incendiu, extingtorul trebuie să fie ușor accesibil).
- Contactați ofițerul de mediu și inițiați intervenția de urgență
- Anunțați șeful de șantier și inginerul de mediu și responsabilul cu sănătatea și securitatea din cadrul contractantului cât mai curând posibil

- Inginerul de mediu al contractantului va analiza situația și va decide dacă sunt necesare servicii de urgență, cum ar fi brigada de pompieri
- Părțile corespunzătoare care trebuie notificate cu privire la deversare sunt: managerul de proiect al contractantului, inginerul autorității prin intermediul responsabilului de mediu desemnat de acesta, UIP, agențiile de reglementare precum Consiliul de control al poluării, autoritățile municipale, după caz.

Curățarea și eliminarea

- Identificați natura și tipul produsului chimic/combustibilului deversat prin intermediul informațiilor disponibile la fața locului sau de la primul intervenient.
- Consultați fișa cu date de securitate pentru orice instrucțiuni speciale
- Purtați echipament de protecție individuală (EPI), cum ar fi mănuși rezistente la substanțe chimice, cizme de protecție, ochelari de protecție etc. Căutați trusa de deversare amplasată în tabăra antreprenorului.
- În caz de deversare pe teren, creați un dig pe deversare și folosiți nisip, rumeguș ușor disponibil pentru a reține deversarea. Utilizați tampoane absorbante pentru a curăța deversarea. În cazul unei deversări într-un canal de apă care este uscat, utilizați metoda de mai sus.
- În cazul în care deversarea are loc într-un corp de apă, opriți orice agitare a corpului de apă și puneți material absorbant pentru a îndepărta deversarea.
- Recuperați materialele absorbante contaminate de deversare și folosiți tampoane și depozitați-le în containere pentru "deșeuri periculoase" și depozitați-le în zona de depozitare a deșeurilor pentru eliminare.
- Pentru deversările pe zone neasfaltate, cum ar fi solul, îndepărtați stratul superior de sol din zona contaminată cu o lopată și transferați-l în containerele pentru deșeuri periculoase folosind o găleată.
- În cazul în care oricare dintre EPI-urile dvs. a fost expus la materialul deversat, eliminați-l în siguranță în containerele pentru deșeuri periculoase

Raportarea

- Responsabilul de mediu al contractantului va documenta evenimentul și va prezenta rapoarte inginerului autorității. Inginerul autorității va trimite imediat un raport al incidentului, însoțit de observațiile sale, către UIP și responsabilul de mediu din cadrul UGP.
- Dacă este necesar, clientul va solicita contractantului să imite procesul de raportare către agențiile de reglementare, cum ar fi Consiliul de Control al Poluării.

Procedura de revizuire

-Biroul de mediu va revizui raportul, va stabili dacă sunt necesare modificări ale procedurilor și va recomanda punerea în aplicare a tuturor modificărilor necesare. De asemenea, acesta va informa conducerea cu privire la un astfel de incident.

ANEXA 7. NOTĂ ORIENTATIVĂ PRIVIND CURĂȚAREA AMPLASAMENTULUI

Degajarea vegetației

Defrișarea vegetației cuprinde deșădăcinarea vegetației, ierbii, tufișuri, arbuști, cioate, copaci și puieti cu o circumferință de până la 30 cm, măsurată la o înălțime de un metru deasupra nivelului solului. Activitățile de defrișare trebuie efectuate în afara perioadelor de reproducere/ cuibărit a păsărilor. În cazul în care este vorba doar de curățarea ierbii, aceasta va fi măsurată și plătită separat. Procedura/etapele necesare pentru deșădăcinarea, patinarea și tăierea arborilor sunt descrise mai jos.

Toți arborii care urmează să fie tăiați necesită o autorizație de mediu din partea Agenției de Mediu. Excepțiile includ vegetația spontană și arbuștii

Rădăcinarea vegetației

- Rădăcinile arborilor și ale puietilor trebuie îndepărtate până la o adâncime de 60 cm. sub nivelul solului sau 30 cm. sub nivelul formațiunii sau 15 cm sub nivelul subsolului, luându-se în considerare valoarea cea mai mică.
- Toate găurile sau golurile formate ca urmare a îndepărtării rădăcinilor trebuie umplute cu pământ bătut și nivelat.
- Copacii, arbuștii, stâlpii, gardurile, semnele, monumentele, liniile de conducte, cablurile etc. din interiorul sau din vecinătatea zonei, care nu trebuie să fie deranjate în timpul defrișării, sunt protejate în mod corespunzător de către contractant pe cheltuiala sa.

Pichetarea și eliminarea

- Toate materialele utile obținute în urma operațiunilor de defrișare și defrișare vor fi pichetate în modul indicat de consultant.
- Trunchiurile și ramurile copacilor vor fi curățate de ramuri și vârfurile vor fi stivuite corespunzător în locurile indicate de consultant. Aceste materiale vor fi proprietatea Guvernului.
- Toate materialele inutilizabile sunt eliminate în așa fel încât să nu existe niciun mijloc de trai de a se amesteca cu materialele destinate construcției.

Tăierea arborilor

- Marcarea arborilor: Copacii cu o circumferință mai mare de 30 cm (măsurată la o înălțime de un metru de la nivelul solului) care urmează să fie tăiați vor fi aprobați de Consultant și apoi marcați la fața locului.
- Tăierea arborilor: Tăierea arborilor include scoaterea rădăcinilor până la 60 cm. sub nivelul solului sau 30 cm. sub nivelul formațiunii sau 15 cm. sub nivelul subsolului, luându-se în considerare valoarea cea mai mică.
- Umplere: Toate săpăturile sub nivelul general al solului rezultate în urma îndepărtării arborilor, a cioturilor etc. trebuie umplute cu material adecvat în straturi de 20 cm și compactate bine, astfel încât suprafața din aceste puncte să fie conformă cu zona înconjurătoare.
- Dimensionare: Trunchiurile și ramurile arborilor vor fi curățate de ramuri și vârfuri și tăiate în bucăți adecvate, conform indicațiilor consultantului.
- Pichetare: Materialele utilizabile vor fi pichetate în modul indicat de specialistul de mediu al consultantului de supraveghere. **Eliminare:** Materialele care nu pot fi utilizate sau scoase la licitație vor fi îndepărtate din zonă și eliminate conform indicațiilor Consultantului. Materialele reziduale neadecvate nu trebuie să fie amestecate cu materialele de construcție în timpul eliminării.

ANEXA 8. ORIENTĂRI PRIVIND SSM

Obiectivul prezentului ghid este de a oferi orientări cu privire la:

- Principiile cheie implicate în asigurarea protecției sănătății și securității lucrătorilor;
- Elaborarea planurilor de sănătate și securitate

Documentul-cheie de referință pentru prezentul ghid este *Ghidul* Grupului Băncii Mondiale privind *mediul, sănătatea și securitatea (EHS)* și ESS 4 al Băncii Mondiale.

1. Principii

Angajatorii trebuie să ia toate măsurile practicabile în mod rezonabil pentru a proteja sănătatea și securitatea lucrătorilor și pentru a asigura și menține un mediu de lucru sigur și sănătos. Următoarele principii-cheie sunt relevante pentru menținerea sănătății și securității lucrătorilor:

1.1 Identificarea și evaluarea pericolelor

Angajatorul trebuie să stabilească și să mențină metode eficiente pentru:

- Identificarea sistematică a pericolelor existente și potențiale pentru angajați;
- Identificarea sistematică, în cel mai scurt timp posibil, a noilor pericole pentru angajați;
- Evaluarea periodică a măsurii în care un pericol prezintă un risc pentru angajați.

1.2 Gestionarea pericolelor identificate

Fiecare angajator trebuie să aplice măsuri de prevenire și control pentru a controla pericolele care sunt identificate și evaluate ca reprezentând o amenințare la adresa siguranței, sănătății sau bunăstării angajaților și, atunci când este posibil, pericolul trebuie eliminat. Următoarele măsuri de prevenire și protecție trebuie aplicate în ordinea priorității:

- Eliminarea pericolului prin eliminarea activității din procesul de lucru;
- Controlarea pericolului la sursă prin controale tehnice;
- Minimizarea pericolului prin proiectarea de sisteme de lucru sigure;
- furnizarea de echipamente de protecție individuală (EPI) adecvate.

Aplicarea măsurilor de prevenire și control al riscurilor profesionale ar trebui să se bazeze pe analize complete ale securității muncii (JSA). Rezultatele acestor analize ar trebui să fie prioritizate ca parte a unui plan de acțiune bazat pe probabilitatea și gravitatea consecințelor expunerii la pericolele identificate.

1.3 Formare și supraveghere

Fiecare angajator trebuie să ia toate măsurile practicabile în mod rezonabil pentru a furniza angajaților (în limbile corespunzătoare) informațiile, instrucțiunile, formarea și supravegherea necesare pentru a proteja sănătatea fiecărui angajat și pentru a gestiona situațiile de urgență care ar putea apărea în mod rezonabil în cursul activității. Formarea și supravegherea includ utilizarea corectă a EIP și oferirea angajaților de stimulente adecvate pentru a utiliza EIP.

1.4 Obligațiile generale ale angajaților

Fiecare angajat trebuie:

- Să ia toate măsurile rezonabile pentru a-și proteja sănătatea și securitatea proprie și a colegilor de muncă la locul de muncă și, după caz, a altor persoane aflate în apropierea locului de muncă;

- să utilizeze EIP și alte echipamente de siguranță furnizate, după cum este necesar; și să nu utilizeze EIP sau alte echipamente de siguranță în alte scopuri decât cele direct legate de activitatea pentru care sunt furnizate.

1.5 Îmbrăcăminte și echipament de protecție

Fiecare angajator trebuie:

- Să furnizeze, să întrețină și să pună la dispoziția angajaților EPP necesare pentru a evita rănirea și afectarea sănătății acestora;
- să ia toate măsurile practicabile în mod rezonabil pentru a se asigura că angajații utilizează respectivul EIP în circumstanțele pentru care este furnizat; și
- Să ia măsuri la locul de muncă pentru ca EIP să fie curățat și depozitat în siguranță, fără riscul de deteriorare, atunci când nu este necesar.

1.5 Proiectare

Gestionarea eficientă a aspectelor legate de sănătate și securitate necesită includerea considerentelor legate de sănătate și securitate în timpul proceselor de proiectare într-o manieră organizată, ierarhică, care include următorii pași:

- Identificarea pericolelor pentru sănătate și siguranță și a riscurilor asociate proiectului cât mai devreme posibil în ciclul proiectului, inclusiv încorporarea considerentelor de sănătate și siguranță în procesul de selecție a șantierului și în metodologiile de construcție;
- Implicarea profesioniștilor din domeniul sănătății și securității care au experiența, competența și formarea necesare pentru a evalua și gestiona riscurile pentru sănătate și securitate;
- Înțelegerea probabilității și magnitudinii riscurilor pentru sănătate și securitate, pe baza
 - Natura activităților proiectului, cum ar fi dacă proiectul va implica materiale sau procese periculoase;
 - consecințele potențiale pentru lucrători în cazul în care pericolele nu sunt gestionate în mod adecvat;
- Elaborarea și punerea în aplicare a strategiilor de gestionare a riscurilor cu obiectivul de a reduce riscul pentru sănătatea umană;
- prioritizarea strategiilor care elimină cauza pericolului la sursă prin selectarea unor materiale sau procese mai puțin periculoase care evită necesitatea controalelor în materie de sănătate și siguranță;
- atunci când evitarea impactului nu este fezabilă, încorporarea controalelor tehnice și de management pentru a reduce sau minimiza posibilitatea și amploarea consecințelor nedorite;
- pregătirea lucrătorilor și a comunităților din apropiere pentru a reacționa la accidente, inclusiv furnizarea de resurse tehnice pentru a controla în mod eficient și sigur astfel de evenimente, în special în ceea ce privește traficul;
- Îmbunătățirea performanțelor în materie de sănătate și siguranță printr-o combinație de monitorizare continuă a performanțelor instalațiilor și de responsabilitate efectivă.

3. Documentație

Trebuie pregătit și aprobat un plan de sănătate și securitate înainte de începerea lucrărilor pe șantier. Planul de sănătate și securitate trebuie să demonstreze înțelegerea de către antreprenor a modului de gestionare a siguranței și angajamentul de a oferi un loc de muncă care să permită desfășurarea în siguranță a tuturor activităților de lucru. Planul de sănătate și securitate trebuie să detalieze măsurile practicabile în mod rezonabil pentru eliminarea sau reducerea la minimum a riscurilor pentru sănătatea, securitatea și bunăstarea lucrătorilor, a contractanților, a vizitatorilor și a oricărei alte persoane care poate fi afectată de operațiuni. Planul de sănătate și securitate trebuie să fie elaborat în conformitate cu orientările EH&S ale Băncii Mondiale și cu legislația națională relevantă în materie de sănătate și securitate.

4. Formare și sensibilizare

Trebuie luate măsuri pentru a oferi tuturor noilor angajați o formare de orientare în materie de sănătate și siguranță, pentru a se asigura că aceștia sunt informați cu privire la normele de bază ale șantierului privind munca la/pe șantier, precum și cu privire la protecția personală și prevenirea rănilor colegilor angajați. Formarea trebuie să cuprindă cunoștințe de bază privind pericolele, pericolele specifice amplasamentului, practicile de lucru sigure și procedurile de urgență în caz de incendiu, evacuare și dezastre naturale, după caz. Formarea ar trebui să includă, de asemenea, cursuri de sensibilizare privind HIV/SIDA.

Vizitatorilor nu li se permite accesul în zonele în care pot fi prezente condiții sau substanțe periculoase, cu excepția cazului în care sunt instruiți în mod corespunzător.

5. Echipamentul individual de protecție (EIP)

Echipamentul individual de protecție (EIP) oferă protecție suplimentară lucrătorilor expuși la pericolele de la locul de muncă, împreună cu alte sisteme de control și siguranță ale instalației. Echipamentul individual de protecție este considerat a fi o ultimă soluție care depășește celelalte controale ale instalației și oferă lucrătorului un nivel suplimentar de protecție personală. Tabelul de mai jos prezintă exemple generale de pericole profesionale și tipuri de EPI disponibile pentru diferite scopuri. Măsurile recomandate pentru utilizarea EIP la locul de muncă includ:

- Utilizarea activă a PPE în cazul în care tehnologiile, planurile de lucru sau procedurile alternative nu pot elimina sau reduce suficient un pericol sau o expunere;
- Identificarea și furnizarea de EIP adecvate care oferă protecție adecvată lucrătorului, colegilor și vizitatorilor ocazionali, fără a cauza inconveniente inutile persoanei;
- întreținerea corespunzătoare a EIP, inclusiv curățarea atunci când sunt murdare și înlocuirea atunci când sunt deteriorate sau uzate. Utilizarea corespunzătoare a EIP ar trebui să facă parte din programele de formare periodică pentru angajați
- Selectarea EIP ar trebui să se bazeze pe clasificarea pericolelor și riscurilor descrise anterior în această secțiune și să fie selectate în funcție de criteriile privind performanța și testarea stabilite

4. Monitorizarea

Programele de monitorizare a sănătății și securității ocupaționale ar trebui să verifice eficacitatea strategiilor de prevenire și control. Indicatorii selectați ar trebui să fie reprezentativi pentru cele mai semnificative pericole profesionale, de sănătate și securitate, precum și pentru punerea în aplicare a strategiilor de prevenire și control. Programul de monitorizare a sănătății și securității în muncă ar trebui să includă:

- Inspecția, testarea și calibrarea siguranței: Aceasta ar trebui să includă inspecția și testarea periodică a tuturor elementelor de siguranță și a măsurilor de control al riscurilor, cu accent pe elementele tehnice și de protecție individuală, procedurile de lucru, locurile de muncă, instalațiile, echipamentele și uneltele utilizate. Inspecția ar trebui să verifice dacă echipamentul de protecție individuală furnizat continuă să ofere o protecție adecvată și este purtat conform cerințelor.
- Supravegherea mediului de lucru: Angajatorii ar trebui să documenteze conformitatea folosind o combinație adecvată de instrumente portabile și staționare de eșantionare și monitorizare. Monitorizarea și analizele ar trebui efectuate în conformitate cu metodele și standardele recunoscute la nivel internațional.
- Supravegherea sănătății lucrătorilor: Atunci când sunt necesare măsuri extraordinare de protecție (de exemplu, împotriva compușilor periculoși), lucrătorii ar trebui să beneficieze de o supraveghere adecvată și relevantă a sănătății înainte de prima expunere și, ulterior, la intervale regulate.
- Formare: Activitățile de formare pentru angajați și vizitatori ar trebui să fie monitorizate și documentate în mod adecvat (curriculum, durată și participanți). Exercițiile de urgență, inclusiv exercițiile în caz de incendiu, ar trebui să fie documentate în mod adecvat.
- Monitorizarea accidentelor și a bolilor. Angajatorul ar trebui să stabilească proceduri și sisteme de raportare și înregistrare:
 - Accidentele de muncă și bolile profesionale
 - Evenimentele și incidentele periculoase

Aceste sisteme ar trebui să permită lucrătorilor să raporteze imediat superiorului lor imediat orice situație care, în opinia lor, prezintă un pericol grav pentru viață sau sănătate. În fiecare lună, contractantul trebuie să furnizeze inginerului consultant al clientului, în vederea raportării către ANR, date privind instruirile oferite, incidentele de siguranță prevenite și orice accidente. Aceste date trebuie să includă și incidentele legate de orice subcontractanți care lucrează direct sau indirect pentru contractant.

ANR și Banca Mondială vor fi notificate cu privire la orice incident în conformitate cu standardele de mai jos:

Toate incidentele de sănătate și siguranță din clasa 1 și clasa 2 trebuie să fie investigate în mod oficial și raportate ANR și Băncii Mondiale printr-un raport de investigație. Acest raport trebuie să se bazeze pe un nivel suficient de investigare din partea contractantului, astfel încât toți factorii esențiali să fie înregistrați. Lecțiile învățate trebuie să fie identificate și comunicate cu promptitudine. Toate constatările trebuie să facă obiectul unei documentații substanțiale. Raportul de investigație trebuie să includă cel puțin

- Data și locul incidentului;
- Rezumatul evenimentelor;
- Cauza imediată a incidentului;
- Cauza subiacentă a incidentului;
- Cauza principală a incidentului;
- Măsuri imediate luate;
- Factori umani;

- Rezultatul incidentului, de exemplu, gravitatea prejudiciului cauzat, rănirea, deteriorarea;
- Acțiuni corective cu termene clar definite și persoane responsabile pentru implementare;
- Recomandări pentru îmbunătățirea ulterioară.

ANEXA 9: CONSULTĂRI PUBLICE CURENTE

Au avut loc consultări publice pe același coridor în 2018, când s-a discutat despre vechiul design al drumului și s-a încurajat implicarea oamenilor. La 1st aprilie 2025, în cadrul reuniunii s-a discutat despre crearea unui nou SIMC care va asculta și prelucra informațiile legate de întregul proiect.

Consultare publică privind crearea SIMC pe coridorul C24

Întâlnirea publică a fost programată în data de 1st aprilie 2025 în incinta Primăriei satului ENICHIOI începând cu ora 11:00.

Au participat 16 persoane, unde 25% au fost femei, 75% bărbați.

DI Vladicescu a făcut o prezentare PPT a proiectului și a coridoarelor incluse în proiect care vor fi reabilitate. A menționat că Comitetul SIMC va fi un intermediar între ANR, populația locală și primarii APL. Rolul SIMC este de a fi intermediar, astfel încât să le spunem factorilor de decizie ce se întâmplă la fața locului. De asemenea, ar trebui să alegem un președinte al SIMC, care să fie punctul central de contact cu ceilalți membri ai SIMC, și un secretar sau un vicepreședinte al SIMC.

Gloria Jigău, consultantul social, a subliniat faptul că SIMC-urile ar trebui să aibă mai multe femei implicate, deoarece acestea sunt cetățeni mai activi. În timpul desfășurării reuniunilor SIMC, ar trebui promovate mai multe informații legate de BTS și de campaniile de protecție a femeilor împotriva VBG.

Olga Pac Mayor: Ce presupune subcomponenta privind implicarea femeilor în proiectele de infrastructură?

Answer: Este o mică subcomponentă prin care se dorește stimularea informării cât mai multor tinere pentru a urma o carieră la Universitatea Tehnică din Moldova pentru a deveni ingineri. În prezent, din păcate este un domeniu în care lucrează preponderent bărbații. De asemenea, cooperarea între instituțiile de învățământ, cum ar fi universitățile și autoritățile de stat. Toată această componentă ea nu este dezvoltată până la capăt.

Toate proiectele au trebuit să se încheie finanțarea până în 2027 sau 2028.

Olga Pac Mayor: Coridorul nostru câte loturi are?

Răspundeți: La moment avem 3 loturi și le menționez aici...La fel domnul Vladicescu a explicat pe scurt avantajele noilor drumuri...

Olga Pac Primar: Concursurile deschise pentru drumuri vor fi anunțate sau nu?

Răspuns: Nu au fost anunțate: Nu încă, trebuia să fie anunțate în martie 2025, dar se va amâna pentru luna mai și dacă ne "mișcăm", pentru coridorul 8, dar a fost o modificare a documentației de licitație în BM. A fost amânată pentru sfârșitul lunii mai sau chiar începutul lunii iulie. Semnarea contractului trebuia să se facă în august. În cel mai realist mod, lucrările la drum ar urma să înceapă în primăvara anului viitor.

DI primar Lupasco Vasile - Politica locală sau politicienii pot interveni în derularea lucrărilor?

Răspuns: Răspunsul este scurt: Răspuns scurt - nu, nu poate afecta și vorbim din experiența noastră anterioară cu alte coridoare.

Primar, Petru Gandrabur: Este rău că acest proiect va începe în 2026 și vom face publicitate acestei ședințe și informației prezentate de dumneavoastră pe site-ul oficial al raionului pentru ca oamenii să știe mai multe...

Răspuns Ludmila Vîrlan: Comitetul SIMC poate fi modificat ca o componentă pe parcurs. Nu este ceva care este 100% exact și fără modificări.

Întrebare primar Petru Gandrabur: În total câte coridoare au fost programate pentru a fi finanțate?

Răspuns: A fost și un coridor pe care nu l-am putut finanța: A fost și un coridor de la nr 25 în Basarabeasca, dar a fost scos din cauza lipsei de fezabilitate.

Comentariu primar Petru Gandrabur: Regiunea de sud a Moldovei (cu excepția Găgăuziei) a fost și este mereu discriminată când vine vorba de proiecte de infrastructură pentru localnicii de aici, pentru că nu au bani de mită.

Dl primar Lupasco Vasile - Propun ca din Tartaul și Ciobalaccia să fie dl Parciu, iar din celelalte loturi dna Olga sau dna Luminița.

Reprezentanții au decis să aleagă în SIMC de coridor - Parciu Gheorghe, Filip Dana, Gherța Nina, Savitcaia Tamara, Bolocan Romeo (Gotești), Nedelcu Vasile (consilier Gotești), reprezentant Ciobalaccia, Enichioi - Ababii Serghei, Dușa Ioan. Doamna Alina Perju - șef Serviciu investiții și dezvoltare regională, Tatiana Cechir.

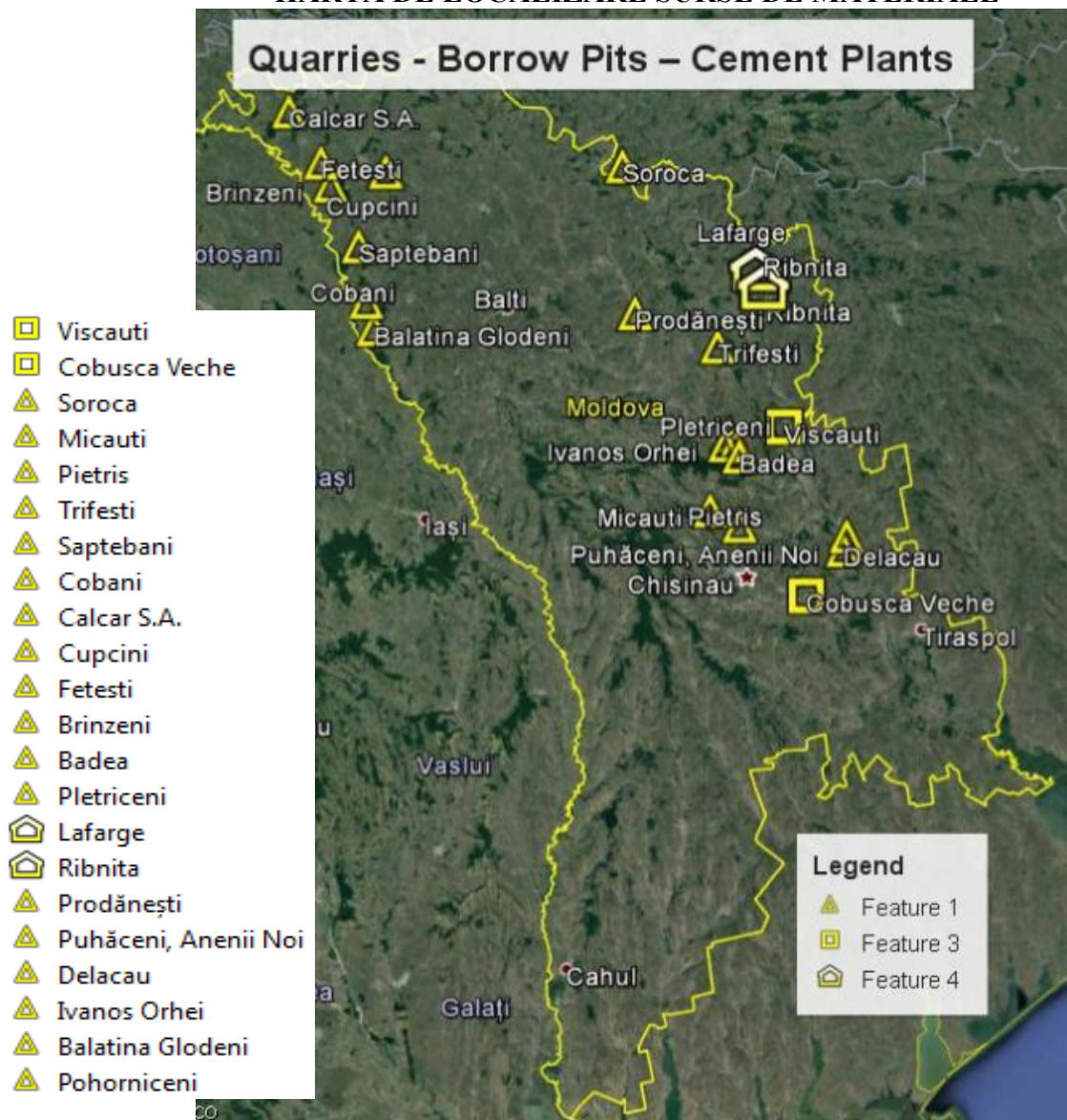
Vladicescu Veaceslav a menționat că la diferite ședințe ale SIMC, în funcție de subiect, de exemplu, de tăiere a arborilor, sau de acoperire a fântânilor, vor fi invitați diferiți reprezentanți ai serviciului...

Concluziile acestei ședințe: a fost creat noul SIMC, iar participanții cred cu adevărat că realizarea proiectului rutier nu va fi interferată de evenimentele politice și, la fel, vor include în componența acestui SIMC cel puțin 40% din componență să fie femei.

Administrația Națională a Drumurilor ANR

ANEXA 10: SURSE DE MATERIALE

HARTĂ DE LOCALIZARE SURSE DE MATERIALE

Singura carieră de granit din Republica Moldova este situată la granița de nord, lângă municipiul Soroca. Cariera produce fracțiuni variate de material concasat, inclusiv nisip și fine care pot fi utilizate ca material de umplură pentru asfalt. Este anexată o listă cu tipurile reale de materiale produse în conformitate cu specificațiile rusești, inclusiv prețurile reale. Rezultatele testelor disponibile ale probelor de material din carieră, considerate reprezentative pentru materialul de carieră, arată următoarele caracteristici principale ale materialului:

- rezistență la strivire 8,5-12,9% (ACV similar)
- rezistență la abraziune 15,2-16,9% (similar LAA)

Alungire/Flacare 11-18% (*Testare conform standardului și specificațiilor rusești*)

Rezultatele testelor arată că materialul este în general adecvat pentru producerea de asfalt și beton de ciment. Cu toate acestea, trebuie efectuate teste complete pentru a demonstra conformitatea cu specificațiile și cerințele proiectului înainte de utilizarea în lucrările permanente. Depozitul total de material utilizabil este estimat la peste 4,0 mil. m³

Achiziționarea materialului din cariera Soroca pentru utilizarea în cadrul proiectului trebuie să fie negociată și convenită cu întreprinderea de exploatare și/sau autoritățile competente.

Cariera de calcar Micauti

Cariera de calcar Micauti este situată în apropierea satului Gornoe, la aproximativ 20 km nord de Chișinău.

Calcarul concasat este utilizat pe scară largă pentru construcția de drumuri, cu adaos de ciment pentru a crește rezistența. Depozitul total de material utilizabil este estimat la mai mult de 2,0 Mill. m³

Achiziționarea materialului din cariera Soroca pentru utilizarea în cadrul proiectului trebuie să fie negociată și convenită cu întreprinderea de exploatare și/sau autoritățile relevante.

Cariera de calcar Pietriș

Această carieră de calcar existentă este situată la nord-vest de Chișinău. Locația este prezentată pe harta de localizare a surselor de materiale anexată.

Materialul, un calcar, este în general relativ moale și ar putea fi potrivit doar pentru încorporarea într-un strat de bază sau subbază pentru drumuri, dar nu și pentru producția de asfalt și beton de ciment. Cu toate acestea, trebuie efectuate teste complete pentru a demonstra conformitatea cu specificațiile și cerințele proiectului înainte de utilizarea în lucrările permanente. Piatra calcaroasă concasată este utilizată pe scară largă pentru construcția de drumuri cu adaos de ciment pentru a crește rezistența.

Autorizațiile și licențele pentru utilizarea zonei de împrumut și exploatarea materialului trebuie obținute de la autoritățile competente în acord cu proprietarul terenului.

Zona de împrumut pentru pietriș și nisip Viscăuti

Această zonă de împrumut existentă este situată la aproximativ 60 km nord de Chișinău. Având în vedere distanța mare până la zona proiectului, vor fi utilizate numai materiale de înaltă calitate pentru asfalt sau beton de ciment, din cauza distanței și a costurilor de transport. Locația este prezentată pe harta de localizare a surselor de materiale anexată. Informațiile privind cantitatea de material utilizabil rămas, precum și rezultatele testelor de material vor fi furnizate în cadrul următoarei etape a proiectului. Trebuie efectuate teste complete ale materialului împrumutat pentru a demonstra conformitatea cu specificațiile și cerințele proiectului înainte de a fi utilizat în lucrările permanente

Autorizațiile și licențele pentru utilizarea zonei de împrumut și exploatarea materialului trebuie obținute de la autoritățile competente în acord cu proprietarul terenului.

Groapă de împrumut pentru nisip Cobusca Veche

Această zonă de împrumut este situată la aproximativ 30 km est de Chișinău și este, prin urmare, cea mai apropiată zonă de împrumut de drumul proiectului care conține material granular. Locația este prezentată pe harta de localizare a surselor de materiale anexată.

Informațiile privind cantitatea de material utilizabil rămas, precum și rezultatele testelor de material vor fi furnizate în cadrul următoarei etape a proiectului. Înainte de a fi utilizat în lucrările permanente, materialul împrumutat trebuie să fie supus unor teste complete pentru a demonstra conformitatea cu specificațiile și cerințele proiectului. Autorizațiile și licențele pentru utilizarea zonei de împrumut și exploatarea materialului trebuie obținute de la autoritățile competente în acord cu proprietarul terenului.

PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU

Administrația Națională a Drumurilor, Coridorul 24: R34 - Ciobalaccia - Tartaul - G132 - Baimaclia - Enichioi - R35

ANEXA 11: BUNURI AFECTATE DE PROCEDURA DE EXPROPRIERE, PENTRU CARE SUNT NECESARE LUCRĂRI CADASTRALE:

Nr. de ordine	Număr cadastral	Suprafața totală, ha	Suprafața expropriată, ha	Observații
<i>satul Vișniovca</i>				
1	2161101		0.0086	
2	2161101		0.0031	
3	2161101		0.0088	
4	2161101		0.0203	
5	2161101		0.0270	
6	2161301		0.0080	
7	2161301		0.0098	
8	2161301.037	63.56	0.0433, 0.1344	
9	2161301		0.0174	
10	2161301		0.2569	
11	2161301		0.0291	
<i>satul Shamalia</i>				
1	2155301		0.0171	
2	2155301.001-006	1 câmp		
3	2155301.001	1.75	0.0162	
4	2155201.050-075	1 câmp		
5	2155201.075	0.41	0.0238	
6	2155201.076	0.41	0.0625	
7	2155201		0.0030	
8	2155301		0.0044	
9	2155301.019-067	1 câmp		
10	2155301.019	1.48	0.0025	
11	2155201	2 câmpuri		
12	2155201.117	0.36	0.0035	
13	2155201.118	0.39	0.0051	
14	2155201.120	0.39	0.0066	
15	2155201.277	1.3307	0.0192	
16	2155201.278	1.6873	0.0722	
17	2155305		0.0218	
18	2155202	1 câmp		
19	2155202.935	29.29	0.0227	
<i>Capaclia sat</i>				
1	2116214.390	0.85	0.0156	

PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU

Administrația Națională a Drumurilor, Coridorul 24: R34 - Ciobalaccia - Tartaul - G132 - Baimaclia - Enichioi - R35

2	2116214.391	0.85	0.0369	
3	2116214.392	0.85	0.0420	
4	2116214.393	0.85	0.0146	
5	2116214		0.0030	
satul Enichioi				
1	2132302		0.5264	
2	2132301		0.0323	
3	2132301		0.01	
4	2132301		0.1034	
5	2132301		0.0473	
6	2132203		0.0427	
7	2132202	2 câmpuri		
8	2132202.046	1.54	0.0414	
9	2132202.045	1.53	0.0349	
10	2132202.044	1.53	0.0177	
11	2132202.042	3.06	0.0207	
12	2132202		0.0021	
13	2132202.041	1.53	0.0261	
14	2132202.040	1.53	0.0126	
15	2132202.036	1.53	0.0198	
16	2132202.035	1.53	0.004	
17	2132202		0.0175	
18	2132202.004	1.52	0.0201	
19	2132202.003	1.52	0.0195	
20	2132103		0.0883	
21	2132103		0.0479	
22	2132103		0.0125, 0.0355	
Orașul Baimaclia				
1	2112118.001	0.6515	0.0036	
2	2112103		0.0147	
satul Tartaul				
1	2156304		0.0221	
2	2156304		0.0098	
3	2156304		0.0777	
4	2156204		0.0008	
5	2156204.464		0.0040	
6	2156204		0.0113	
7	2156203.130		0.153	

PLAN DE MANAGEMENT SOCIAL ȘI DE MEDIU

Administrația Națională a Drumurilor, Coridorul 24: R34 - Ciobalaccia - Tartaul - G132 - Baimaclia - Enichioi - R35

8	2156204.498			
9	2156204		0.0232	
10	2156305		0.0007	
com. Ciobalaccia				
1	2119201.286	99.1659	0.0073	
2	2119115.602	0.2404	0.0017	

ANEXA 12: CODUL DE CONDUITĂ AL CONTRACTANTULUI PENTRU PERSONALUL ȘI LUCRĂTORII SUBCONTACTORI

1. Scop

Prezentul cod de conduită stabilește standardele minime de comportament așteptate de la toți lucrătorii implicați în punerea în aplicare a proiectului. Scopul acestuia este de a se asigura că toate activitățile proiectului sunt desfășurate într-un mod sigur, respectuos și responsabil din punct de vedere social, protejând în același timp drepturile și bunăstarea lucrătorilor și a comunităților locale.

Toți angajații Antreprenorului și ai subcontractanților, inclusiv managerii, inginerii, personalul tehnic, șoferii și muncitorii, trebuie să respecte acest Cod de conduită pe întreaga durată a implicării lor în Proiect.

2. Domeniul de aplicare

Prezentul cod de conduită se aplică

- tuturor angajaților Antreprenorului;
- tuturor subcontractanților și angajaților acestora;
- lucrătorilor temporari și sezonieri;
- personalului de securitate;
- orice alt personal implicat în activitățile Proiectului.

Respectarea prezentului cod este o condiție obligatorie de angajare pe Proiect.

3. Standarde așteptate de comportament

Toți lucrătorii trebuie:

3.1 Respect pentru comunitățile locale

Lucrătorii trebuie:

- să respecte cultura, tradițiile și normele sociale ale comunităților locale;
- să se comporte respectuos față de toți membrii comunității
- să evite conflictele, comportamentul agresiv sau perturbările;
- să respecte toate legile naționale și reglementările locale aplicabile.

3.2 Interzicerea exploatării și abuzului sexual (SEA) și a hărțuirii sexuale (SH)

Lucrătorilor le este strict interzis

- să se implice în exploatarea sau abuzul sexual al oricărei persoane;
- angajarea în orice formă de hărțuire sexuală la locul de muncă sau în comunitate;
- angajarea în activități sexuale cu persoane cu vârsta sub 18 ani;
- oferirea de bani, locuri de muncă, bunuri sau servicii în schimbul unor favoruri sexuale.

Orice încălcare va duce la măsuri disciplinare, inclusiv posibila încetare a contractului de muncă și sesizarea autorităților competente.

3.3 Nediscriminarea și tratamentul egal

Lucrătorii trebuie:

- să trateze colegii și membrii comunității cu demnitate și respect;

- nu discriminează pe criterii de gen, etnie, naționalitate, religie, handicap, vârstă sau statut social;
- să promoveze un mediu de lucru respectuos și incluziv.

3.4 Interzicerea muncii copiilor și a muncii forțate

Antreprenorul interzice cu strictețe

- angajarea persoanelor sub vârsta legală de muncă;
- orice formă de muncă forțată sau obligatorie.

Toate angajările trebuie să respecte legislația națională a muncii.

3.5 Sănătatea și securitatea la locul de muncă

Lucrătorii trebuie:

- să respecte toate procedurile de sănătate și securitate în muncă;
- să utilizeze în mod corespunzător echipamentul de protecție individuală (PPE);
- să raporteze imediat condițiile sau incidentele nesigure;
- să participe la instruirile privind siguranța oferite de contractant.

3.6 Alcool, droguri și activități ilegale

Lucrătorilor le este interzis:

- să consume alcool sau droguri în timpul orelor de lucru;
- să lucreze sub influența alcoolului sau a drogurilor;
- implicarea în activități ilegale, inclusiv furt, violență sau vandalism.

3.7 Protecția mediului

Lucrătorii trebuie:

- să respecte toate măsurile de protecție a mediului stabilite în ESMP;
- să evite poluarea solului, a apei și a aerului;
- să gestioneze în mod corespunzător deșeurile generate pe șantier;
- să prevină deteriorarea vegetației și a faunei sălbatice.

3.8 Respectarea patrimoniului cultural

Lucrătorii trebuie să:

- să respecte siturile culturale, religioase și istorice;
- să raporteze imediat șefului de șantier orice descoperire întâmplătoare de importanță arheologică sau culturală.

4. Raportarea încălcărilor

Orice lucrător care este martor sau ia cunoștință de o încălcare a prezentului cod de conduită trebuie să raporteze incidentul către

- șeful de șantier al contractantului;

- responsabilul social și de mediu;
- Mecanismul de soluționare a plângerilor (GRM) al proiectului.

Rapoartele pot fi transmise în mod confidențial.

5. Măsuri disciplinare

Nerespectarea prezentului cod de conduită poate duce la măsuri disciplinare, inclusiv

- avertismente verbale sau scrise;
- suspendarea de la locul de muncă;
- încetarea raporturilor de muncă;
- notificarea autorităților competente, după caz.

Declarația lucrătorului

Confirm că am citit, am înțeles și sunt de acord să respect Codul de conduită al contractantului pentru proiect.

Înțeleg că nerespectarea dispozițiilor prezentului cod poate duce la acțiuni disciplinare.

Numele lucrătorului: _____

Funcția: _____

Companie (contractant/subcontractant): _____

Semnătură: _____

Data: _____